OP DE GRENZEN

VAN

TWEE WERELDEN.

OP DE GRENZEN

VAN

TWEE WERELDEN.

ONDERZOEK EN ERVARING

OP HET GEBIED VAN HET HOOGERE LEVEN,

DOOR

Mevr. Elise van Calcar.

Vijf en Twintigste Jaargang.

'S GRAVENHAGE,
H. C. VAN CALCAR.
1901.

INHOUD

VAN DEN VIJF EN TWINTIGSTEN JAARGANG.

—

Blz.

VIJF EN TWINTIGSTE JAARGANG.

Met een gevoel van innige dankbaarheid schrijf ik deze bladzijden voor u, mijne lieve vrienden — dankbaar aan Hem, die mij kracht en licht verleende om onder veel strijd en ziekte en wederwaardigheden, toch op mijn wachtpost te mogen blijven bij de banier van het eeuwige leven, die ik hoog en rein heb trachten te bewaren voor mijne landgenooten — dankbaar aan u, die mij met uwe belangstelling en sympathie hebt gesteund en zoo menig blijk van liefde hebt geschonken. Grootendeels vernieuwd is de groep der lezers, met welke ik aanving; weinigen zijn er over, die van den beginne af met mij meegingen. Velen, zeer velen zijn reeds over de grenzen heen, en daaronder zoo menigeen, die bij mij terugkwam met betuiging van dank en instemming en bevestigend wat ik geschetst had, nu als eigen ervaring van de heerlijke werkelijkheid.

Onze eerste jaargang van duizend exemplaren is geheel en al uitverkocht en telkens wordt door de later aangesloten lezers gevraagd, om dat deel te laten herdrukken.

Wij zijn bereid dat te doen, mits er belangstellenden genoeg gevonden worden om de onkosten der uitgave goed te helpen maken. Voor de goede zaak van het Spiritualisme is dat deel ongetwijfeld van veel beteekenis als gezegende wegbereiding geweest, zonder dat ik er eenig vermoeden van had, toen ik het in alle eenvoudigheid schreef, en het blijft een eigenaardige inleiding tot het recht begrip dezer Nieuwe Bedeeling, hetgeen echter ook al niet in mijne bewuste bedoe-

ling lag, maar later is gebleken. Ik volgde een drang, die mijn denken in die richting voortdreef en dien ik niet weerstaan kon. Nu versta ik dat alles. Ik was het werktuig van hooger lastgeving en ik acht mij gelukkig dien te hebben mogen uitwerken. Later is mij geopenbaard hoe alles geleid en voorbereid was in mijn lot, leven en stemming en ontwikkeling om tot dat moment genaderd, ook die roeping te kunnen vervullen en het goede zaad op harde en weeke gronden langs veel betreden paden en tusschen doornen en onkruid te strooien.

Veel is onder den voet geraakt in het wereldsch drijven der eeuw, veel door de vogelen van den wereldzin en genotzucht weggepikt — veel schoot aanvankelijk welig op, want het was een lieflijk licht en zoete troost in smart, maar had geen diepte van aarde gevonden om een sterken wortel te schieten, en het veelbeloovend gewas verdorde toen de hitte kwam der beproeving! — Maar een ander deel viel in de goede aarde en bracht veelvoudig vrucht voort — vrucht voor de aardsche reis tot vernieuwing des levens, vrucht tot wedergeboorte der bijna doode zielen — vrucht als lichtsprank in donkere levensomstandigheden, wanneer het rouwfloers alles voor ons oog benevelt. Dankbaar zie ik terug op de gedurige aanvulling van mijne kleine krachten om droeven te troosten en dwalenden het spoor te wijzen om dat smalle pad te kiezen, waarvan het betreden nooit berouwen zal.

Veel is veranderd in de opinie van het publiek over hetgeen in het eerst een oprakelen van verouderd bijgeloof scheen, niet waard om door geleerde en beschaafde lieden ter harte genomen te worden, terwijl nu in alle landen algemeen geaccrediteerde en vermaarde mannen en vrouwen zich met het bestudeeren dezer geheimzinnige feiten bezighouden en er de werkelijkheid en hooge beteekenis openlijk van belijden.

Het materialisme is door het Spiritualisme in den hartader getroffen en kan de opperheerschappij niet langer behouden in de gedachten en gezindheden. De feiten spreken — de ervaringen zijn voor ieder toegankelijk. Het klinkt opnieuw over

de aarde als in den dag der aloude profetie: »Die wil, die kome, en neme het water des levens om niet."

De eerlijke twijfelaar, de peinzensmoede kan tot rust en zekerheid komen, als hij het oprecht wil en zoekt. Het ongeloof verliest zijn kracht van vermetel ontkennen bij het licht dat uit den hooge over onze graven is opgegaan, nu het proces van het sterven volledig doorschouwd kan worden. De dooden openbaren ons dat zij leven en werken. Het recht begrip der opstanding, de levensoverwinning is ons geschonken door de zieners, die het geestelijk wezen bij zijn vrijmaking terstond waarnemen als herkenbaar individu en ongeschonden persoonlijkheid, ja, als meer voltooid en vrijgemaakt mensch dan er een is onder de levenden in het vleesch.

De laatste vijf en twintig jaren zullen eenmaal een prachtig monument zijn in de geschiedenis van de menschelijke ontwikkeling en verlossing. Het is het eerste tijdperk van een nieuwe aera — een nieuwe bedeeling des geestes — eene hervorming van den godsdienst, die meer vooroordeelen en wanbegrippen omverwerpt en die meer vernieuwing en verheffing zal aanbrengen dan eenige vroegere pogingen, en ik acht mij gelukkig daaraan een klein weinig in ons vaderland te hebben mogen medewerken. Ja, ik acht het een eer en voorrecht bij geen ander te vergelijken, dat ik daarvoor heb mogen strijden en lijden en arbeiden naar de mate der mij verleende krachten. Bovenal verblijd ik mij dag aan dag, dat de belofte, mij in dagen van moeite en leed gegeven, zoo verrassend in vervulling is getreden, namelijk deze bemoediging: »zaai, o zaai maar zonder omzien, al denkt gij dat het op rotsen valt. Gij zult het zaad dat gij weenend hebt gezaaid nog zien uitspruiten; gij zult de groene spruitjes nog door de harde aardkluiten zien boren en opschieten langs uw pad."

En dat wordt vervuld en er komt een plekje met een groen waas van leven op barre gronden, waar men nauwelijks iets van durfde hopen. De geest Gods blaast dien lenteadem des levens over de door ongeloof verkleumde aarde, en wie de

eerste helft dezer eeuw doorleven, zullen den oogst zien rijpen van vernieuwd godsdienstig leven onder de menschen.

Veel liefde en belangstelling heeft mij gesteund van geestverwanten en van de kweekelingen die ik mocht helpen ontwaken tot blijde hoop en verhelderd geloof. God alleen zij de eer.

Verrast en getroffen werd ik buitenmate op Nieuwjaarsdag toen mij een schoone krans werd aangeboden door getrouwe lezers, met het opschrift: »Hulde aan mevrouw E. v. C. bij gelegenheid van het 25 jarig bestaan van het zegenrijk werk: »Op de Grenzen van twee werelden." Geen eer van menschen heb ik ooit gezocht. Het geluk van te mogen en te kunnen werken is mij altijd genoeg geweest. Maar toch neem ik ieder bewijs van bemoedigende instemming ootmoedig en dankbaar aan en wensch te blijven werken op dit rijke arbeidsveld zoolang mijn dag nog duren zal. Helder is mijn levensavond en gezellig bevolkt mijn pad; hoe veel ik van de oude makkers vooruit zag gaan, telkens werden hunne plaatsen aangevuld door sympathieke nieuw aankomende broeders en zusters, wier blikken gericht zijn naar de vele woningen in het vaderhuis.

Voorwaar de geestenwereld is niet gesloten en onze zintuigen openen zich allengs meer, om van die geestelijke tegenwoordigheid ons bewust te worden. Hemel en aarde moeten meer en meer één worden; het onzichtbare en zichtbare moet meer samensmelten en de mensch zich bewust worden van zijne geestelijke natuur en verheven bestemming voor een bestendigen vooruitgang, »van heerlijkheid tot heerlijkheid,' zegt de Schrift. En al wordt het resultaat nog beneveld door de sombere tijdsomstandigheden, die ons het lage standpunt des menschen openbaren, die verwachting zal niet falen, maar vereischt tijd, veel tijd. Wij wanhopen niet; de eeuwigheid is onze — de lange baan, de hooge ladder zal niet te kort zijn om de menschheid daar te brengen, waar haar bestemming ligt, en die bestemming kan niet anders dan goddelijk en zalig zijn, al gaat het door de duisternis tot het licht, door kruis tot heerlijkheid, door strijd tot zegepraal.

NIEUWJAARS WENSCHEN.

Van waar toch het gebruik om heil en zegen te wenschen bij de jaarwisseling, vraagt men wel eens. Niets natuurlijker dan dit, dunkt mij, en het is dan ook eene zoo oude gewoonte dat de eerste oorsprong er niet meer van is op te sporen, en wel zoo oud zijn zal als de eerste regelmatige tijdrekening — en de eerste tijdrekening valt eigenaardig samen met de natuurverschijnselen, zoo regelmatig in hun optreden en wederkeeren.

De wisseling der seizoenen met al hare eigenaardigheden is aan vaste tijden gebonden, zooals de zee haar maatgezang met ebbe en vloed regelt.

De maan vooral als de trouwe wachter der aarde spreekt met hare wisselgestalten van verschillende tijden, terwijl de lieve zon met op- en ondergang ons de dagen leerde tellen. Aan den loop der sterren vooral werd natuurlijk de tijdrekening vastgeknoopt, en zoo leerde de mensch uit het groote goddelijke boek der natuur, dat de schepping een werk van orde en regelmaat is, en ook den mensch tot de orde roept en hem helpt zijn leven te regelen.

De herinnering aan geleden smart of doorgestane moeite en teleurstelling in het verleden, het opzien tegen de toekomst inspireerde natuurlijk de wenschen om verschoond te blijven van leed en de begeerte, om meer succes of blijde dagen, en zoo zal het wenschen bij zekere tijdpunten wel onstaan zijn uit drang des harten om allengs door gewoonte in sleur over te gaan en te eindigen in uiterlijkheden van feestdronken en feestmalen en geschenken.

Reeds bij onze Germaansche voorouders was het een gebruik om op den eersten dag van hun jaar heil! heil! heil! uit te roepen. Maar om zich dat heil niet betwist of vergald te zien

door booze geesten, werd er veel geraas gemaakt om de kwelgeesten te verjagen, die niet gesteld zijn geweest op ketelmuziek en hoorngeblaas en trommelslagen. Hadden zij kruit en lood bezeten, zij zouden zeker geschoten hebben, doch dat geknal bleef voor later dagen bewaard. Geschenken werden ook rond gezonden en het genot van spijs en drank ontbrak niet.

De oorsprong van den eersten Januari wil men echter nog veel hooger opvoeren dan bij Germanen en Romeinen en verwijst ons naar de Aziatische hooglanden tusschen den Indus en de Kaspische zee bij de Arische stammen van waar die gewoonte naar het Westen overgebracht zou zijn door hunne verhuizingen. De viering van den eersten Januari in ons land zou volgens sommigen eerst dateeren van 1575 toen de Spaansche veldheer Requesens den landvoogd Alva opvolgde. Men had destijds hier te lande drieerlei nieuwjaar. Vooreerst rekende men volgens kerkstijl — en het kerkjaar begon 25 December; ten tweede rekende men met den hofstijl, volgens welken het jaar met Paschen aanving, en ten derde met den jaarsdag 1 Januari uit den Germaanschen tijd, welke laatste bij het volk de voorkeur had, om op voorvaderlijke wijze Nieuwjaar te vieren met vroolijk gejoel en geschal, geschenken en fooien, bij welk laatste woord men toen bedoelde gastmalen en drinkgelagen.

De geliefkoosde jaardagviering verdrong al meer den Hof- en kerkstijl en handhaafde zich in almanakken en rekeningsboeken.

De drieerlei nieuwjaren met tweeerlei stijl gaven aanleiding tot groote verwarring in zaken, te meer daar Paschen niet altijd op denzelfden datum gevierd werd — en de jaren waren dus ongelijk van lengte.

De Staten van Holland hadden dit beseft en reeds in 1525 getracht de afschaffing van den Hofstijl door te drijven. Requesens vaardigde echter pas 16 Juni 1575 zijn bevelschrift uit dat het oude volksnieuwjaar deed triomfeeren.

Bij de oude Germanen riep men alleen heil! heil! heil!; doch later, na de invoering van het Christendom, gaf dit ook zijn stem aan het volksgebruik en voegde bij de wenschen het

woord zegen, als erkentenis dat alle goed ons komt van boven — dat we meer noodig hebben dan aardschen voorspoed. Zegen wijst meer op een leidende, hoedende hand van een machtig weldoener en het woord zegen is gebleven bij alle nieuwjaarswenschen. Van de nieuwjaarswenschen werd vooral in de Middeleeuwen veel werk gemaakt door Gildebroeders en Rederijkers, die in schitterende kleederdracht rondgingen.

De Hervormers, wars van al die luidruchtigheden op de straten, beteugelden die oude gebruiken als »onnutte superstitien" of »ijdele ongeregeldheden". Desniettemin bleef het Germaansche rumoer maken tegen de booze geesten voortduren tot op tijden dat men niet meer aan hun bestaan dacht• of er om lachte.

Toen echter de snaphaan in zwang was gekomen nam het schieten zulk een vaart dat er gemeld wordt uit het begin der vorige eeuw dat iedere huismoeder zorg droeg schrikpoeders in huis te hebben tegen nieuwjaarsnacht. Ook dat is aan het verdwijnen evenals de langgerekte nieuwjaarstoespraken, die nu geslonken zijn tot een eenvoudig naamkaartje, waaruit wij even goed verstaan den stillen wensch onzer vrienden voor heil en zegen in het Nieuwe Jaar.

Wenschen, wenschen — och, wat zullen wij wenschen, kortzichtig als wij zijn — en ons altijd vergapende aan den uiterlijken schijn van tijdelijk geluk en aardschen voorspoed, die juist de minste menschen heil en zegen aanbrengen. Wat ons heil en zegen aanbrengt voor tijd en eeuwigheid zijn juist die teleurstellingen en wederwaardigheden die wij van ons zelf afweren en van het hoofd onzer geliefden afwenden zouden. Bidden en wenschen wij dan voor ons zelf en voor de onzen alleen dat lief en leed ons voor onze waarachtige bestemming mogen voorbereiden, opdat de jaren die voorbij snellen, ons vormen voor een staat van hooger geluk.

Matigen wij onze wenschen en wachten wij het heil nooit van de vervulling van al onze begeerten. Gaan wij moedig de onbekende toekomst tegen, welke ons bereid zal worden door den God van ons leven en van ons heil.

Ach, hoeveel onvervulde wenschen, die wij eens diep betreurden en ons leven stempelden met een somber »regret" — blijken later zoo geheel anders, als de jaren onze oogen hebben geopend over geluk en ongeluk. En wij zegenen dikwijls op gevorderden leeftijd de niet vervulling van onze onstuimigste wenschen en ontdekken, hoe zij ons tot nadeel geweest zouden zijn. Ja, in het licht der eeuwigheid zullen al die donkere plekken ons in een helder licht verschijnen, en daar waar wij in verzet kwamen tegen den leidsman van ons lot, leeren wij later danken voor bewaring van groot onheil, redding van groot zielsgevaar — en wij buigen het hoofd en aanbidden dat onze wenschen onvervuld bleven — die ons geen heil en zegen zouden aangebracht hebben.

BEELTENISSEN.

Al het vergankelijke is slechts gelijkenis of beeltenis, zegt de dichter — en wellicht zweefde dezelfde gedachte reeds voor den geest van een ander dichter voor drie duizend jaren, toen hij zong: »gaat niet de mensch als een beeld daarheen"? Hij onderscheidde dus den mensch van zijn beeld — dat is: den inwoner van zijn huis — en dat vergankelijke huis, die tijdelijke verschijning brengt de gelijkenis tot ons over van den inwendigen mensch die opwast en toeneemt, terwijl de uiterlijke mensch bouwvalliger wordt en vergaat. Zoo dacht ik toen ik de afdrukken ontving van mijn portret, waarop de jaren diepe merken hebben gestempeld van moeite, smart en strijd. De haren zijn gedund en vergrijsd, de oogen ingezonken, maar niet verduisterd — mijne gestalte ingekrompen, maar niet gebogen, mijn oor nog scherp onderscheidend en de ledematen ook onder de kwellingen van jicht en rhumatiek nog tamelijk bruikbaar gebleven, wanneer ik maar niet, mijn

jaarcijfer vergetend, te haastig wil voortspoeden en dat na zoo lange, niet altijd gemakkelijke reis. — Ik heb waarlijk over het oude scheepje niet te klagen, al is het menigmaal op de helling gehaald om te kalefateren. Neen, dankstof heb ik te over dat het aardsche voertuig, hoe zwak en teer ook van aanleg, taai en veerkrachtig is gebleven, welke stormen er ook over mijn hoofd zijn gegaan op de onstuimige levenszee. De reis is mij niet lang gevallen. Het is mij of ik à grande vitesse langs de baan ben gestoomd, die mij al zoo dicht aan het station 80 brengt, dat zulk een kapitaal cijfer is en een behoorlijk bedrag voor ons aardsch verblijf — een duchtige leertijd in de eerste kweekschool voor allen, die wat hardleers schijnen en lang over de lessen doen.

Het gelaat is de spiegel der ziel, zegt men, en geen wonder, want de ziel heeft het gelaat gevormd, geboetseerd door hare herhaalde aandoeningen en bewegingen — maar het blijft een onafgewerkt beeld, dat telkens gewijzigd en geretoucheerd is, al naar de gemoedstoestanden die het beheerschten. Vandaar dat wij na elk tiental jaren een geheel ander gelaat vertoonen, dat dikwijls de oude gelijkenis nog maar zwakjes laat doorschemeren.

Is het lichaam een beeld der ziel — een portret is slechts een schaduw van dit beeld, een strak bewegingloos afschijnsel, terwijl het gelaat in zijne beweeglijkheid althans een levend beeld van den innerlijken mensch kan zijn.

Het beste portret kan slechts één seconde schetsen, de impressie van één minuut, vastgehouden op 't papier of het doek, en nog verzwakt, soms verminkt door een kleinigheid in de bewerking en alzoo vastgeklonken, gekristalliseerd om de wereld in te gaan, meer als een nieuwe pop dan een mensch.

't Moment door een portret gerepresenteerd, is niet altijd het gunstigste of meest karakteristieke. De artist zou het sujet door en door moeten kennen in dagelijkschen omgang om het rechte herkenbare of kenschetsende punt te treffen dat iemand individualiseert — onderscheidt onder de millioenen menschen.

De photographie heeft aan het portretteeren veel afbreuk gedaan. Juist door de snelheid van opnemen kan die een verwonderlijk, verrassend resultaat opleveren als de persoon er niet aan denkt geportretteerd te worden, want dan versteent het gelaat eensklaps of neemt eene vreemde impressie aan, omdat men niet te stroef of te lachend wil zien.

Ik herinner mij nog zeer goed de eerste proeven, die volgens Daguerre genomen werden te Amsterdam op zilveren platen, boven op het Pantheon en op de zolders van het Nutsgebouw, en ik diende als zestienjarig meisje, mede tot model bij de proefneming. Maar welk een verschil van toen en thans, zoowel verschil van het sujet als van de methode om een beeld weder te geven — nu in een oogwenk volbracht en toen met zoo pijnlijk lange oefening in onbeweeglijkheid.

Goethe zegt dat 's menschen gelaat de beste tekst is tot al wat over hem gezegd kan worden

Een ander zeide dat geen ding voor ons van meer gewicht en beteekenis kan zijn dan het menschelijk gelaat, als het belangrijkste van alle zichtbare dingen, omdat het ons zooveel van het onzichtbare te aanschouwen geeft, iets wat niet met woorden kan omschreven worden, iets van den denkenden, voelenden geest.

»Indien de portretschilder doordrongen was van het gevoel van eerbied voor de openbaring ons door elke menschelijke tronie gegeven van een geestelijk bestaan, welk een gewichtig werk zou het dan wezen — ja, een heilig, een goddelijk werk — heilig gelijk de tekst der heilige openbaring in de Schrift — voor den vertolker van een edel en rein menschelijk wezen. Hoe zou hij vreezen het werk Gods te vervalschen, zooals velen doen door verkeerde vertaling van het woord Gods.

Welk een minachting voelen wij voor den slechten overzetter van een meesterwerk. Wie de ziel niet in het aangezicht heeft gezien, die kan het niet naar waarheid schilderen of teekenen — de gelijkenis treft of pakt den toeschouwer niet, leeft niet. Lessing noemt een goed portret het ideaal van een zeker iemand, een mensch in zijn beste moment. Het vol-

maaktste portret is als een aangezicht onverhoeds in een spiegel gezien, volkomen natuur, geen schilderwerk — maar een levend mensch met wien gij spreken wilt en die tot u spreekt."

Nooit zal een portret dat door photographie genomen is, aan dit ideaal beantwoorden.

Waarom zal de photographie nooit bevredigen? — Het onoverwinnelijk bezwaar mijns inziens is dit: dat elke houding, elke uitdrukking, elke aandoening, elke gedachte, die slechts oogenblikkelijk opwelt — onnatuurlijk en onwaar wordt, wanneer zij in die expressie moet blijven voortduren.

Lavater zegt: »de natuurlijkste en menschelijkste, de edelste en nuttigste kunst, de zwaarste — hoe licht zij schijne en hoe licht ze behoorde te wezen — is het portretschilderen.

»De liefde heeft haar uitgevonden — deze hemelsche kunst — de zucht om het beeld dat in onze ziel gegrift staat weer te realiseeren buiten ons, de behoefte om de afwezige weer zichtbaar nabij ons te tooveren, heeft die kunst geschapen. De vereering, de dankbaarheid onzer harten voor aangebeden en verheven wezens heeft die kracht ontboeid om gelijkenissen te scheppen alsof ze levend voor ons traden.

»Wij zien in een goed portret een wezen, waarin verstand en hart, neiging, hartstochten, goede of slechte gezindheden van het gemoed op eene bijzondere wijze vermengd zijn, en wij kunnen dit in het goedgelijkend portret zelfs beter zien dan in den levenden mensch zelf, omdat hierin iets bestendigs, is, terwijl altijd het gelaat bewegelijk en snel afwisselend is.

»Bovendien zien wij de menschen zelden in een zoo gunstige belichting als de kunstenaar gekozen heeft voor zijn sujet. Indien wij elk moment maar meer konden vasthouden en indien er in de natuur staande momenten waren, dan zou onze observatie onbetwistbaar in de natuur gemakkelijker vallen dan in het portret — maar wijl dat onmogelijk is en nog bovendien nauwelijks iemand ons gelegenheid zal geven om zich zoo te laten beschouwen dat het waarlijk waarnemen van zijn ziel zou mogen heeten, zoo mag men aannemen dat uit een zeer goed portret meer kennis van den mensch te verkrijgen

is, dan uit het orgineel, omdat het zich slechts momentaneel laat zien.

»Vandaar dat goede portretten van zeer groote waarde zijn en zoo hoog in rang en eere staan in de kunst — want zij staan onmiddellijk naast de historiestukken — en deze ontleenen nog grootendeels hunne waarde aan de zuivere portretten die geen kopieën van kopieën zijn of beelden beheerscht door mode en tijdgeest."

Mijne vrienden en betrekkingen hebben mij altijd geplaagd om een portret, maar ze vielen doorgaans zoo slecht uit, dat ik er aan wanhoopte een dragelijke beeltenis aan mijne lezers te zullen kunnen aanbieden. Ten lange laatste is het tamelijk wel gelukt en daar het tegen Kerstmis gereedkwam, kwam het mij in den zin er een kerstgeschenk van te maken, het aan den eigenaar overlatende of hij het in den vijf en twintigsten jaargang wilde plakken of wel afzonderlijk houden.

Moge mijn beeld in menig hart een blijvende plaats hebben en herinneringen bij hen wekken van gezegende uren, van heilige indrukken, van heldere gedachten — verhoogden vrede en levensmoed.

Een clairvoyante zeide mij eens dat zij in den magnetischen lichtkring of aura, die den mensch als émanatie omgeeft, duidelijk zag de beeltenissen van de personen met wie ik in nauwe betrekking gestaan had, en zij bewees de waarheid van die bewering door nauwkeurige beschrijving van die beeltenissen, zoodat ze te herkennen waren, terwijl zij die personen niet gekend of gezien had. — Welke kunstenaar schiep die beelden? Zoo dragen wij allen een klein museum met ons, waarin niet alleen onze eigen herinnering ronddwalen kan, maar dat ook voor het geestelijke oog van helderzienden of vrijgemaakte geesten, bijv. van onze gelei- en beschermgeesten, waarneembaar is — bovendien zijn deze portretten onvergankelijk en gaan met ons over in de volgende sfeer, namelijk de beelden, die reine vriendschap en vereering in onze aura heeft afgedrukt. Het zijn niet bloot vormen, maar ware karakterbeelden en dus ideale portretten, die het gansche innerlijk leven openbaren.

DICHT BIJ HUIS.

Wanneer een pelgrim een langen moeilijken tocht heeft te volbrengen en bij wijlen zoo moede, o zoo moede zich voelt, zonder kans om bij de mijlpaaltjes en halten op den weg lang te mogen toeven, dan gaat hij altijd maar voort en voort, het oog gericht naar het verre verschiet, al is het nog in nevelen gehuld, want daar achter ligt zijn huis — daarheen zonder oponthoud, want daar alleen is de rust hem bereid.

Begint hij dan hier en daar onderweg kenmerken te ontdekken, die hem zeggen: »niet ver meer af — gij zijt dicht bij huis," dan wordt zijn ijver weer geprikkeld en moediger grijpt hij zijn staf en hervat zijn loop. — O ja hij bemerkt het telkens duidelijker — de reis kan nu zoo lang niet meer duren; hij komt nader en nader aan het doel en is zijn rug gebogen onder den levenslast en de voet gewond aan de struikelblokken en doornen, hij fluistert bij zich zelf: »dicht bij huis — moedig voortgetreden! — nog weinige stappen dan ben ik thuis."

Te huis — wat dat zegt, weten zij niet, die nooit van huis moesten wegtrekken en zwerven in den vreemde en onder vreemden. Te huis, dat waardeert men pas na lange afwezigheld — de rijkdom van die gedachte wordt alleen geleerd op den weg van groot gemis, lange ontbering van het liefelijk samenzijn in eigen kring met onze naaste betrekkingen. Nooit wordt dat te huis meer naar waarde geschat dan als men ver en lang van huis is geweest, maar dan ontwaakt er op den terugtocht een onuitsprekelijk zalig bewustzijn van veilig en beschut zijn, van gekoesterd en verkwikt, van geheel begrepen en gekend te zullen worden, zooals dat maar in ons eenig eigen thuis gevonden wordt. Wat geeft den afgetobden zwerver

meer hoop en doet zijn krachten zoo herleven dan die ontdekking — dicht bij huis! — Ja hier herken ik het geboomte of de bergen of de gebouwen — daar herken ik de beek of de brug — daar zie ik de torenspits boven het groen — ja, dicht bij huis! — Nu lacht mij alles weer toe; de vermoeienis en smart beginnen al te wijken, nu men den eindpaal in het oog krijgt. — De laatste halt — en dan — thuis — wederzien — hereenigd wat zoolang was gescheiden om niet meer vaneengerukt te worden — is dat niet de zaligheid — is dat niet de hemel? — En dat wacht ons in ons eeuwig huis. Zijn wij niet alle wandelaars die het toekomende zoeken, het onbekende te gemoet snellen? En toch ook weder het welbekende, het vaderland onzer bestemming, het land onzer hoop. Neen, het is geen vreemd land dat wij tegen gaan. Het is geen vreemde natie die wij gaan ontmoeten. Wij gaan tot de onzen — tot onze landgenooten, tijdgenooten, geloofsgenooten, geestverwanten, bloedverwanten; wij kennen hen die ons daar wachten — onze ouders en voorouders, broeders en zusters. en zij kennen ons, want reeds hier op aarde behooren wij tot eene maatschappij, tot eene klasse, tot eene sfeer van gedachten, gevoelens en ontwikkeling, die ons wacht en ons aantrekt. Daarheen gaan wij, naar het land onzer keuze, waar wij ons hier voor hebben toegerust en bekwaam gemaakt om er niet als vreemdelingen te komen, die de taal zijn verleerd.

Het is echter niet voor alle reizigers een zaak van vreugd hun baan te zien inkrimpen en velen willen er niet van hooren of het niet opmerken dat de reis ten einde spoedt. Evenwel daar doen zich zekere gewisse kenteekenen voor, die hen verontrusten. De proviand van vitaliteit raakt uitgeput, dat is onmiskenbaar — de lang gebruikte ledematen verliezen hun veerkracht. Nu hapert de eene dan de andere levensfunctie. Heden faalt het gehoor, morgen het gezicht; zelfs de reuk en de smaak zijn afgenomen. Waar moet dat heen als de leden zoo stram, de eetlust en de nachtrust minder worden, de spieren niet meer altijd terstond gehoorzamen, de beenen niet vast en betrouwbaar meer in het voortstappen zijn. Het

instrument raakt versleten; er komt gedurige reparatie aan het uurwerk — nu loopt het te traag — dan te snel, staat soms onverhoeds stil bij de minste storing. Er moet versche olie in de oude, roestige raderen, zal het nog aan den gang blijven om dienst te doen. Ja de oude dag is ongemerkt toch gekomen, de avondschemering daalde voor wij er om dachten.

De stem verliest allengs de helderheid, het schrit de vastheid — de blik reikt zoover niet meer. De hand heeft geen kracht meer voor wat vroeger licht viel te tillen of te dragen. Zulke ontdekkingen doen pijn als men het leven nog liefheeft en gaarne nog wat van de aarde genieten of er nuttig werkzaam wil zijn. Ze doen pijn naarmate de lust om hier te leven nog sterk is en het verlangen naar hooger leven nog zwak. Maar zalig is hij die bij het klimmen der jaren toch ook blijde is als hij ontdekt dat ook zijn dag ter kimme neigt en bij het einde van elk jaar zich verblijdt reeds weer een trede hooger op de ladder te zijn geklommen die naar boven voert.

Dicht bij huis! moge een blijden klank hebben voor den oude van dagen en de moede strijders van kleine kracht — dicht bij huis moet ook voor de jongeren geen zaak van vrees of smart zijn, want voor velen is de reisweg maar kort — en de leertijd niet lang hier beneden. Ach, er is maar eene schrede tusschen het tijdelijke en het eeuwige leven. Er is maar een smalle kloof tusschen de zichtbare en onzichtbare wereld en wij behooren van den beginne, van onze geboorte af, aan beide werelden — en aan de onzichtbare wereld het meest.

Kon dit in den tijd beter door den sterveling gevat worden, dat hij niet is l i c h a a m, maar geest, in een stoffelijk organisme voor een korten tijd hem geleend — o geheel anders zou het leven zijn; wij zouden weten dat hier beneden ons ware thuis niet is, maar elders; dat we hier slechts gasten en vreemdelingen zijn — maar in waarheid reeds ons hemelburgerschap van het Godsrijk moeten gevoelen, wij die voor korten tijd in eene kleine voorbereidingsschool zijn geplaatst om gereed gemaakt te worden voor het Engelenleven van vrede en harmonie in volmaakter sfeer. Dit niet wetende werkt de

mensch zich te diep in het aardsche; ja raakt er soms geheel onder bedolven; hij telt het voorbijgaande te hoog, rekent er te vast op als op iets dat blijven kan, en het snelt weg onder het genot en baart slechts smart als het vliedt . . . De onsterfelijke geest, die tot volkomen zelfbewustheid komt en zijn waarde als mensch, als zedelijk wezen recht begrijpt, voelt dan ook gedurig het onbevredigende van elk aardsch bezit en genot; zijn hart is te groot voor de aarde — hij heeft niet genoeg aan al dat vluchtige schijngoed. Er ontwaakt soms eensklaps een innerlijk voorgevoel van het schoone, heerlijke, onvergankelijke, een verlangen naar het ware en onwankelbare, dat niet wegzinkt — en hij roept uit als hij op den top van de hoogte geklommen is, die een vrijen blik op den hemel geeft, »hier beneden is het niet" — Wij zoeken het toekomende, het blijvende, het onverderfelijke, en dat is alleen in de vele woningen, welke de Heer ons bereiden wil in het zomerland.

Dicht bij huis zijn wij allen die het nieuwe jaar begroeten als een sport van de ladder, maar niet als een rustoord; wij hebben hier geen blijvende plaats maar zoeken de toekomende.

Repos ailleurs? Niet toeven waar geen rustplaats is aangewezen — voort . . . Maar is ieder stap, dien wij deden, waarlijk een stap vooruit? Ja, als wij op het rechte pad zijn, in de goede richting, anders niet, dan moeten wij terug op onze schreden. Wij begrijpen het leven pas als wij ons met den dood verzoend hebben, als wij weten dat hij ons geen kwaad, maar heil aanbrengen zal, dat het geen vermindering van kracht en leven is, wat wij sterven noemen, maar verhooging, vernieuwing, dat sterven ons niets wezenlijks kan ontnemen. Het sterven is de nieuwe uitgave van hetzelfde boek, mocht het zijn een schooner, edeler, van veel misstellingen gezuiverd! Anders moet de correctie voortgezet worden en rooft ons veel genot en veel vrede, want ieder fout, die er over gebleven is, zal als een zelfverwijt ons beschamen en pijnigen om onze achteloosheid en te slappen ijver en gebrek aan waakzaamheid bij ons werk. Daarom, laten wij ons benaarstigen om den vollen prijs der roeping Gods te beërven, dien de Heer ons daarboven schenken wil als de oude

mensch der zonde geheel is afgestorven en met het oude lichaam in het graf gezonken zal zijn, terwijl de nieuwe mensch des harten gelouterd en geheiligd als reine geest zal stijgen zoo hoog als de trap van zijn volmaking hem opvoeren kan.

Dicht bij huis zijn wij allen, jong of oud, gezond of krank — slechts een schrede. Het hart staat stil en wij zijn aan de overzijde of ons gelaat de rimpels der grijsheid moge dragen of de blos der jeugd de zachte wang nog versiert — een schrede slechts — hoe ver het moge schijnen. De sluier die ons oog omhult valt neer en wij zijn in ons eeuwig huis. O zalig, die het vatten, die het weten mag. Laten wij er moed en kracht uitputten en het elkander in lief en leed toeroepen: Bedenk, wij zijn dicht bij huis, al schijnt het soms nog zoover af. Nog een kleinen tijd. Eerst moet het donker worden — avond en nacht, en dan zal de morgen dagen van den eeuwigen grooten sabbatdag.

DE NATUURLIJKHEID VAN HET GEESTELIJK LEVEN EN VAN HET ZOMERLAND.

DOOR A. J. DAVIS.

Ik heb een ouden man gezien, die toen de zon heerlijk over de aarde scheen, zijn armstoel dichter bij de deur van de hut plaatste, om aldus het verwijderde landschap met zijn wuivend gebladerte, zijn golvende oppervlakte en zijn schitterend graniet beter te kunnen zien.

Maar op het uitwendige ziende, zegt Shakespeare droevig: »de laatste periode van alles is ouderdom, ten tweede kindschheid en vergetelheid — zonder tanden, zonder smaak, zonder oogen en ooren, zonder alles." — Maar is het zoo? Tweede kindscheid en vergetelheid? — Neen, het is zoo

niet. Dit is de dwaling van de wereld, oordeelende naar het uitwendige.

Ja, het physiek is versleten tengevolge van de lange aanraking en strijd met de ruwe wereld van stof. Het is ontegensprekelijk, het uiterlijk schoon is weg. Het is een oud kleed, gerimpeld en met vlekken bedekt. Het laat te veel het geraamte aan het licht komen. Het geestelijk oog kan niet langer het materieel oog gebruiken; het geestelijke oor het materieele oor; de geestelijke krachten van beweging, de versleten ledematen en de hersenen kunnen niet langer de geestelijke hulp geven om uiterlijke herinneringen te bewaren. Wat dan? De geest van dien versleten ouden man is jong a's een vogel. Hij zweeft weldra liefelijk over de velden, hoort de wateren hun klagende muziek murmelen, ziet het veelkleurige landschap en aanschouwt al de tooneelen des levens opnieuw. Voor vele jaren nog misschien begrenst het vuile kleed de jeugdige ziel. Maar op een tijd als wij er niet aan denken — als alles stil is in 't middernachtelijk uur, of als gij den ouden man tot zijn gewoon middagmaal zoudt roepen en naar de kamer gaan om hem uit zijn sluimering op te wekken — is het versleten kleed bewegingloos op het bed achtergelaten terwijl de onsterfelijke jeugd van het innerlijke blijde leven weg is gezweefd naar het zomerland.

Een volkomen natuurlijk leven na den dood.

»Zomerland!" wat bedoelt gij met deze woorden? Iets figuratiefs? of iets letterlijks? — Ik bedoel een substantieele wereld; een sfeer in samenstelling gelijk aan deze wereld, in elk opzicht, alleen een graad hooger als de schoonste planeet in ons zonnestelsel.

De hoogste planeet in ons stelsel is Saturnus, bijna elfmaal grooter dan de aarde — hare oppervlakte is gelijk aan honderd werelden en zij is omgeven door een prachtigen gordel of liever, zij is ingezet als een juweel in het midden van verscheidene concentrische ringen en vertoont het prach-

tigste schouwspel. Even substantieel zijnde, maar een graad hooger, wat schoonheid en verfijning betreft, vertoont zich het zomerland voor onzen blik. Wij bedoelen dus een positieve wereld met breedte en lengte, met polen, omwentelingen en atmosferen, met al de hooge verschijnselen, welke tot de tegenwoordige wereld behooren.

Hoe werd het zomerland gevormd?

Deze vraag moge beantwoord worden door de vraag: Welke was de wet, die de schitterende gordels van Saturnus formeerde? Wat wordt er van de fijne onzichtbare stofdeeltjes, die uit de vegetatie — uit de mineralen — uit alle dierlijke lichamen en uit den geheelen aardbol uitstroomen? — Deze aarde alleen geeft elk jaar achthonderd millioenen tonnen van onzichtbare émanaties. Waar gaan deze atomen heen? De aarde zweet uit als het menschelijk lichaam. De fijne deeltjes heffen zich op als bellen op de oppervlakte. Waar vallen zij neer? Het vloeibare wordt allengs vast, evenals de chaos de harmomonie vooràfging.

Al de andere planeten — Mercurius, Venus, de groote groep van Asteroïden, Mars, Jupiter, Saturnus, de drie werelden aan gene zijde te zamen met al hare manen geven fijne emanaties af gelijk de aarde Waar gaan deze emanties heen? Deze vragen worden aan u voorgelegd, als antwoorden op de vraag: Hoe werd het zomerland gevormd. Denk voor een oogenblik aan de groote massa van uitdampingen van fijne partikelen in de ruimte. Wanneer onze aarde alleen elk jaar achthonderd millioen tonnen uitdampt — wat moet dan de ontzettende massa zijn, waartoe alle planeten medewerken, om niet te zeggen nog veel meer er aan toebrengen?

Waar ligt het zomerland?

Ziet gij die schoone zone van werelden, des nachts, den melkweg genoemd? — Ziet gij hoe hij eene onmetelijkheid omcirkelt, om zoo te spreken als een krans van zonnen en planeten om de oneindigheid? — En daarnevens ziet

gij de tallooze sterren en constellaties van sterren naar elke richting? Denkt gij dat dit zichtbare panorama van sterren in de hemelen het heelal daarstelt? Men kan even goed zeggen dat vierduizend dauwdroppels in de zon schitterende, den oceaaan daarstellen!

En weder wordt gevraagd: ziet gij dien prachtigen ring die den hemelboog omspant?

Luister daarom naar het antwoord. Uw melkweg is samengesteld uit myriaden zonnen en planeten, die bepaalde stellingen, orbiten, revoluties, seizoenen en inwoners hebben, evenals wij hebben op onzen aardbol. Onze zon, onze aarde en al de naburige planeten maken slechts een groep in dezen cirkel uit.

Op deze planeten begint de menschelijke geest eerst te zijn — in den toestand, bedoel ik, waarin dateert zijn bestaan als een individueel wezen. Deze kring van planeten (te zamen genomen) kan dus genoemd worden de eerste sfeer van het menschelijk bestaan. Maar zooals aangetoond is, de geest des menschen gaat bij den dood naar een andere wereld, welke zeer natuurlijk genoemd word »de tweede sfeer."

Waar ligt het zomerland?

Zie nogmaals naar die schoone ringen die de planeet Saturnus omgeven. Zie hoe vriendelijk zij de planeet omhelzen en elkander. Toch is de afstand tusschen hen bepaald en er zijn geen storingen.

Gelijk de veranderde rups een symbool is van den dood, waaruit de schoone kapel als een phoenix oprijst in vrijheid, zoo is de planeet Saturnus met hare ringen een volkomen voorstelling van de eerste en tweede sferen.

De tweede sfeer omgordelt de eerste sfeer, evenals de ringen de planeet Saturnus omgorden. De voorstelling is volkomen. Dit heelal, inderdaad is een geheel, een harmonisch systeem van volmaaktheid en aldus als een logisch noodzakelijkheid moest de wet van universeele analogie waar zijn. Een voet zal het heelal meten zoowel als twaalf ellen en de

leer der correspondentie moet eveneens toepasselijk zijn op alle sferen.

Wanneer mijne ziel is geopend voor een gezicht op de hemelen, voel ik pijnlijk de armoede van taal en nog meer het begrensde vermogen om de ontzettende grootheid die zich openbaart te begrijpen.

Op zulke oogenblikken verlang ik naar de bekwaamheid om te begrijpen en het vermogen om eene schilderij van het heelal te ontwerpen om ze aan mijn broeders te geven.

Maar dit kan niet en het zal nooit aan een schepsel te beurt vallen dat het mogelijk is voor het menschelijk verstand de gedachte van een heelal te vatten, Gode waardig — een God, een heelal waardig. Progressie zou ophouden als het anders was en de onsterfelijke ziel zou niets meer te doen hebben. Maar ik heb mijn best gedaan om een indruk te geven van het heelal, in zijn tegenwoordigen toestand en van de overeenkomst die er bestaat tusschen de cirkels van planeten en de geestelijke sferen.

Ik moet hier bijvoegen dat, kon menig orthodox kerkleeraar eens een helder visioen aanschouwen van de grootheid en onuitsprekelijke schoonheid van het heelal, beide natuurlijk en geestelijk, hij zich haasten zou van zijn boeken en preeken een goed vuurtje te maken om meer licht aan de wereld te schenken.

Wat is het aanzien van het Zomerland?

Het ziet er uit als een schoone morgen, opgaande over de oppervlakte van eindeloos afwisselende valleien, rivieren, heuvelen, bergen en ontelbare parken.

Deze parken zijn buitengewoon bekoorlijk. De boomen en struiken gelijken op niets dat op de aarde is — meer op de vegetatie van Saturnus. De tienduizenden verscheidenheden van bloemen geven een eigenaardige bekoorlijkheid van straalbreking over de zich ver uitstrekkende landen en de zachte goddelijke ether, waarin de geheele wereld zich baadt, gaat

alle beschrijving te boven. Gij voelt u in de tegenwoordigheid van het heilige, van het volmaakte — elke boom spreekt tot uw hart; elke bloem spreekt een voortdurende zegenbede uit.

Kunt gij een gedachte vormen van de schoonheid van de tweede sfeer?

Vermenigvuldig uwe aarde met ten minste zeven millioen malen van hare tegenwoordigen omvang en dit zal u een juist denkbeeld geven van een van de tallooze parken van de tweede sfeer. Hebt gij ooit aan oneindigheid gedacht? Laat verbeelding het uiterste doen! Ontketen uwe gedachten. Laat ze naar buiten vliegen in het ver, ver af! Laat ze staan op den top der onmetelijkheid en beschouw het groote tooneel van het heelal.

Wat ziet gij? Ziet gij oneindigheid?

Neen, gij ziet slechts de oppervlakte van een appel, vergeleken met datgeen wat uwe verbeelding niet kan vatten. En deze niet op te merken, deze onverwachte onmetelijkheid is omgord door de tweede sfeer. Het is een prachtige gordel, bedekt met tallooze juweelen, uitgespreid over de borst van de oneindige natuur! Deze en al de sferen daarnaast zijn als een deel van het kleed van God.

Laat in de uiterste stilte het diepste zwijgen der aanbidding zijn lof verkondigen.

Hoe leven de menschen in de tweede sfeer?

De tweede sfeer is verdeeld in twee groote halfronden: de een is beheerscht door Liefde, de andere door Wijsheid. Deze zijn niet afgescheiden, maar liever vereenigd als door een landengte, genoemd Wilskracht. Het zomerland heeft dus drie afdeelingen: Liefde — Wilskracht — Wijsheid — trappen op de ladder van geestelijken vooruitgang.

Deze landen schijnen onderscheiden beide wat betreft hun geographisch aanzien en hunne bewoners. De menschen in de Liefde sfeer, als een geheel genomen, zijn niet zoo harmonisch als die in de sfeer der Wijsheid.

De eerste heeft meer aantrekking tot hun geboortegrond;

zij hebben nog onwijze en verkeerde aantrekkelijkheid voor personen of dingen die zij achterlieten. De anderen daarentegen zijn in een anderen toestand.

Niet dat zij dood zijn voor de affecties en herinneringen aan hun geboorteplaats of aan de nog levende geliefden op deze planeet — maar zij weten hoe lief te hebben, in welke mate en met welke weldadige bedoeling.

De Wil-sfeer is niet zoozeer bevolkt door andere menschen — het is een soort van overgang, leidende van de eene sfeer naar de andere.

Het komt mij voor dat over het algemeen weinig geesten van onze aarde nog boven de tweede sfeer stijgen bij hun aankomst. Maar de geesten van Jupiter en Saturnus gaan soms direct in de derde sfeer — dat is een hooger zomerland of paradijs. Andere zieners noemen de tweede sfeer het Middelrijk.

Waarom zeggen sommige geesten dat zij van de hoogere meer geavanceerde sferen komen?

De tegenspraak ligt geheel in verkeerd begrepen woorden. De uitlegging is deze:

Elk halfrond is verdeeld in zes verschillende maatschappijen, ieder gekarakteriseerd door een verschillend ras van geesten, bestuurd door hun eigen verwante leidslieden met verschillende gewoonten, in verschillende mate van zedelijke cultuur — verschillende, zooals de eene ster verschilt van de andere of als de verschillende noten in de muziek. Deze zes maatschappijen zijn weer in onderdeelen en nogmaals in trappen verdeeld. En wanneer geesten individueel gemeenschap houden met de menschen, schijnen zij soms elkander tegen te spreken in de verhalen die zij geven, en dikwijls woorden te verwarren zooals maatschappijen en sferen — omdat woorden slechts gebrekkige teekenen zijn van gedachten.

Zoo is het ook met het verschil in de beschrijvingen van onderscheiden zieners. Hun visioen wordt gekleurd door hun mate van vatbaarheid om te aanschouwen, en de geschiktheid

om duidelijk weer te geven wat zij waargenomen hebben, elk naar zijne mate en zijne wijze — en uit die verscheidenheid komen vaak de uiteenloopende opvattingen voort die de menschen tot misverstand en wantrouwen vervoeren.

LEIDING VAN MEDIUMS.

Geachte vriendin. Gaarne wil ik naar mijn vermogen en inzicht uwe belangrijke letteren voor de ontwikkeling van uw mediumschap beantwoorden, maar geloof mij, de leiding van mediums is voor de goede zaak een van de gewichtigste en moeilijkste vraagstukken onzer dagen. Moeilijk als men ze in nabijheid kan gadeslaan, maar dubbel moeilijk wanneer wij er persoonlijk niet mede in aanraking kunnen komen om den physischen en moreelen toestand te beoordeelen en de omgeving te leeren kennen, want dat alles komt bij het mediumschap in aanmerking, karakter, gezondheid, familierelaties, woonplaats, leeftijd, ontwikkeling, ja wat niet al.

Intusschen doet het mij genoegen dat u den door mij reeds vroeger gegeven wenk hebt gehoor gegeven om geen séance te houden dan in hoogst ernstige kringen, want het gebrek aan eerbied voor deze geheimzinnige verschijnselen, gemis aan wijding bij den kring is de oorzaak van al die droevige verschijnselen door bedriegelijke geesten voortgebracht. Men moet nooit gaan aanzitten voor geestgemeenschap zonder v o o r b e r e i d i n g. Dit heeft men in den ouden tijd veel beter begrepen dan later; van daar dat men altijd leest van inwijding of initiatie om lid te worden van die geheime broederschappen, welke de geestelijke gaven des menschen wisten te waardeeren en aan te wenden. Men gaf aan die voorwaarden van voorbereiding den vorm van ceremoniën en plechtigheden, die alleen dienden om stemming te geven, om den mensch uit zijn

aardsche beslommeringen en beuzelachtige belangen op te heffen tot een hooger verdieping als op den top van een berg, in reiner lucht — om zijn onrustig hart tot stilheid te brengen, zijn wilde vaart, waarmede hij door het leven stormt, te bedaren, zijne lagere hartstochten tot zwijgen te brengen opdat de hoogere een kans konden krijgen om tot hun recht te komen. Welnu, hoewel wij niet wenschen terug te keeren tot de oude vormen van inwijding bij de Magiërs — wenschen wij toch in de eerste plaats rust van omgeving, maar bovenal rust van binnen, verlangen naar iets hoogers dan de zinnenwereld ons biedt, daarom afzondering van al het aardsche bedrijf en rumoer en opheffing der ziel tot hooger sfeer door reine begeerten. Wat soort geesten zal er wel zich aansluiten bij een jolig, spottend, dartel gezelschap. bij lieden die veel gegeten en gedronken of gespeeld hebben en nonsens op nonsens hebben opgestapeld? — of zelfs bij hen, die zich in stilte afzonderen met het hart vol wereldzin en onedele of onbeduidende gezindheden? Immers het gelijke voegt zich saam, trekt zich aan, dat is een wet van alle geestelijke werking. Séances waarop spotvogels alles wijsmaken vreugd of leed, voordeel of ramp, ja zelfs den dood voorspellen — zijn niet goed aangelegd. Onder de aanzittenden zijn er die geheel verkeerd gestemd zijn.

Laat liever uw mediamieken aanleg sluimeren dan dien te ontwikkelen in een kring zonder heiligen ernst, gewijde stemming, eerbiedig en ootmoedig afwachten. Geef het aan God over die u de gift schonk om te zijner tijde u ook gelegenheid tot ontwikkelen te geven.

Wat te denken van begaafde naturen, die door omgeving, omstandigheden of gestel belet worden tot ontwikkeling te komen? Is die gave dan te vergeefs op hun hoofd uitgestort? Geenszins. Indien het hier op aarde niet vroeg of laat tot zijn recht kwam — dan volgt er een nieuw tijdperk in de geestenwereld, waar die kracht zal ontplooid en geleid worden tot het doel en door wijze en heilige leidslieden, terwijl menigeen op aarde in ongunstige omstandigheden een prooi van ver-

keerde geesten zou zijn geworden.

Doch om nu op uw geval terug te komen, gij zijt van woonplaats en omgeving veranderd en daarmede ook in een andere geestelijke atmosfeer gebracht, die begunstigend voor uw aanleg schijnt te zijn. Gij moet echter altijd blijven waken en uwe onzichtbare leidslieden trachten te leeren kennen uit hun woorden, gezindheden en invloeden, want helaas vindt men menschen op aarde die heel mooi, heel godsdienstig praten, en die toch niet de ware broeders zijn, dit is ook het geval bij de onzichtbare menschen, want menschen zijn het altijd.

Niets is voor mediamieke personen nadeeliger dan in rapport te komen met verkeerd gestemde en verkeerd geleide mediums die op hunne zittingen een groote schaar van gelijksoortige geesten bij zich hebben, waaronder er altijd zijn, die de nieuwe kracht ook wel eens willen probeeren en zich van onontwikkelde, argelooze mediums meester maken, terwijl het daar en tegen een groot voordeel is in goed harmonisch gestemde kringen bij reine mediums opgenomen te worden. Alleen het tegenwoordig zijn in de magnetische atmosfeer van ernstige, godsdienstige personen is voor elk jong medium weldadig, al werkt men ook niet terstond mede. Het is ook beter dit niet aanstonds te doen. Over het algemeen is men door nieuwsgierigheid te ongeduldig en te haastig om elkeen aan het werk te zetten om te zien wat er komen zal. Het was een goede raad u gegeven dat gij allereerst uw zenuwgestel moest herstellen, want de zenuwen zijn de harp, welke de onzichtbaren moeten behandelen — en zijn de snaren te slap of te strak, dan moeten die zoolang gestemd worden tot ze in harmonie zijn Iedereen komt echter niet even spoedig in harmonie met een nieuwen kring, en het is soms noodig werkeloos zes zittingen bij te wonen voor men geschikt is om als medewerkend lid met succes te kunnen optreden.

Gij hebt even als zoo menigeen u zelf aan de electrische werking, bekend als de Alimonda onderworpen en gelukkig met goed gevolg — want dit is ook al geen universeel middel dat altijd onschadelijk is. O neen, er zijn voorbeelden van dat

de sensitieve, die bijvb. een of andere geestelijke gave bezat, die geheel verloor door dezen electrischen invloed; ook is het af te raden aan bejaarde personen, vooral die aan het hart lijden en het kan ook voor het genezend mediumschap nadeelig zijn. Electriciteit en magnetisme zijn twee aan elkander tegenovergestelde krachten al schijnen zij van dezelfde natuur; zij staan als twee verschillende polen tegenover elkander. Soms werkt deze Alimonda-toestel ook zeer heilzaam. Eene vriendin die zeer lijdend was en nergens baat vond, hoorde eens eene stem van haar overleden zoon zeggen: »alleen electriciteit kan u genezen." Zij volgde den raad en genas. Doch zonder voorlichting van hooger orde zou ik het niemand durven aanraden. vooral niet bij oude lieden die er vaak in een soort van overspannen toestand door komen, die tot beroerte kan leiden.

Op de tweede séance werd u gezegd dat gij u nu wel alleen te huis zijnde mocht oefenen in het schrijven. Dit is een raad die voor velen noodlottig geweest is en ik alleen zou geven als ik iemand door en door kende als van een kalme, vaste natuur, die niet aan elke opwelling of lust tot schrijven en vragen zou toegeven en zich zelf zou weten te beheerschen om perk en paal te zetten aan den schrijflust der geesten, die niet altijd rekening schijnen te houden, met gestel, karakter, omstandigheden enz. Gij moet altijd meester blijven en de orde handhaven, bijvb. nooit op geheel ongeschikte tijden schrijven of te lang achtereen. Het is natuurlijk een geheel abnormale werking van hersenen en zenuwen en niet alle geesten, al meenen zij het ook goed, zijn verstandig genoeg of kundig genoeg om te weten hoezeer dat veel schrijven een medium benadeelt als zij het alleen doen en er geen steunend magnetisch element bij hen is om kracht te geven. Het is in elk geval eene onvoorzichtigheid van de geesten die u dien raad gaven, Een medium dat schrijft is niet normaal en *moet altijd bewaakt en beveiligd worden door een mensch, die den toestand kent* en weet te beheerschen en te doen eindigen. Gij moet geen geestenraad als onfeilbaar of verplichtend opvolgen, tenzij die geest door jaren-

lange contrôle zijn wijsheid en goede bedoeling bewezen heeft, want godsdienstig spreken en vromen raad geven is niet genoeg of een waarborg dat men een wijs leidsman ontmoet heeft. In elk geval staat het gelijk met een bezoek van een gemaskerd persoon; zult gij dien bij een tweede ontmoeting reeds volgen? — of uw volle vertrouwen schenken? — Dat is onvoorzichtig, want niet alleen zijn er legers van dwaalgeesten rondom ons, die vervuld zijn met religieuse wanbegrippen, die zij tot allen prijs willen propageeren, maar er zijn ook bepaalde mooipraters en ophakkers in menigte onder.

De raad, die u is gegeven om alleen te gaan zitten voor ontwikkeling, is in elk geval af te keuren als gevaarlijk. Het is best mogelijk dat die geest die gevaren zelf nog niet kent — ik bedoel voornamelijk het in slaap of trance vervallen als men alleen is en niemand bij u om u te bewaken, dat niet onverwachts iemand u overvalt en aan het schrikken maakt, hetwelk allernoodlottigst is voor mediums Nooit moet gij werken zonder een vertrouwd persoon aan uwe zijde, die genoegzame kennis van de toestanden heeft en u wekken kan als het te lang duurt of als een nadeelige invloed zich van u wil meester maken. Gij moet eerst veel in mijn maandblad lezen en kennis opdoen van de eischen en wetten van al die vreemde toestanden. Ik heb er reeds zoo vaak over geschreven dat ik het hier nu maar kort zal maken. Wat mij vooral niet aanstaat dat zijn die belotten, die vele weinig gevorderde geesten al te onbezonnen doen: gij zult een groot medium worden — gij zult zien — gij zult genezen — anderen van booze geesten verlossen enz Veronderstel dat een geest dien aanleg waarlijk in u ziet, die bij duizenden bestaat, maar bij honderden nooit tot ontwikkeling kan of mag komen, omdat het niet goed voor ziel en lichaam zou zijn — dan kan de geest niet voorzien wat in Gods wegen met u liggen zal, en indien hij het werkelijk z i e t, zou hij het niet mogen zeggen, wanneer hij zelf in een goede geestelijke opvoedingsschool is, want alle naar het goede en ware strevende geesten dwalen niet alleen, maar worden opgenomen in kweekplaatsen waar ze bekend gemaakt

worden met het menschelijk organisme en de krachten die het beheerschen, vooral de werkingen van het magnetisme van menschen en geesten.

Daar nu de meeste menschen niets leeren over al deze dingen, zijn zij ook nadat zij gestorven zijn, onwetend, want de grootste dwaling is te meenen dat een geest, alleen omdat hij het aardsche lichaam heeft afgelegd, wijzer zou zijn geworden en omtrent alles inlichtingen en raad zou kunnen geven.

Ik zou u dus raden nooit alleen zittende mediamiek te werken. Er is altijd iemand noodig die het medium gadeslaat en weet te helpen om bijvb. verlost te worden van lagere invloeden die te heftig werken, of van geesten die bezit van mediums trachten te nemen. Dikwijls hoort men mediums, die gewerkt hebben op de séance, klagen dat zij soms dagen lang zeer onwel geweest zijn, en zij onttrekken zich daarom en willen het onderzoek niet voortzetten. Doch vraag dan maar eens: was er een kundig leider en magnetiseur in den kring? Heeft die gemaakt dat het medium bij het ontwaken niet eensklaps weer beschouwd werd als normaal en overstelpt met vragen of gemengd werd in een druk gepraat en plotseling verplaatst, als of er niets van belang met hem of haar had plaats gehad? Ik weet stellig dat er fouten begaan zijn uit onkunde. Een medium dat werkt, al schijnt het wakend en al beweert hij gewoon te zijn — hij is het niet en keert eerst langzaam tot den normalen staat terug — vooral de bloedsomloop wordt zeer gewijzigd in mediamieke toestanden en het medium mag niet eensklaps opstaan, zich verplaatsen in een ander vertrek of alleen in de lucht gaan.

Laat hem met rust — zwijgt allen stil — blijft stil zitten en praat niet door elkander; spreekt hem vooral niet aan, voor hij goed gedémagnetiseerd is, dat is gedéchargeerd door afwuivende, snelle luchtige passen langs het hoofd en den hartkuil vooral; vraag geen opheldering — redeneer niet — redetwist niet — laat dat alles buiten de séance-kamer en het medium blijven, dat er te licht door geschokt zou worden.

Al de slechte uitkomsten op séances verkregen komen voort

uit de onwetendheid der aanzittenden, uit gebrek aan ernstige voorbereiding en geestelijk streven, om eens, al is het voor enkele uren, uit het aardsche zich op te heffen en los te maken van de nietige, stoffelijke dingen — maar behalve dit gemis aan stemming en wijding is er het gebrek aan rein magnetisme, uitgaande van de leiders der séance of van den magnetiseur een groot gemis.

Elk medium heeft behoefte aan een overvloed van gezond menschelijk magnetisme of vitale kracht, want hij verliest of verbruikt zeer veel kracht — blijft die kracht ontbreken, dan komen pijn in den rug, duizeling, benauwdheid, ja zelfs eindelijk hersenverweeking als de heillooze gevolgen van de aanzittingen, die niet goed geleid worden.

Het is zoo, er zijn enkele sterke en rijkbedeelde mediums die geen bepaalde magnetische bewerking noodig schijnen te hebben gedurende zekeren tijd, doch die werken dan in een goed georganiseerden, harmonischen kring, die kracht genoeg geeft — doch dit is slechts tijdelijk. Alle aanzittenden moeten na eene zitting gedémagnetiseerd worden of er blijft te veel magnetisme opgehoopt en dit trekt soms rondzwervende geesten nog aan om nog aan het werk te blijven voor eigen rekening.

Dan hoort men klagen over voortdurende aanporringen om te schrijven, somtijds op de meest ongeschikte tijden. Geef dit niet toe, maar laat u na de zitting déchargeeren. Blijf niet in de séancekamer zitten — Breek den kring op en ga uit elkander — dan breekt de geestenschaar ook op en anders blijven zij te lang met de menschen in rapport.

Sommige mediamieke personen moeten van tijd tot tijd gedémagnetiseerd worden om geheel vrij van geestesinvloeden te worden ; soms moeten zij van vijf tot tien minuten gedéchargeerd worden van alle zijden, indien de invloeden sterk en lang ingewilligd zijn, en het moet herhaald worden tot het rapport geheel voorbij is.

Hypnotiseurs zijn zeer gevaarlijk voor mediums en ontnemen hen hun wilskracht en zelfstandigheid die zij hoog noodig hebben. Laat u nooit onder iemands macht brengen, noch van

mensch, noch van geest; geheel iets anders is het door een sterkere, gezonde vriendin te laten magnetiseeren, die kalm en harmonisch gestemd is. Lees daarover Deel X van »Op de Grenzen" en wees vooral voorzichtig met magnetiseurs, die gij niet zeer goed kent als rein en edel en vertrouwen kunt — wellicht wijzen uwe geestelijke leiders u, als gij het noodig hebt iemand aan. Gij schijnt zwak van gestel, anders gebeurt het wel dat het medium zelf magnetiseur is en kan dan onmogelijk door menschen bewerkt worden, tenzij in ziekte of bij verzwakte toestanden. Let goed op of die religieuze richting ook van te dweepachtigen aard is, want fanatieke geesten zijn vaak zeer ijverig en gevaarlijk. Het staat mij ook niet aan dat gij een onaangenaam en pijnlijk gevoel ontwaart bij de bewerking der geesten. Stel u biddend onder de hoede van uw Heiland en bid vurig om bewaard en verlost te worden van verkeerde geesten, die vaak zoo listig tot dwaling verleiden.

Gaarne zal ik op de hoogte gehouden worden van uwe verdere ontwikkeling. Gij schijnt aanleg tot clairvoyance te hebben, en daarom te meer moet gij altijd een vertrouwd persoon bij u hebben, want die toestanden zijn teer en vereischen veel zorg en oplettendheid om alle stoornis te weren, want een kleine stoot of schok of het geluid van een vallend voorwerp is voldoende om een clairvoyante geheel te catalepticeeren of te verlammen, en dan moet men weten hoe dien toestand te herstellen. Laat nooit nieuwsgierige en onkundige toeschouwers bij u toe, die niet kunnen stilzwijgen en niet onbeweeglijk willen blijven zitten, zooals noodzakelijk is. Alles zal afhangen van de wijsheid en voorzichtigheid der geestelijke leidslieden of zij u voor hun eigen vermaak, genoegen en bedoeling of van Gods wege bewerken tot een nuttig doel.

Bid veel dat uwe gave moge geheiligd worden tot heil der menschen en verheerlijking van God.

Gij merkt terecht op dat als de mediamieke personen niet in den kring zitten aan de tafel, dat zij dan niet in trance komen, maar wel als zij onder den magnetischen invloed van

den cirkel staan. Ja, het magnetisme is de magische- of wonderkracht, die de zichtbare en onzichtbare wereld verbindt. Was er sterker magnetisme in uw kring, dan zouden die andere dames, waarschijnlijk wel weder schrijven, altijd als er geestelijke betrekkingen zijn die het goedvinden en er reeds toe instaat zijn; soms laten zij het na, als zij zien dat het gestel er niet tegen kan — nooit iets dwingen, altijd volgzaam afwachten.

Dat onophoudelijk pogen aan uw arm, is onbescheiden en moet gij met wilskracht tegengaan en geen gehoor geven dan op den door u vastgestelden dag en uur als gij séance houdt: gij moet uzelf démagnetiseeren of laten afwaaien met dwarsloopende passen. Gij zult wel leeren onderkennen of de stroom goed is of verkeerd — de koude is meest van pasgestorven of weinig ontwikkelde geesten. Zachte, liefelijke, kalme warmte is het kenmerk van goede invloeden, ofschoon een frissche stroom soms ook goed kan zijn, maar dan is die niet ijzig, niet doodelijk of naar. Gij moet uw linkerhand niet laten gebruiken, maar die met de rechter afstrijken tot over de vingers alsof gij iets wegwerpt en van uwe hand afschudden wilt. In een goed georganiseerden kring mogen nooit twee krachten of twee mediums gelijktijdig werken of tegelijk ontwikkeld worden — altijd de een na den ander. Ik waardeer uwen aanleg zeer, omdat gij die zoo ernstig, conscientieus opvat en aan het reine, geestelijke wenden wilt; wij hebben overal overvloed van mediamieken aanleg, maar helaas, overal gebrek aan leiding. Denk over uwe voorbereiding — vrijdag-stemming. Waak en bid! God zal u bijstaan — vertrouw, hoop en geloof. Met de meeste belangstelling

Uwe toegenegen vriendin
E. VAN CALCAR.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS

(Vervolg van bladz. 394. Dl. XXIV.)

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

EEN VAN DE MERKWAARDIGSTE VOORBEELDEN VAN HET MODERNE VAUDOOISME.

Daar zijn meer dingen tusschen hemel en aarde
dan onze philosophen gedroomd hebben.

Alle dingen hebben een licht- en een schaduwzijde — het Spiritualisme maakt daarin geen onderscheid.

Tot hiertoe is het mijn eer en genoegen geweest de goddelijke zijde van de groote geestelijke beweging in het licht te stellen en mede te deelen hoe dikwijls goede geesten tot ons komen en ons helpen, bewust en onbewust voor ons zelf om het werk te volbrengen dat voor ons ligt. In het volgend verhaal moet ik de aandacht der lezers vestigen op de gevaren en misbruiken die kunnen ontstaan uit de praktijk der verborgen krachten, als zij in verkeerde handen vallen van personen, die de teugels van oordeel en geweten hebben losgelaten en niet weten te onderscheiden of de invloed en contrôle goed en nuttig is, van geesten in of buiten het lichaam uitgaande.

In een klein boekje, uitgegeven door den overleden Stainton Mozes en getiteld »The transcorporeal action of Spirit' is een overdruk uit de »New-York Sun" den onjuisten titel dragenden van : »de Schaduw van mevrouw Hardinge". Weinigen, geprikkeld door dezen titel, begrijpen dat dit artikel handelt over een van de verschrikkelijkste problemen van geestelijke macht

en betrekking heeft meer op de actie en vermogens van de belichaamde dan van de ontlichaamde zielen

Onbekend met de vele sterk gekleurde verhalen, die de een of ander in sommige Amerikaansche Bladen heeft ingelascht over het volgende voorval, zal ik ze hier mededeelen uit de feiten van mijn goed gevestigde waarneming.

Het was op het tijdstip toen ik een engagement van voordrachten te New-York vervulde, dat ik een brief ontving onder teekend »John Gallagher". Deze brief, hoewel aan mij geadresseerd, was klaarblijkelijk, zooals het toen scheen, verkeerd aan mij gezonden, daar het een enthusiastische liefdesverklaring was, in redelijke taal uitgedrukt, maar door deszelfs inhoud aanleiding gevende geadresseerd te zijn aan een veelgeliefde en intieme vriendin van den schrijver.

Van een persoon komende, wiens naam ik zelfs nooit gehoord had en een taal voerende, welk geen menschelijk wezen in Amerika het recht had tot mij te richten, kon ik tot geen ander besluit komen dan dat de schrijver, wie hij ook zijn mocht, twee brieven tegelijk had geschreven en deze ontboezeming in een verkeerd enveloppe had gedaan. Hoe redelijk deze gedachte ook was, werd ik er spoedig van af gebracht door het ontvangen van een anderen brief en nog eens weer een anderen van dezelfden aard binnen een week na ontvangst van den eersten.

Beangst voor de mogelijkheid dat zulke documenten in andere als in mijn eigen handen zouden vallen, en overtuigd dat, als dit het geval werd, niemand er aan zou twijfelen, dat ik in een geheime intrige was betrokken, besloot ik de brieven te laten zien en met de vrienden te raadplegen, met wie ik samenwoonde, namelijk mevrouw French en haar helper, een goede ziel, dien wij gewoonlijk in ons huishouden oom Culbertson noemden. Toen wij deze brieven nog eens overlazen, kwamen mijne beide vertrouwelingen tot het besluit dat een ongelukkige vrouw uit de stad mijn naam had aangenomen (een geval dat nog eens was gebeurd met de openbare voordrachthoudster) en dat de schrijver zich in den persoon vergist

had. Maar ook deze gedachte werd spoedig weggenomen toen er een brief volgde van gelijken aard, maar in de uitbundigste woorden sprak over mijn kostelijke zondagslezingen en de pracht van mijn kostuum, waarvan de beschrijving werkelijk overeenkwam met wat ik had gedragen.

»De ellendige die dat schrijft is een krankzinnige," merkte ik op. »Dat is onmogelijk," hernam de heer Culbertson, »de taal is te goed voor het werk van een krankzinnige — toch schijnt het krankzinnigheid, zoo niet iets ergers. Van dat tijdstip af, kwamen andere brieven van gelijken inhoud en wel brieven, die zoo duidelijk op mijne voordrachten, kleeding en uiterlijk sloegen, dat het onmogelijk was eraan te twijfelen, of ze wel voor mij bestemd waren, en zij kwamen in zulk een menigte dat ik eindelijk besloot de politie er kennis van te geven. Tot hiertoe had ik de vrienden verzocht er niets van aan mijne moeder te zeggen, opdat zij niet in het verdriet, dat deze brieven mij veroorzaakten, zou deelen.

Daar echter mijn doorgaand adres in New-York bij mijne moeder was en ik haar altijd verzocht mijne brieven te openen als ik op reis was, en mij alleen te zenden de zoodanige waarop ik mijn aandacht moest vestigen, sprak mevrouw French er tot mij over wat ergernis zij zou voelen, als die brieven bleven aanhouden en zonder eenige voorbereiding mijne moeder in handen zouden komen.

En daarom deelden wij het mijne moeder mede, die aanstonds met haar heldere en sterke intuitie meende dat de geheele zaak het werk zou zijn van een vijand, die eerst de positie aannam, dat ik in briefwisseling met hem was en het dan zoo te leiden, dat zijne brieven in de handen van degeen vielen, die mij wilden honen. Hoe juist deze gedachte ook scheen, was het toch te terugstootend voor ons eergevoel om zulk een handelwijze ongemerkt te laten voortduren, en wij raadpleegden den heer Matson, een oud en ervaren politiehoofd en ook een vriend die een kundig rechtsgeleerde was Geen van beiden konden eenig licht op de zaak werpen — maar zij oordeelden dat hoewel het postmerk Boston was of een

van de verschillende steden in Massachusetts, de schrijver toch een te intieme kennis van mijn doen in New-York droeg om ver af te zijn. Wat de onderteekening »John Gallagher ' betreft — dat zou kunnen zijn en werd dan ook aangenomen, maar een onderzoek in den omtrek naar al de John Gallaghers zou toch niets aan het licht brengen. In een woord, mijn wettelijke raadgevers noch mijne vrienden konden eenige oplossing van de zaak geven als vooronderstellingen en zoo bleef de zaak een diep mysterie. Ik ben niet volkomen zeker van het jaar, waarin die verschrikkelijke vervolging begon, ik geloof dat het in 1858 was

Zeker is het echter dat van dat tijdstip af gedurende een tijdvak van ten minste twee jaren deze ellendige brieven mij overal volgden. In het verre Westen, door de Oostersche Staten en eindelijk ook in het Zuiden ging deze verschrikkelijke vervolging voort. Terwijl de tijd voortspoedde begon ik een nog afgrijselijker aandoening te voelen. Ik begon de nadering van hatelijke brieven waar te nemen, eerst door een gevoel van koude aanblazing en vaak ook door de ervaring van een booze tegenwoordigheid om mij. Soms was dit gevoel zoo sterk dat ik mij onwillekeurig genoopt voelde mijn stoel dicht tegen den muur te plaatsen op dat het akelige ding dat de kamer binnen kwam niet achter mij heen zou gaan.

De eenige verlossing die ik had van dit kwellend gevoel was er over te spreken met de vrienden die ik bezocht, en hoewel ik nooit iemand vond, die mij een oplossing kon geven van dit mysterie was het toch een troost waar te nemen dat de vrienden met mij sympathiseerden. Wat de geesten betreft die ik herhaaldelijk over dit punt ondervroeg was altijd het eenig antwoord dat de booze macht om mij, een menschelijke was en op het oogenblik te ver verwijderd van hunne sfeer om hen in staat te stellen deze dingen te controleeren. Alles wat zij konden doen was mij de verzekering te geven van hunne tegenwoordigheid en bescherming en eindelijke verlossing.

Als een blijk van de directe actie van de onzichtbare macht waardoor ik was geobsedeerd, kan ik vermelden dat ik gedurende een van mijne maandelijksche engagementen te Providence, Rhode Island, er in had toegestemd een wekelijksche avond-lezing te geven te Powtucket, een plaats, weinige mijlen verwijderd van waar ik toen vertoefde. Mijne vrienden te Providence stelden voor om mij voor mijne voordracht af te halen en mij terug te brengen in een omnibus, een overdekte wagen met zitplaatsen aan weerskanten.

De avond was erg donker en koud en gedurende den rit naar huis besloot onze koetsier bij een aan den weg gelegen huis dat hij kende stil te houden en een lantaren te leenen.

Aan het huis gekomen gingen mijne drie vrienden uit den wagen, om zich te verwarmen en zich een lantaren te verschaffen. Ik was te vermoeid om mij te bewegen, toen op eens, terwijl ik in den wagen zat, de paarden als verschrikt begonnen te beven, en ik voelde iets kouds op mijn hoofd waarover ik een gebreiden doek droeg.

Ik riep luid tot mijn vrienden: »komt hier er is iemand in den wagen". — Oogenblikkelijk was alles rustig. Maar de paarden begonnen weer te beven en mijn vrienden kwamen met den lantaren buiten.

Niemand werd er gezien; maar toen wij te huis kwamen en in de zitkamer gingen, ontdekten wij tot verbazing mijner vrienden en van mij zelve een bouquet van dallelies in mijn haar gestoken, 't welk daar niet geweest was — dit zal ik volhouden tot mijn sterfdag — toen ik mijn reis ondernam. Ik vertelde toen aan mijn vrienden dat wij zulke bloemen niet bij ons hadden en dat iemand of iets die in den wagen had gebracht en die lelietjes daar geplaatst had. Den volgenden morgen bracht mij de post een van die vreeselijke brieven mij het compliment makende dat ik gedurende mijn rit naar huis die lelietjes gedragen had en zich beklagende over de vreemdelingen, die bij mij waren en waarin melding werd gemaakt over woorden, die ik na mijn terugkeer had geuit.

Gedurende vele verschrikkelijke maanden overladen met dergelijke mysteries, bereik ik nu een merkwaardige periode in mijn veranderlijk leven, daar het de eenige gelegenheid was dat ik de Zuidelijke Staten van Amerika bezocht, waarvoor ik verscheiden uitnoodigingen had ontvangen. Het was in den winter van 1869 dat ik naar Macon ging, in Georgië, om daar volle twee maanden lezingen te houden, gedurende welken tijd ik de gast was van Dr. Andrews en zijne echtgenoote. De dokter was een gunstig bekend en geëerd geneesheer van de plaats, en hoewel ik na verloop van drie en dertig jaren niet weet of dit uitnemende echtpaar nog aan deze zijde des levens is, geloof ik toch dat er nog wel eenige vrienden in Macon zullen zijn, die zich mijn bezoek zullen herinneren en ook aan vele personen, die ik daar sprak over mijne afgrijselijke en mysterieuze vervolging.

Op zekeren dag in mijn kamer zittende te schrijven, kwam een gevoel van geweldige koude over mij, dat gevolgd werd door een van die akelige brieven. Ik had nauwelijks mijn stoel achteruit geschoven tegen den muur, om een onbekende tegenwoordigheid te verhinderen achter mij te komen, toen Dr. Andrews zelf aan mijne deur klopte, en uitgenoodigd om binnen te komen, mij verscheiden brieven gaf, waaronder er een van mijn kwelgeest was. Ik had mijn vriendelijken gastheer reeds met mijne verschrikkelijke vervolging bekend gemaakt, om mijn volkomen vertrouwen in hem te kennen te geven en den aard van het mysterie, dat mij zoo plaagde, toen ik het al te goed bekende handschrift herkende en het postmerk van Boston. Ik gaf den brief ongeopend aan Dr. Andrews en verzocht hem dien te lezen. Hij deed het en ze mij teruggevend bevonden wij dat iemand in Boston het tooneel had beschreven dat plaats had gehad den avond voor mijn voordracht in Macon, Georgië, duizend mijlen verwijderd! Elk gissen over zulk een mysterie — elke conjectuur was te vergeefs.

Dr. Andrews verliet mij om zijne patienten te bezoeken, terwijl ik een brief bleef zitten schrijven aan majoor Rhynders.

toen hoofd van de politie in Boston. In dezen officieelen brief sloot ik nog andere van denzelfden John Gallagher, ontvangen op verschillende plaatsen gedurende de laatste weken, en eenigszins bekend met den majoor Rhynders, deelde ik hem mede dat het mijn verlangen was dezen John Gallagher uit te vinden, of den schrijver van deze brieven op te sporen. Ik vertelde hem dat ik binnen zes weken in Boston zou zijn om een tweemaandelijksch engagement te vervullen en dat ik de geheele opbrengst van mijne voordrachten 200 dollars, en alles wat ik maar kon bijeenkrijgen, zoo noodig, wilde betalen om den ellendigen schrijver van deze brieven te arresteeren en te vervolgen. Ik had juist mijn paket aan het hoofd van de politie te Boston verzegeld en geadresseerd, toen de stem van een mijner beste geestelijke vrienden, mijn zeeman broeder Tom, tot mij sprak en de volgende samenspraak begon.

Geest. »Waarheen zendt Emma zulk een dik pak brieven — en waarom?

Ik antwoordde — »gij weet het; gij kunt of wilt mij niet helpen, daarom wil ik mijzelf helpen."

De geest: »Wij willen en helpen u, wanneer wij kunnen; geesten zijn niet God en kunnen niet alles doen wat zij wenschen of de stervelingen van ons vragen."

Emma: »Misschien. En daarom herhaal ik dat ik mijzelf wil helpen."

De geest: »Emma's vuur brandt slecht en het weder is koud — ik bid u, maak uw vuur aan met deze brieven."

Emma: »Dat wil ik niet; tenzij gij mij een verklaring geeft over dit verschrikkelijk mysterie, zullen deze brieven naar het hoofd van de politie te Boston gaan."

De geest: »Arme Emma! hoe zal zij zich haar pogingen berouwen."

Emma: »Wat geef ik er om. Ik heb niemand om mij te helpen. De brieven zullen gaan."

De geest: »Wil onze Emma wachten om haar eigen zielswille? en genoegen te doen aan hare geestelijke vrienden — zes weken?"

Emma: »Over zes weken na dezen dag zal ik in Boston zijn — Wat dan?"

De geest: »Wacht tot den eersten Zondagmorgen na zes weken, wanneer gij in Boston spreekt. Wanneer gij dan niet blijde zijt, uwe brieven niet op dat tijdstip aan het hoofd van politie gezonden te hebben — zullen wij er niet meer tegen zijn uwe brieven te zenden of ze op welke wijze ook te openbaren."

Emma: »Ik stem er in toe; zes weken slechts — herinner u het goed."

Zes weken na den datum van dit gesprek kwam ik in Boston. Ik had achttien uren gereisd en kwam op een Zaterdag omstreeks twee uren aan. De vriend die mij afhaalde bracht mij naar de woning van den heer Farrar in Hancockstreet, den president der vereeniging die mij had uitgenoodigd.

De heer Farrar was een van de meest geachte kooplieden van Boston en zijn goede vrouw, mijn geachte vriendin, had beschikt dat ik in haar huis gedurende mijne voordrachten in Boston zou logeeren. Na het lunch van drie uur mij naar mijn kamer begevende, verzocht ik mevrouw Farrar mij met rust te laten in de hoop van een weinig te slapen voor het diner. Juist had ik mij gereed gemaakt voor de zoo hoog noodige rust, toen mevrouw Farrar aan mijne deur klopte en bij het binnentreden mij smeekte audiëntie te geven aan twee dames, die haar hadden verzocht een onderhoud met mij te bewerken, over een zaak van gewicht, een zaak van leven en dood. Uitgeput van vermoeienis kon ik het pleidooi van mijn vriendelijke gastvrouw niet weerstaan en zoo ging ik naar de ontvangkamer, alleen tot voorwaarde stellende, dat, daar ik geen geheimen had, mevrouw Farrar bij ons onderhoud moest tegenwoordig zijn.

Wij vonden twee dames; de jongste sprak ons zeer vriendelijk en aangenaam aan en zeide: »Sta mij toe u te zeggen, mevrouw Hardinge, dat wij moeder en dochter zijn, beiden weduwen en tot u gekomen in een zeer eigenaardig en moeilijk geval. Dit is mijn moeder, mevrouw Gallagher."

Ik behoef nauwelijks te zeggen dat ik schrikte bij het hooren van dien hatelijken naam.

»Kent gij mijn broeder, den heer John Gallagher? voegde de dame er angstig bij.

»Niet persoonlijk," antwoordde ik, maar ik zeide op bitteren toon: »Ik heb eenige akelige brieven van een individu ontvangen dat zich zoo onderteekent.

Toen was het dat de dochter, onder vele tranen, waarin de arme moeder deelde, verklaarde dat zij beiden vele jaren lang Spiritualisten geweest waren.

Haar broeder was een douane-beambte met een goed inkomen en de eenige steun van zijn moeder en zuster; hij geloofde niet in het Spiritualisme, voor dat zij hem overreedden twee of drie jaar geleden mijn voordracht te gaan hooren.

Bij die gelegenheid begon hij zoo veel belang in de zaak te stellen dat hij zijn onderzoek wenschte voort te zetten en hij viel ongelukkig in handen van een van die zelfgemaakte m e d i u m s (occultisten), die altijd de leer der »Affiniteit" predikten en ook in praktijk brachten. Spoedig ontdekt hebbende dat hun ongelukkigen kweekeling een plotselingen en geweldigen hartstocht voor de eerste vrouwelijke voordrachthoudster, die hij ooit gezien of gehoord had, had opgevat, vleide eene bekwame bedriegster haar lichtgeloovig slachtoffer door voor te wenden dat de geesten haar influenceerden hem te zeggen dat ik, Emma Hardinge, de affiniteit van dezen man was, maar om mij te winnen, moest hij al zijn daden met zekere vormen en regels ten uitvoer brengen.

In verband met deze bedriegster was een andere occultist van dezelfde soort — een man (al te goed bekend in Boston) die verklaarde een adept te zijn van de Oost-Indische magie. Dit kostelijk paar werkte zoo op hun slachtoffer, dat nadat zij hem tot het regime van uitsluitend vruchten en groenten eten hadden gebracht — en hem tot vasten en andere dingen hadden overgehaald, zij hem de verschrikkelijke Vaudoo kunsten begonnen te leeren, waardoor hij willekeurig uit zijn lichaam kon gaan en mij bezoeken en overal volgen als geest.

De dames voegden er bij dat hij geenszins zijne betoovering of zijne daden voor haar geheim hield. Integendeel, hij toonde voortdurend het boek waarin hij de verhalen van zijne bezoeken bij mij had geschreven. Daarin waren beschreven de kleederen die ik droeg en wat ik deed en zeide en de huizen die ik betrok gedurende mijne reizen. De zuster voegde er nog bij dat, toen hij vernam dat er was aangekondigd dat ik te Boston zou komen, hij zijne moeder en zuster had gesmeekt mij te bezoeken, zijn aanteekenboek mede te nemen, het aan mij te toonen, en wanneer, zooals hij geloofde, dat het correct werd bevonden, zij mij zouden verhalen hoe lang en trouw hij mij geestelijk had gevolgd en mij dan te verzoeken hem een onderhoud te vergunnen.

Toen deze dames mij het aanteekenboek toonden, schrikte ik ervan hoe juist ik was geteekend, mijne kleederen beschreven, de stukken die ik op de piano had gespeeld genoemd — hoe hij mij op mijne wandelingen had gevolgd enz enz — ik werd bijna krankzinnig van woede en afgrijzen. »Hem zien!" riep ik uit. »Nooit!" en voegde er bij, wat waar was, dat niets dan medelijden en erbarming met zijn moeder en zuster mij terughielden om zijn gedrag aan de wereld te openbaren en hem prijs te geven aan de algemeene verachting.

De arme moeder viel voor mij op de knieën, pleitende om hem toch te zien en met hem te spreken, maar hoeveel medelijden ik ook met haar had, ik weigerde bepaald Toen kwam het moeilijk vraagstuk wat zij hem moesten zeggen bij haar terugkomst. Mevrouw Farrar drong er op aan dat zij de waarheid zouden zeggen, en hem de afschuw schetsen waarmede ik zijn gedrag beschouwde — maar ik, helaas in mijn blinde woede, ried een anderen loop der zaak aan en een raad waarvan ik altijd berouw zal hebben. Ik zeide wat ik toen voor het verstandigste hield, en dat de beste, misschien de eenige weg om hem van deze verschrikkelijke fetische praktijk te genezen w a s — te verklaren dat alles wat hij had medegedeeld, slechts d e n k b e e l d i g en v a l s c h was, en dat zulke krachten als hij verklaarde te bezitten, niet tot de mensch-

heid behoorden.

Ik was oprecht in mijn verlangen om deze arme vrouwen van dienst te zijn, zonder te bedenken dat een leugen nooit goed kan zijn. Genoeg, de arme moeder en zuster verlieten mij in diepe smart, maar zeer tegen hun zin belovende een genezing te beproeven van de betoovering van den ongelukkigen man door mijn raad te volgen en alles te loochenen.

Volgens belofte schreven zij mij na weinige dagen, mij berichtende dat zij mijn raad hadden gevolgd, maar het gevolg was nog erger voor haar dan zijn vroegere ongelukkige praktijken.

Of de schok hem toegebracht door de ontgoocheling bij de gedachte geheel en al bedrogen te zijn te groot was — of dat de methode van ascetisme en training zijn zenuwgestel en hersenleven bedorven hadden, kon niemand beslissen Laat het genoeg zijn te zeggen als slot van dit ongelukkig verhaal dat de weduwe, zuster van John Gallagher, op zekeren dag, gedurende mijne afwezigheid een bezoek bracht bij mevrouw Farrar om haar te berichten, dat zij teruggekomen was van het krankzinnigengesticht te Worcester, waar zij haar ongelukkigen broeder als een razenden krankzinnige had achtergelaten.

Laat ik dit er nog bijvoegen dat het eenige dat ik mij met zekere voldoening uit dit droevig verhaal kan herinneren was, dat ik uit medelijden met de arme moeder en zuster al de brieven van den krankzinnige, vooral die, die ik het voornemen had in handen der politie te stellen verbrandde.

Als een plicht, die ik verschuldigd ben aan de edele zaak van het ware Spiritualisme, niet minder dan als waarschuwing aan hen, die de geestelijke krachten durven te misbruiken of de goddelijke vermogens te ontheiligen door misbruik, voel ik mij verplicht te zeggen, dat het verhaal, dat ik in de vorige bladzijden heb medegedeeld, niet een alleenstaand geval was, waarin ik het slachtoffer werd van lage pogingen van Occultisten om de afgrijselijkheden van het Vaudooisme op mij toe te passen.

In andere voorbeelden, die toegevoegd zouden kunnen worden aan het verhaal in dit hoofdstuk, geloof ik, dat het algemeen welslagen van mijn arbeid de prikkel was tot de booze aanvallen der Vaudooisten, om mij in de strikken van hun magnetischen in demonischen invloed te verwarren.

Enkele van de meest booze van deze mijne occultistische vervolgers zijn reeds te over bekend in de Vereenigingen van de laatste vier en dertig jaren om verdere bekendmaking noodig te hebben.

Maar terwijl ik met afgrijzen terugzie op deze tyrannieke toovenaars, ben ik niet minder verontwaardigd over die lieden, die onder het voorwendsel van mediumschap tot de aanwezigen spreken over Affiniteiten en hun die zelfde oude kunsten en verachtelijke praktijken leeren met geestelijke invloeden die gebruikt worden onder de Fakirs van Indië en de Magiërs van de meeste Oostersche landen.

Wanneer het Spiritualisme beschouwd wordt in het licht waarin ik het altijd heb voorgesteld, namelijk als een zuivere godsdienst, zullen noch geesten, noch stervelingen wagen het te besmetten met de invoering van oude magische kunsten, terwijl de vermogens der ziel, het zij tot openbaar of bijzonder gebruik de hoogste en heiligste studies zullen uitmaken, die nu nog ineenvloeien in de algemeene en weinig begrepen term van Spiritualisme.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

EEN MODERNE ZOON DES MENSCHEN EN AFFINITEITJAGER.

Wachter! Wat is er van den nacht? De morgen daagt.

Geloovende dat alle publieke personen, vooral degeen die in verband staan met de nieuwe en wonderbare openbaringen van het Spiritualisme, eveneens bijzondere merkteekenen zijn voor fanatieken en bedriegers om hun vermogen te bewijzen, heb

ik geen verbazing of verontwaardiging gevoeld dat ik zelf een bijzondere aantrekking voor de toepassing hiervan was, maar hoewel ik een boek kon vullen met de namen en het werk van de twee klassen bovengenoemd, ben ik zoo gelukkig te kunnen zeggen dat ik zelden had te maken met de verschrikkelijke toestanden van het Vaudooisme zooals het beschreven is in het voorgaande hoofdstuk. Ik voel dat ik ontrouw zou zijn aan de feiten en lessen der geschiedenis, wanneer ik onder de talrijke voorbeelden van wild fanatisme er niet een beschreef dat onmiddelijk onder mijne bijzondere aandacht kwam. Ik geef deze geschiedenis als een voorbeeld uit ontelbare gelijksoortige gevallen en verhaal de eigenaardigheden van dit manna ten volle in dit hoofdstuk — tot mijn onderwerp kiezende een goed bekend geval en persoon als een blijk van de krankzinnigheid, die een gewoon mensch kan bezielen onder den invloed van krachten, hooger dan die der menschheid, vooral in de richting van persoonlijke ijdelheid en de poging om zich zelf te maken tot het middenpunt van een nieuwen godsdienst.

In de theologische dictionnaire van Buck en ook in een her druk van het boven vermelde, worden verhalen gevonden van een vijf en twintig of meer bedriegers, die op verschillende tijden en in verschillende landen Messiassen, Christussen verklaarden te zijn en òf incarnaties òf goddelijke opvolgers waren van den Joodschen Messias. De moderne geschiedenis voegt er voorbeelden aan toe van deze Messiaansche koortsen, werkende in velen, die het zich laten aanleunen, van welke sommigen onder den invloed van een sectarisch fanatisme of gesteund door de leering van T. L. Harris persoonlijke eerzucht en liefhebberij om te heerschen, zich zelf hebben aangekondigd als nieuwe Messiassen, en wien het voor een tijd gelukte om een kleinen aanhang te verkrijgen.

Van alle krankzinnigheden die onze negentiende eeuw heeft vertoond, kan echter misschien geen enkele in fanatieke dwaasheid en stoute onbeschaamdheid die overtreffen, welke ik nu op het punt ben te beschrijven; inderdaad het beteekent iets te zeggen dat deze in dwaasheid en pretentie het verschrik-

kelijk spooksel in het vorige hoofdstuk medegedeeld nog te boven gaat.

Daar ik geen dagboek heb gehouden dan van de plaatsen en tijden mijner voordrachten, ben ik niet zeker van den dag, waarop ik het eerst een langen brief ontving met bleeken blauwen inkt geschreven — een kleur, zooals ik later vernam, gekozen in verband met de zijden kleeding, die ik in die dagen op het platform aan had. De schrijver van dezen brief berichtte mij dat hij was de tweede Christus of »de zoon des menschen dat ik zijne affiniteit of wederhelft was, en hoe spoediger ik er nu in bewilligde hem te ontvangen en te worden, wat ik veronderstel dat hij bedoelde — de dochter des menschen — dat zoo te spoediger de besluiten des hemels zouden vervuld worden en de wereld verlost door ons vereenigd Messiasschap.

Wat ook de datum van dien eersten brief moge geweest zijn, ik weet dat het een weinig voor den tijd was van het verschrikkelijk einde der vervolging in het laatste hoofdstuk medegedeeld. In het eerst was mijn eigenwillige tweede affiniteit tevreden als de eerste, met mij de dwaaste, fanatiekste en vleiendste brieven te schrijven — maar de volgende handeling was nog erger. Waar ik ook ging of een voordracht hield, stapte een lijkachtig uitziend langharig man, met vervallen gelaat de zaal binnen en koos zijn standplaats in de passage of gang, direct tegenover den platform waarop ik sprak.

Gewaarschuwd door mijn vorige bittere ervaring, bracht ik een klacht in aan elke plaats, waar ik een voordrachten hield. De zaak werd spoedig algemeen bekend en er werd veel over gesproken en te Quincy, Massachussets wierp de heer Richards, een van de meest populaire en geliefkoosde correspondenten van den Banner of Light, en voorzitter van mijne Zondagsvoordrachten te Quincy, hem niet alleen buiten de zaal, waar hij zijn standpunt genomen had tegenover mij en mij aanstaarde, maar wanneer hij later dicht bij het rijtuig stond, waarin ik naar huis zou rijden sloeg Richards hem met zijn zweep hard over de schouders. Maar zelfs bij deze beleediging, werd de

liefelijke zoon des menschen niet boos, en toen, zoo als ook in verscheiden andere plaatsen, verzekerden mij de vrienden die ik raadpleegde op rechtskundig gezag, dat zoolang hij het niet waagde tot mij te spreken, niemand hem moeite kon aandoen, daar hij de rust niet verstoord had.

Bij twee of drie gelegenheden waren de koetsiers, als zij met mij bekend waren, zoo goed bekend met 's mans waanzinnige daden om mij van plaats tot plaats te volgen, dat zij weigerden hem in hetzelfde rijtuig met mij mede te nemen.

Toch ging de vervolging voort, en nog altijd waren mijne vrienden niet in staat iets tegen een rustig individu te ondernemen, die niet trachtte mij aan te vallen en zelfs nooit antwoordde op de harde en beleedigende taal, waarmede zij die op de hoogte van de zaak waren, hem dikwijls van de plaats tegenover de platformen waarvan ik sprak, afjoegen. Gewoonlijk als hij op deze wijze letterlijk uit de zaal gejaagd was, keerde hij weder en zette zich bij de deur neder met een zachten blik van lijdend martelaarschap, hetwelk geen voorwendsel opleverde om hem moeite aan te doen

Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, in een vervolging zoo openlijk gepleegd, dat de naam, oorsprong en geschiedenis van den man genoeg bekend waren.

Het was mij dus aangenamer dan dat ik er over verbaasd was op zekeren dag een brief te ontvangen van een vrouw, wonende in een Westerschen Staat, mij berichtende dat zij de vrouw was van »de zoon des menschen" en de moeder van zijne kinderen, dat het zoogenaamde Messiashoofd eerst in de war was gebracht door een Christelijken Revivalist en verder door eenige de leer der affiniteiten predikende Spiritualisten. Dat in dit (even als in het vorig ellendig verhaal) de hatelijke onderwijzers van deze leer 's mans onzalige voorkeur op mij hadden gericht door hem te verzekeren dat ik zijne affiniteit was en dat het in verband en gemeenschap met mij was dat alleen het koninkrijk des hemels op aarde kon gevestigd worden

Het is uit medelijden met de vrouw en kinderen van den

fanatieker dat ik een naam terughoud, welken vele nog levenden, die 's mans dwaasheden aangehoord hebben, nog kennen. Genoeg, ik schreef terstond aan zijn vrouw, niet alleen haar verzekerende van mijn afgrijzen van 's mans plannen, maar al de middelen aanbiedende die ik maar kon bedenken ook met de hulp mijner vrienden, haar echtgenoot in een krankzinnigengesticht te doen insluiten.

Nimmer ontving ik antwoord op dezen brief en door de ondragelijke vervolging besloot ik er ten laatste een einde aan te maken.

Op het punt staande naar Californië te vertrekken, kwam ik met eenige van mijne meestgewaardeerde vrienden in en bij Philadelphia overeen, een kleine villa aan de Delaware rivier te betrekken, waar mijne moeder, bij mijn lange afwezigheid, bij een goeden gastheer, en omgeven door goede vrienden van een aangenaam landhuis kon genieten.

Kort voor het verlaten van Rose Cross, den naam van onze gekozen woning, deelde de eigenaar ons des morgens mede dat een »tramp', zooals hij den indringer noemde, den vorigen avond den tuin was binnengedrongen, zijn nachtrust onder de bloemen en struiken had genomen, en toen hem den volgenden morgen door den tuinman bevolen werd heen te gaan, had deze een brief in een verzegeld enveloppe voor mij achtergelaten. Op eens herkende ik den blauwgetinten brief en de rapsodie daarvan doorgeloopen hebbende, ontwaarde ik dat de Messias nog bleef rondsluipen in de buurt om het antwoord dat hij mij verzocht te schrijven en dat te bezorgen op een zekere aangewezen plek.

Onmiddellijk spoedde ik mij naar een nabijzijnde woning, door een geacht magistraat bewoond en een goed vriend van mij en mijne moeder. Ik had reeds den heer Fletscher onzen magistralen vriend met mijne vervolging bekend gemaakt en hij was dus niet verbaasd toen ik mijn nieuwe klacht voor hem bloot legde.

Onder de wet van New-Jersey, waarin ons huis te Delanco lag, verzocht Fletscher mij de hand op te steken en te zweren

dat ik mijn leven in gevaar achtte door dezen fanatieker. Ik verklaarde dit naar waarheid en met warmte, waarop de zoon des menschen terstond werd gearresteerd en voor den magistraat Fletscher gebracht — beschuldigd van met onwettige, slechte bedoelingen op mijn grondgebied te zijn gekomen.

Aan het eerste gedeelte van het hem ten laste gelegde erkende hij schuldig te zijn, het tweede ontkende hij, bescheiden verklarende dat hij zijn eigen provisie had medegebracht, waarbij hij droog brood en een pot met honig te voorschijn bracht, welke hij verklaarde dat zijn eenig voedsel was om het voorbeeld te volgen van zijn groot prototype, Johannes den Dooper, alles behalve de sprinkhanen.

Beboet, streng gewaarschuwd en verboden voor een bepaalden tijd weer in dat district te komen, werd hij losgelaten, maar voor het verstrijken van dien tijd had ik mij op de Nord-Star ingescheept naar Californië en mijne lieve moeder was veilig onder de bescherming van goede vrienden te Concord in Massachusetts.

Het laatste verhaal dat ik kreeg over »de zoon des menschen" was dat hij eenige weken geleden zich het geld had toegeeigend, dat gegeven was tot onderhoud van zijne vrouw en kinderen, en wel in een klein ellendig geschreven blaadje, gedrukt met blauwe inkt De titel van dit kostelijk document, bekend genoeg aan vele van de vroegere Spiritualisten van Amerika houd ik terug uit medelijden met de familie van den man, en als velen van een verwant karakter, geloof ik dat het eindelijk tot de rust kwam die het verdiende en er werd nooit meer van gehoord op aarde.

Wat de uitgever van het blaadje betreft, geloof ik dat ik nu en dan zijn naam heb gezien, verbonden aan enkele vreemde artikelen in eenige van de Spiritueele Bladen, maar gelukkig voor mij, heeft de loop van mijn volgende verre en wijde reizen mij beroofd van de attenties van een modernen »zoon des menschen" of van de gelegenheid om een van de medewerkers van het nieuwe »koningrijk des hemels" te worden.

Daar het onderwerp van het Spiritualisme en 's menschen

betrekking tot de geestenwereld, mij niet alleen lief is, maar absoluut heilig, zoo kwelt het mij en schokt het mij buitenmate te ervaren dat de zaak misbruikt wordt, en tot shibboleth gemaakt voor de bedoelingen van den visionair, den fanatieker of den zelfzuchtige in welke richting ook.

Daar ik reeds ben gekomen tot de schaduwzijde van de teekening en gedwongen zal zijn het heerlijke veld van goddelijke openbaring te verlaten om nog andere leelijke bedoelingen der menschheid onder den naam van het Spiritualisme te laten volgen, wil ik ze overbruggen en vele jaren vooruitloopen en iets mededeelen in verband met de twee voorgaande verhalen — een van de donkerste tijdperken, die ooit de Spiritueele beweging in Amerika heeft overschaduwd.

Naar de Vereenigde Staten, na vele reizen in andere landen terugkeerende, leerde ik voor het eerst door verhalen en later ook door persoonlijke waarneming, dat er in de Vereenigde Staten een nieuwe sekte was opgestaan, die ontstond, naar het schijnt, bij talentvolle personen en begon met populaire bemoeiingen om de huwelijkswetten te hervormen. Hieruit ontsproot een nog gevaarlijker maar wijd zich uitbreidende epidemie van populaire gedachte, welke den naam van de vrije-liefde-beweging heeft gekregen. Ik heb over dit onderwerp reeds gesproken in mijne Nineteenth Century Miracles en op dat t ij d s t i p breed en heftig tegen de overheersching van deze al te goed bekende krankzinnigheid geijverd.

Hier moet het voldoende zijn te zeggen dat daar de oorsprong van het verspreiden der leeringen — niet zonder goede reden aan zekere leden van de Spiritueele kringen werd toegeschreven, ik, openlijk mijn besluit aankondigde, niet van eenigen platform te spreken of aan eenige organisatie deel te nemen, waarin de voorstanders van de beweging der Vrije liefde aan het woord waren.

Daar ik echter even goed het getij van den oceaan had kunnen stilhouden als de besmetting der gedachte, welke zoo snel en krachtig was opgewassen over genoemd onderwerp, bleef mij voor het oogenblik niets over dan mijn afscheidvoor-

dracht onder de Spiritualisten aan te kondigen, zoolang als de leiders van de spiritueele zaak de bekende advocaten van de leer der vrije liefde op hunne platforms toelieten.

Daar ik reden had om te gelooven dat deze leer in Boston meer dan in eenige plaats van de Oostersche Staten algemeen afgrijzen vond en dat het comité van heeren, die mij hadden uitgenoodigd, evenzeer tegen de zaak waren als ik, vertrok ik, op den voor mijn afscheid bepaalden Zondag met mijn echtgenoot naar de mu iekzaal om mijn laatste engagement te vervullen. Ik moet hier nog bijvoegen dat behalve de gewone middelen van propagande er een blad werd uitgegeven, geheel gewijd aan de ideeën der vrije-liefde vereeniging.

Aan de zaal komende deelde de deurwachter, die ons binnenliet, aan mijn echtgenoot mede dat er duizend kopieën van dit blad aan de deur verkocht waren en dat de koopers, als bij afspraak naar de voorste rijen van het prachtig gebouw, de Muziekzaal, waren gedrongen, en zich daar direct tegenover den platform waarvan ik zou spreken, hadden geplaatst.

Van een vergadering van meer dan drie duizend menschen, omgeven op den platform staande door een gemengde verzameling, nam ik afscheid van onze edele en heerlijke zaak.

Gedurende de verschrikkelijke beschuldiging die mijn geestelijke contrôles inbrachten tegen welke partij ook, die toeliet dat de reine en verheven leeringen van het Spiritualisme, zouden besmet worden door gemeenschap met de leerstellingen van vrije liefde, vlogen honderden bladen van de stoelen der voorste rijen ter afkeuring tegen mijn gelaat Ik gaf er op dat oogenblik geen acht op, hoewel ik nu schrik en beef, terwijl ik de herinnering neerschrijf van het vreeselijke tooneel wat ik toen doorleefde.

De Bostonsche Bladen waren alle voor mij. Vele warme vrienden kwamen naar mij toe om mij te steunen en de goede geesten vertroostten mij met de verzekering van beter dagen en een onbewolkten hemel, als de storm voorbij zou zijn. Genoeg, in de studie der genezende krachten der electriciteit en in haar praktijk bracht ik met mijn echtgenoot, de volgende

vijf maanden door, bepleitende en verdedigende elken Zondagavond mijn edele zaak in een zaal, door mijn echtgenoot gehuurd, en goed gevuld door een groote en sympathieke groep van de Bostonsche Spiritualisten.

Wat nu de epidemie betreft, waarover ik schrijf — zij ging weer voorbij als de stormen gewoonlijk doen, het zij physische, mentale of moreele, niet weinigen beschaamd achterlatende, in de krankzinnigheid der »vrije liefde'', dat zij zich er ooit mede vereenzelvigd hadden.

Wat de eigenlijke verbreiders zelven aangaat, zij hebben, zooals ik begrijp, schoone weiden voor hunne werkzaamheden gezocht en gevonden, en ook warmer deelgenooten in de leerstellingen, welke het animalisme tot een philosophie maken en losbandigheid een plaats in de ethiek geven.

In Amerika ten minste onder de voornaamste en beste deelen der Spiritueele rijen, heeft de zonneschijn van het reine, ware Spiritualisme de middernachtelijke duisternis verdreven, die eens de edele zaak had verdonkerd, (wier tijdelijke duisternis men zich nog herinnert als de vizioenen van een onrustigen droom) en die nu voortgaat naar tijd en orde, om te bewijzen, dat verbazende hervormingen in een richting van menschelijke gedachten, voor een tijd wel verkeerd kunnen gaan, maar nooit de orde van Gods wetten verbreken, zooals die zich openbaart in de aandrift om »recht te doen, al valt de hemel ook in".

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

EERSTE BEZOEK AAN DE PACIFIQUE-KUST.

Het was in October 1863 en te midden van den grooten Amerikaanschen burgeroorlog, die al twee jaren gewoed had, dat ik mij inscheepte op de »Noord-Star" met twee vriendinnen als hut-deelgenooten en ongeveer tweemaal zooveel passagiers als een prachtig schip van de van der Bilt-lijn bezwaarlijk kon bergen, dat naar Californië vertrekken zou.

De tante en nicht, die mijn zitkamer deelden, waren als ik zelf vol levenslust, van daar dat wij ons niet veel bekommerden om de vele ongerieflijkheden en ongemakken.

Wij spraken en dachten juist over geschiedenis toen wij gedurende onze reis een paar uren te San Domingo landden en den grond betraden door Christoffel Columbus ontdekt en onder de schaduw van de oude palmboomen ons ontbijt hielden, die de eerste audiëntiekamer van den grooten zeeman was met de ongelukkige inboorlingen. Het was veertien dageu geleden dat wij New-York verlieten voor wij te Aspinwall landden, waar wij begroet werden door een menigte apen in elke richting om de plaats wandelende en zich vrij vermengende met de kleine bruine halfnaakte inwoners, mannelijke en vrouwelijke, terwijl de laatste zich ter eere van de komst van een schip in haar volle hofkostuum hadden gekleed dat is: in gazen kleederen, hun gegeven door de witte bevolking van de stad, het eenige kleed dat over hunne donkere lichamen werd gedragen.

Te midden van de menigte van deze halfgekleurde inwoners, van deze vreemde vermenging van naties, sprong ik bijna op van blijdschap bij de herkenning van Charley Simonton, eens de eerste bariton van mijn vroeger koor te New-York, nu te Panama gekomen als Amerikaansch consul, om

het toezicht te houden over de ontscheping van goederen en passagiers van Aspinwall naar Panama.

Daar wij niet voor den avond zouden vertrekken en onze officieele vriend ons gaarne vergezelde op onze spoorreis van vijf en veertig mijlen over de landengte, hielden wij stil waar en wanneer het ons behaagde op een deel van den weg, en daar wij zorgden, waar wij landden, niet op de groote alligators te stappen, die aan den kant van den weg lagen, voor stukken hout aan te zien, hadden wij nog meer genoegen van onzen rit door het voorrecht nu en dan binnen de tuinpoorten van de schoone huizen op den Isthmus binnen te treden en de schoone bloemen te bewonderen, die met volle handen ons werden gegeven. Op deze wijze hadden wij een aangenamen rit, genoten van het tooneel, van de vruchten en de bloemen en kwamen tegen den middag te Panama.

Hier betrad ik een andere merkwaardige plek, want de heer Simonton bracht mij in een boot naar een van de eilanden in de schoone baai van Panama, merkwaardig als het huis van de bende der dappere zeeroovers, waarvan aan het hoofd stond de eens beroemde Henry Morgan, die door koning Karel den tweede van Engeland, t zij uit aardigheid of uit spotternij tot den adelstand werd verheven. Het was deze zoo genoemde Sir Henry Morgan, die twee honderd jaren later de contrôle op zich nam over de bekende Davenport broeders, als geest verklarende, dat zijn vroegere misdadige loopbaan en macht hem de eigenaardige physische sterkte gaf, welke hem in staat maakte, die verbazende feiten ten uitvoer te brengen, toen hij weer terugkeerde naar de aarde, welke onmogelijk geweest zouden zijn voor meer verheven geesten.

Nu is het een feit, dat deze geest Morgan, een en dezelfde is met den zoo dikwijls door de physische mediums van Engeland aangewezen, alomtegenwoordigen John King. Zonder nu veel belang in, of eerbied voor den zeeroover-geest te stellen, wiens voornaamste schuilplaats, in zijn woning op het eiland in de baai van Panama ik bezocht, gevoelde ik het toch een voorrecht op een tooneel te vertoeven, even beroemd

in de geschiedenis als in mijn eigen loopbaan als een rondtrekkende Spiritualist. Onderwijl hield Simonton ons aangenaam bezig met de vele curieuse legenden in verband met de tooneelen om ons. Eindelijk kwam de avond en wij namen vriendelijk afscheid van onzen vriend, gingen in een andere stoomboot op onze lange pacifique-oceaan reis en kwamen den eersten November te San Francesco.

Hier ontmoette ik den heer J. van Mansfield, het beroemde medium voor het beantwoorden van verzegelde brieven, een vriend, met wiens familie mijn moeder en ik intiem bekend waren gedurende ons verblijf in Boston. Mansfield was reeds eenige maanden, zijn mediamiek beroep volgende, in Californië geweest, en het was werkelijk voornamelijk op zijn ernstig verzoek en op zijn raad dat ik het land bezocht. Mijn hut-vriendinnen ontmoetten ook hare vrienden, die in een verwijderd deel van de Staat woonden, en van hen vergezeld gingen wij naar een hôtel waar wij rust hoopten te vinden na onze lange reis.

De heer Mansfield bezocht mij volgens afspraak in den avond en kwam klaarblijkelijk verschrikt, door iets van geen aangenamen aard, binnen.

In de eerste plaats legde hij voor mij neder, drie groote goudstukken van twintig dollars, welke een zekere heer John Birdsall, een goed soort van een Francisco Spiritualist, mij ter leen gezonden had, wetende dat de groene blaadjes het eenige papieren geld in gebruik gedurende den oorlog in andere Amerikaansche Staten, in Californië geweigerd werden.

Dit was het eerste verbazende nieuws, mij dwingende de leening met gelijke vriendelijkheid aan te nemen als ze mij werd aangeboden.

Het volgende bericht dat ik ontving was niet minder ontmoedigend.

Behalve een troep van niets beteekenende avonturiers, die naar het goudland waren gestroomd, zich verzettende, als al zulk schuim der maatschappij dit altijd doet, tegen elke nieuwe hervorming en de burgers van den Pacifiquen Staat een afkeer

inboezemende zelfs voor den naam van Spiritualisme, deelde de heer Mansfield mij ook mede dat een zekere welbekende partij ook naar Californië was gekomen om lezingen te houden en zulk een slechten naam had achtergelaten, dat het volk geheel tegen de zaak was, een vooroordeel dat nog versterkt werd tot groot antagonisme door twee idioten van de soort van John Gallagher — gekken en fanatieken — zooals er zich aan de zomen van elke nieuwe beweging vastklemmen en verlangen hunne eigenaardige hobbelpaardjes aan elken voortgaanden wagen van het progres vast te maken. Ik wist niets omtrent het verschil tusschen goud en papier met groene achterzijde, niets van de krankzinnige avonturiers, die een goede zaak in minachting hadden gebracht met hunne streken en ondeugden in Californië, en ik had verwacht dat in plaats van in een duur hôtel te moeten gaan, ik in een huisgezin zou ontvangen worden, zooals mij in elken anderen Staat was geboden. Ik verweet den armen Mansfield niet mij onder zulke omstandigheden te hebben gedrongen hierheen te komen, maar dacht er over na den volgenden dag terug te keeren en eenvoudig te verzoeken naar de Staten teruggevoerd te worden met belofte van toekomstige betaling.

Het was onder deze nare gedachten dat vier heeren tot mij kwamen, zich aankondigende als Spiritualisten en mij hunne gewilligheid en hun verlangen te kennen gaven, om mij, indien zij konden, te helpen. Deze lieden verhaalden mij, dat zij bekend waren met de verschillende vergaderingen, onlangs in San Francisco gehouden, waarin mijn komst als spiritueele voordrachthoudster was aangekondigd en waarin de partijen meestal leden van het beroemde Californische »Vigilance comité" tot het besluit waren gekomen, mij te »stoombooten". Op mijn vraag wat dit woord beteekende werd mij geantwoord, dat dit was, mij, hoe ook, uit Californie te verdrijven.

Wat raden mij mijne vrienden in deze moeilijkheid? Zij antwoordden dat zij hadden gehoord dat het mijne gewoonte was voordrachten te houden over sterrenkunde, aardkunde, sociale en andere wetenschappen: »Zou het niet beter zijn mij

in deze richting bij het volk van San Francisco te introduceeren om populair te worden, dan te beginnen met de zoo erg misbruikte leerstellingen van het Spiritualisme?

Ik vroeg daarop: »Wat kan of moet ik doen om mij hoorders te verzekeren?"

Het antwoord was: »Kondig in de dagbladen aan dat gij lezingen zult houden over wetenschappelijk onderwerpen waarmede gij gemeenzaam zijt.

»Hoeveel Bladen zijn er in San Francisco?"

»Vier."

Welnu, hernam ik, als gij mij morgen wilt bezoeken, zal ik de aankondigingen gereed hebben met wat ik w i l en k a n"

Dit toegestaan zijnde kwamen den volgenden morgen twee van de bezoekers tot mij voor de aankondigingen.

Ik heb, thans geen kopy van deze advertenties, maar herinner mij den inhoud.

Ik zeide, dat ik gehoord had dat over het Spiritualisme was gesproken en het op een ellendige manier verkeerd was voorgesteld, dat ik een goed en beslist Spiritualist zijnde daar gekomen was, na een lange reis van vijf en twintig dagen om aan hen, die wilden luisteren, te leeren wat het Spiritualisme werkelijk was. Ik voegde er nog bij dat ik de bedoeling had te lezen — bedoelde te lezen over het Spiritualisme en gaarne zou zien dat allen die wilden luisteren daartoe gelegenheid zouden hebben. Wanneer mijn gehoor niet goedkeurde wat ik had te zeggen, dan zou ik er in toestemmen voor altijd in die stad te zwijgen, en wanneer het verlangd werd, dat ik dan bereid was het land te verlaten — maar gaan wilde ik niet voor ik het voorrecht had gehad aan te toonen dat het Spiritualisme goddelijk was — zelfs wanneer vele zoogenoemde Spiritualisten slechts gewone menschen waren.

Zooals men wel kan bsgrijpen, waren de goede vrienden, die kwamen om mijne aankondigingen te halen, zeer verbaasd, maar mij onbeweeglijk vindende om ze te veranderen, vertrokken zij met tegenzin met een goed gedeelte van de gouden dollars van de goeden John Birdsall om mijne aankondigingen

in de dagbladen te doen plaatsen en de zaal van Platt te huren — de grootste en schoonste in de stad, om mijne voordrachten te houden.

Op den avond van mijn eerste optreden vulde een zeer groot gehoor het prachtig gebouw en ontving mij en luisterde naar mij met groote welwillendheid en niet te miskennen belangstelling, zoodat ik ongevreesd een tweede lezing aankondigde voor den volgenden Zondag.

Dit was inderdaad een stoute en moedige daad, maar een in de goede richting en verzekerde mij een triomf, die nooit weer verbleekte of te niet ging.

Ik nam een stil logement, dineerde in restaurants onder groepen van de beste vrienden, die ik ooit heb gekend en omgeven door losse onvriendelijke honden, die ook in hondenhokken woonden in die vroegere dagen der mijnontginningen in die stad.

Ik bleef daar voordrachten houden, driemaal in de week, gedurende drie maanden; elke lezing was druk bezet en de goedhartige lieve vrienden hielpen mij en zorgden voor mij en het volk kreeg mij zoo lief dat ik op deze maanden neerzie als op de gelukkigste van mijn rondwandelend leven.

Bij mijn eerste bezoek ontwikkelden zich tal van mediums. Ik zou daar tot heden hebben kunnen blijven op het dringend verzoek van vele der beste inwoners van San Francisco, maar het woord kwam toen als altijd van de hoogere sferen, »ga voort' en zoo deed ik.

Ik bezocht een aantal belangrijke middenpunten in den Staat, uitgenoodigd door enkele ernstige Spiritualistische inwoners. Ik doorliep alle soorten van vreemde tooneelen, feiten en fanatisme, bedriegerij en geloof ontmoetende, dan het een, dan het ander.

Eindelijk kwam ik in de stad Virginia, het groote middenpunt van het Nevada-land — toen was het nog geen Staat. Op dat oogenblik was er een groote opgewondenheid in Nevada door de ontdekking van vele rijke zilvermijnen; een verschrikkelijk bederf, wilde ondernemingzucht en tooneelen vreemder dan ooit heerschten in die plaats.

De pacifique.spoorweg was toen nog niet gelegd, en in antwoord aan een oud vriend in Baltimore op zijn dringende uitnoodiging om in de stad Virginia voordrachten te houden moest ik de reis derwaarts doen door de woeste Sierra Nevada-bergen met rijtuigen sedert bekend door het Buffalo Blad als de »lijkwagens".

Opgeruimd op mijn lange en vermoeienden tochten door de herinnering van mijne belofte bij mijn vertrek gegeven aan mijn lieve vrienden te San Francisco, dat ik spoedig weer bij hen terug zou komen, waren mijne twee hoofdgedachten om zoover en zoo voortdurend mogelijk te reizen, in de eerste plaats de tijding van het heerlijk geloof, waaraan ik mij gewijd had overal te verspreiden, en ten tweede om geldelijken bijstand te verschaffen, aan het ziekenfonds, waarvan de bedoeling was, hospitalen te stichten voor de gewonde soldaten van het leger der Unie — de beroofden te kleeden, de weduwen en weezen van de gestorven martelaren te ondersteunen en op duizend wegen in de nooden van een oorlog te gemoet te komen, waarvoor verscheiden millioenen mannen eensklaps waren opgeroepen om huis, familie en alles wat zij liefhadden op aarde te verlaten en te strijden voor de zaak der vrijheid, en de veiligheid van de republiek der groote Nieuwe Wereld. Ik had de belofte gedaan gedurende den geheelen oorlog de opbrengst van mijn dagelijksche lezingen aan het Sanitaire fonds te geven, bewarende alleen de inkomsten mijner Zondagslezingen voor mijn goede moeder te huis.

In de stad Virginië aangekomen en vriendelijk ontvangen door mijn vriend, kolonel Meacham, begon ik mijne voordrachten in het operagebouw van Macguire voor duizenden vriendelijke helpers en werd spoedig populair genoeg om een hoop geld voor de zaak der Unie bijeen te brengen. Alles werd op de dankbaarste mijne door de Sanitary Committees aangenomen, welke overal en in elk district waren gevestigd.

Bij een zekere gelegenheid had een enthusiaste aanhanger van de zaak der Unie een zak met meel van plaats tot plaats op zijne schouders gedragen goudstukken voor meel inwis-

selende om die aan het Sanitary-fonds te geven. Ik had dien zak met meel bij een mijner lezingen op den platform laten brengen en ze geplaatst te midden van het comité van het Sanitary-fonds. De toegang voor de lezing was vrij, maar na mijn voordracht vroeg ik hulp voor de soldaten en hun comité dat om mij zat.

Almarin B. Paul, een groot bankier van de stad was mijn president.

De vergadering overlaadde ons met goudstukken. De tribune was er mede bedekt; en toen de tegenwoordig zijnden meenden dat zij geen geld genoeg hadden, brachten zij hunne Californische gouden broches, spelden en versierselen op de tafel, welke het comité verzamelde en in den zak wierp. Het is waard er nog bij te voegen dat Almarin B. Paul, beschaafd man en groot bankier den volgenden dag met een grooten wagen rondreed, waarin een troepje liefhebberij-muzikanten, en in hun midden de onsterfelijke meelzak.

Paul was de koetsier, de spreker en de revivallist en na een achturigen tocht in en om de stad Virginia, keerde hij des avonds terug met een bijdrage van twaalfduizend dollars voor het Sanitary-fonds. Ik ben in waarheid en volgens plicht gebonden er bij te voegen dat de heer Paul edelmoedig en openhartig zijn succes om zulk een groote som voor de soldaten aan het Sanitaire-fonds te kunnen geven, toeschreef aan de groote belangstelling door mijne Zondagsvoordrachten in het operagebouw van Macquire opgewekt.

Wordt vervolgd.

NIEUWE KERKEN EN KERKVERNIEUWING.

Spiritualisten die veel te worstelen hebben gehad met de dwalingen der oude kerkleer, worden allicht verbitterd tegen de geheele instelling van openbare en gemeenschappelijke godsdienstoefening zoodat ze de kerken aanzien als middeleeuwsche overblijfselen — kerkers voor de waarheid — bolwerken van dogmatisme en vooroordeel. Wanneer zij van het bouwen van nieuwe kerken hooren, fronsen zij de wenkbrauwen en halen de schouders op en mompelen dat het beter zou zijn die oude vestingen van valsche systemen en verderfelijke begrippen, omver te halen, dan ze nog te vermeerderen met nieuwe kapellen: ze barsten uit in wrevel tegen de artikelen van eenigheid, die slechts verdeeldheid gebaard hebben, en halen aanstootelijke uitspraken aan uit de formulieren van doop en avondmaal en huwelijksinzegening.

»Ik laat mijn kind niet doopen," hoorde ik een jongen vader zeggen, »ik wil niet dat er van dien ouden onzin over dat onschuldig schepseltje zal worden uitgesproken: van vloek en zonde en verdoemenis — ofschoon ik de inlijving en opdracht van mijn kind aan God en zijne inlijving in de broederschap zeer schoon en gepast zou vinden. Maar denk eens wat het doopformulier ons zegt:

»Overmits onze kinderen in zonde ontvangen en geboren zijn, en daarom kinderen des toorns zijn, en zonder hun weten de verdoemenis in Adam deelachtig zijn,' enz.

Wie kan dat in 1900 aanhooren zonder op te springen van ergernis en geneigd om dat leelijke blad uit de kerkleer te scheuren."

»Ik kan niet naar het nachtmaal gaan," zeide eene ernstige vrouw, »als ik eerst moet voorbereid worden door een lang

en onsympathiek formulier — en amen zeggen op de alleen zaligmakende leer der vaderen."

»Hoe kunnen wij ons huwelijk laten inzegenen," sprak een bruidspaar, »in de kerk, die een geheel verkeerde beschouwing van het huwelijk leert, in Joodsche begrippen, die geheel vreemd zijn geworden aan dit geslacht?"

Kan de Hervormde Kerk besluiten tot een algemeene schoonmaak van hare oude documenten, vol sombere philosophie, en vaagde zij al de stoffige spinnewebben eens weg, waarin bacteriën van de ergste soort gekweekt worden, ja, dan zou ik gaarne in die gezuiverde kerk gaan en zou ik prijs stellen op de vereenigingen tot gezamenlijk gebed en gezang en een opwekkende toespraak, die ons aanmoedigde om ons kruis op te nemen en ons aan te gorden tot den strijd met al wat boos en onwaar en onrecht is.

Maar als elke samenkomst in het christelijk bedehuis moet geopend worden met de boeken Mozes — en de wet van Sinaï ons moet voorgehouden worden als ons richtsnoer om een God van toorn en grimmigheid te dienen met vreezen en beven, neen, dan ga ik die kerken liefst voorbij."

»Wanneer ik met een gebroken en in rouw gedompeld hart ter kerke wensch te gaan," zegt een beproefde, »om den troost des eeuwigen levens te ontvangen bij mijn zwaar verlies en ik bemerk dan dat de predikant er zoo heel zeker niet van is, dat er nog een lichtende overzijde is te ontdekken voor ons die aan den donkeren rand van de graven staan — dan loop ik weg en zie niet eens om."

»Als ik moet getuigen, ik geloof aan de opstanding des vleesches, dan zou ik luidkeels willen roepen: O, neen — ik geloof wel aan eene opstanding der ziel uit het bezwijkend vleesch in het stervensuur, maar ik heb voor mijn hemel geen vleesch en bloed uit de aarde meer noodig, want ik versta nu wat Paulus bedoelde met de verzekering; »daar is een stoffelijk lichaam en daar is een geestelijk lichaam. Te lang heeft de gemeente van den Verrezene uit den dood vergeten wat voor den sterveling een eerste geloofsartikel, maar tevens

een hoeksteen van zijn geestelijke of godsdienstige, ja anthro pologische kennis moest zijn, want door het vergeten of veronachtzamen van die waarheid is de nacht over de Kerk van Christus gedaald en heeft de Hervorming het slechts tot een schemerlicht kunnen brengen, omdat haar fakkel te ras in walm en rook verdoofde. Zal het weer dag, helder dag in onze kerken worden, dan moet de Hervorming beginnen met een vernieuwing van de leer des eeuwigen levens en openbaar maken de verkregen kennis, omtrent de onsterfelijkheid door de ontsloten gemeenschap tusschen de zichtbare en onzichtbare wereld, waarmede eene nieuwe Bedeeling voor de wereld is aangevangen, ofschoon weinigen het nog verstaan en waardeeren. De dag schijnt nog niet aan te breken dat de geestelijke Leidslieden der gemeente op aarde het oor openen zullen voor de leering van de geestelijke leiders uit den hooge om verschillende richtingen te volgen."

En of men nu de kerkgebouwen en de leeraars vermeerdert, de grenzelooze verwarring in de Hervormde Kerk is er niet mede gebaat, al bestaat er al eene groote vrijheid om verschillende richtingen uit te gaan; die vrijheid voert tot de grootste tegenstrijdigheden, zoodat des morgens een predikant leert wat des avonds een ander ontkent — en dit is oorzaak van al de afscheidingen ter linker en ter rechter zijde.

De zich noemende Vrije Gemeente snakte naar licht en ging uit van de drukkende atmospheer der oude leerstellingen, en ter andere zijde gingen de afgescheidenen uit de kerk om meer getrouwheid aan de oude leer der vaderen te handhaven en vormden gereformeerde kerk A, B en C! Wat blijft er dan in de Hervormde Kerk voor een middelsoort van belijders over van onverschilligen en onverdraagzamen en liberalen, onderling weer verdeeld in splitsingen van Ethischen, Irenischen, Evangelischen en Historischen, Confessioneelen als zoovele getuigenissen van onvoldaanheid en malaise in de kerkelijke gemeenschap en allen eendrachtelijk den rug keerende naar de rijzende zon van het Spiritualisme dat toch bestemd is de wereld te overwinnen.

Het Spiritualisme is onweerstaanbaar als de steen uit de oude profetie, die het beeld, samengesteld uit allerlei vreemde bestanddeelen zal vermorselen als het ineengestort zal zijn. Het is een macht, klein in aanvang, maar die allengs grooter wordt, zooals de sneeuwvlok door de wiek van een vogel van een hoogen bergtop gestooten overal aantrekkingspunten vindt en van een grooten sneeuwbal tot een lawine wordt, die niets weerstaan kan.

Als ons oog dwaalt over het wintertafreel der menschelijke ellende en diepe verdorvenheid, dan ontzinkt ons de moed en de hoop op beter tijden en toestanden en wij verzuchten: wie of wat kan ons volk verlossen van den jenever-duivel, van de genotzucht, van de verwilderde zelfzucht, die blind voortstormt en ten verderve sleept — ach dan zouden wij willen dat alle dooden opstonden om te getuigen van hunne ervaringen van de overzijde, zooals zij nu hier en daar het uitroepen: »O, had ik het geweten — ik zou anders hebben geleefd."

DE WAARDIJ VAN HET LEVEN.

Het leven is een reis, wordt menigmaal gezegd, ja, wij zijn reizigers hier beneden, die immer voortspoeden — maar wij dienen te weten — waarom wij reizen en waarheen, want dat reizen is niet het doel, maar het middel om een einddoel te bereiken — een bestemde plaats, die voor ons past en voor welke wij geschikt zijn.

De weg van ons leven is te vergelijken bij een bergachtig land dat een amphitheater van hoogten ons aanbiedt, die in het eerst maar lage duinen schijnen, die wij gemakkelijk beklimmen. Het spelende kind kruipt en huppelt de zacht glooiende heuvels der eerste zeven jaren zorgeloos op en staat trotsch op het eerste plateau, verrukt reeds zoo groot te zijn! maar de drang naar vooruitgang zit hem reeds in het rustelooze bloed: grooter, nog grooter worden — verder!

Op den tweeden heuvel van tweemaal zeven is er al een breeder uitzicht in de wijde, wijde wereld voor hem geopend en het kind denkt reeds veel te zien en te weten, maar het blijft onvoldaan — en jaagt voort om den derden top te bereiken van driemaal zeven van zijn ontwikkelingsbaan.

Het komt er nu maar op aan, of bij den groei des lichaams en het verloop des tijds de innerlijke mensch ook harmonisch ontwikkeld is en of die bestand zal zijn voor de vermoeienissen, de gevaren, den strijd, de teleurstellingen, die den reiziger gaandeweg wachten.

Laat ons zijn geestelijke uitrusting en reisbagage eens nazien. Heeft hij een voldoende uitrusting van geduld, volharding, gelatenheid, onderwerping en volgzaamheid aan een hooger, wijzer leidsman? Is die jonge reiziger een zwakkeling gebleven door vertroeteling, die niets verdragen kan zonder morren,

zonder zich misdeeld of beleedigd te voelen, die zichzelf gaat beklagen en zijn lot zit te bejammeren — wee hem, dan zal hij het niet ver brengen in de kunst van te leeren leven als een redelijk, zedelijk, verantwoordelijk, plichtgetrouw mensch.

Hoe zijn die eerste 7 — 14 — 21 jaren aangewend om de noodzakelijkste huiselijke en maatschappelijke deugden zich eigen te maken, die ons alleen tot den vollen prijs des levens kunnen brengen, en daartoe helpen ons geen schitterende gaven, geen ruim gevende talenten — op de deugd komt het aan — op het hart, op het gemoed, dat is de diepste kern van den mensch, en hoe het in het gemoed gesteld is; dat en dat alleen zal beslissen over geluk of ongeluk in dit en in het volgend leven.

Kent de reiziger de goddelijke leidstar en gids door dit aardsche gebergte? het geloof in den onzichtbaren Leidsman, onzen Schepper, onzen Vader, de bron van ons bestaan, door Wien wij leven en zijn — zoo niet, dan zal hij als een bijziende voortstormen, die over ieder struikelblok valt, over iedere doornstruik zich verbittert, door elke beleediging of teleurstelling ter dood toe is ontstemd.

Ziedaar wat de toestand is van het hedendaagsch geslacht, dat is opgevoed en voortleeft als zonder God in de wereld, in eigen willekeur voortrent en niets ziet van de harmonie des levens, van de goddelijke wereldorde in de natuur en het leven.

Ziedaar, de ziekte van dezen tijd — de reiziger over de aarde zonder kracht of gids of richtsnoer, levende op gevoel en luim, geen wil erkennende dan zijn wil en lust, neiging, begeerte, eigen zin, eigen belang, en wordt die geknuikt dan er is geen kracht om zich op te heffen, boven al het leed en sterk te zijn bij de slagen van het lot, maar hij zinkt machteloos, en hopeloos neer zonder moed of veerkracht.

Dan zegt de kortzichtige dwaas in zijn hart — daar is geen God; ik heb niemand iets te verantwoorden; ik ben mijn eigen meester. De smart wil ik niet dragen, tegenstand kan ik in mijn ongeduld niet dulden, omdat ik geen volharding en vertrouwen

heb om te wachten — en zie, dan komt de wanhoop reeds op het pad van den jengdigen mensch zonder beginselen, zonder steun, zonder geloof. Het leven valt hem tegen; het geeft niet wat hij verwacht had; hij haat het, omdat hij inwendig God haat en veracht. Neen, hij wil geen kruisdrager zijn — wil niet lijden, niet strijden, want hij ziet er geen loon, geen voldoening in. De wanhoop drijft hem voort in den nacht en de duisternis van zijne ziel en hij veracht het leven en — werpt het van zich. Zoo zijn wij dan genaderd tot de afgrijselijkste ziekte dezer eeuw: de verachting van het onschatbare leven uit diepe onwetendheid van zijne waardij en heerlijkheid.

Twee oorzaken zie ik voor deze vreeselijke epidemie, deze zedelijke pestilentie, die onzen tijd kenmerkt.

1e. Het niet opgevoed en gevormd zijn voor den levensstrijd en het moedig leeren palstaan in ieder lot, in elke beproeving.

2e. De totale eclips van de zuivere kennis van ons eigen wezen en onze bestemming het doel des levens op aarde.

Het verwende kind dat altijd maar geliefkoosd en vertroeteld is, voor wien alle leed en teleurstelling is weggeruimd, wiens wenschen altijd zijn ingewilligd en voorkomen — dat ongelukkige wezentje, zal allen moed en kracht missen om zijn lot te aanvaarden, zijn strijd te strijden, zijn kruis te dragen dat hem stellig wacht, omdat lijden en strijden de noodwendige, onvermijdelijke ontwikkelings- en louteringsmiddelen zijn voor den mensch. Hoe stijgt de eigenzinnigheid, hoe groeit de zelfzucht daardoor aan — de kleine afgod van iedereen laat zich dat gaarne welgevallen en eindigt met zich zelf te aanbidden als de hoogste wil en macht. Maar daar stuit hij op andere machten die hem tegen staan. Het ontdekken van zijne machteloosheid om zijn zin en lust door te zetten maakt hem radeloos uit gebrek aan eerbied voor die almacht, die ons lot in handen houdt en ons deel ons heeft toebereid. — En waarom is er geen eerbeid in het aankomend geslacht? Uit te grooten eigenwaan en overmoed, voortvloeiende uit totale onkunde omtrent het wereldbestuur, den goddelijken wil die

alle dingen beheerscht en werkt, niet naar willekeur, maar naar wijsheid en tot een bepaald doel, een heerlijk doel voortleidt.

Maar hoe zal iemand dat hoogste wezen, dat goddelijke in het universum zien, die niets hoogers in zijn eigen wezen erkent dan zijn laag zelf, zijn aardsch stoffelijk leven en begeeren ?

Deze oproerige zielsgesteldheid, die om niets hoogers geeft, zich om niets bovenzinnelijks bekommert, is de bron van die afgrijselijke vermenigvuldiging van den zelfmoord, een woord dat ik niet zonder schrik en afgrijzen kan neerschrijven.

Toen in het midden der vorige eeuw het ongeloof zoo vermetel als wereldwijsheid op den voorgrond trad en algemeen werd toegejuicht, toen heb ik reeds hooren voorspellen: »als die richting doorgaat, dan zal tegen het eind der eeuw de zelfmoord aan de orde zijn en zich op schrikbarende wijze vermenigvuldigen, omdat de mensch het leven dat hij niet begrijpt, verachten zal."

En waarom begrijpt men het leven niet? Omdat men dit eerste deel voor het geheel aanziet en daarom een gansch valsch beeld verkrijgt; men vermoedt van het v e r v o l g niets en daarin ligt juist de oplossing. Welnu, indien er geen vervolg was, ja, dan was het een zeer gebrekkige, onvolledige inrichting — zeg er dan maar zooveel kwaads van als gij wilt. Het is een a. b. klasse zonder meer, het is een stijgerwerk zonder gebouw; het is een locomotief zonder machinist.

Dan is er reden aan een blind en wreed noodlot te gelooven.

Maar hier zijn de raadsels en ginds de oplossing. Ginds de belooning en de vergelding — hier de strijd met vele wonden, ginds de overwinning met de bekroning.

Hoe is de mensch toch tot zulk een stompzinnigheid vervallen om dit korte leven, dit voorportaal, deze inleiding van ons bestaan als een afgesloten geheel te beschouwen daar het toch blijkbaar een fragment moet zijn — Hoe bekrompen kleinzielig dat idee, dat het daarmee uit zou zijn!

Daar is meer, daar is een tweede bedrijf, eene voortzetting

van ons leven; hier is slechts het eerste bedrijf, en men beoordeelt dit rudimentair kinderschooltje als de alles omvattende levensinrichting van den mensch, die een voor eeuwigheden bestemde kweekeling van God is, die het oneindige in zijn boezem draagt.

Het licht is van den kandelaar gerukt door den geest des ongeloofs, die sommigen losgerukt heeft uit het harmonisch plan der Voorzienigheid. Daarom loven en danken wij God voor zijne nieuwe bedeeling des Geestes, die op nieuw licht- en levensvlammen op de gezalfde hoofden der lichtbrengers zal doen neerdalen om de zielen te verlichten, opdat zij op het pad des levens, hoe soms de zon ook schuilga, altijd een lichtenden horizon voor zich uit mogen behouden.

De schitterende horizon is het eeuwige vaderland, het huis met de vele woningen, waar Christus en zijne Engelen ons allen plaats bereiden wil.

Dit u te openbaren is mijn hoogste lust en vreugde. Wij volgen geen kunstig verdichte fabelen, maar duizenden reeds hebben het gezien en ervaren, duizenden hebben het op aarde komen verkondigen: uw leven is onverderfelijk! Gij kunt u zelven niet dooden, wel gewelddadig verplaatsen, wel ontijdig neerwerpen waar gij niet behoort, waar gij niet wordt verwacht, waar gij niet wordt verwelkomd, omdat uwe woning daar niet is bereid; gij hebt nog geen voorraad van geestelijke bouwstof op aarde bereid van goede gedachten, liefderijke woorden, edele daden, die zooveel bouwsteenen voor uw eeuwig verblijf moesten leveren. Als een berooid schipbreukeling wordt ge door de zwarte golven van de wanhoop op de naakte klip van den zelfmoord geworpen, maar gij leeft . . . En dit is de ontzettende ontdekking van den zelfmoordenaar. Met schrik ontwaart hij dat hij nog bestaat, nog voelt en denkt en lijdt. Dat alles wat een blijde ontdekking is voor den op zijn tijd en naar den loop der natuur van de aarde geroepen geest — is een bron van namelooze verschrikking voor den zelfmoordenaar.

Hij kan zichzelf niet vernietigen.

Daar is een almachtige hand en wet, die hem machteloos maakt en beschaamd. Het leed van zijn hart heeft hij meegenomen; het rust nog even zwaar in zijn gemoed — welke hartstocht hem ook heeft voortgezweept, die drift brandt nog. Zijn onbezonnen daad is dus geheel nutteloos... Hij is alleen afgesneden van de levenden, van de vrienden en betrekkingen en daar is niemand bij hem om hem voor te lichten. Nacht, stikdonkere nacht omgeeft hem; ijzingwekkend is zijne eenzaamheid, nameloos zijne verlatenheid. En hij kan niet laten altijd aan dat laatste vreeselijke oogenblik te denken — die daad als 't ware te herhalen, tot hij zijn zielloos lichaam ontdekt — dat is het eenige wat hem trekt; dat is zijn makker, dat zijn zwijgend verwijt van de mishandeling en verminking.

Hoe menig smartvolle communicatie is er ontvangen van zelfmoordenaars over die afschuwelijke nabijheid van dat mishandelde organisme, dat nog zoo lang had kunnen dienen om goede werken te verrichten, en dat verachtelijk weggeworpen, heerlijk geschenk van den Schepper, getuigt tegen den willekeurigen geweldenaar — is zijn aanklager . . .

Duizendvoudig zijn de vormen van de vreeselijke ervaringen van zelfmoordenaars. De een volgt het lijk in de diepte der wateren, de ander blijft geboeid aan de plek waar de misdaad werd volbracht, een derde voelt gedurig den vreeselijken schok der verbrijseling onder de wielen — een ander schrikt telkens terug voor de geweldige echo's van den knal van het schot, voelt de verbrijseling van den schedel telkens weder, en soms nog lang, lang daarna de pijn in borst of hoofd, waar de doodelijke slag was toegebracht. Een onderofficier, die voor jaren hier in de kazerne zich om een kleinigheid, een twist doodschoot, klaagde nog lang dat hij in het duistere omwaarde als in een onmetelijk diepen en donkeren ijskouden kelder, waaraan hij nooit een eind kon ontdekken, en als hij zichzelf betastte, dan was het hem als greep hij in kleverig, altijd stroomend bloed. Lang kon hij niet geregeld denken, begreep onze gesprekken niet, voelde alleen in onzen kring een verkwikkende, zachte warmte der liefde, die zijn verstijfde als

bevrozen gestalte verkwikte. Eerst na drie jaren, toen hij onze gebeden inniger begon te deelen, zeide hij, dat hij hoog boven zich een zacht licht had gezien, en weer later ontdekte hij in dit licht een vriendelijk gelaat, tot hij na lange boete en berouw de duisternis zag afnemen als een dikke, zwarte rook, die van hem weggeblazen werd. Daarna werd hij in aanraking gebracht met een ernstigen leeraar, die hem vroeg of hij zich wilde laten leiden. O, hoe bereid was nu de weerspannige om te volgen! Deze vriend vergezelde hem nu in de laagste sfeer en leerde hem hoe hij vooruit moest komen, en zich den tijd ten nutte te maken, dien hij nog zou te doorleven hebben, in de aardsche sfeer, gelijk staande met het getal der jaren, die hij op aarde bestemd was geweest te leven.

Had hij gedurende. die reeks van tijden zich geoefend in onderwerping en nauwlettend volgen van zijn leidsman dan kwam hij moreel vooruit, maar bleef toch in de aardsche sfeer ronddolen en de zwerftocht kon langer en langer duren, als hij weer toegaf aan zijn eigenmachtig pogen en zelfzuchtig drijven.

In dien staat van omzwerving is het dat zij zich vaak aan mediums aansluiten, wier schemerlicht hen aantrekt, en aan hen deelen zij hun sombere stemming mede, zonder dat deze begrijpen vanwaar die naargeestigheid hen overvalt; ja, deze voelen dan vaak al de wanhoop van den ongelukkige, zelfs tot het oogenblik dat zij de handen aan zich zelf sloegen, en menig zwak medium wordt daarin medegesleept en gedrongen dezelfde misdaad te begaan, zonder dat iemand begrijpen kan hoe iemand, die geen ramp of smart had gekend tot zulk een daad kon overslaan. Bij zulke slachtoffers werkt dat meest een tijdelijke geestverbijstering, die hen niet zoo toerekenbaar maakt, want degeen, die door ziekte, of waanzin, of bezetenheid er toe gebracht worden, worden zacht bejegend door ontfermende betrekkingen, die hen te hulp snellen als zij er ten minste ontvankelijk voor zijn om geholpen te worden.

Alles hangt af van de individueele gesteldheid der zielen; wat verder over hen komen zal, wordt met goddelijk mede-

doogen genadig geregeld, maar ook onder de meest verzachtende omstandigheden, die alle in rekening en aanmerking komen, blijft de daad als een smartelijk brandmerk op de ziel gedrukt, en na reeksen van jaren grieft dat aandenken hen nog bitter, hoemeer zij de waardij van het aardsche leven leeren bevatten en de schoonheid en wijsheid van het Godsbestuur over al zijne schepselen, zooveel te meer verfoeien zij de roekelooze, hemeltergende daad, de ernstige doodzonde tegen den Vorst des levens, die alleen den adem geeft en weg nemen mag.

Zij die aan wanhoop zich met meerder of minder grond of oorzaak overgeven, weten niet dat bij God altijd nog redding en hulp mogelijk is, al is het in het aardsche leven nog zoo donker. Twee voorbeelden zijn mij bekend van daden die in angst over verwarde geldzaken werden volbracht, en de dag na de misdaad kwam de tijding van een uitredding, die wat vertraagd was.

In het tweede geval was het de kommer van een handelaar, dien hij te zorgvuldig voor zijne waarlijk trouwste vrienden verzwegen had, die hem ongetwijfeld geholpen zouden hebben, indien hij maar had gesproken. Maar hoeveel gevallen komen voor van jongelingen, die de hitte des daags nog niet hebben gedragen, die geen moed hebben om den strijd des levens te aanvaarden, die met een nederlaag of teleurstelling begint, die toch met moed wel te boven zou zijn gekomen. Och, hadden zij maar leeren zien hoe in deze korte spanne tijds een groote knak kan komen in ons bestaan, een slag in onze dierbaarste betrekkingen, een berooving van ons heerlijkst ideaal; maar wat nood als wij ons niet uit het veld laten slaan, herwinnen wij het verlorene dikwijls nog veel schooner. Al deze smart en strijd is levensmedicijn om ons te harden en sterk te maken. Maar helaas, tegenwoordig klagen de halfwassen jongelieden al over levensmoeheid en levenszatheid die hen overweldigt bij de eerste nederlaag. Zij zouden zoo kleinzielig en weekhartig niet zijn als zij het heerlijk verschiet van onze groote toekomst kenden, onze bestemming om van sfeer tot sfeer, van ster tot ster ons

te volmaken in harmonische ontwikkeling van alle krachten. Daar is geen ramp, geen teleurstelling op aarde, zoo groot, die niet duizendvoudig vergoed wordt in den volgenden levenstoestand als wij wettig hebben gestreden, geduldig geleden. Is hier uw carrière gebroken, de stoutste verwachting gefnuikt — is moeite uw deel geweest en schande voor roem en eer — gij zult eens danken voor die schikking, erkennen dat het u goed geweest is verdrukt te zijn geweest. Ja, niet alleen hierboven zullen wij het erkennen, reeds wordt het vaak gegund om op gevorderden leeftijd gekomen, klaar en duidelijk in te zien hoe noodzakelijk die bittere tegenspoed geweest is voor het behoud van uwe ziel.

De Heer heeft meer dan dit arme, kleine aardsche leven met al zijn lief en leed om ons te geven; als wij eerlijk en geduldig onzen proeftijd, onzen leertijd doorloopen, dan is de overgang heerlijk naar de volgende klassen.

Wat is de doorloopende bekentenis van de zelfmoordenaars, die niet van de laaghartigste en boosaardigste soort zijn: »Och had ik mijzelf beter gekend — had ik geweten dat de geest alles, het lichaam niets is — had ik geweten hoe heerlijk een welvolbracht leven op aarde is om ons hoog reeds op te voeren tot vergevorderde toestanden, want de vlijtige leerling springt wel eens klassen over, en zoo gaat ook de snelgevorderde ziel wel eens sferen van oefening door, waar anderen soms lang nog achter moeten blijven.

Indien de mensch zichzelf, zijn leven en zijn bestemming beter kende, hij zou het zoo aanleggen dat hij bij zijn dood niet al die voorbereiding- en louteringsferen behoefde door te gaan, maar dat hij als overwinnaar uit den kamp des levens de kroon der heerlijkheid mocht verwerven, waarvan Paulus spreekt, die met niet minder tevreden kon zijn dan met de volle zegepraal der volmaking.

O, zegt men, dat is onmogelijk. Daarvoor is het aardsche leven te kort. Wij kunnen hier niet tot den vollen wasdom des geestes rijpen. De Apostelen dachten er geheel anders over en zij moedigen ons niet te vergeefs aan, wijzen niet op

een onbereikbaar doel; zij willen dat wij naar den vollen prijs des levens jagen en grijpen zullen om dat heerlijk einddoel te bereiken dat wij na ons heengaan bij Christus mogen komen. Dat is nog iets anders dan in het zomerland, de sfeer van aanvankelijk geluk in te gaan, waar de goede en welwillende eerlijke mensch zal aanlanden om vervolgens van trap tot trap al hooger op te klimmen, maar dan moet er veel in ons veranderd zijn, de begeerlijkheden des vleesches ten ondergebracht, het zelfzuchtig drijven uitgeroeid. God wil, dat wij allen aan het beeld van Christus gelijkvormig zullen worden.

Gij gelooft niet dat het bereikbaar is, maar ik verzeker u dat het ons eigenlijk doelwit moet worden. Het wordt zelden bereikt, omdat er te weinig gestreden, te weinig overwonnen wordt.

Maar dat er zulke voleindigde zielen van hier gaan, is mij meermalen bekend geworden; zelf wordt het bereikt door personen die in nog jeugdige levenskracht reeds heengingen. En moest dat niet onze machtigste begeerte, onze sterkste drijfveer zijn, ons hoogste ideaal en zielsverlangen — te beantwoorden aan de roeping Gods. die het onmogelijke toch niet eischen zal van zijne kinderen? die weet met hoeveel heerlijke gaven en krachten Hij ons allen bedeeld heeft.

O, zeker, het is in de derde en vierde sfeer reeds onuitsprekelijk heerlijk wonen, het is de voorsmaak van den hemel, maar de zielen zijn daar nog in de leerschool, nog in den louteringsweg; zij worden nog door den strijd en arbeid vooruit gebracht. Ja, dat is schoon en liefelijk daar te zijn, maar bij Christus te zijn is verreweg het beste. Tot dit hooger doel mogen wij ons uitstrekken, ons leven opheffen; daarvoor ons alles getroosten, zooals de wedlooper zich alles getroost om den prijs in het renperk te bemachtigen. Wij moeten willen opwassen tot de rijpheid van den volkomen mensch, zooals onze Heer ons het voorbeeld heeft gegeven en ons helpen wil opdat wij ervaren wat Hij bedoelde: »Vader, ik wil dat zij zijn zullen waar ik ben.''

EZRA 10 vs. 4.

Sta op, want deze zaak komt u toe en wij zullen met u zijn; wees sterk en doe het.

Deze woorden van den profeet zijn van toepassing op ons, Spiritualisten, gelijk Russel Wallace zijn mededenkers toeroept dat het onze plicht is mede te strijden voor de zaak der waarheid. Want in haar ligt alles opgesloten. Wanneer de waarheid van het Spiritualisme erkend werd, algemeen en over de geheele wereld, zoo zou er algemeene vrede zijn, goedheid heerschen, welwillendheid, een streven naar de hoogere dingen, terwijl nu juist alom een streven zichtbaar is naar de lagere dingen, naar alles wat vergaat; in plaats van te koopen het echte, onvervalschte goud, grijpt de blinde mensch naar klatergoud, naar alles wat een oogenblik blinkt en verblindt om daarna met hem onder te gaan in stikduisteren nacht. Dit is het wat over de aarde zoo groote weeën brengt: de blindheid en de kortzichtigheid, het niet vooruitzien naar onze toekomst; de hoogere en diepere blik ontbreekt die ons het blijvende doet onderscheiden van het vergankelijke. Niet alleen te protesteeren met woord en pen tegen de nationale misdaden, maar deze onmogelijk te maken door den algemeenen vooruitgang der menschheid.

Deze algemeene vooruitgang is alleen te bereiken door het algemeen weten. Een ieder moest weten, proefondervindelijk weten, dat het leven hier niet eindigt, dat het zoogenaamde einde veelmeer is een begin; dat wij aan dit begin zullen staan met datgene wat wij ons geestelijk eigen hebben gemaakt. Zijn wij arm, staan wij onwetend en naakt, dan zal het een kwaad beginnen zijn, een aanvang, waarin eerst nog

veel van het oude moet worden afgelegd, een ontzaglijk tijdroovend werk, terwijl anderen ons voorbijstreven naar hooger banen. Een ieder kan zich het goede eigen maken, niemand kan zeggen: ik wist van deze dingen niet. Er is door God in de ziel gelegd een onomstootelijk weten van wat recht is. Wil de ziel naar deze stem niet hooren, luistert zij liever naar het roepen uit de wereld, naar de leugens, die van daar verkondigd worden, zoo zal dit de ziel als schuld worden aangerekend.

Van den hemel zijn ten allen tijde en voor ieder volk, neergedaald de geesten der wetenden, der leerenden, der hooge intuïtieven. De intuïtie slaapt in ieder mensch, maar er zijn stemmen opgegaan om haar te roepen. Het Spiritualisme is in dezen tijd als een ontzaglijke stem, heenklinkend over de aarde: ontwaakt gij die slaapt; er is een groot werk te doen. Want gelijk Russel Wallace in zijn oproeping voor de nieuwe eeuw aan zijn mede-Spiritualisten schrijft: »deze wetenschap vindt haar einddoel niet in zichzelve; het Spiritualisme is een middel tot vooruitgang der menschheid, zedelijk en stoffelijk beide . . ." Ware de mensch doordrongen van de groote aansprakelijkheid zijner daden, hij zou zich wachten in het andere leven zoo zware gevolgen met zich te sleepen. Dit leven kan als een afschaduwing gelden van het volgende. Evenals wij op deze aarde onszelven een hel of een hemel kunnen bereiden, evenzoo zal het van den toestand der ziel in later fasen afhangen of zij gelukkig of wel rampzalig is. De mensch kan hier oogenschijnlijk alles hebben wat tot zijn geluk moest dienen, en toch geen vrede hebben met zichzelven.

Schijnbaar kan hij ontstoken zijn van het noodige, en toch inwendig rijker zijn dan een koning. Rampen kunnen ons treffen, verliezen van vrienden en verwanten kunnen onze ziel wonden, maar zij die weten dat er geen scheiding is, zullen door het stoffelijk verlies, inniger nog verwant worden naar het geestelijke. Want het beste deel blijft voor ons behouden.

Na het overlijden zijner vrouw, bezocht ik onzen goeden vriend Bosboom. Nimmer zal ik vergeten wat toen zijn woor-

den waren, als antwoord op mijn vraag hoe hij zich bevond. In plaats van weg te zinken in hopeloos treuren, was zijn extatisch antwoord: »O, heerlijk, heerlijk!"... Heerlijk wijl hij met haar vereenigd bleef, heerlijk, wijl hij het beste van haar liefde om zich heen gevoelde! Heerlijk kan het de ziel zijn, in de vreugde om de gestorvenen, in de blijdschap om hun geluk, hun zaligheid, terwijl toch de eenzame mensch weent om het sterfelijk geluk hem ontzonken. Zoo is er voor den geest geen scheiding; geen aardsche smart kan hem meer treffen op de vrije hoogten, reeds bereikt. De grootste smart, het zwaarste lijden zal zijn om zichzelven, om blindheid, hardheid, haat en zelfzucht, om een verbeuzeld of misdadig leven, waardoor ook anderen in het ongeluk werden gesleept. Van deze wroeging kan mensch noch engel hem verlossen; dit lijden dient om door berouw den geest te louteren, in hem te wekken het oprecht verlangen naar verbetering

Indien een ieder overtuigd ware van onze onsterfelijkheid, van de onomstootelijke waarheid dezer woorden: zoo wat de mensch zaait, dat zal hij maaien, het aanschijn der aarde zou als bij tooverslag veranderen; deze wetenschap zal de groote omwenteling zijn, waarvan thans op nevenbanen alle heil verwacht wordt.

Wij sluiten met de woorden van Alfred Russel Wallace: »Zoo gij dezen plicht u voortdurend voor oogen wilt houden, u zelf afvragend, hoe gij het best deze groote zaak kunt bevorderen, dan zullen uwe geestelijke geleiders, ik ben er zeker van, u de impressies geven, hoe gij te handelen hebt, opdat de Nieuwe Eeuw getuige moge zijn van de geboorte en misschien zelfs van de meerderjarigheid eener waarlijk moreele en spiritueele beschaving."

Jos. Giese.

MARKUS 13 vs 11.

Zijt niet te voren bezorgd, wat gij spreken zult en bedenkt het niet, maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, spreekt dit; want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

Zelden trof ons meer de waarheid dezer woorden, dan wanneer wij het voorrecht hadden onze voorgangster en vriendin, mevrouw van Calcar, haar improvisaties te hooren uitspreken. Zonder voorbereiding, zonder aanteekening bijna, sprak zij vloeiend, met haar eigenaardige welsprekendheid over het onderwerp haar in den geest gegeven. Rijk aan beelden was haar taal, vol oordeel en wijsheid, vol onderscheiding haar gedachten; zij boeide door het onweerstaanbare; nieuwe, verrassende gezichtspunten opende zij voor haar hoorders; verlangen naar hooger, beter leven wekte zij in de zielen. Verrukt over zooveel wijsheid en liefelijkheid verliet men de plaats der samenkomst. Want aan haar was bewaarheid dat zij door inspiratie spreken zou. Konden wij in het leven toch maar altijd denken aan deze waarschuwing: »zijt niet bezorgd over wat gij spreken zult en bedenk het niet," hoeveel kostbaren tijd zouden wij niet zoek brengen met angstvallig wikken en wegen, met tobben over ons onvermogen. Bij volkomen vertrouwen, bij kinderlijke overgave geeft de geest ons in de rechte woorden om ter rechter plaats te spreken. Hier is het geloof waarvan Christus sprak dat bergen zou verzetten; het is het aangrijpen der kracht Gods die het zwakke menschenkind tot wonderdaden sterkt. Het is de fontein van levend water eensklaps opborrelend in schijnbaar dorre plaatsen, de klare, reine bron die frischheid schenkt en bloei en nieuwe krachten. Gelijk Mozes op de rots sloeg om met den

neêrstortenden straal het dorstend volk te drenken, alzoo raakt de geest met zijn wonderstaf het rotsig hart des menschen aan en doet het van vruchtbare waterstroomen overvloeien.

De bovenstaande woorden van den tekst openen een ruim veld tot waarneming en gedachte. In hoeverre is de mensch aansprakelijk voor hetgeen hij zegt; waar houdt het menschelijke op, waar spreekt de geest? Is het influentie van buiten komende, die het binnenste ontgint, of is het onbewust, het tweede ik, het hoogere, dat ontwaakt en zich wil uiten? Zijn het beide stroomen te gelijk, die elkaar ontmoeten — maakt de geest van buiten, den geest van binnen vruchtbaar en vermogend? De artist, de denker, de groote componist, mag hij zichzelven nooit iets toerekenen van de groote gaven die hij uit zijn koninklijken schat den menschen meêdeelt? Zijn het vermogens in vorige levens ter hoogte gebracht, of is hij slechts het gereede instrument voor geestelijken invloed?

Wij staan hier voor even zooveel raadselen. Een ieder hebbe daarover zijn eigen gedachten Zijn niet alle denkbeelden als de stralen van een cirkel, die te samenkomen in het middelpunt? Maar welke gedachten men ook aanhangt, het komt den mensch nooit toe zich te verhoovaardigen op een gave. Want alles is gave.

De proeven door de wetenschappelijken genomen openen ons een klein gezichtspunt op deze dingen. Professor Lombroso experimenteerde met een gewone Italiaansche boerenvrouw die, in magnetischen slaap, in het eerste stadium reeds blijken gaf van hooger weten. Zij gaf zichzelve een anderen naam. Laat ons zeggen dat zij van Barbara, Euphrosine werd. In het tweede stadium sprak Euphrosine over de slapende als een goede, gewone boerenvrouw, die van niets wist; dit zonder verachting maar als een feit. Zij uitte zich over een wetenschappelijk onderwerp, waarvan Barbara in het leven nimmer kon gehoord hebben Zij noemde zich Euphrosine II. In het derde stadium steeg zij tot nog hooger phase, waarin zij de geleerde heeren verbaasde door haar kennis. Zij sprak

van zichzelve als van Euphrosine III. In deze drie toestanden, naarmate zij dieper in trance kwam, zag men het alledaagsch gelaat van Barbara stralen van immer hooger geestelijke schoonheid. Haar spraak werd verfijnd, haar taal verheven, haar manieren verkregen een gansch bizondere bekoorlijkheid. Het was de mensch die van het innerlijke uit, opklimt tot den hoogsten staat, de vrijgemaakten geest, die de reinheid en schoonheid herneemt, door het stoffelijke verdonkerd; het is de sluimerende godsvonk, eensklaps opvlammend tot een alles verhelderend licht. O, hoe menigmaal als ik door de drukke steden ga, en zie de sombere en neergedrukte gezichten, de oogen die de aarde zoeken, als ware daar geen hemel om naar op te zien, de gedachten, gebonden aan de aarde, aan al wat vergankelijk is, — hoe menigmaal zweeft mij dan het beeld voor den geest van die slapende, Italiaansche vrouw, en denk ik aan de ontzaglijke les hieruit te leeren, aan den grooten troost hierin te vinden, dat wij niet, als zonder hope zijnde, moeten klagen over het diep verval der menschen, zijn aankleven aan de stoffelijke dingen, want dat daar binnen, diep verscholen, ongeweten door hemzelven, en door wie dagelijks met hem verkeeren, diep in het heiligdom des harten, de godsvonk beeft en siddert als de ongelijke vlam aan een altaar ontstoken, slechts wachtend op den levenwekkenden ademtocht, die als de stormwind van den Pinksterdag komt aangevaren om die godsvonk te doen opslaan tot den glans van het al doordringend zonnelicht.

Juist om die drie stadiën, het opklimmen van Euphrosine I tot II en III komt hier de gedachte bij ons op, dat wij staan voor een geval van hoogere clairvoyance, denzelfden toestand, waarin de ziener Davis aanvankelijk door eens anders invloed kwam, doch waarin hij later zichzelf naar willekeur kon brengen. Directe inwerking van geesten heeft daarentegen klaarblijkelijk plaats waar een kind zich uit in vreemde talen, waar het muziek maakt verre boven zijn vermogen en de clairvoyant den geest verklaart te zien, die bezit neemt van het kind. Ook volwassenen, die de passiviteit van het kind

bezitten, zijn vaak het medium tusschen de zienlijke en onzienlijke wereld; zij zijn de gereede instrumenten waardoor de geest zich uiten kan. Wanneer het medium namen noemt van afgestorvenen hem bij het leven onbekend, wanneer het een beschrijving van hun wezen geeft, goedgelijkend als een beeld, of feiten meedeelt, alleen het geheim der familie, daar zal geen eerlijk onderzoeker langer kunnen twijfelen aan onmiddellijke inwerking der zich noemende geesten.

Dr. Hodgson, thans een werkzaam lid der Society for Psychical Research, vroeger de schrik der mediums, die gedurende tien lange jaren worstelde en streed om het Spiritualisme te ontmaskeren en te dooden, werd op dergelijke wijze gedwongen tot het erkennen van de waarheid der spiritualistische feiten. Niet alleen deelde het medium, Mrs Piper, hem den naam mede van een vriend, haar bij het leven onbekend, maar ook sprak zij, of liever de vriend door haar, tot Dr. Hodgson, deelde hem mede dat hij verongelukt was en toen deze communicatie later bewaarheid, nog niet voldoende bleek om den dokter af te brengen van zijn idee fixe »clairvoyance van het onbewuste hooger ik", eischte hij van zijn vriend den naam van zijn bruid, de laatste woorden tot haar bij zijn vertrek gesproken. — Nu lette men wel op dat deze woorden den dokter zelven onbekend waren, zoodat hij ook hier niet langer het denkbeeld van »gedachten lezen" kon gestand blijven. De bruid van den overleden vriend ondervragend, sprak deze dezelfde woorden welke het medium gesproken had. Na tien jaren strijden gaf dr. Hodgson zich aan het Spiritualisme als daadzaak over en werd een der warmste voorvechters, een Saulus die een Paulus werd. Een der kenmerkendste teekenen voor de waarheid van het Spiritualisme is dan ook ontegenzeggelijk het feit dat de wetenschappelijken, die zich aan een onderzoek wagen, in de hoop die gehate en verachte zinneloosheid voor goed den kop in te drukken, allen zonder onderscheid eindigen met zelven overtuigd te worden, en zoodoende een zekerder aanwinst worden voor de zaak, dan zij die zich gewonnen gaven zonder strijd. Wilde ieder slechts aan

dit veelzeggende feit eenig nadenken wijden, het Spiritualisme zou niet langer de risée zijn van de zoogenaamde beschaafde wereld.

Het weinige nadenken echter is een der schadelijkste factoren voor de algemeene verbreiding van de waarheid. Volgt daarna de onverschilligheid: »Wat hebben wij er aan of wij al weten dat wij voortleven; het was hier op aarde al niet altijd pleizierig; ons lacht dit denkbeeld van onsterfelijk zijn niet tegen . . .''

Oppervlakkige, onmenschwaardige taal! Het grootst geschenk wordt ons gegeven: het leven! Zie de aarde, hoe goddelijk schoon zij werd geformeerd. Alles is daar om onze harten te verblijden en te verheffen! Het heerlijk zonlicht, de blauwe hemel, het stralende groen, de sappige vruchten, alles wat de aarde levert aan goeds en aangenaams, om ons te spijzen en te drenken; de lieve dieren, die onze harten verwarmen, onze oogen verblijden door hun gratie, door de verrukkelijke naïveteit van hun wezen; — de hemelsche bloemen als tot een eeuwig festijn uitgestort over deze lachende aarde; — alles wat wij omvangen kunnen met ons hart, met onze liefde, het wordt ons geschonken in milden overvloed, in onzen schoot gestort als een koninklijk geschenk waarvan de waarde niet is te meten. Dit alleen om het uiterlijk te tooien, om het kleed der aarde schitterend te maken en stralend, deze wereld tot een verblijf van zoo zeldzame schoonheid en heerlijkheid, dat alleen hierom het leven het leven waard is. En nu komt daar die onsterfelijke stoet van groote kunstenaren, ware kinderen Gods en begenadigden, om deze aarde haar volheid te geven, haar rijkheid en volkomenheid, stilzwijgende beloften van de heerlijkheid die ons te wachten staat in hoogere levens.

Wij mogen ons ontwikkelen, altijd verder stijgen in kennis en verstand, ons hart mag zich verruimen, verrijken met alles wat ons wordt geboden . . . hoe? weigeren uw lippen niet die woorden uit te spreken dat het van weinig belang is of wij al voortleven of niet. Of zijt gij zoo blind en zoo arm,

dat al die rijkdom, al die schoonheid aan u verspild is? Maar dan juist hebt gij het leven dubbel noodig, om daardoor te komen tot de ontwikkeling van uw wezen, om de hoogte te bereiken waar geluk en glans en heerlijkheid ook u eenmaal wachten.

Wat het Evangelie ons leert door het geloof, dat leert ons het Spiritualisme door feiten, dat het leven een aaneenschakeling van levens is, een opklimming tot altijd hooger bestaansvormen. De ziener Davis spreekt van de sferen waarheen de afgestorvenen gaan, de emanaties van al die werelden in het universum opgevangen. Evenals de aarde uit emanatie werd geformeerd, evenzoo de sferen om de werelden, waarvan wij aan den nachtelijken hemel de gedaanten als sterren schitteren zien. Alles zou te herleiden zijn tot fijnere of grovere emanatie, terug te brengen tot één en hetzelfde element. Eenheid heerscht in het goddelijk systeem; uit eenheid werd het heelal geschapen, en het is onze oneenvoudigheid, ons wanbegrip der dingen, die het voor ons onmogelijk maakt deze eenheid in de verscheidenheid te onderkennen.

Uit emanatie al wat stoffelijk is, door inspiratie al het geestelijke! Eenvoud en eenheid tot in het hoogste! — O mensch! dáárom de door u verachte woorden van het eeuwige bijbelboek, zij bevatten in hun eenvoud de kern van alle wezen. Is het niet een treurig teeken des tijds dat sommigen schuwen een tekst te noemen of te citeeren? Het is de terugslag van het farizeïsme, maar dan toch een jammerlijke terugslag, want zelfs in de natuur volgt na het ebben, de machtig opbruisende vloed. Gaan wij nu het kwade uit den mensch, verwarren met het goede van het Woord, dat ons heilig wezen moest? Alle inspiratie is uit God. Waar geen inspiratie is, daar werkt God niet. Daar is het menschengeknutsel, de menschenwijsheid waarvan Paulus spreekt, wanneer hij zegt: »Hij zal de wijsheid der verstandigen te niet doen.''

Wij dan schamen ons niet om boven alles te stellen het Woord van God, want ook ons heeft de geest gegeven dat

onderscheidingsvermogen waarvan de Bijbel spreekt: »te weten wat goed en wat kwaad is." Wij weten en erkennen wanneer en waar de mensch aan het woord is, waar hij eigen ingeving en fantasieën verwart met hooger inspiratie. Ja, ook de oude profeten dachten soms het woord des Heeren te spreken, waar zij moord en doodslag den volke verkondden als ware het een wraak die de Vader op zijn kinderen nemen wilde. Maar evenzeer weten en erkennen wij waar de Geest het woord herneemt; wij hooren aan den klank, waar de inspiratie spreekt, gelijk wij in een muziekstuk aan de harmonie den componist herkennen. Onze ziel luistert naar de woorden van den dichter, weet ware schoonheid van valsche praal te onderscheiden. Want op den dichter is van toepassing in de ure der wijding, dat hij door inspiratie spreken zal. De profeten uit het Oude Testament, waar zij dichtten in onvergankelijke taal, zij hebben hun woorden niet bedacht, maar zoo wat de Geest hen ingaf, dat spraken zij uit de volheid van hun dichterlijken schat, met zoo eigenaardige woordenkeus, zoo schoon en verrassend van wending, zoo rijk en verheven aan gedachten, dat tot op deze tijden van verlichting er niet een enkele is, die hen nabij kan komen in kracht van woorden, in onbegrijpelijken rijkdom aan beelden. De Geest is altijd jong, Hij is eeuwig en kent geen begin en geen einde.

Jos. Giese.

COMMUNICATIES IN EEN ERNSTIGEN KRING ONTVANGEN.

Nu mij de gelegenheid werd aangeboden om eene kleine bijdrage te leveren tot deze aflevering van Op de Grenzen, meende ik niet beter te kunnen doen dan enkele berichten mede te deelen, die wij in den kleinen kring, dien wij vormden, ontvingen door mijn eigen schrijfmediumschap. Ik heb niet de tijd of de gelegenheid daarbij te vermelden welke reeks van bewijzen wij ontvingen, dat de grondslag van de berichten, door ons ontvangen, in hoofdzaak niet afkomstig was van een van den kring en meestal, niet altijd, ook niet van een buiten den kring staand, nog op aarde als geincarneerd mensch levend persoon, genoeg zij het hier te vermelden dat die bewijzen voor mij meer dan overtuigend waren van de inwerking van hen, die ons voorgingen over de grens van de meer zuiver geestelijke wereld. Trouwens die bewijzen, waarvan de kracht dikwijls ligt in eene aaneenschakeling van fijne aanwijzingen, zijn veelal slechts overtuigend voor den persoon, die ze weegt en verliezen veel, waar men niet in staat is uit te weiden over alle omstandigheden. Het is een feit, dat dikwerf mededeelingen werden verkregen liggende buiten onze kennis, soms tegen onze overtuiging of meening.

De beide eerste communicaties geven, zooals in de eerste wordt gezegd, slechts een klein stipje licht, maar elke lichtstraal is, als uw gemoed ontvankelijk is geworden om ze op te nemen, een zaak van ontzaglijk belang voor ieder onzer, wanneer ze komt uit een wereld, waarheen wij allen zullen gaan; reeds de vraag of er zulk een wereld is, is de belangrijkste die ons kan bezighouden en de vraag wat wij moeten

trachten om gerijpt voor dat bestaan aan te komen, verdient wel eenige overdenking. Zou het ook niet eenige overdenking verdienen of daar geen waarheid ligt in hetgeen ons bij een andere gelegenheid werd gemeld: »O mensch, gij zijt nog te klein om te begrijpen de dingen des geestes. Gij hecht te veel aan tijd, en toestanden, die gij aanschouwt, treffen u zonder dat gij het nut er van begrijpt. Wanneer gij verder komt, begrijpt gij het nut, de noodzakelijkheid, van veel lijden, van veel bittere medicijn, maar veel, oneindig veel is u raadselachtig en blijft u raadselachtig. Eerst hier bij meerder ondervinding begrijpt gij het nut van het lijden. Er zijn vele menschen, die zwaar moeten lijden en die juist door dat zware lijden hoog stijgen en gelouterd worden. Zij komen hier als burgers van Gods geestelijk rijk en zij komen sneller vooruit, maar ook hier is lijden voor meerderen. Zij, die niet aanvaarden willen de noodige medicijnen en die van zich stooten, zij moeten, daar zij steeds zieker worden, nog bitterder lijden en toch eindelijk zegeviert de Liefde, die het lijden vormt en het ongeluk wijkt,'' of overweegt de volgende woorden bij eene andere gelegenheid geschreven door een der mediums: »Hoe kan de mensch hooger klimmen als hij niet gerukt wordt uit de zalige rust. Het ware niet mogelijk, en welke liefde is grooter, die welke iemand laat in zijne gebreken of die welke die gebreken wil verbeteren, en hoe kan verbetering komen voor u allen, gij menschen, als niet lijden u uit uwe rust wekt. Wat ware het geluk als gij steeds in zalige dommel bleef verkeeren. Wanneer gij geluk wenscht, wensch dan geestelijk vooruit te komen, en waar gij dit wenscht, moet gij begrijpen, dat de vervulling van dien wensch niet kan komen uit u zelf. Hoe kunt gij uzelf vooruit brengen, ware daar geen Kracht, geen Almachtige Liefde die u bezielde. Voorwaar die Liefde zendt u het lijden toe en gij miskent zoo telkenmale Zijn alwijze wetten. Gij wilt het beter weten. Gij wilt beweren: lijden is lijden evenals zij die niet aan de onsterfelijkheid gelooven, zeggen: dood is dood. Vertrouwen op God alleen kan ons en u helpen."

Maar niet alleen van hen, die, verder in ondervinding, meerdere kennis van de geestelijke wetten hebben, kwamen, zij het onvolledig, berichten tot ons, veelvuldig waren de be richten van hen die zich in de geestelijke wereld niet te huis bevonden, wier gedachten, afhankelijk van hun toestand, hun eene sombere omgeving schiepen, waar zij kwamen in de wereld, waar de gedachten heerschen, meer nog dan in ons stadium van bestaan, waar zij niet meer de wereld van hunne gedachten gebroken zagen door zoovele buiten hen liggende oorzaken, waar zij immers hun organisme, in overeenstemming met hun geestelijken toestand, niet ontvankelijk bevonden voor het Geestelijk Licht, waar zij dat Licht loochenden en afkeerig waren in hun gemoed om daaruit de kracht te putten die zij behoefden om verder te komen in liefde. Ook van een hunner geef ik eene op schrift door mij ontvangen communicatie; tijdens eene seance gedurende welke natuurlijk de andere leden van den kring tevens zwegen. Ik kan er bijvoegen dat deze berichten en in inhoud en in toon zeer verschillend gekleurd waren, ook al was meermalen de toestand soortgelijk, somtijds veel somberder nog dan in de medegedeelde communicatie. Het moge waar zijn, gelijk ik geloof, dat veelvuldig niet geheel juist de gedachten worden weergegeven door het organisme van het medium, de grondtoon van het medegedeelde houd ik voor juist, ook omdat ik weet dat dit zijn oorsprong niet nam uit mijn brein, blijvende ik gedurende de communicatie even normaal als anders, en ook dat zulks niet het geval was uit het brein van de andere leden van den kring Soms ook vond de communicatie bevestiging door een ander lid van den kring, die clairvoyant is. Zoo bijv. zag deze eens, zonder er van te spreken voor de séance begonnen was, een half bewustelooze persoon binnendragen door twee in lichte kleederen gehulde gestalten. en verkreeg ik toen eene communicatie op schrift gedurende de seance en dus vóór over het visioen was gesproken van iemand die klaagde o. a.

»Ik ben, hoe weet ik niet, want ik was ziek en niet bij

mijn bewustzijn, uit mijn huis ontvoerd door uwe schandelijke handlangers en deze, die ik niet kende, terwijl ook gijlieden mij onbekend zijt, brachten mij hier. Ik kom hier tot mij zelf.' Zoo kreeg ditzelfde lid van onzen kring eens, 's avonds vóór de séance, den indruk van de aanwezigheid van een haar onbekend persoon, die zij mij beschreef, en den volgenden dag tijdens de séance, manifesteerde zich een kort te voren overleden persoon, die aan ons niet bekend was, maar wel aan een ander lid van den kring, en de beschrijving van zijn persoon kwam geheel overeen met den persoon daags te voren door de clairvoyante gezien. De voorbeelden evenwel zijn te vele om ze op te noemen. Moge de mededeeling van deze berichten voor enkele lezers, gelijk voor ons, stof tot overdenking leveren, dan zullen de berichten misschien eenig nut kunnen hebben. Moge overigens de begaafde schrijfster van »Op de Grenzen" binnenkort zelf de pen weer kunnen opnemen.

I.

Wanneer de mensch zich voelt aangetrokken tot geestelijke dingen, zal hij niet zoo verwonderd zijn over geestelijke toestanden na den dood. Toch blijft er voor u allen nog veel vreemds, ja wij kunnen gerust zeggen dat, zonder onze voorlichting de geheele geestelijke wereld voor den mensch nog onbekend zou zijn, want hoevelen kunnen zonder onze voorlichting iets waarnemen? Zeer — zeer weinigen; en wat die weinigen dan nog waarnamen, het was zeer oppervlakkig en wij kunnen niet anders zeggen dan dat, wat zij waarnamen, nog zeer onvoldoende door hen werd medegedeeld als zij uit den geestelijken toestand kwamen. En als zij in somnambulischen toestand waren, was hun waarneming dikwijls belemmerd door den invloed van den magnetiseur, die van hypnose, zelfs al wilde hij het niet, toch dikwerf gebruik maakte, en van hypnose van andere zijde zijn voor ons zoo dikwijls de bewijzen zichtbaar die gij niet ziet of zien kunt. Wij kunnen nu zeggen dat het u duidelijk zal worden dat het

voornamelijk de berichten van ons moeten zijn, die u inlichten kunnen over de geestelijke toestanden, en wij worstelen met vele beletselen; in de eerste plaats de beletselen gelegen in het organisme van het medium, dat slechts zeldzaam in staat is om onze ideeën door te laten; vandaar ook dat de communicaties zoo dikwerf te wenschen overlaten, ja zeldzaam stijgen boven het middelmatige; maar o mensch, toch blijft hetgeen gij kunt hooren van het meeste belang voor u, want al ware het slechts een klein stipje licht, het kan later worden tot een groot licht. Liefde tot God en de menschen — het valt gegemakkelijker dit woord te schrijven dan het idee te vatten. Hoeveel, gij menschen, ook tracht liefde tot uw medemenschen te gevoelen, die liefde blijft uit den aard van uwe wereld, uit den aard van uwe bemoeiingen beperkt. Tracht echter naar hooger, naar meer, want ieder trachten brengt zijn vruchten voor hier mede. Gij kunt slechts onvolmaakte liefde voor uw medemensch gevoelen. Gij zijt beperkt in kennis van uw medemensch, in kennis van de werkelijk goede zijde van velen uwer medemenschen. Op aarde treft ons het meest en het sterkst de schaduwzijde van de menschelijke karakters. In uwe klasse van opvoeding moet men nog worstelen met de zelfzucht. Om die te overwinnen zijn vele en zware tijden voor de meesten, wij zouden durven zeggen voor alle menschen noodig, maar vele, o, gij weet niet hoe vele millioenen vernemen op aarde daarvan niets, en het is sterk als op de duizend menschen er twee zijn die iets van hun eigenliefde door strijd en moeite verloren. Het is dus wel degelijk waar dat liefde tot God en den naaste het ideaal moet zijn, en wij zullen ook niet te bout spreken dat het ook hier het ideaal is voor ons, die in een volgend stadium van leven verkeeren. Wij zeggen bovendien: liefde tot alle menschen zal nimmer, zoover wij weten, voor ons geesten worden even groote liefde voor alle menschen. Onze sympathieën zijn hier zeer sterk, misschien nog sterker dan in uw aardsche levenssfeer. Wij zouden dan ook onze sympathieën niet willen missen, want het is de variatie die het leven bekoorlijkheid bijzet.

Het is daarom niet noodig dat gij, menschen, zoudt trachten van den een niet meer te houden dan van den ander, want werkelijk zou dit slechts leiden kunnen tot meerdere onverschilligheid, maar tracht naar meer. Tracht voor meerderen iets te zijn, al is het in beperkten kring en gij zult niet hier komen als een vreemdeling, niet in een oord kaal en koud. Het is waar, in de geestelijke wereld is de scheppende kracht groot. De kracht van koude gedachten, van gebrek aan gloed in uw gemoed zal het u doen voorkomen als ware, wat gij de atmospheer zoudt noemen, koud; wanneer gij in uw gedachten leeg zijt, zult gij aanschouwen een kale wereld, het zal u schijnen als een woestijn, wat gij ziet. Zoo zullen uw gedachten u scheppen kunnen veel van wat gij wenscht maar alleen: gij hebt geen macht over uw gedachten; deze zullen zich richten naar uw geestestoestanden. Meen niet dat voor iemand die in koude en kale omgeving hier komt, die kale toestand van de omgeving, die koude, een straf is, of zelfs een ongeluk. Het is een voor hem noodzakelijke medicijn die hij niet kan vatten en die gij menschen ook niet kunt begrijpen, voor gij hier aan onze zijde meer ervaring hebt opgedaan. Veelzijdig zal die ervaring worden, want gij kunt geen tien duizendste deel indenken van hetgeen de eerste levenssferen na den dood voor ons, vroegere aardbewoners, inhebben en van wat het heelal inheeft: ik zal er over zwijgen. Wat een ziener als Davis mededeelt is slechts een klein deel. Wij duizelen als wij hier zijn gekomen, van de kleinste der wereldbollen, die gij als sterren ziet, en gij kunt u geen denkbeeld maken van wat de geestesproducten zijn van die werelden Hoevelen hier kunnen daarvan mede niets begrijpen. Een eeuwigheid van leering wacht u, een kind der eeuwigheid en een eeuwig heelal met zijn wonderen zal langzaam voor ons zich ontsluieren. God is groot, Zijn wijze Almacht is voor ons de aanbidding.

II.

Gij hebt reeds ondervonden, hoe zwaar het is uw medemensch te overtuigen, dat hij op aarde meer moet trachten naar het geestelijke en kunt u daardoor een gering, een zeer gering denkbeeld vormen van de moeite, die wij hebben om hen, die nog geheel vervuld zijn van aardsche denkbeelden, in te wijden in een geestelijke wereld. Zij maken steeds geen onderscheid, als gij zegt: wilt het aardsche stof van u schudden, meenen zij, dat gij hen wilt verbieden, hen, die op aarde achterbleven, lief te hebben; als gij hen zegt: wilt u niet hechten met banden, die u aan de aarde binden, meenen zij alle banden van liefde te moeten verbreken, en zoo geraken zij van kwaad tot erger, enkel en alleen door onkunde om u te verstaan. Het is voor hen zoo ontzettend moeielijk te weten, dat zij met hun aardsche leven hebben afgedaan, te ondervinden, dat zij, die op aarde achterbleven, hen niet meer zien en hen beginnen te vergeten, zoo niet allen, toch zoovelen Zij kennen geen banden van liefde met eene hoogere, eene meer geestelijke wereld, en als zij nu den raad letterlijk in alle consequenties meenen op te vatten, dwalen zij nog erger en zij meenen dan weg te moeten werpen al wat goed in hen was, al wat hen belette h i e r in nog veel ellendiger toestand aan te komen: de liefde.

O, dat zij toch begrepen, dat zij lief moeten hebben, dat niets anders de sleutel is tot den gelukkigen toestand en dat zij begrepen, dat zij liefde moeten vragen en zoeken van de Liefdebron, den Oorsprong van alles wat geestelijk bestaat. van het Wezen, wiens kracht het heelal schraagt en onderhoudt.

Van Hem, ongelukkige medebroeders en zusters, kunt gij alleen ontvangen, wat gij noodig hebt: Liefde en gij ontvangt het ook, gij zelf zoudt duizelen, als gij begrijpen kondet hoeveel ieder schepsel naar zijn aard en wezen ontvangt, maar gij moet de liefde kennen, en hoeveel ontbreekt aan uw kennis?

O, wanneer gij, menschen, hier moogt komen en vorderingen maken moogt op geestelijken weg, dan zult gij u, evenals

wij, een miniem begrip kunnen vormen van Gods liefde, een klein, een miniem begrip, want oneindig is Zijn Liefde en zij, die ons leiden, brengen van trap tot trap tot ons, geesten, de mededeelingen, dat zelfs de hoogsten onzer met duizeling staren op Zijne Liefde. Wijst daarom met klem hen tot wie gij spreekt op de Bron, waaruit zij moeten putten en die hen alleen kan helpen.

III.

Mij wordt van alles, wat hier geschiedt, niets duidelijk. Wel zie ik in, dat het gezelschap hier tegenwoordig niet is dat van gewone menschen, want het is iets wonderlijks wat hier voorvalt en het is een feit, dat altijd zoolang ik leef, ik steeds aangetrokken ben door het wonderlijke, maar nu is de tijd van het wonderbare zeker en gewis de sterkste, die de historie kent. Een zekere grauwe schemering heerscht overal, wel vreemd alsof niet alle licht gebluscht is maar alsof het noorderlicht op sneeuwvelden vallende onderbroken wordt door de dichtvallende sneeuwvlokken, die alle schelle tinten onderbreken, maar bovendien een groot en sterk gedeelte van het licht zoo temperen, dat het samenvalt met de duisternis en daarmede een tint van grauwe schemering geeft. Ziet, het ware gewenscht, dat ik de gelegenheid had zulks op het doek te brengen. Somberheid zou de hoofdtoon zijn, maar somberheid vervult de wereld meer en meer en het dreigt dat mèt de zonnestralen ook de vroolijkheid hare laatste gelukaanbrengende en stralende tonen heeft verloren. Ze straalt niet meer en ik zit neer en denk dat, als dit nu het geluk is, dat mij was voorgespiegeld als ik omging in het rijk der geesten, dan is het ongeluk op aarde daarbij vergeleken van veel minder grootte. Het schijnt wel, dat sombere eenzaamheid hier de menschen vergezelt.

Ik zie daarom met verlangen uit naar hetgeen in dit huis geschiedt omdat deze menschen karakteristiek zijn en hun somber stilzwijgen mij sympathiek is, nu ik ook niet meer gene-

gen ben te schertsen, want in deze sombere vallei des doods is niets te vinden dat mij bekoort, en zie daar nu het gevolg van wat weet ik niet. Men zou zeggen dat ik niet meer dan een ander kunstenaar reden gaf tot meerder straffende strenheid van het noodlot of wat ons lot besturen moge. Wij willen nu wel gaarne tot de menschen spreken, als ik maar kon, maar zij zwijgen als moffen, en al ware ik nog levend in hun maatschappij, dan nog zouden zij mij niet kunnen begrijpen. Zij weten niet te waardeeren een mengeling van kleuren, een diepte van toon in het licht en de schaduw zooals wij kunstenaars dat zien, maar waarom o, waarom moest ik het aardsche leven derven vóór ik verder kon komen en roem en eer behalen en moet ik nu zwerven, erger, veel erger dan de oude Grieken hun onderwereld dachten. Ik had nooit gedacht dat er zooveel waarheid in hun mythologie nog lag. Ik zie eerst nu dat er andere realiteiten zijn als wij op aarde denken, maar zou er ook hier in de geestenwereld iets van geluk te vinden zijn. Veel geluk zeker niet, het ziet er hier te grauw voor uit. Ik zie echter geen anderen tot nu toe en ik ben hier nu toch al sinds eenigen tijd. O, gave het noodlot of wat er heerschen moge dat ik nog eens een gouden gloed kon zien dringen door de grauwe schemering, dat nog eens de poëzie van de tinten in mijn geest leven wekte, dat ik nog eens mocht trachten iets te verwezenlijken, dat ik nog eens, ééns slechts trachten mocht mijne ideeën op het doek te brengen. O, het ware al te heerlijk, maar neen: »Sei ruhig, mein Seele du bist ja hier nicht im Capitol, du bist hier unter Philistern die davon nichts weissen können.«

Nu moet ik maar zien verder te droomen. Het is toch vreemd, dat ik niemand zie van mijn lotgenooten; waar zijn zij, die evenals ik zijn gestorven. Het is alsof er voor ieder gestorvene een deel der aarde is gereserveerd, maar nergens vind ik iemand, die ook niet meer behoort tot de gelukkigen, die zich verheugen in het zonlicht, zich koesteren in het licht der tinten, wonderschoon ook hier in Nederland. O mocht ik nog eens trachten kunnen iets te schilderen, nog eens slechts maar,

MERKWAARDIG GEVAL VAN TELEPATHIE.

Een zeer sterk bewijs van telepathie of gedachtenlezing tusschen tweelingen werd geleverd in het dorpje Trailville, Chicago. John en Robert Evans zijn de tweelingen die deze buitengewone gave hebben.

De jongens zijn omstreeks achttien jaren oud en zijn kinderen van J. E. Evans, een welgezeten landbouwer. Beiden hebben blond haar en blauwe oogen en zij gelijken zoo sterk op elkander, dat de vader nooit volkomen zeker is wie John is of wie Robert is. De tweelingen hebben gelijke temperamenten en hebben altijd in de beste verhouding met elkander geleefd. Eerst kort geleden hebben zij hun telepatisch vermogen ontdekt. De eerste proef had plaats vier maanden geleden. John was naar het bosch gereden om eenige boomen om te hakken, terwijl Robert zijn vader hielp op een ander gedeelte der plaats om een omheining te stellen, op meer dan een mijl afstand waar zijn broeder werkzaam was. Even voor het middagmaal liet Robert eensklaps een paal vallen dien hij zijn vader hielp dragen en schreeuwde het uit alsof hij gewond was. Verschrikt wendde de vader zich om en zag den jongen met gesloten oogen staan. »John heeft zich gewond! Ik kan hem hooren roepen en ik zie hem," zeide Robert »De aks gleed over den boom en de scherpe kant raakte hem aan den voet. Hij zit op den grond en bloedt erg. Hij heeft zijn schort verscheurd en is bezig de wond te verbinden. Hij is dicht bij den ouden sprong achter den perzikengaard."

Eensklaps opende de jongen de oogen, keek zijn vader eenige oogenblikken aan en liep toen in een vaart naar de plek waar zijn broeder des morgens was heengegaan. Evans

keek hem ontdaan achterna en volgde hem, geheel in de war gebracht. Toen hij bij den sprong kwam vond hij alles juist zooals Robert het beschreven had. John had zijn voet ernstig door de aks bezeerd en had een reep van zijn voorschoot afgescheurd om het bloed te stelpen. John getuigde dat hij het van pijn had uitgeschreeuwd, toen de aks hem had getroffen en scheen volstrekt niet verbaasd dat zijn broeder Robert van zijn ongeluk wist, hoewel het geluid van zijn stem hem op dien afstand niet had kunnen bereiken.

De feiten werden aan de moeder van de jongens verhaald en werden overgebracht aan de buren. In den beginne geloofde men er niet veel van, maar sedert zijn er vele gevallen van dit zonderlinge verschijnsel voorgekomen.

Niet lang na het boven vermelde was Robert bezig met ploegen op een akker, meer dan een mijl verwijderd van de woning waar hij dien morgen zijn tweelingbroeder had achtergelaten. Den ploeg door een ruwe en rotsachtigen grond drijvende brak de ijzeren ploegschaar. Er scheen geen andere uitweg dan de paarden af te spannen en naar huis te gaan, hoewel het nog slechts even in den namiddag was. Toen dacht Robert eensklaps aan het feit toen John zijn voet met den aks gewond had en hij besloot zijn toestand aan zijn tweelingbroeder bekend te maken, hoewel John meer dan een mijl van hem af was.

Hij sloot zijne oogen en trachtte, zooals hij zeide, zijn broeders aandacht te trekken, hoe groot de afstand ook was. Toen hij voelde dat John naar hem luisterde, zeide hij hem dat hij naar de schuur moest gaan waar een nieuw ploegmes in de loots aan den muur hing. Hij zeide hem ook een schroevendraaier mede te brengen, die in de kast lag. Robert ging op den ploeg zitten en wachtte. Nauwelijks waren er vijf minuten verloopen, zeide hij, of hij voelde dat John hem vroeg welke schroevendraaier hij hem moest brengen — de kleine of de groote.

Na hem geantwoord te hebben, de groote, ging hij geduldig wachtend zitten.

Er was nog geen half uur verloopen of hij zag John naar hem toekomen met het nieuwe ploegmes en den schroevendraaier. Het gebroken mes werd spoedig weggenomen en het nieuwe ingezet. Robert ging voort met ploegen en John ging naar huis. De tweelingen meenen dat er niets verwonderlijks in hunne vreemde gave is om met elkander te spreken als zij ver van elkaar zijn. De afstand schijnt hier geen verschil te maken.

Niet lang geleden ging John naar de stad, twaalf mijlen van zijn huis verwijderd. Op verlangen van hunne ouders besloten zij een proef te nemen of zij op dezen afstand met elkander zouden knnnen spreken. Robert bleef te huis en nadat John meer dan een uur vertrokken was, zeide deze dat hij zijn broer langs den weg zag rijden en dat zij met elkaar konden spreken, even gemakkelijk alsof zij met elkander op gewone wijze hadden gesproken.

Dit onderling spreken geschiedde bij tusschenpoozen zoo lang als John in de stad bleef. Toen Robert had gezegd dat John op het punt stond de stad te verlaten om naar huis te keeren, ontdekte de moeder dat zij eenige vruchtflesschen noodig had. Robert hield John opeens staande en zeide hem dat hij terug moest keeren en drie dozijn fruitflesschen en lak medebrengen. John deed nog eenige andere vragen en toen zeide Robert dat hij terug zou keeren om de flesschen te halen.. Bij de schemering kwam John te huis met de drie dozijn flesschen en het lak, dat men hem gezegd had mede te brengen.

Dit zijn slechts eenige van de wonderbare bewijzen die de tweelingen kunnen geven. Hunne kracht is bij vele gelegenheden zeer nuttig gebleken. Ieder van hen weet altijd wat er met den ander gebeurt. Zij kunnen elkander zien en van gedachten wisselen, hoever zij ook van elkander gescheiden zijn.

HOE WERDEN DE DISCIPELEN ONDERWEZEN IN GEESTELIJKE KENNIS.

(FRAGMENT UIT EENE IN NOV. 1900 GEHOUDEN VOORDRACHT.)

Hetgeen voor den eenen mensch een steun is voor zijn geloof, dat is voor een ander vaak de bron van zijn ongeloof en twijfel.

Zoo gaat het tegenwoordig in de Christenheid met de Christelijke feestdagen, voornamelijk met het feest gewijd aan de herdenking van des Heilands opstanding.

De eenvoudige mensch vindt in deze jaarlijks wederkeerende feestviering over de geheele aarde een krachtig bewijs dat de overleveringen uit onzen ouden Bijbel wel degelijk zoo letterlijk opgevat moeten worden en aan geen bedenking plaats geven. Dat zijn de geloovigen uit de oude theologische school, maar de modere richting in het godsdienstig denken put juist uit de zekere tegenstrijdigheden der schrifen den grond voor twijfel, ja voor ontkenning.

De oorzaak van dien verwarden toestand ligt daarin dat de wetenschap en de nieuwere ontdekkingen haar licht niet hebben laten doordringen tot in de kerk en over de belijdenisschriften der gemeente, of liever — de kerk heeft zich ontoegankelijk gesloten gehouden.

Had men aan de leeken leeren opmerken dat de Evangeliën naar de spraakgebruiken en voorstellingen der Israëlieten van voor 2000 jaren hunne berichten ons aanbieden, maar dat de tijd is gekomen om de schriften niet naar letter, maar naar den geest op te vatten, veel kwaad zou zijn voorkomen.

De Israëliet had eigenlijk geen recht denkbeeld van wat er gebeurt als wij sterven, geen zuivere onderscheiding van lichaam en geest, geen ware voorstelling van een leven na den dood. Jezus zelf kon tot hen niet begrijpelijk zich uiten dan door in hunne spraak en denkwijze zich uit te drukken.

Zij stelden zich voor als hoogste zaligheid in een paradijs met Abraham, Izaäk en Jakob feest te houden, te liggen in

Abrahams schoot, dat is, zooals zij op matrassen om de tafel gelegerd waren bij den maaltijd; ook dachten zij wel aan een plaats der pijniging, in den kuil der hel, de gehenna van vuur en sulfer met onlijdelijken dorst, die door geen druppel water gestild mocht worden. Toch hielden zij die toestanden in het schaduwachtig schimmenrijk niet voor altijddurend, maar verwachtten dat de zielen teruggebracht zouden worden naar de begraafplaatsen, om daar met het overblijfsel van het lichaam hereenigd te worden; dat noemden zij de opstanding en vele Joden dachten dat zij alleen deel aan die opstanding zouden hebben.

Het onderwijs dat de discipelen van Jezus ontvingen kon voorwaar niet met een hoogere zielkunde aanvangen. Hij had hen in de eerste plaats te leeren hoe op aarde te leven als kinderen van God. Het was de verheven moraal, waarvan ons den hoofdinhoud, de quintessence bewaard is in de zaligsprekingen op den berg.

Ook moesten zij de bekrompen vooroordeelen leeren afleggen tegen andere natiën en naburen; vandaar het verbaal van den barmhartigen Samaritaan en Jezus' bezoek te Samarië, zijne genezing in het gezin van den Romein.

Het zielkundig onderwijs over het leven des geestes gaf Hij zeer spaarzaam. Daaronder kan men brengen de verschijning van Mozes en Elia, zijn opwekkingen van pasgestorvenen, die wellicht heel wat gezien hadden, al hoewel dat niet is opgeteekend. Hij wilde hen eerst ervaringen geven, die hen tot nadenken over het leven na den dood zouden aandrijven en over 't verband van de zichtbare en onzichtbare wereld.

Vrij algemeen was het denkbeeld dat de zielen in de graven bleven tot het lichaam weer zou opgebouwd worden en vandaar de zorg voor de lijken met balseming en de spreekwijze, allen, die in de graven zijn.

Nu heeft de Christenkerk zich in den loop der eeuwen niet gezuiverd van de Joodsche tint en voorstellingen, uit vrees van maar iets te veranderen in de geloofsleer, en het denkbeeld van eene opstanding des vleesches en een terugkeer der zielen in dat vleesch is de grootste bron van ongeloof

aan de onsterfelijkheid geworden.

Een geheel verkeerde menschkunde of anthropologie ligt in het kerkgeloof ten grondslag door dat ongelukkige leerstuk van opstanding des vleesches, dat schijnbaar bevestigd wordt door de verhalen van Jezus' verrijzenis uit het graf. Ja, de profetie bevestigde die voorstelling door het visioen van Ezechiël in dat dal der doodsbeenderen, die weer bijeengevoegd en opgebouwd werden en met spier en zenuw overkleed, doch dit visioen doelde op geheel iets anders, namelijk: het wilde leeren dat, al was Israël nog zoo verstrooid, het eenmaal weer één volk zou worden.

Een leven van den innerlijken, den geestelijken mensch, zonder dat afgelegde lichaam, kon men zich niet voorstellen, omdat men te veel waarde hechtte aan den uiterlijken vorm, de tijdelijke organen en geen vermoeden had dat de wezenlijke mensch daarin verborgen is, en opgroeit tot een veel schooner gedaante.

Het lichaam en de geest ontstaan tegelijk; zij helpen elkander ontwikkelen en zijn trouwe makkers ons leven lang; maar bij den dood des lichaams moet de geest zijn oude huis verlaten en zij worden voor altijd gescheiden; het kleed is versleten, valt uit elkander, lost zich op in grondstoffen die tot de elementen terugkeeren. Ons onsterfelijk bestaan neemt met dit leven een aanvang en is van den aanvang af een geestelijk leven, want ontsnapt dit geestelijk principe, dan is de vrucht, het kind dood, dat wil zeggen, kan op aarde niet in stand gehouden worden, zich niet ontwikkelen en alleen onsterfelijke wezens kunnen die onsterfelijk kiemende vrucht kweeken en tot ontwikkeling brengen met bovenaardsche hulpmiddelen.

De leeraars die nog altijd over de opstanding des vleesches spreken, voelen niet hoe zij het ongeloof in de hand werken, want komt de leerling of de hoorder te weten, wat er van het doode lichaam wordt in de groeve, hoe het door een langzame ontbinding even zeker als in den crematie-oven tot de grondstoffen, waaruit het was opgebouwd, terugkeert, —

dan zal hij maar zelden blijven steunen op de almacht, die al die stofjes weer te zamen zal vergaderen.

Reeds in de vorige eeuw waren er velen die het onhoudbare van dit geloof inzagen om bijv. aan te nemen dat een lichaam als dat van Savanorola, dat tot poeder verbrand en over de rivier de Arno gestrooid was, weer hersteld zou worden na eeuwen, en men behielp zich daarom met een opstandingskiem in de hersenen aan te nemen; dat deeltje zou onoplosbaar en onverwoestbaar zijn waar het ook rondzwierf, en de geest zou er zich een nieuw lichaam uit formeeren.

Hadden die goede lieden geweten wat wij thans weten dat de geest nooit een oogenblik zonder lichaam is en in eene verheerlijkte gedaante uit zijn stoffelijk omhulsel te voorschijn treedt, zij zouden niet zulke gedrochtelijke voorstellingen gemaakt hebben van zooveel geforceerd geknutsel.

Evenwel dit aan te nemen blijft nog steeds moeilijk voor degeen die nog maar altijd willen dat het lichaam van Jezus is opgestaan — dat Hij het stofkleed opnieuw had aangetogen — ja de discipelen moesten het om vele redenen wel denken.

1°. Omdat het lichaam uit de grafspelonk was verdwenen.

2°. Omdat zij Jezus als een reëel mensch voor zich zagen.

3°. Omdat Hij aan Thomas zijn lidteekenen vertoonde.

4°. Omdat Hij had gegeten.

5°. Omdat Hij zeide: een schim of geest of spook (volgens hunne voorstelling slechts een wolk) heeft geen vleesch en been, gelijk gij ziet dat ik heb.

Dit alles moest dienen om hen van de realiteit van zijn bestaan en leven te overtuigen. Zij moesten weten dat Hij leefde, dat de dood hem niet ten onder gebracht had — en als een der discipelen zijn hand op zijn hart had gelegd, zou hij dat hart hebben voelen kloppen evenals het vroeger geklopt had, maar toen onder het stoffelijk omhulsel.

En toch bezat Hij thans nieuwe eigenschappen, die de discipelen moesten leeren, dat Hij, hoewel dezelfde toch in een anderen toestand was overgegaan, want het is eene waarachtige opstanding dat afleggen van het vleesch en bloed der

aarde, zonder verlies van de levensessence en alle krachten, want de levenskracht van het lichaam, de beweegkracht, de bron der levenswarmte, is het geestelijk, het onsterfelijk element, en wij weten nu door betrouwbare openbaringen, dat in het onsterfelijke lichaam het contrepart is van alles wat grof in het lichaam was. Het geestelijk lichaam heeft ook hersenen, longen, hart, tong en handen, ingewanden en bloedsomloop, ofschoon oneindig fijner; er is ook een beendergestel en spierstelsel en zenuwstelsel in aanwezig, evengoed als de huid die het omkleedt. Maar het is tevens bedeeld met vermogens, krachten en hoedanigheden, die wij nu niet begrijpen of gebruiken kunnen.

Gij herinnert u wat ik eens mededeelde van de verdunde lucht — de matière radiante, die hoe meer zij verfijnd werd, hoe te meer wonderbare eigenschappen zij onthulde — welnu, pas dit ook toe op de substantie van het etherische lichaam en gij zult een voorgevoel krijgen van die waarheid dat een substantie, millioenen malen fijner dan ons cellenlichaam, beschikken kan over wondervolle hoedanigheden. Hoe hooger de geest staat in reinheid, liefde en wijsheid, zoo te grooter is ook zijn macht. Vandaar dat de Heer Jezus doen kon wat niet alle geesten in staat zijn te bewerken.

Hij werd niet eensklaps door Maria herkend, maar eerst toen Hij het verlangde dat zij hem herkennen zou — eerst aan de stem en toon van het woord — doch nu ook herkende zij hem in alles, zoodat zij zijne voeten omvatten wil. Doch die onmiddellijke aanraking zou haar nadeelig zijn geweest, daar Hij niet meer van de aarde was, want het fijnste, edelste, goddelijkste wat de aarde draagt, dat is de geest des menschen, in het vleesch als in een kerker besloten; maar vrijgemaakt moet hij de aarde ontvluchten, aangetrokken door hooger sfeer.

Toch wil Jezus dat zij bij den afstand die hem nu van haar moet scheiden, zal leeren wat de band is, die hem voortaan toch aan de menschheid blijft binden — in God.

Ik vaar op tot mijn Vader en uw Vader, dus: Hij wil onze broeder zijn.

Tot mijn God en uw God.

Hij erkent dat de Vader meer is dan Hij, dat die Vader ook zijn God is.

Waarom hebben toch de menschen altijd zoo gehaspeld, om over die godheid van Christus te denken op een onmogelijke wijze?

Als Jezus zegt: alle macht is mij gegeven van den Vader — dan is hij die geeft toch boven hem die ontvangt.

Jezus bezat het vermogen om op het water te wandelen door zijn wilskracht, maar dit is grooter wonder dan dat Hij ten hemel opsteeg toen Hij zich maar een oogenblik losmaakte van de attractie, want de ether zou hem dragen tot in de hoogste plaatsen.

Dit is eene eigenschap van reine geesten, dat de ether hen overal draagt en zij zich zwaarder of lichter maken kunnen door wilskracht, al naar de atmospheer waarin zij vertoeven moeten of willen.

Goede geesten hebben meer moeite op aarde te blijven dan haar te verlaten en kunnen zich zichtbaar of onzichtbaar maken zonder zelf te veranderen, door het ontsluiten van het geestesoog der toeschouwers of om het weer af te sluiten, als het beter is, dat zij niet langer aanschouwen. Jezus kon de lidteekenen vertoonen die Hij op zijn stoffelijk lichaam ontvangen had om herkenbaar te zijn voor zijne jongeren; zoo vertoonen geesten zich met de gebreken die hun lichaam op aarde kenmerkten om herkend te worden.

Eens zag een medium een onzer vriendinnen, die kreupel was geweest. Zij was daarover zeer verbaasd. Hoe! riep zij uit, hebt gij dat ongemak nu ook nog in het eeuwige leven? De geest lachte en sprong vroolijk op en liep om haar te toonen dat hij niet meer gebrekkig was.

Jezus trad binnen terwijl de deuren gesloten waren. Niet alle geesten zijn daartoe in staat — meer vermijden zij het en wachten op een gelegenheid, als er iemand de deur opent om binnen te gaan.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS.

(Vervolg van bladz. 60.)

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Gedurende de eerste vijftien maanden van mijn verblijf aan de kusten der stille zuidzee, was mijn leven een voortdurend tooneel van nieuwe en zonderlinge avonturen, waarvan de opsomming te gelijk opwindend en vermakelijk zou zijn, indien tijd en ruimte mij hiervoor niet te kort schoten. Daar mijn tegenwoordige leuze is: »Steeds voorwaarts!" wil ik enkel dit herhalen, dat, daar de noodzakelijkheid om hulp te verleenen aan de arme soldaten van het leger der Unie bleef voortduren en zeer dringend was, iedereen zoowel man als vrouw die sympathie had voor deze zijde van den vreeselijken strijd, tot het uiterste werd belast, zoowel in zijn beurs als persoon om bij te dragen voor het werk der legerdepartementen.

Onder andere hulpmiddelen, hielden wij »sanitaire verkoopingen," waarop wij, onder allerlei grappen, alles verkochten wat maar onder ons bereik kwam, goed, of slecht onverschillig wat het was.

Daar men bemerkt had dat ik zoo gewoon was om in het openbaar te spreken, droegen mijne meer »verlegen" bekenden mij dikwijls op om als »vendu meesteres" op te treden bij gelegenheid van onze heterogene verkoopingen.

In den tijd waarvan ik schrijf, namentlijk in 1863 en 1864 was Nevada (toen nog slechts een noordelijke landstreek van de stille zuidzee-kust) bekend door slechts twee voortbrengselen, »salie-struiken" en zilver. Dit eerste was een soort van wilde lavendel, waarmede de grond honderden mijlen ver, bedekt was; het laatste zat in bijna dezelfde verhouding onder de grond. Boomen, bloemen, ja zelfs het nederige gras-sprietje was onbekend in Nevada, en niets anders dan de sombere grijze saliestruik was er te zien, tusschen aarde en wolken.

Ten einde een weinig vroolijkheid te mengen in onze anders

zoo droevige taak om de hulpbehoevende slachtoffers van den oorlog bij te staan, liet ik een mijner vrienden een plantje opgraven van die armzalige saliestruik. Ik plantte het in een geverfden houten bak en bond er een kaar je aan, met den naam »Sanitaire-salie struik' en toen de kooplust begon te verflauwen, bracht ik »mijn kleinood" te voorschijn, zorgvuldig bedekt met wit papier. Nadat ik eenige oogenblikken met veel welbespraaktheid had staan uitwijden over het prachtig voorwerp dat ik zou vertoonen, en na de nieuwsgierigheid, der omstanders tot het hoogste punt te hebben geprikkeld trok ik langzaam de omhulling weg, om mijn »kleinood te voorschijn te brengen in de gedaante van een klein stukje grauwe, oude salie!

Een onafgebroken gelach volgde onvermijdelijk op deze onthulling en onder deze gunstige voorteekenen ging ik aan het opjagen, om het zoo duur mogelijk te verkoopen. Telkens vroeg ik het weer terug, totdat ons comité er bij eene enkele dezer spot-aucties meer dan 100 dollars voor had gemaakt.

Bij het einde van den oorlog in 1864, moest de uitgever van de New-York Herald (vroeger een mijner bitterste vijanden) erkennen, dat ik voor het Sanitaire fonds van de Unie »niet minder dan twintig duizend dollars" had gecollecteerd en bijgedragen.

Het is mij onmogelijk de waarheid van deze erkentenis te bevestigen of te ontkennen, daar ik nooit boek gehouden heb van de sommen die ik heb gewonnen voor de Unie-comités; maar dit weet ik dat mijn armzalige saliestruik alleen omstreeks 1500 dollars heeft verdiend op de manier die ik hierboven heb beschreven. Doch thans, ga ik mededeelen wat die saliestruik v o o r m ij gedaan heeft bij eene gedenkwaardige gelegenheid, toen mijn eigen leven in gevaar was.

Gedurende mijn verblijf in Nevada ontving ik eene uitnoodiging om eene lezing te houden in een stad in de wildernis van de zuidzee-kust, op twee honderd mijlen afstands van Nevada, namentlijk Susanville, een plaats in Plumas Co. Mijn correspondent was zekere Dr. Chamberlain, Chirurgijn bij een gar-

nizoen in Susanville, en daar er geen spoorweg of postweg was, waarmede ik die plaats kon bereiken, maar slechts een pad, dat gemaakt was voor de ossenwagens die in grooten getale deze districten doorkruisten, schreef hij mij dat hij een flinken wagen zou zenden, twee ferme paarden, en een vertrouwden jongen om mij te rijden, als ik wilde komen.

De Dr. voegde er bij dat de jonge man, dien hij zoude zenden, den weg zeer goed kende, dat hij alles zou in orde maken op de plaatsen waar ik 's nachts zou stil houden en dat zijn eigen lieve vrouw hartelijk verblijd zou zijn mij te ontvangen, al wilde ik ook een jaar lang bij haar blijven.

De vrienden te Virginia City vonden het niet aangenaam dat ik de uitnoodiging aannam, en voorspelden alle soorten van ongelukken gedurende mijne lange reis. De »Geesten" drongen mij te gaan en beloofden mij alle soorten van succes en veel goeds voor de zaak.

Ik behoef het nauwelijks te vermelden dat de laatsten zegevierden, en op den aangewezen tijd, nadat ik Dr. Chamberlain's aanbod had aangenomen, kwam de wagen, getrokken door twee fraaie mustang paarden, en gevoerd door een flinken, verstandig uitzienden jongen man van omstreeks achttien jaar, om mij te halen. Den laatsten en eenigen raad dien ik wilde opvolgen van mijne vrienden in Nevada was, dat ik hen mijn koffer in bewaring gaf die al mijn aardsche bezittingen bevatte.

Dezen zouden zij opzenden naar Sacramento, waar ik over twee maanden geëngageerd was om eenige lezingen te houden. Ik nam slechts een valies, een paar hoeden-doozen en mijn, thans beroemd geworden, »sanitair-saliestruikje" mede.

De reden voor dezen voorzorgsmaatregel was deze. daar er groote hoeveelheden zilver door de districten werden verzonden en het omliggende land verpest werd door roovers, was men gewoon dit met alle mogelijke voorzorg en vermommingen te doen. Mijn onnoozel koffertje zou dus ook wel eens ter prooi kunnen vallen aan die »ridders van den heerweg," indien zij zich verbeeldden dat daar schatten in waren weggestopt.

In het eerst maakte het denken daaraan mij zenuwachtig, maar toen er, na twee dagen rustig doorgereisd te hebben, nog geen enkele »Jack Sheppard' of Paul Clifford' was komen opdagen, versmolt deze vrees in het genot van de afwisselende tooneelen en amuseerde ik mij met de gesprekken met de eenzaam wonende menschen in wier woningen ik werd ingekwartierd.

Ik begon mij echter vreeselijk vermoeid te gevoelen, toen de avond van mijn driedaagschen pelgrimstocht begon te vallen.

»Zullen wij nooit aan die Robinson's Ranck komen?" vroeg ik mijn voerman.

»Nog zeven mijlen, mevrouw," was het antwoord; »maar ik zou een korteren weg kunnen nemen als ik door het pijnboomenbosch reed."

Ik wilde juist vragen, waarom hij dan in 's hemelsnaam dien weg dan maar niet nam, liever dan dat wij neer zouden vallen van vermoeienis en honger, toen een bevelende stem ons toeriep: »Sta!" en een troepje van vijf mannen ons rijtuig omsingelde, die ons begonnen te ondervragen, wie wij waren, waar wij heengingen en waar het »verwacht wordende zilver" was verborgen.

De tanden van den armen voerman klapperden te hevig om te kunnen spreken, en hoewel ik niet veel minder angstig was dan hij, antwoordde ik, dat ik ging logeeren bij Mr. Chamberlain. Hierop antwoordde een van hen: »Gekheid!" een ander: »nonsens", en nog een ander: »Wel, het is maar een jonge juffrouw en een jongen; zij hebben niets bij zich."

»Dat zijn juist de zelfde praatjes als altijd; in ieder geval zullen wij eens zien wat ze bij zich hebben. Dat is klaar. Zie zoo, kom er uit!"

Twee van de bende met pistolen en de andere met musketten gewapend, gaven ons dit bevel niet te vergeefs. De voerman stapte af. Een van de troep hielp mij zeer beleefd uitstijgen, terwijl twee anderen den inhoud van het rijtuig begonnen te onderzoeken,

Terwijl zij de dingen in mijn valies door elkander rommel-

den, zag een van de roovers onder den bank mijn zorgvuldig toegedekt salie-plantje staan. »Hallo, wat is dat?" riep hij. Toen het papier er aftrekkende ontdekte hij wat het was en las hij hard op de letters die op den bak waren geschilderd »Sanitaire salie struik. Emma Hardinge."

»Goede God!" riep de man. »Zijt gij Emma Hardinge, en is dit waarlijk de salie-struik waarvan wij zooveel gehoord hebben?"

»Zoo is het," mompelde ik.

»Dan, moge God u zegenen, Emma Hardinge, gij hebt medegeholpen om mijn leven te redden, en dat van mijn armen broer ook — die nu toch dood is. God zegene u, lieve, goede dame.' Getroffen en verbaasd als ik was, moest ik wel luisteren, toen de jonge man mij beschreef, hoe hij en zijn broeders soldaat geweest waren en gewond werden in een gevecht. Hoe zij eenige maanden geleden op karren naar Philadelphia waren gevoerd, midden in den nacht, toen alle hospitalen vol waren, propvol van gekwetsten. Er was geen plaats meer voor hen, en geen ander uitzicht dan den geheelen nacht op straat te moeten liggen, die doortrokken was van het bloed van afgeschoten armen en beenen. Toen kwamen er vriendelijke verpleegsters voorbij, die hen allen naar een zekeren winkel brachten, die tot een soldaten rustplaats was ingericht en voorzien van matrassen, eetwaren, laarzen en schoenen, verpleegsters en geneesheeren.

Daar mijn naam dikwerf is genoemd geworden in betrekking met deze inrichting en ik nu nog in mijn huis een fraai certificaat heb getuigende van de dankbaarheid van de stichters dezer edele liefdadigheidsinstelling aan mij voor verleende diensten, mag ik wel even vermelden dat gedurende een langdurig tijdperk, waarin ik voorlezingen hield voor de Philadelphia Spiritualisten, ik alles wat ik daarmede verdiende weg schonk aan deze soldaten-rustplaats. Eerst was deze plaats bestemd om slechts een tijdelijke plaats van rust te zijn, maar bij de vermeerderde eischen van den oorlog werd het een geregeld hospitaal, en menig kostbaar leven werd behouden door

de tijdige hulp aan de gewonde krijgslieden verleend. Natuurlijk werden de vrijwillige bijdragen van geld en goederen, die de eenige middelen waren voor de instandhouding dezer instelling zeer op prijs gesteld en hoe nederig de hulp was die ik kon geven, was zij genoeg om mijn naam met die van anderen hartelijk gel'efd te maken bij de ongelukkigen die verpleegd werden in deze heerlijke inrichting.

Het was ook gebeurd dat de goede menschen die het opzicht hadden over dit gebouw meenden dat het zoowel tot troost kon verstrekken aan de arme drommels die in staat waren op te zitten en te luisteren en het ook tot eene »reclame" kon dienen voor de plaats en voor het goede doel, indien ik eenige lezingen wilde houden in de ververschingzaal die aan het hospitaal verbonden was.

Dit deed ik eens in de week, en aan het eind mijner toespraak liet ik dan altijd eene collecte doen voor het hospitaal, die heel wat opbracht. Aldus werden mijn naam en persoon bekend bij de arme mannen die in deze plaats gehuisvest waren. En zoo gebeurde het dat de »een-beenige' ontdekker van de salie struik en een ander verminkt ex-soldaat, ook een van de bende, naar mij toekwamen met de hartelijkste begroetingen en verontschuldigingen dat zij mij g e h i n d e r d hadden, vermengd met pathetische herinneringen aan hun verblijf in het tijdelijke hospitaal te Philadelphia, waarvan zij met even welgemeende heftigheid als o n w a a r h e i d verklaarden dat ik de stichteres was. Toen kreeg de saliestruik haar aandeel in de bewondering, waarop een jonge kerel die het hoofd van de bende scheen te zijn, naarvoren stapte en mij een stukje papier in de hand stopte, waarop met potlood, maar in helder duidelijk schrift geschreven stond: »Laat passeeren Emma Hardinge en de Sanitaire Saliestruik. John Melville, Honey Leake-Valley »Dit," zoo verklaarde de gever, met een veel beteekenend knipoogje, »zou u te pas kunnen komen ingeval u soms nog meer van o n s v o l k mocht tegenkomen, weet u, Mevrouw.' Ik begreep hem, en hoewel ik de eer niet had van eene tweede ontmoeting van dien aard, speet het mij

niet dat ik zulk een paspoort bij mij had in de wilde en eenzame streken waarin ik mij bevond. Ik moet hier nog bijvoegen dat, toen mijn nieuwe vrienden mijn weinige bezittingen weder op hunne plaats hadden gezet en mij eerbiedig naar het rijtuig geleidden, een van hen mij nederig de vraag deed of ik hen de eer wilde doen in een naburige schuur te komen, die daar dicht bij was en eenige ververschingen te gebruiken.

Ik bedankte daarvoor, onder voorwendsel dat het reeds zoo laat was; maar, omdat ik een emmer water had gevraagd en verkregen voor de arme paarden, schudden allen mij de hand en blootshoofds en met de hoeden zwaaiend, hieven deze arme verworpelingen zulk een luid »hoera aan, terwijl ik weg reed, dat ik het in mijne herinnering nog vaak hoor weerklinken.

Vraagt men hoe het mogelijk kan zijn dat mannen die hun vaderland als soldaat gediend hadden, geen beteren arbeid hadden kunnen vinden, toen zij niet meer vechten konden, dan het roovers-ambacht, dan moet ik daarop antwoorden dat bij een plotselingen en geimproviseerden oorlog, waar millioenen mannen noodig waren, de slechtste zoowel als de beste in dienst werden genomen. Daar bij komt nog dat daar het reeds een moeilijk op te lossen vraagstuk was om geneeskundige hulp en een tijdelijke schuilplaats te verschaffen aan de gekwetsten, het nog veel meer bezwaren inhad pensioen of onderhoud te verzekeren aan de verminkten.

De aankomst op de plaats mijner bestemming, het hartelijk welkom dat ik ontving van Dr. Chamberlain en zijn lieve vrouw en zoon en de vele avonturen die ik doorleefde, de geestelijke bijstand dien ik ondervond en de heerlijke omgang die ik mocht genieten gedurende mijn verblijf van vijf weken in deze afgelegen doch drukke, bekoorlijke vallei, ga ik met stilzwijgen voorbij. Hoewel mijn lieve gastheer en gastvrouw alle pogingen aanwendden om mij over te halen mijn verblijf aldaar van weken tot maanden te rekken, was het bevel gekomen, »voorwaarts" te gaan en ik moest gehoorzamen.

Mijn volgend »engagement" was op een plaats, zoowat honderd mijlen van Susanville verwijderd, in een wild bergdistrict,

Indian Valley genaamd. Ik was uitgenoodigd op deze plaats te komen om een »4den Juli voordracht' te houden. Deze dag is de Onafhankelijkheidsdag van Amerika, waarop alle deelen van de groote Nieuwe Wereld zich vereenigen om den geboortedag te vieren van hunne heerlijke Republiek.

Ik hoorde dat Dr. en mevrouw Chamberlain vrienden hadden die zij tusschenbeide bezochten in Indian Valley, en toen ik de uitnoodiging aannam van mijn correspondent, Mr. Blood, om eene redevoering te houden, iets wat ik reeds meermalen had gedaan, beloofden mij mijn goede gastheer en gastvrouw mij te vergezellen op mijn twee-daagsche reis naar Indian Valley.

Onze tocht was verrukkelijk, ons nachtelijk kampement niet minder heerlijk, en dat nog wel ondanks wij een bezoek kregen van dat arme, onschadelijke dier, dat zij daar den Californischen leeuw noemen; onze wandelingen in de suiker-pijnboschjes, waar wij pijn of sparappels opraapten die niet minder dan twee voeten lang waren — alles was tooverachtig en genotvol tot den derden Juli, waarop mijn lieve reisgenooten afscheid van mij namen aan de deur van Mr. Blood's huis. Toen verlieten zij mij om naar hunne eigene vrienden te gaan.

Spoedig bemerkte ik dat de geschiedenis van Mr. Blood in Indian Valley precies dezelfde was als die van George Smith te Rondout.

Behalve dat Mr. Blood, evenals mijn vriend te Rondout alle soorten van tegenkanting moest ondervinden op het punt van Spiritualisme, daar er slechts weinigen in de nabuurschap waren die er aan geloofden, was Mr. Blood kreupel ten gevolge van een ernstig ongeval en moest hij op krukken voortstrompelen. Het ergste van alles was echter dat hij de politieke tegenstander was van de groote meerderheid zijner buren, daar hij een vurig Republikein was, terwijl zij waren, wat men in dien tijd noemde ultra-demokraten, of wel »Koperhoofden."

Toen hij mij al de bittere onaangenaamheden mededeelde, die hij had moeten doorstaan, in het bijzonder over het feit dat hij een Spiritualistische dame had uitgenoodigd, en nog

wel eene »Engelsche", om een »vierde Juli" redevoering te houden, verwonderde ik mij ten zeerste over de vermetelheid van mijn gastheer, en was ik niet minder benieuwd naar hetgeen mij zou gebeuren den volgenden dag om dezen tijd.

Toen de gedenkwaardige morgen aanbrak, trok ik mijn fraaiste zomer-toilet aan, met iets van het gevoel dat, naar ik mij voorstelde, de martelaren uit den ouden tijd moet bezield hebben, wanneer zij zich voorbereidden tot den dood, door het vuur, of door de wilde dieren van het amphitheater.

Mijn arme kreupele vriend liep aan mijn eene zijde, mijne goede gastvrouw, met haar voile voor het gelaat getrokken om haar bleekheid en beschreide oogen te verbergen, hield mij aan de andere kant stijf vast.

Toen wij bij het spreekgestoelte waren gekomen, zagen wij een talrijke troep Indianen met oorlogsbijlen en tomahawks daar omheen staan, zooals Mr. Blood hen daar den nacht van voren had geplaatst om te voorkomen dat de kathede r v o o r d e d e r d e k e e r door de oppositie op den grond zou worden geworpen. De plaats waar ik zou spreken droeg den naam van »de waschkuip der bergen" en was van alle kanten ingesloten door uitgestrekte Sierraketenen; de wind huilde akelig door deze bergen en maakte een steunend geluid, hetgeen door sommige van de vreesachtige vrouwen vergeleken werd bij een »prophetischen lijkzang,' voor hetgeen er zou gebeuren.

Er was een groote toeloop van volk rondom het spreekgestoelte; sommigen zaten op den grond, anderen in karren, wagens of te paard.

Nadat ik het platform had beklommen, maakte de oude heer, die de president was eenige opmerkingen, die door niemand schenen gehoord te worden. Toen vervolgde hij met het voorlezen van de beroemde Onafhankelijkheids-verklaring, uit een boek, waarvan de bladen onophoudelijk door de wind heen en weder werden bewogen.

»Ik vrees dat gij niet in staat zult zijn een woord van uw aanspraak te lezen, door den wind," zeide de oude heer tot mij.

»Dat zou ik ook denken" antwoordde ik, lachende op het idée, dat ik mijn aanspraak zou voorlezen.

Wat ik moest zeggen liep over de geschiedenis der volken, Amerika in het bijzonder — de grondbeginselen der ware vrijheid — het nationale leven en de geschiedenis, macht en mogelijke toekomst van de groote Nieuwe Wereld — tot mijn tekst nam ik het bekende woord: »De Regeeringen zijn ingesteld voor het welzijn der geregeerden," en alle soorten van politieke en godsdienstige partijgangers in deze kolossale vergadering waren tevreden gesteld, geen enkele gevoelde zich beleedigd en niemand had er iets tegen in te brengen.

De toejuichingen namen geen eind; het handgeklap groeide aan tot gestomp en getrappel van geestdrift; en aan het einde mijner toespraak, die ongeveer een uur duurde, zonder dat er de minste heeschheid aan mijne stem was te bespeuren, werd ik letterlijk onder bloemen bedolven.

De vrouwen kusten mijne kleederen, en hielden mij hunne lieve kindertjes toe om ze te omhelzen, terwijl de mannen bijkans mijn arm uit het lid trokken, door hunne hartelijke handdrukken.

De climax werd echter bereikt toen Mr. Blood uitriep: »Nu, vrienden, verwacht ik u allen op de sanitaire verkooping van avond."

Toen kwam er een onophoudelijk geschreeuw. »En de dame ook! de dame ook!"

»Ja," zeide ik. »Ik kom er ook, en zal zelfs een van de verkoopsters zijn." Toen ging ik mij bij den Heer en Mevrouw Blood voegen.

Gelukkig, hadden wij niet verder dan een kwart mijl te gaan, anders geloof ik dat thuis gekomen zoude zijn, zonder hoed of veeren door al het heen en weder schudden, bij het: »Nu, vaarwel, tot van avond." Toen wij thuis waren gekomen, schreiden wij alle drie eens goed uit, van pure blijdschap en juist toen wij aan tafel wilden gaan, riep Mr. Blood, naar het tuinhek wijzende, »kijk daar eens!" Bij de poort was een

troepje van ongeveer twaalf mannen te paard, die op de vraag van den heer Blood, wat zij wilden, antwoordden dat zij de dame wenschten te spreken, om een weddingschap te beslissen.

In een oogwenk was ik bij hen, en een van de troep zijn hoed afnemende, zeide: »Men heeft ons verteld, mevrouw, dat gij beweert al uwe voordrachten te houden door den invloed van geesten. Mogen wij u vragen of dat waar is?"

»Ongetwijfeld," antwoordde ik.

»De reden waarom wij u dat vragen, mevrouw," zeide de spreker, »is deze. Wij hebben een belangrijke weddingschap aangegaan over deze zaak. Ik zeg dat ik zeker weet, wie de geest is die van daag gesproken heeft. Anderen zeggen dat het niet waar is. Nu, lieve dame, wilt u zoo goed zijn de zaak te beslissen, en ons mededeelen wie de geest geweest is?"

»Ik wil dit doen," zeide ik, op eene voorwaarde: Gij moet den naam opgeven dien gij gedacht hebt. Ik zal ook den naam opschrijven, die ik weet dat het geweest is. Dan zullen wij onze briefjes vergelijken.

Dadelijk bezorgde mevrouw Blood ons pennen, inkt en papier. Ik schreef: »De geest die mij heden morgen controleerde was Generaal Edward Baker."

De ruiter schreef! »Indien het een geest was die heden morgen gesproken heeft, dan was het mijn gewezen Generaal Ned. Baker, gesneuveld in den slag van Bull Run."

Toen een van de troep de papiertjes voorlas, kwam er geen einde aan het gejuich en geschreeuw.

Een ander van het gezelschap trachtte mij toen uit te leggen, wat ik reeds wist, namentlijk dat Edward Baker een Engelschman was en een rechtsgeleerde.

Bij het begin van den oorlog, trad deze dappere man, een warm partijganger van de zaak der Noordelijken, in het leger en klom stap voor stap op, beroemd om zijne dapperheid, totdat hij sneuvelde in den slag van Bull Run. »Hij was mijn kommandant, juffrouw Hardinge, zeide de eerste spreker," en

vóór den oorlog heb ik hem keer op keer hooren spreken. Ik kende zijn stijl, zijn manier, zijn woorden, en als ik ooit van mijn leven Ned Baker heb gehoord, dan was het dezen morgen op uw platform."

De avondverkooping volgde; den volgenden morgen werd er afscheid genomen, voor altijd, van de schoone Indian Valley en de hartelijke vrienden, voor altijd — op deze aarde ten minste . . . Ik ging weder terug naar mijn tehuis in het door den Oceaan omkransde San Francisco.

Hoe veel nieuws had ik te vertellen? Welke avonturen had ik mede te deelen! Tooneelen, plaatsen en voorvallen van zulk eene verscheidenheid, dat ik er boekdeelen mede had kunnen vullen!

Nog een enkel gedeelte van mijn leven in Californië zal ik hier mededeelen, en hoewel het verhaal naar mijn zin te veel vervuld is met mijzelve, en het ook reeds meermalen is medegedeeld, heeft het toch betrekking op voorvallen van te groot belang in een gedenkwaardige zaak om hier weggelaten te worden.

Ik ga hier een gedeelte aanhalen uit een vlugschrift, geschreven door wijlen Benjamin Coleman, een rijk en invloedrijk heer, in Londen welbekend en hooggeacht als Spiritualist, een van de eerste vrienden die mij, bij mijn terugkeer naar Engeland met mijne moeder in 1866, aldaar verwelkomd heeft.

Toen er schikkingen voor mij gemaakt waren om drie lezingen te geven over Amerika, in St. James Hall, te Londen, deelde de heer Coleman, op eigen kosten duizenden exemplaren uit van het vlugschrift, dat een overzicht gaf van mijne laatste werkzaamheden in Californië, twee jaren geleden. Ik mag er bijvoegen dat, daar het vlugschrift geheel te zamengesteld is uit Amerikaansche courant-berichten, het verhaal geloofwaardiger kan genoemd worden, dan indien het geschreven ware voor eene bijzondere gelegenheid, door een al te partijdig vriend.

Op het titelblad leest men:

MRS. EMMA HARDINGE'S POLITIEKE VELDTOCHT, voor de Unie-partij van Amerika, bij gelegenheid van de Presidents-verkiezing in 1864.

Mrs. Emma Hardinge is in wijde kringen bekend, in de Vereenige Staten van Amerika als een van de meest welsprekende verdedigsters van de Spiritualistische Philosophie.

Haar naam is reeds vele jaren vereenzelvigd geworden met eene uitgebreide en philanthropische poging om den toestand te verbeteren van ongelukkige gevallen vrouwen. Hare zendingsarbeid onder deze ongelukkigen deed haar den naam verkrijgen van »de vriendin der verworpenen."

Mrs. Hardinge s redevoeringen werden dikwerf gehouden in de kerken en verbeterhuizen der Vereenigde Staten en vele treffende verhalen doen de ronde van hare bezoeken in de cellen der gevangenen.

Sedert den aanvang van den laatsten Amerikaanschen oorlog, heeft zij een groot deel van haren tijd en hare diensten gewijd aan het helpen en steunen van soldaten-gezinnen, hospitalen enz.; zij bekleedde een voorname plaats als politieke redevoerster in de zaak der Unie.

Daar Mrs. Hardinge nog betrekkelijk weinig bekend is in haar vaderland, hebben eenige vrienden, die het wenschelijk achten haar een onpartijdig Engelsch gehoor te verschaffen, het raadzaam geoordeeld de volgende schets uit te geven van een gedeelte harer openbare loopbaan, die niet kan nalaten belangstelling op te wekken bij allen die de zaak der Unie waren toegedaan, gedurende het merkwaardig tijdperk waar wij op terugzien.

In een boek, getiteld »Schetsen uit Californië," lezen wij dat, nadat zij in geheel Californië en Nevada voordrachten had gehouden, waarbij zij, zooals de Amerikaansche couranten erkennen, een ongekend succes behaalde, en hare reputatie vestigde als eene »wonderbare en welsprekende redenaarster" besloot zij terug te keeren naar de Oostelijke Staten om hare uitgeputte krachten te herstellen na vijftien maanden van vermoeienden arbeid.

Op een afscheids-receptie, bezocht door hare talrijke vrienden, werd haar een verzoekschrift aangeboden, met een onnoemelijk aantal handteekeningen, waarin men haar smeekte dat zij nog een laatste publieke samenkomst zou houden.

Met het oog op den hoogopgedreven politieken strijd die gevoerd werd in de afwachting van de eerstvolgende Presidents verkiezing, waardoor het lot der natie moest beslist worden, verzocht men Mrs. Hardinge om tot onderwerp te nemen. »De man der toekomst, of De aanstaande President der Vereenigde Staten."

Mrs. Hardinge stemde toe, doch daar haar verblijf in de Staten nog slechts tien dagen zou duren, werd het zoo geschikt dat de beloofde voordracht zou plaats hebben drie dagen nadat het verzoekschrift was overhandigd.

De groote naam van de spreekster en de groote belangstelling, die de aankondiging van een dergelijk onderwerp te San Francisco inboezemde, waren genoeg om de groote zaal reeds zoo vroegtijdig te doen volstroomen, dat reeds een uur voor den tijd die bestemd was om te beginnen, twee duizend personen plaats hadden genomen en er bijna evenwel binnen en buiten de zaal stonden die verlangend naar de komst der spreekster stonden te wachten.

Van dat punt af volgen wij het verhaal der schrijfster zelve, dat in de New-Yorksche en Californische dagbladen werd opgenomen kort na de gebeurtenissen die zij beschrijven. Mrs. Hardinge schrijft aldus:

»Reeds vele jaren lang had ik voordrachten gehouden voor groote menigten van menschen, waarvan verscheidene, zooals mij bekend was, tegenstanders waren van de meeningen die ik was toegedaan. Bj gelegenheden van groot sociaal en godsdienstig belang werd ik dikwerf geroepen om vergaderingen van duizenden menschen toe te spreken, maar nooit nog had ik van aangezicht tot aangezicht gestaan voor een schare van toehoorders die zoo bewogen waren door diepe aandoeningen als de vergadering die ik nu voor mij zag.

Het kwam er nauwelijks op aan wie de redenaar was; het

aangekondigde onderwerp was de snaar die getrild had door deze dichtbevolkte stad, en die deze belangstellende menigte hierheen had getrokken; zij waren gekomen om te luisteren naar een toespraak over »den Man der toekomst;' of den »Toekomstigen Prisident van Amerika."

Ongetwijfeld had ieder der aanwezige stemgerechtigden reeds vooraf besloten welke partij hij zou kiezen; ook verwachtte hij niet iets te zullen hooren dat er hem toe zou kunnen brengen om van meening te veranderen; maar de koortsachtige opgewondenheid, die in deze dagen klopte in den nationalen pols, noopte de menigte om te luisteren naar het bespreken van de bovenliggende gedachte van het uur, en naar de echo's van hunne eigene vurige straatredenaars.

Ik wist dat de algeheele verbrokkkeling van de Unie der Amerikaansche Staten, de bevrijding van zes millioenen menschelijke wezens uit het juk der slavernij, behalve nog talloze andere vraagstukken van nationaal belang, alle moesten worden beslist en opgelost door de enkele daad van personen die hun voorkeur moesten toonen voor Abraham Lincoln of George Mc. Clellan als de naastvolgende President van Amerika. Ik kende de politieke geschiedenis van het land. Ik wist ook veel van het leven van een der candidaten en genoeg van dat van den anderen en ik was bij mijzelve overtuigd dat, indien ik met iedere atoom van mijn sterfelijk lichaam een stem had kunnen winnen voor Abraham Licoln, ik gaarne mijzelve ten offer zou hebben gebracht op het altaar der Amerikaansche vrijheid, om zijne verkiezing te bewerkstelligen . . .

Laat ieder die de geschiedenis heeft nagegaan van Amerika's ongekroonden koning van de »backwoods" van oud Kentucky, tot het Witte Huis te Washington en zijn loopbaan gevolgd als houthakkers jongen, boerenknecht, schuitenvoerder, jongste klerkje, advocaatsklerk, later deelgenoot, kapitein van een militie compagnie, toen advokaat, wetgever, congresman en ten laatste President van de Nieuwe Wereld en Opperbevelhebber van een leger van achtmaal honderdduizend man —

laat ieder die deze wonderbare loopbaan gevolgd heeft zelf oordeelen, welk een zaak ik had te bepleiten, namenlijk een, waardoor ik kon bewijzen dat de macht, die den titel van »houtklover" gemaakt tot een van de edelste adel-brieven der wereld, de macht was geweest van eerlijkheid, van energie, de kracht van braafheid en het licht van het genie.

»Waarlijk er was geene verdienste in het pleiten voor Abraham Lincoln. Er was slechts een moedige hand noodig om het masker van zijn staatkundig vooroordeel van zijn eerlijk gelaat af te trekken, en een vlugge tong om de bijzonderheden van zijn edel bestaan in de ware afmetingen te doen; uitkomen, om hem de plaats te verzekeren waar hij behoorde te zijn, in het hart van iederen echten Amerikaan, en hem den eerbied en liefde te verzekeren van ieder weldenkenden man en vrouw, in elk land van de wereld.

»Ik, in het bijzonder, mag met blijde herinnering terugzien, op dien avond, toen ik, in mijn eerste openbare redevoering ter zijner eere, verklaarde, dat de dag niet meer verre was, waarop ieder ware Amerikaan zou zeggen, dat »hoewel George Washington de Vader van zijn land was, geweest, Abraham Lincoln" de bewaarder »daarvan was."

»Indien toejuichingen en tranen, warme handdrukken en zegenbeden, maar bovenal een aanzienlijk getal onverwachte stemmen ten gunste van mijn kandidaat, zooals de volgende verkiezingslijst uitwees, eene belooning konden zijn, dan ben ik waarlijk ruimschoots betaald geworden voor mijn werk op dien enkelen avond.

»Den volgenden dag kwamen mij twee of drie mijner kennissen, die vol belangstelling waren voor de zaak der Unie, mij in mijne vertrekken bezoeken; zij drongen er sterk bij mij op aan om uit te gaan en »den Staat op te porren voor Lincoln." Natuurlijk werd mij dit niet officieel aangeraden.

»Het" Union State Central Committee," waarvan de redenaars bestonden uit predikanten, congresleden, hooggeplaatste personen, rijke en talentvolle mannen, maar alle mannen, konden er geen oogenblik aan denken zich zoo ver te verne-

deren om een redenaar van professie te gebruiken en dat nog wel eene vrouw. Doch hoewel dit het gevoelen was van het comité, als zoodanig, kwamen er op dien dag verschillende personen, die mij zeer on-commitéachtig er om smeekten om het werk te doen, dat zij noodig achtten.

»Vraagt men mij waarom ik aarzelde om datgene te ondernemen, wat voor mij, door mijne onverscholen belangstelling in de zaak, tot een dure plicht was geworden, dan antwoord ik hierop, dat ik alreeds mijn weg door de gunst van het publiek had moeten veroveren, te midden van alle denkbare hinderpalen en dat het vooroordeel tegen eene vrouwelijke redenaarster, en ook de bigotterie tegen mijn geloof, het er op toe konden leggen mij te verpletteren. Het was mij veroorloofd geworden om voordrachten te houden, ten voordeele van het soldatenfonds, omdat geld zoo hoog noodig was; het werd mij toegestaan om te spreken voor liefdadige instellingen, om de wille van de voordeelen die daaruit voortsproten; maar om de sfeer van de staatkunde te betreden was een stap te vermetel om daaraan te denken.

»Bij het vreeselijk opzien tegen een staatkundige verkiezing van zulk een reusachtigen aard en de moeielijkheden die eene redevoerster daarbij zou ondervinden, kwam nog dit: Het land had zwaar geleden onder een droogte van een jaar lang, en de gewone ovenachtige hitte van Californië, bij het onophoudelijk heen en wederreizen over rotsachtige wegen, zooals die toen in deze landstreek nog waren, maakte het vooruitzicht van de voorgestelde verkiezings-campagne tot een daad, die voor het gezond verstand weinig minder dan krankzinnig scheen te zijn. Ik besloot dus dat het beter zou zijn de smart te dragen, van zulk een dienst te moeten weigeren, dan dat de poging mislukte, om nog niet eens te spreken van blootgesteld te zijn aan de aanvallen van eene lichtvaardige oppositie-pers, de vervloekingen van het politiek gemeen of misschien de teer en de vederen, waarmede een dol geworden grauw zijne vijanden toetakelt. Ten laatste, bijna uitgeput door de talrijke smeekbeden, kon ik geen verderen tegenstand

bieden. Ik kocht een kaart voor mijn reis naar de Oostelijke Staten, gaf kennis van mijn onmiddellijk vertrek en maakte mij gereed om vroeg weg te gaan.

Juist zes dagen na mijn voordracht over den »Man der Toekomst" ontving ik een bezoek van den penningmeester van het Centraal Unie-Comité van Californië. Het was door zijne ernstige smeekbeden ten behoeve der zaak, even dierbaar aan mijn eigen hart als aan dat van mijn welsprekenden en geachten bezoeker, dat al mijne tegenwerpingen werden overwonnen, en toen deze heer afscheid van mij nam, had ik mij verbonden elken avond te spreken voor de Unie, tot op den verkiezingsdag toe, zoover als mijne menschelijke kracht en gezondheid dit toestonden.

»De grootste moeielijkheid die ontstond tusschen mij en mijn vriendelijken bezoeker was over de termen van het contract.

»Het Comité stemde er in toe al mijne onkosten te betalen, al de samenkomsten te bepalen, mij van de eene plaats naar de andere te zenden, al mijne zaken in orde te maken en mij zooveel te betalen als ik zou vragen.

»De belooning echter, die ik wenschte te ontvangen, was meer dan mijn vriend mij wilde belooven, want zij was niet meer of minder dan de VERKIEZING VAN ABRAHAM LINCOLN. Vroeg ik meer, zoo redeneerde ik, dan zouden de menschen mij niet vertrouwen, en voor minder wilde ik mijn leven niet wagen. Mr. S. antwoordde mij zachtzinnig, dat, daar hij geen geloof hechtte aan mijn Sibylynsche profetische krachten, hij mij dien prijs niet kon belooven; maar indien ik, zooals hij zeer juist aanmerkte, genoegzaam geloof had in mijne eigen profetisch inzicht om zulke conditiën aan te nemen, dan kon hij niet minder doen dan die toe te staan. Daar beide partijen aldus tevreden gesteld waren, scheidden wij op de voorwaarde dat ik zooveel voordrachten zou houden als ik met mogelijkheid zou kunnen doen tot den verkiezingsdag, en voor betaling zou aannemen »de verkiezing van Mr. Lincoln."

»Van dien dag af tot op den dag van het stem op nemen

hield ik in 38 dagen 32 voordrachten. Iedere toespraak duurde circa twee uur of langer, de tijd voor begroetingen en gelukwenschen daarin begrepen.

»Deze voordrachten werden in verschillende plaatsen gehouden, hetgeen mij noodzaakte om in drukkende hitte en verstikkend stof van 20 tot 40 mijlen per dag te reizen.

»Daarenboven werd ik dikwijls op mijn weg opgehouden door groote volksmenigten, die mij dwongen om van uit mijn rijtuig of op een heuvel aan den kant van den weg staande een toespraak te houden. Dikwerf was ik verplicht op mijn weg van en naar de groote steden, waar eene »meeting" zou worden gehouden, een mijnwerkers kamp toe te spreken, midden in de groote tempels der natuur, zooals die zijn te vinden in de wilde bergen en reuzenwouden van Californië.

»Somtijds waren de grootste gebouwen te klein voor de scharen die te zamen liepen om de vrouwelijke redenaar te hooren — de thans beroemde Verkiezings-spreekster" — en mijne vrienden waren verplicht om de vensters en tusschen deuren uit de zalen weg te nemen.

»Stellaadjes werden opgericht op iedere denkbare plaats; vuren werden gestookt om velden en boschjes plat te branden, ten einde plaats te winnen voor de menschenmassa's die kwamen luisteren. Soms sprak ik van de balcon's, van de hôtels waar ik logeerde, terwijl om de menschen bijeen te roepen, vuurkogels, rakketten en kanonschoten werden afgevuurd.

Vaak verzamelden zich mijne toehoorders in lange processies van twee of drie duizend, brandende toortsen en papierenlantaarns dragende, voorafgegaan door vaandels en vergezeld door muziekkorpsen. Dan stelden zij zich op rondom mijn platform en met den gloed van de toortsen beneden en het zilveren schijnsel van de hemellichten boven mij, sprak ik tot de luisterende menigte over de ontzettende uitwerkselen van een strijd die het lot van de groote Nieuwe Wereld moest beslissen.

Wie zou niet geïnspireerd zijn geworden door dergelijke tooneelen?

Laat ik ook niet vergeten, dat ik nimmer, bij geene enkele gelegenheid, een woord van beleediging heb gehoord en dat ik nergens in de rede gevallen werd dan door de kreten van geestdrift van mijne hoorders. Ook moet men niet vooronderstellen dat deze teekenen van goedkeuring alleen te danken waren aan de tegenwoordigheid der partij-genooten. Het werd algemeen erkend dat de tegenpartij, die de meetings van de mannelijke verkiezings-redenaars niet met hunne tegenwoordigheid hadden willen vereeren uit vrees hun een te groot gehoor te bezorgen, in menigte naar de mijne toekwamen, daartoe gedrongen, zonder twijfel, door nieuwsgierigheid om de jonge dame te hooren spreken.

»Het uitwerksel was echter eene groote vermeerdering van namen op hunne stemmingslijsten, die er toe bij droegen om over hunne kabels de prachtige meerderheid over te seinen, die den naam van den Goud staat omkransd hebben met den eeretitel van het »Getrouwe Californië."

»Vele treffende, maar ook vele belachelijke voorvallen kenmerkten mijne verkiezings-camgagne.

»Mijn laag-bij-de-grondsche commissieleden hadden gehoord dat ik beweerde te spreken, »zooals de geest mij ingaf" en zij lachten daarom. Eenige van hen echter ondervraagden mij in het geheim, zeer ernstig op dat punt, bekennende dat zij verbaasd waren over mijn onwrikbare kracht en mijn onfeilbaar geheugen. Sommigen volgden mij van plaats tot plaats, met verbazing uitwijdende over de verscheidenheid in de toespraken, die zooals ik veronderstel gewoonlijk toepasselijk waren op den tijd en de verschillende omstandigheden van elke samenkomst.

Menigmaal werd ik aan het hart gedrukt door schreiende vrouwen, die »Vader Abraham" liefhadden en God er voor dankten dat eene van hun eigene sekse, eindelijk, de vurige gebeden en zegeningen kon uitspreken voor het oor van de menschen, die zij voor hem ten Hemel hadden opgezonden.

»Menigmaal werd mijn hand gedrukt door de ruwe hand van den mijnwerker, of half verpletterd in de warmen druk

van den handwerksman, met den uitroep: God zij dank voor u, dappere dame, en dank aan Oud Engeland dat het u ons ter hulpe heeft gezonden.

»Op den achtsten November 1864, den 39sten dag na mijn vertrek, kreeg ik ten volle mijne belooning voor al mijne moeite door de glansrijke verkiezing van Abraham Lincoln als President der Vereenigde Staten van Amerika . . .

Toen Mevrouw Hardinge wederom sprak over Abraham Lincoln was het juist 36 uur na zijn marteldood, toen zij in deze stad op verzoek van eenige burgers van New-York de eerste rede hield over zijn dood, een rede die door de beste kritieken beschouwd werd als een meesterstuk van compositie en welsprekendheid.

Weder aanschouwde zij zijn vereerd gelaat in de oude Onafhankelijkheid's Kamer van het Staatsgebouw, te Philadelphia. Op deze plaats waar de vaderen van het Amerikaansche volk het wijdberoemde geschrift teekenden, dat Amerika tot een natie stempelde; en daar met de geschilderde gelaatstrekken van de helden van dit volk, omsluierd door het rouwfloers, en van aangezicht tot aangezicht met de eenige onbedekte schilderij aan den wand, die de beeltenis droeg van Washington, »den Vader van zijn vaderland," lag Abraham Lincoln, — de bewaarder van zijn vaderland" — vermoord!

Toen, kort daarna, moest ik afscheid nemen van mijne Californische vrienden en dit deed ik op eene laatste gezellige vergadering. Vaartwel, gij bergen, valleien en rotsen, gij watervallen en bosschen, en bovenal, vaartwel, gij wonderbare menschen en land, vaartwel, moge God u zegenen en behoeden!

VAN DEN EENVOUD VAN HET SPIRITUALISME.

Naar aanleiding van een gesprek over Theosophie ben ik er toegekomen mij weder te verdiepen in deze leer, om gelijk meermalen, verward door al die vreemde namen en indeelingen, met herademing weer te keeren tot den schoonen eenvoud van het Evangelie, tot de Theosofie van Christus, verstaanbaar voor de kinderlijkste ziel en rijk aan inhoud voor de hoogste wijsheid. En weder vroeg ik mij af, waarom de menschen toch alles met namen noemen; is het omdat het gevoel te kort schiet, of ons onderscheidingsvermogen te arm is? Waartoe die namen en verdeelingen? is alles niet eenvoudig te herleiden tot mysticisme, het onderzoek naar de verborgen krachten, het opstijgen van daar naar onze onsterfelijkheid, naar wat wij van het Godswezen weten kunnen?

Wie het heerlijk schoone werk van Anna Kingsford las: la vie parfaite, ou le Christ ésotérique, moet, met weemoed neerziende op wat wij zijn, erkennen dat de hoogste wijsheid Gods, waartoe de eenzame, uitverkoren ziel zich trachtte te verheffen, niet kan ontsluierd worden, zoolang wij in het stoffelijke zijn. Het gaat er mee als met de sterren; de astronomie heeft veel ontdekt en veel geleerd, en vooral veel namen genoemd, en tot nog toe weet niemand wat dat eigenlijk zijn, die geheimzinnige lampen, die wij 's avonds aan den hemel zien opgaan, wat hun doel is, wat hun begin en wat hun einde. Wij kunnen ons zelf niet voorstellen iets wat geen begin en geen einde heeft. Toch willen wij alles met namen noemen. Wie heeft er niet geduizeld bij het opzien naar die duizende lichten, en diep in zich het onverklaarbare gevoeld van dat onuitsprekelijke. Eenvoud past den mensch, het erkennen van onze onmacht, maar ieder wil zijn eigen stelsel hebben

en zich daarmee stellen boven de anderen. »Leert van mij dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart" — ziedaar de woorden van de hoogste wijsheid.

Wat wij kunnen doen is onder het aanroepen van hooger macht, te trachten voor ons zelven en voor anderen een schrede nader te komen tot de Waarheid; en zoo al niet — in ons trachten, in dat streven hebben wij onzen plicht gedaan. Wat wij willen trachten, waarnaar wij streven is niet het maken van grensscheidingen tusschen al die verschillende stelsels, maar het aangeven van de grenslijn waar al die zoekende zielen elkander ontmoeten. Annie Besant noemde ons »haar spiritualistische vrienden. Zoo moet het zijn; in liefde trachten wij langs verschillende wegen, te komen tot de Waarheid. Eenmaal zal die ons allen worden ontsluierd en hebben wij geen namen meer noodig om elkander te verwarren of te overbluffen.

Laat ons dus nagaan wat het Spiritisme en wat de Theosofie bereikt, waarin beide verschillen en overeenkomen. Naast het vele schoone en verhevene dat laatstgenoemde leer te bewonderen geeft, moet ik opnieuw wederkeeren tot de conclusie dat wat de Spiritisten geven (zij het ook minder verheven) op feiten berust, de leer der Theosofen op een schoone fantasie gelijkt. De wetenschap kan zich meester maken van het Spiritisme en zijn verschijnselen, en aldus baan breken voor onze onsterfelijkheid in het algemeene, de wetenschap heeft niets te zien in de Theosofie, daar alles berust op innerlijk weten en aldus hooger staat, omdat men hier geen namen noemen kan. Voor enkele uitverkorenen is het opvleugelen naar deze hoogste wijsheid, maar de hoogste wijsheid weet, dat alle begin eenvoudig zijn moet om de beginnenden niet af te schrikken. En de aarde is vol beginnenden; — wie zal zeggen dat hij het hier bereikt heeft? Beide leerstellingen doen ons een blik slaan in de levenstoestanden na den dood: de Spiritisten door in direct contact te treden met de geesten der afgestorvenen, niet door hun zielen af te trekken tot de aarde, maar om de zielen, die nog om de aarde zijn, gelegen-

heid te geven zich mede te deelen en aldus aan de ongeloovigen het overtuigendst bewijs te geven dat er een leven is **na** dit leven. De Theosofen daarentegen trachten hun eigen geest zoo hoog te verheffen dat hij vrijwillig en bewust het lichaam kan verlaten om door de lagere regionen op te stijgen tot de hoogere en daar directe mededeelingen te ontvangen van de afgestorvenen. Beide richtingen leeren dat in de eerste of laagste sfeer verkeeren de zielen van hen die geheel in het stoffelijke leefden, de zielen der misdadigen, de met schuldbevlekten, de blinden, de halsstarigen, de wreeden, de kwaadgezinden. Deze zielen, als zijnde het dichtst bij de aarde, zijn ook de eerste om binnen te treden, wanneer men **zonder waakzaamheid** de deur tot geestelijken omgang openzet. Daaraan is toe te schrijven dat in ongeleide en ongewijde kringen, men gedurende gansche avonden den kostbaren tijd verspilt met het verkrijgen en samenstellen der meest beuzelachtige berichten, dankbaar nog wanneer die niet afdalen tot zotteklap en bedriegerij. Helaas! — zij die den voet gezet hebben op dezen geheimzinnigen grond, zullen moeten erkennen, dat, terwijl de aarde zoo rijk is aan wetenschappelijke werken, aan schoonheid en aan kunst, terwijl wij slechts te grijpen hebben in den vollen rijkdom, die, tot ons geestelijk erfdeel, groote geesten achterlieten, wij zonder noodzaak en zonder daartoe geroepen te zijn, ons keeren tot het ondoorgronldeijke, het schaduwachtige en geheimzinnige, waaruit zoo dikwijls slechts vage en verwarde stemmen tot ons overklinken. Met weemoed heeft zich menig zoekende ziel van deze onzichtbare boden afgewend, die onze pogingen om te komen tot meerder kennis, tot hooger weten, beschaamde met armzalige bedriegerij, met kleingeestigen spot. Doch niet **hier** ligt het belang; het belang is dáár: **dat zij er zijn.**

Wij weten niet met welke stoornissen zij te strijden hebben, welke hindernissen de aanzittenden zelven aanbrengen; niet wat zij zeggen is merkwaardig; **merkwaardig is dat zij er zijn.** Zij die gelooven, hebben dus niet noodig lange avonden aan te zitten, om te komen tot de erkenning dat er krachten

buiten ons om werken, ons berichten zenden; met dezen vasten grond onder de voeten wagen wij ons aan het hoogere, aan het getrouwe onderzoek van wat hooger staande geesten ons leeren, volgen wij met belangstellende blikken wat de wetenschap van deze feiten maakt, maar deze nuchtere en vooral triviale feiten zijn noodig voor hen die niet gelooven, die wanen dat het met dit leven is gedaan en een vreeselijke waarschuwing klinkt voor hen uit die soms verwarde stemmen: »wij leven, gij zult leven."

Tot gelijke erkenning zijn Theosofen en Spiritisten dus gekomen: er is een lager sfeer om de aarde, bevolkt met daartoe behoorende gestalten; gevaarlijk is het dezen onvoorbereid en onbeschermd toegang te verleenen. Waakt en bidt! — Dat uit hoogere sferen afgezanten worden gezonden om raad en troost en waarschuwingen te brengen, aan hen die biddend zoeken, erkennen beiden. In het occultistische werk van Anna Kingsford lezen wij: »avec la permission divine et dans des occasions spéciales, cette âme, qui est la vraie âme, peut communiquer avec les vivants.' Professor Hare was een spiritist en de openbaringen en mededeelingen van zijn overleden vader en andere geesten verkregen, staan even hoog als de mededeelingen die de Theosofen zeggen te verkrijgen door hun eigen geest tot hooger sferen te doen overgaan. Wat ons betreft, wij gelooven dat het meer op den weg ligt van hooger geesten om tot ons te komen, als van onzen gebonden geest om zich tot hun hoogte te verheffen. Zij verheffen ons door tot ons neer te dalen; zij kunnen ons leiden en inspireeren, doch wat hebben wij voor hen anders dan onze liefde? Met liefde komen zij tot de oprecht verlangenden, tot de kinderlijken en reinen van harte om ons van hun bestaan in kennis te stellen, om ons van het leven hierna mede te deelen wat wij te weten noodig hebben. Swedenborg, de groote ziener, liet zijn geest tot hooger sferen stijgen, beschreef ons het leven en werken der ontbondenen, maar dit verkeer verhinderde hem niet, ook op aarde om te gaan met geesten die uit hun sferen afdaalden tot de zijne. In het eerste geval rest den ongeloovigen deze tegenwerping

(en wie zal hem weêrleggen?) »het zijn droomen, het zijn fantasieën," — maar wat zal hij aanvoeren wanneer door middel der tafelbeweging, door typtologie hem namen worden genoemd van overledenen, die de aanzittenden niet kennen, feiten waarvan hij alleen met den onzichtbaren agens kennis draagt. Ik zelf heb bijgewoond dat door één enkele ernstige séance ongeloovigen werden overtuigd; ik ken er, wier leven wuft was en doelloos en die eensklaps tot staan kwamen voor deze ontzaglijke waarheid: wij leven, gij zult leven."

Welk een ander relief krijgt ons bestaan, hoe zien wij alle dingen in een ander licht met den achtergrond der eeuwigheid; niets kan onze zielen blijvend binden dat niet eeuwig is; alles erlangt zijn waarde door onze onsterfelijkheid; alle streven heeft beteekenis, daar ons een toekomst wacht. Waarlijk! deze ongeloovige tijd had noodig te worden aangegrepen door de aanvankelijk triviale, doch onloochenbare feiten van het Spiritualisme. Dit zij slechts de grond, die onze wankele voeten noodig hebben, om op vast te staan; laat ons trachten ons van daar te verheffen, op te vleugelen tot het onzichtbare, tot het in waarheid spiritueele, want spiritualisme zij onze leus: alles wat geestelijk is, wat den geest opvoert: schoonheid en kunst, het in liefde omvatten van het onzichtbare, het in liefde openstellen onzer ziel voor het ontvangen van hooger inspiratie. Dit is de leer die ons nalieten de ingewijden, de geïnspireerden, die vóór ons hebben geleefd: de groote kunstenaars, de groote denkers, de mystieken; zij lieten ons hun werken na, waarin wij de goddelijke ingeving volgen kunnen, waarlangs zij, als langs een lichtladder opstijgen tot wat alle ingewijden vóór en na ons hebben gezocht en zoeken zullen: de hoogste extase.

JOS. GIESE.

EEN BELANGRIJKE SÉANCE IN BERLIJN.

VRUCHTEN EN BLOEMEN GEMATERIALISEERD TEN AANSCHOUWE VAN HET GEZELSCHAP.

MEDEGEDEELD DOOR DE PRINSES KARADJA.

(Light, 30 Maart.)

Op Zondag den 10den Februari had ik het groote genoegen te Berlijn tegenwoordig te zijn bij een van de belangrijkste séances, die ik ooit heb bijgewoond. Een mijner vriendinnen, de gravin M. had uit het zuiden van Duitschland een uitmuntend medium uitgenoodigd, mevrouw Anna Rothe, wier eigenaardigheid is de voortbrenging van het verschijnsel, algemeen bekend onder den naam van »apport." Dingen uit de geestenwereld, onmerkbaar voor onze normale zintuigen worden getranssubstantieerd tot de zinnelijke plane en verkrijgen materieele vastheid door verdikking van magnetische emanaties uit het lichaam van het medium. Voordat Sir William Crookes den vierden toestand der stof ontdekte, welke hij de »matière radiante" noemde, geloofden de geleerden dat de stof alleen bestaan kon in drie toestanden; vaste, liquide en gasachtige. Deze vierde uiterst verdunde toestand is de band tusschen de geestelijke en materieele werelden; ons geestelijk lichaam is samengesteld uit stof, onmerkbaar voor onze gewone zintuigen. Bij materialisaties leenen de geesten zooveel substantie als noodig is voor de daarstelling, welke hunne onzichtbare lichamen voor ons zichtbaar maken.

Het medium verliest soms 10 tot 20 kilo, 22—44 pond in gewicht, gedurende de séance, maar deze substantie wordt bijna geheel hersteld bij het einde der séance, zoodat er slechts een zeer klein verlies is.

Het »apport" evenwel, de substantie, die genomen is uit het lichaam van het medium, wordt niet teruggegeven en de voorwerpen die gedurende de séance gematerialiseerd worden, blijven dien ten gevolge bij degeen die tegenwoordig geweest

zijn, als sterke bewijzen dat het objectieve realiteiten zijn en geen subjectieve hallucinaties.

Wanneer de menschen in de H. Schriften verhalen lezen, hoe, »volgens het zeggen van den Heer —" de oliekruik niet leeg werd, en hoe Christus vijf duizend menschen voedt met vijf brooden en twee visschen — dan zijn daar twee alternatieven.

De lezer zegt: »het was een mirakel,' of, als hij wetenschappelijk is opgevoed en niet gelooft in de mogelijkheid van de overweldiging der natuurwetten denkt hij: »ik geloof het niet." Maar door de ontdekking van tot hiertoe onbekende, hoogere natuurwetten, heeft het Spiritualisme de heerlijke taak verkregen om uit te leggen dat de zoogenaamde wonderen in den heiligen Bijbel verhaald, in de rij der mogelijkheden zijn; want waarom zouden wij aan de realiteit der verschijnselen twijfelen, welke in onzen tijd voor onze oogen kunnen herhaald worden? Wie kan ontkennen dat het bestaan van iets deszelfs mogelijkheid bewijst? En zou de grootheid van Christus verminderen, als wij overtuigd waren dat de liefdewerken, welke aan Hem worden toegeschreven, werkelijk door Hem volbracht werden en geen legenden zijn. Hij verkrachtte de natuurwetten niet welke zijn Vader had vastgesteld. Hij controleerde die alle door zijn verhevener kennis. De eenige »wonderen' waarin een Christen moet gelooven zijn: de persoonlijkheid van Christus en zijne eeuwige liefde.

Voor ik de vreemde verschijnselen begin te beschrijven. waarvan ik getuige was op den 10den Februari, wensch ik in het licht te stellen dat zij gebeurden in een helder verlichte kamer, in tegenwoordigheid van drie en dertig personen. Ik heb een afschrift van de namen der personen die de verklaring onderteekenden van al wat er gebeurd was, en ben bereid deze te vertoonen zoowel als de voorwerpen die voor mijne oogen werden gematerialiseerd.

Voor de séance begon heb ik de kamer zorgvuldig onderzocht, welke verlicht werd door een groote plafond lamp en twee kleinere lampen. Het medium een bejaarde, tengere vrouw in het zwart, ging dicht bij mij zitten. Voor geen enkel

oogenblik verloor ik hare handen uit het oog. Nooit legde zij die op haar schoot, maar hield ze uitgestrekt op de tafel voor ons allen zichtbaar — of hief ze in de hoogte om de bloemen en vruchten te ontvangen, welke voor ons in de ledige lucht werden geformeerd.

Nooit heb ik iets verbazender gezien dan dit verschijnsel, zoo als dat hier in helder licht gebeurde. Gedurende drie uren werden er zulk een menigte frissche met dauw besprenkelde, liefelijke en lekker geurende bloemen voor onze oogen gematerialiseerd, dat wij allen met groote bouquetten naar huis gingen.

Voor mijn deel kreeg ik een groote roode tulp, een lelietje van dalen, twee reseda's, een sneeuwklokje, een handvol frisch gras en een groote struik welriekende myrt, welke het medium als uit een onzichtbaren krans om mijn hoofd plukte. Niet minder dan zeven groote sinasappelen, zoowel als verscheiden mimosa's, witte narcissen, hyacinthen, stokrozen enz., werden voor onze aller oogen geformeerd. De materialisatie van een bol, welke plaats greep eenige duimen van mijn gelaat, was vooral belangrijk. Ik zag dat eene schitterende en sneeuwwitte zelfstandigheid, gelijk aan die waarmede onze kerstboomen versierd worden, uit alle poriën in de handen van het medium uitstroomde, totdat zij er uitzag als een glinsterenden bol welke ronddraaide door eene centrifugale kracht, zoolang tot zij geheel geformeerd was.

Hierna volgde een schoone trance-boodschap. Het medium zeide dat hoewel de geleerden in staat zijn de stof te analyseeren in hun fleschen en retorten — zij geheel onvermogend zijn het kleinste zaadje voort te brengen dat een kiem des levens bezit.

Voor onze oogen was er nu geweest een manifestatie van goddelijke almacht. Een vitale sprank van een bloem was in de materie overgebracht. De mysterieuse kracht, welke uit het stof der aarde en den regendroppel, middelen tot ontwikkeling kan vergaderen in reuk en schoonheid, was in dezen bloembol verborgen. Elk grasje dat groeit op aarde heeft zijn begin in de geestelijke wereld. Dan nemen de eeuwige prototypen vorm

aan, waarvan onze lichamelijke zintuigen de weerkaatsingen gewaar worden; geleerden zijn in staat de elementen, vereenigd in het materieele kleed, waarmede de bloem is ontkleed te wegen, maar zij kunnen de verstrooide atomen niet met nieuw leven inspireeren. Deze goddelijke macht bezitten zij niet.

Niet alleen bloemen en vruchten werden voortgebracht in deze séance, maar ook andere voorwerpen en onder deze een *metalen* klaverblaadje hetwelk in mijn uitgestrekte hand werd gematerialiseerd. Dit was een geschenk voor mij van mijn geliefd kind. Het medium hield haar hand op ongeveer tien centimeters boven de mijne, en ik zag iets schitterends, glansend als phosphor in mijn hand vallen, gecondenseerd in het kleine ding dat ik nog bezit.

Dit medium wordt ook gebruikt voor het zeldzaam verschijnsel, bekend als direct schrift. Een voorbeeld hiervan wordt ook in de Bijbel gevonden, waarin ons verhaald wordt dat op het feest van koning Belsazar een hand de woorden op den muur schreef. *Mene mene thekel Upharsin.*

Terwijl het medium nog in trance was, vroeg zij een blaadje papier. Daar op dat oogenblik niets anders bij de hand was, scheurde de heer die naast de gravin M. zat, een blaadje uit zijn zakboekje. Het werd onderzocht en volkomen blank bevonden. Na het onderzocht te hebben plaatste ik het papier voor mij op de tafel en *legde ik mijne hand er op.* Het medium plaatste hare hand op de mijne. Na een korte poos hoorden wij een zacht krassen op de tafel, en bij onderzoek vonden wij twee geschreven regels, geprecipiteerd op den onderkant van het papier. Verscheiden personen ontvingen zulke geschreven boodschappen van overleden betrekkingen, waarvan het *handschrift* werd *herkend.*

Daar ik veronderstel dat er velen in Zweden zijn zullen die zich persoonlijk van de waarheid van mijn verhaal willen overtuigen, vroeg ik het medium bij het eind der séance of zij ons land zou willen bezoeken. Na eenige aarzeling stemde zij er in toe en ik hoop dat dezelfde belangrijke verschijnselen, waarvan ik in Berlijn getuigen was, in Stokholm zullen herhaald worden.

DE DOOD VAN EEN STAATSMAN.

EEN SPIRITUALISTISCH BEELD.

De groote staatsman was gestorven. Tot het laatst toe had hij zich weten staande te houden in zijn arroganten waan. Waar waren nu degenen die beweerden dat alle schuld op aarde wordt gestraft?

Aan zijn sterfbed stonden zijn verwanten die tot het einde toe in hem hadden geloofd.

Als een patriarch was hij gestorven te midden van de zijnen.

Over de mogelijkheid van een leven, hiernamaals had hij nooit nagedacht. Voor dergelijke futiliteiten had de groote staatsman geen tijd.

Après nous le déluge . . . was zijn devies al sprak hij het niet uit.

Alles had hij van de aarde gevraagd en verworven door de macht van den sterkste.

Zoo groot was zijn overwicht, zoo groot de macht der duisternis, dat hij degenen die aanvankelijk zagen, verblind en verbijsterd had door zijnen waan, dat zij eindigden met te gelooven in de grootheid van zijn doel voor het vaderland. Zooals het met den aartsleugenaar gaat, dat hij ten slotte gelooft in eigen leugens, zoo ging het hem. Persoonlijke eerzucht, heerschzucht, tirannie, het vulgairste winstbejag, alles werd weggeredeneerd door dien machtigen leugengeest, het laagste tot het hoogere herleid: de welvaart en de eer van het vaderland. En aangegrepen door verblinding, schaarden zich om hem heen hoe langer hoe meer van hen die eigen geweten tot zwijgen hadden gebracht. Ook hen had de ambitie, de politieke grootheidswaan verbijsterd. Zij bleven staan met hem tot aan den grooten val: Zijn Dood! —

Zijn Dood ! ? —

Maar hij voelde zich l e v e n. afschuwelijk ontwaken als uit een ontzettenden droom . . . Hij hoorde om zich heen een storm van stemmen, het geroep dergenen, die waren gedood in den wreeden oorlog, door hem opgeroepen. De Nemesis, die op aarde scheen weg te blijven, zij stond aan de overzij van het graf, waar niemand volgen kan. Waar niemand kon beschermen niemand door hem werd verblind. Als een drom van zwarte schaduwen legerden zich om hem heen de gevolgen zijner handelingen, het ingrijpen in 's menschen recht en 's menschen leven. Staatsvrienden, belanghebbend als hijzelf, had hij zich weten te maken op aarde, vijanden had hij zich gemaakt in de eeuwigheid. Zij waren de getuigen zijner daden, en hier was geen ontkomen aan. Menschen, die alles door zijn schuld verloren hadden : have en goed, zonen en verwanten, zij stonden om hem heen, en hun dreigende schaar verduisterde het licht dat voor hem had kunnen opgaan. Zij drongen op hem aan, zij eischten rekenschap. Het onschuldig vergoten bloed, het kreet ten hemel, en in dit krijten was iets vreeselijks, onafwendbaars als het noodlot. Zijn Noodlot wachtte hem aan gene zijde van het graf. O, ware het een droom ! Van de brandende steden en dorpen op aarde, sloeg tot hem omhoog damp, bloed en tranen. Hij worstelde om te ontwaken. Maar hij zag zijn dood lichaam op de sponde uitgestrekt, zijn vrouw en kinderen bitter om hem weenende, zijn vrienden, diep bekommerd om hun lot door het vallen van hun held. Doch een held was hij niet geweest ; duizenden had hij in den strijd gejaagd, maar hij was achtergebleven om te intrigeeren, niet gelijk een Napoleon, die eigen droom en waan en heerschzucht wenscht uit te vechten op de velden, vooraan met zijn leger, vooraan in het gevaar, maar achtergebleven als een valschaard, die zich achter de schermen houdt, van plan de voordeelen te trekken zoo die te behalen waren, gereed om de aansprakelijkheid te schuiven op eens anders schouders.

Nu las hij in de harten van vrouw en kinderen, dat daar

ook vrees ontstond, na zijn verscheiden. Vreeze om zijn ziel, die slechts op aard het aardsche had gezocht. Het was alsof zij den terugslag gevoelden van den doodsangst, dien hij zelf thans uitstond. Vrees ook in de harten zijner vrienden, of met zijn val, de fatale grootheid was gevallen van zijn beginnen. Want niet ten einde volgehouden, niet doorgedreven met succes, bleek dat beginnen reeds een misdaad.

Dat was het vreeselijkste van zijn straf dat hij niet 's lands grootheid had bewerkt, maar slechts zijn val. Dit zag hij met de helderheid van gindsche wereld. Om het afgelegde lichaam in kanten wade gehuld, stil op de baar gestrekt, in het licht der kaarsen, omgeurd van bloemen, die hij bij zijn leven had bemind, lag hij daar in zoo groote rust, schijnbaar onwetend, dat de levende, den doode in zijn onbewustheid moest benijden. Want wat slechts dood was, dat was het hulsel, dat straks ten grave werd gedragen met groote statie en hij moest daarvan getuige zijn hoe gansch de enorme dwaling eener natie, door hem bedrogen en verblind, tot aan het graf hem volgde in haar waanzin. Doch reeds gingen daar van de aarde stemmen op, bij zijn leven tot zwijgen gebracht, om te spreken van den grooten misdadiger, die hij was geweest.

Doch wat waren deze aardsche stemmen bij den stemmen-storm die op aarde niemand hoorde; wat, bij die ontzaglijke stem die als een donderslag hem tegendreunde:

Kaïn, Kaïn, wat hebt gij met uw broeder gedaan? Daar is een stem des bloeds die tot mij roept van den aardbodem. En nu zijt gij vervloekt om uws broeders bloed dat aan uw handen kleeft . . .

Jos. Giese.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS.

(Vervolg van bladz. 123.)

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Gedurende twee jaren na mijn terugkeer uit Californië ging ik voort met den zendingsarbeid, waaraan ik mij gewijd had. Eindelijk voelde ik mij gedrongen om aan de ernstige verzoeken mijner moeder, om naar haar hartelijk geliefd geboorteland terug te keeren, gehoor te geven, en mij in »het private leven terug te trekken.

Hoewel ik niet veel verwachting had van de verwezenlijking van zulke plannen in de toekomst, wilde ik zeer gaarne mijne goede moeder de gelegenheid geven haar vaderland terug te zien, al ware het enkel geweest om van eene tijdelijke rust te genieten en oude vrienden op te zoeken.

Nadat ik van mijne Amerikaansche vrienden de warmste bewijzen had ontvangen van hunne hoogachting, scheepten wij ons in voor onze terugreis, na menig hartelijk vaarwel en vele voorspellingen van onze spoedige wederkomst.

Het was in den nacht voor wij te Liverpoel zouden aankomen, dat ik een van de »visioenen" kreeg, die zoo veelvuldig in mijn mediumschap voorkwamen. Ik meende dat ik een reusachtig schip zag, even als het onze bestemd voor Engeland. Aan boord van dit schip waren tienduizenden Geesten, van alle rangen en standen, waaronder zich talrijke Noord-Amerikaansche Indianen bevonden. Deze geheele menigte werd geleid door den eenigen Rooden Amerikaanschen geest die mij ooit gecontroleerd heeft, »Arrowhead" een heerlijk wezen van reusachtige afmetingen, en die, naar ik goede redenen heb om te gelooven, zijne weldadige beschermende macht, bij onderscheidene gelegenheden van groot gevaar, uitoefende om mij te redden.

Onmiddelijk daarna zag ik dit schip de haven binnenzeilen, de visionaire bemanning van wal gaan en zich verspreiden

onder bevel van hun Indiaanschen bevelhebber, totdat zij elke stad, dorp en straat in Engeland vervulden. Terwijl zij verder gingen, zag ik dat, hoewel zij zoo duidelijk en levend voor mijn oog waren, het toch stellig geesten moesten zijn, onzichtbaar voor het oog der menschen die zij ontmoetten.

Niemand zag hen, maar allen gevoelden hunne nabijheid. Het voorbijgaan dezer machtige heirscharen bewoog alle dingen rondom hen als door een hevige windvlaag. Daarbij kwam nog, dat zij rechts en links sloegen naar al de menschen die zij zagen, en deze die hunne onzichtbare aanvallers niet kunnen aanschouwen, keerden zich toornig tot elkander, totdat het gansche land een tooneel was van wanorde en twist. De onzichtbare scharen sloegen op de prachtigste palei en en de grootste gebouwen los, totdat sommige ineenvielen en de grondvesten der anderen dooreen werden geschud. Zij sloegen naar de kerken; waarin het beangste volk een schuilplaats zocht, maar de wankelende muren en in puin vallende kolommen, de gebroken beelden en de verwoeste versieringen, noodzaakten de vluchtelingen om naar de bosschen en velden te vlieden, waar alles vreedzaam en rustig was.

Eindelijk vatten de machtige beeldstormers post voor de St.-Pauls kathedraal, die naar ik dadelijk bemerkte de vertegenwoordiger moest voorstellen van de Nationale Staatskerk. Hier werd het werk der verwoesting voortgezet met zooveel kracht en spoed, dat ik weldra verwachtte dit groote gebouw in een vormlooze ruïne te zien veranderen. Toen echter, de groote koepel inviel, en het kruis dat er boven op gestaan had, op het punt stond in het puin te verzinken, greep »Arrowhead" het vast, en voor het eerst hoorde ik hem spreken, zeggende: »Dit symbool is dierbaar aan het menschenhart, en is het zichtbaar teeken van den godsdienst, zooals het volk dien alleen kan begrijpen. Het is te heilig om in de puinhoopen te verdwijnen. Neem het dus, riep hij uit, het naar den hemel opheffende, en bewaar het tot dat de menschen dezer aarde er een beter gebruik van weten te maken dan er voor neder te vallen en het te aanbidden. Onder zijn spreken opende zich een lichtende

wolk in de lucht, en terwijl tallooze kleine witte handen naar beneden reikten om het te grijpen, wierp hij het naar hen toe. Zij vingen het op, droegen het weg en verdwenen achter de wolken.

Toen, zich voor het eerst tot mij wendende, zeide Arrowhead: Zie hier, en aanschouw de krijgslieden van de nieuwe Hervorming! Onder de rusteloosheid, tweedracht en twist door deze krijgers veroorzaakt, komen alle dingen aan het licht. Treur niet dat wij het oude neervellen of ontwortelen, te gelijk met het versletene, het afgodische. Voor dat de ziel des menschen den nieuwen hemel kan binnengaan, moest zij tot rijpheid komen op de nieuwe aarde, en de Heer en Meester des levens zelf kan de fundamenten niet leggen dezer nieuwe, ware en schoone aarde, zoolang de grond bedekt is met de vergane asch van het doode verleden. Wanneer het geklank van den oorlog en de stem van den strijd in uw oor klinkt, mijn kind, zie dan naar boven, en de dageraad van de nieuwe Hervorming zal u verzekeren dat de morgen aanbreekt."

Toen wij in het vaderland terugkwamen en een aangenaam verblijf hadden gekozen in oud Chelsea, te Londen, was de rust die mijne moeder verwacht had niet van langen duur. Tal van spiritualistische vrienden, ontdekten onze verblijfplaats, en haalden mij over, uit een gevoel van plicht en verantwoordelijkheid, een serie winter-avond voordrachten te houden, eerst voor groote aristocratische gezelschappen in een prachtig salon, en later voor talrijke publieke vergaderingen op regelmatig georganiseerde zondagsche samenkomsten.

Onder de vele edele, achtenswaardige vrienden die ik bij mijn eerste zendingswerk te Londen in 1866 ontmoet had, waren Mr. en Mrs. Howitt, Mr. en Mrs. S. C. Hall. Mr. Benjamin Coleman en zijne familie, Mr. Robert Cooper, de oprichter en eigenaar van de »Spiritualistische Times," Mrs. Macdongal Gregory, de doctoren Ashburner en Elliotson, Mrs. de Morgan en een menigte, getitelde aristocratische en in vele opzichten »beroemde personen," allen toegewijd aan, of belangstellende in de zaak van het Spiritualisme.

Ik behoef dus niet te zeggen dat het terugtrekken uit het openbare leven dezer beweging, eenvoudig voor mij tot de onmogelijkheden behoorde.

Mijn oude vriend, Daniel Home, was toen in Engeland, en zooals gewoonlijk werkzaam om zijn wonderbare phenomenale krachten ten toon te spreiden, maar voornamelijk, onder zijne aristocratische vrienden en beroemde beschermers. Ook Mrs. Everitt, een van de beste en wonderbaarste mediums van onzen tijd en van alle andere tijden, was zeer gezocht, ook meer bijzonder in aristokratische kringen, die zich niet wilden vernederen om mediums van professie te gebruiken.

Daar Mr. Everitt in dezen tijd in Londen was voor zaken en hij en zijne edele en begaafde vrouw veel gastvrijheid betoonden aan hunne bezoekers en zij ook »vrije' séances hielden, is het onnoodig te zeggen dat zij overkropt waren met bezoekers en met uitnoodigingen overstelpt, om intieme séances bij te wonen in de deftigste en invloedrijkste familiën.

Ik mag hier wel zeggen dat ik het geluk had Mr. en Mrs. Everitt tot mijne vroegste en hartelijkste vrienden te mogen rekenen, zoowel als tot mijne mediamieke helpers; en ik hoop hen in die eerste betrekking te zullen behouden totdat wij elkandar weder zullen zien in de hoogere en betere wereld.

Het is mij bijkans onmogelijk om de uitstekende en zelfs beroemde personen op te noemen, allen geloovigen in de zaak van het Spiritalisme, die mij kwamen begroeten bij mijn aankomst in Londen, en die openlijk verklaarden Spiritualisten te zijn en aan de wonderbare openbaringen er van te gelooven. De Professoren Alfred Russel Wallace en Crookes, en tal van andere wetenschappelijke mannen, om niet te spreken van al de hooggeplaatste aristokraten, die in dit land van »kaste" en »klasse" den grootsten invloed uitoefenden op de groote wereld, waren onder de ernstigste onderzoekers en de grootste steunpilaren van de geestelijke beweging op het tijdstip van mijn terugkomst in Engeland in 1866.

Indien men mij vraagt; »Waar zijn zij nu, deze invloedrijke machten?" dan moet ik de ondervragers verwijzen naar de

boeken van het leven hiernamaals, waar vele van de vroegste en waardigste der Engelsche Spiritualisten reeds heen zijn gegaan of wel naar de uitwerking, teweeggebracht door een antagonistische openbare meening op de minst standvastige van de vroegere onderzoekers.

Daar ik ongeveer zes en twintig zeereizen gemaakt heb gedurende mijne zending om de zaak van het Spiritualisme te verspreiden in verschillende deelen der wereld, zal ik slechts nu en dan wijzen op deze veranderingen. Ten opzichte van mijn eerste terugkeer naar Amerika, na een verblijf van ongeveer één jaar in Engeland, kan ik zeggen dat ik in mijn eerste periode van afwezigheid uit de Vereenigde Staten, overstelpt werd met ernstige verzoeken om terug te komen.

Het was tegen het einde van mijn eerste jaar in Engeland, dat mijne dappere moeder haar verzoek bij die van Amerikaansche vrienden voegde om weder deel te gaan nemen aan het ondernemende leven van die schitterende, vooruitstrevende Nieuwe Wereld.

Als een bewijs van de hooge gunst waarin het Spiritualisme en zijne belijders zich mochten verheugen bij de hoogere klassen der Engelsche samenleving, gedurende het eerste jaar van mijn verblijf aldaar, moet ik nog vermelden dat toen het bekend was, dat mijne moeder en ik op het punt waren naar de Vereenigde Staten te vertrekken, mij een prachtige afscheidsreceptie werd aangeboden in St. George Hall, Langham Place. Bij deze gelegenheid was er een groote toeloop van vrienden, waarbij zich schrijvers, dichters, mannen der wetenschap en personen van hoogen rang en stand bevonden, terwijl Gerald Massey, de beroemde dichter en schrijver, de president was van deze uitgezochte vergadering. Bij het einde van de vergadering werd mij een prachtig gecalligraveerd getuigschrift vereerd (dat thans opgehangen is in het studeervertrek waar ik zit te schrijven) waarvan de grootste waarde bestaat in de handteekeningen van de goede vrienden die deelgenomen hebben aan het geschenk.

Na eenige maanden gewerkt te hebben in Amerika, dat mij

zoo dierbaar was geworden als het land mijner geestelijke geboorte, waren wij weder genoodzaakt naar Engeland te gaan. Het was op verzoek van onze eenige, in levenzijnde bloedverwante, mijne zuster Margaretha, wier echtgenoot was benoemd geworden tot Directeur van St. George's Hall, te Londen. Zij stelden ons voor, om als de twee laatsten van den eens zoo uitgebreiden familiekring, te zamen te gaan wonen. Daar deze verandering even aangenaam was voor ons allen, kwam zij spoedig tot stand, te meer daar ik het plan had om eenige rustige uurtjes te wijden aan een werk dat de goede geesten mij hadden opgedragen, wier dienares ik was en nog steeds ben. Ik zou namelijk eene beschrijving geven van den oorsprong, geschiedenis en voortgang van de eerste twintig jaren van de Geestelijke Gemeenschap in Amerika, onder den titel. »Het Moderne Amerikaansche Spiritualisme.' Ik gaf al den tijd die mij over bleef van de onvermijdelijke plichten van recepties, séances en lezingen, die mij hoe langer zoo meer begonnen te overstelpen, aan dit werk.

Toen ik mijne letterkundige onderneming had voleindigd, en ik mijne lieve moeder veilig bezorgd wist in een aangenaam tehuis onder de goede zorgen van mijne zuster en haar echtvriend, maakte ik mij opnieuw reisvaardig voor een overtocht naar Amerika, met het plan om mijn boek uit te geven in het land en onder de menschen die het meeste belang hadden in dit belangrijk overzicht.

Voor mijn vertrek echter, stemde ik er in toe eene uitnoodiging aan te nemen, waarmede men reeds lang bij mij had aangehouden, namelijk een bezoek aan Schotland, waarbij ik drie voordrachten zou houden te Glasgow. Daar de omstandigheden van dit bezoek van nog al merkwaardigen aard zijn, zal ik hierbij even stilstaan.

De voordrachten zouden plaats hebben in de »Marchants Hall," te Glasgow en hoewel daar reeds een paar andere redenaars waren opgetreden, in de hoedanigheid van Spiritualistische zendelingen, dacht men dat de grond aldaar niet zeer gunstig was om te zaaien. Het was dus slechts om gehoor te

geven aan het vriendelijk verzoek van Mr. Hay Nesbitt, in wiens huis ik gastvrij werd ontvangen, dat ik toestemde om daar te gaan ontginnen, in de stad Glasgow, die nog in zekere mate beheerscht wordt door de strenge Presbyteriaansche meeningen van John Knox.

Ik zou voordrachten houden op drie avonden in de week, en hoewel zij naar ik meende koel werden ontvangen en opgenomen, vonden mijne lieve vrienden dat zij een weergaloos succes hadden — vooral de laatste, toen het onderwerp werd uitgekozen door eene commissie uit de toehoorders. Men verzocht mij toen om den zondag over te blijven en in den namiddag in eene openbare meeting te spreken.

Ik weet dat er velen waren onder mijne warmste begunstigers die deze proefneming nog al gevaarlijk vonden, en wat mijzelve betreft, ik had al zooveel gehoord over den conservatieven geest in deze stad, waar zelfs in hunne groote oude kerk, het gebruik van een orgel was verboden, en de Zondagen in het algemeen werden gebruikt als boetedagen, dat ik reeds bij het denkbeeld alleen om als Spiritualiste en als vrouw te gaan prediken op een Zondag, in Glasgow, groote vrees koesterde.

»Wees maar niet bang," zeide een van de commissieleden »er zullen minstens vijf duizend dronkenlieden op straat zijn, op Zaterdag-avond en het is zeer twijfelachtig af zij Zondagmiddag al genoegzaam bij hunne zinnen zullen zijn om een standje op touw te zetten."

Voor de waarheid van het eerste gedeelte van deze troostrijke mededeeling kan ik persoonlijk instaan. Mr. en Mrs. Nesbitt gingen met mij rijden door de stad, op Zaterdagavond, en toen reeds, voor negen uur zag ik zulk een menigte beschonken menschen door de straten zwaaien, als ik nog bij geen enkele gelegenheid had gezien.

Ook zag ik de aankondigingen van mijn eigen Zondagsche voordracht, in naar mijn meening veel te dikke letters aangeplakt en mijn eenige hoop was dat de regen, die reeds lang had gedreigd in zulke stroomen zou neervallen, dat ze er door

zouden worden uitgewischt. Tegen onze verwachting echter was het prachtig weer, en toen het rijtuig met mij en mijne vrienden de korte straat binnenreed waar »Merchants Hall" zich in bevond, was daar zulk eene volksmenigte bijeen dat wij om moesten rijden, naar een andere straat om door een achterdeur binnen te gaan.

In de ontvangkamer vond ik de commissie vergaderd, allen zeer ernstig en een of twee van hen bepaald bleek en angstig.

Er had zich reeds een commissie uit de toehoorders gevormd die een onderwerp had gekozen voor ik mijn plaats op het platform innam. Dit onderwerp was: »Welke zijn de bewijzen voor 's menschen onsterflijkheid!'

Het tooneel dat zich aan mijn oogen voordeed toen ik het platform betrad, kon ik bij niets vergelijken, wat ik ooit had doorleefd. De zaal was stikvol, en behalve dat er drie vrouwen aanwezig waren, bestond deze groote vergadering slechts uit mannen, die mij de grootste beleediging aandeden die zij konden. Het platform was even vol als de zaal, maar daar bevonden zich de goedgezinde commissieleden, met ongedekten hoofde, dicht om mij heengeschaard.

Ik nam het liederen-boek, en nadat ik het nummer had opgegeven en de menschen er attent op had gemaakt dat er een groot aantal liederen-boeken op de zitplaatsen waren verspreid, zeide ik met vaste stem, zoo bedaard dat ik er zelve verbaasd over was: »Mijne toehoorders worden verzocht de verzen te zingen, die ik zal voorlezen.' Ik las toen het eerste couplet en Mr. Leagan, een jong heer die naast mij stond, zong met een heldere en fraaie tenorstem, het eerste couplet van het lied alleen. Toen las ik het tweede vers, waarop twee of drie eenigszins bevende stemmen invielen, terwijl de zangers kenbaar waren aan het afnemen van hun hoed. Toen ik het derde vers voorlas, herhaalde ik mijne vroegere formule, »de toehoorders worden verzocht allen mede te zingen." Er kwam een geruisch als van een geweldigen wind, toen allen in de talrijke vergadering opstonden, de hoeden afnamen en begonnen te zingen! Ja zij zongen op zulk een wijze dat iederen

toon rechtstreeks naar den Hemel moet zijn gegaan. Het vierde couplet werd gezongen met stemmen, die niet langer vast klonken, maar gebroken van aandoening. De zang was nog krachtiger en nog inniger dan te voren en dit gevolgd door een vurig gebed en, naar ik geloof een van de beste voordrachten die ik ooit door ingeving heb gehouden, zette de kroon op de overwinning.

Alles was gedaan en alles was gewonnen. Een groote schare van mannen, een soort van processie vormende, geleidde mij, blootshoofds naar mijn rijtuig, dat nu aan den hoofd ingang en vervolgens de straat uit waar zij afscheid van mij namen, met wuivende hoeden en menig zacht uitgesproken »God zegene u." Hier moet ik mijne lezers verzoeken een paar minuten achter de schermen te komen, en mij in gedachte te vergezellen, op den Zaterdagavond, die aan dezen gedenkwaardigen Zondag vooraf ging.

Tegen omstreeks 4 uur was ik naar de kamer gegaan die mij in Mrs. Nesbitt's gastvrije woning was aangewezen, onder voorwendsel een weinig uit te rusten van de talrijke bezoeken. De waarheid was echter dat ik, door kalm nadenken, den vreeselijken angst wilde overwinnen die mijn geest bestormde, voor de beproeving die mij den volgenden dag stond te wachten.

Ik herinnerde mij de tooneelen van wilden hartstocht en geweld waarvan ik gelezen had in de geschiedenis van Schotland; de eigenaardigheden van John Knox en zijne strengen invloed op zijne navolgers, waarvan velen in Glasgow nog dezelfde godsdienstige begrippen waren toegedaan.

Toen ik mij van het venster afkeerde, waardoor ik op straat had zitten uitkijken, en mijn oogen vestigde op het vuur in mijn slaapkamer, zag ik in den schommelstoel die voor den haard geplaatst was, (want wij waren in de maand November) mijn Indiaanschen geestelijken vriend »Arrowhead." Hij scheen er altijd toe aangedreven te worden om tot mij te komen bij belangrijke gelegenheden of voor een in aantocht zijnd gevaar. Somtijds stond hij tegenover mij, zijn oorlogsbijl boven mijn hoofd zwaaiende, in een houding alsof hij mij beschermde.

Somtijds slingerde hij zijn tomahawk in de lucht, alsof hij een vijand neder wilde vellen. Bij deze gelegenheid scheen zijne reuzengestalte vreedzaam in den stoel uit te rusten, terwijl zijn oorlogsbijl, ongebruikt op zijne knieën lag. Om zijn hoofd droeg hij een glinsterenden band, waarop de woorden »Arrowhead, de verschrikkelijke" waren te lezen, »maar zijn edel gelaat was naar mij toegekeerd, met een vriendelijken glimlach. In een oogenblik was al de angst voor den dag van morgen verdwenen, en ik had een gevoel, alsof hij herhaalde, hetgeen mijn geestelijke broeder zoo vaak tot mij gezegd had: »indien een batterij kanonnen op mij gericht werd, zou het mij toch niet kunnen schaden."

Terwijl ik naar deze heerlijke verschijning stond te staren, werd er aan de deur geklopt, en op mijn verzoek om binnen te komen, trad mijne vriendelijke gastvrouw op mij toe, met eene uitdrukking van angstig medegevoel op het gelaat voor hare gast. Naar den schommelstoel loopende, leidde zij haar hand op den rug, maar trok dien plotseling terug, alsof zij met iets vreemds in aanraking was gekomen. Toen zeide zij: »Wilt gij beneden een kopje thee komen drinken, lieve; dat zal u wat opwekken." De geest knikte mij toe en ik zeide dat ik zou komen.

Toen ik hem voorbijging keerde hij zijn prachtig hoofd naar mij toe en glimlachte en ik gevoelde dat alles wel was Wij hadden nog geen tien minuten in Mrs. Nesbitts kamer gezeten, met eenige maar niet alle van de huisgenooten, om mij heen, toen het jongste meisje Georgina binnenkwam, en eene oudere zuster aansprak: »Ellen wilt gij als het u belieft mijn laarzen halen om uit te gaan? zij zijn in de kast in Mrs Hardinge's kamer."

»Haal ze zelve, Georgine,' antwoordde hare zuster.

»O, ik durf niet," zeide het kind met haar aardigen schotschen tongval." Ik zag de deur open staan en het vuur lekker branden, en ik dacht, ik ga even binnen om mij te warmen. Ik wilde juist in den schommelstoel gaan zitten voor het on-

weer — toen, o hemel, er een gestalte opstond zoo groot, zoo groot tot aan den zolder; o! zoo'n prachtige gestalte! maar heelemaal gekleed — o, ik weet niet hoe! en zoo majestueus was hij dat ik daar voor geen geld van de wereld meer binnen zou willen gaan.

Ik maak hiervan alleen melding om de ongevraagde getuigenissen van de Glasgowsche vrienden mede te deelen, over het feit van de tegenwoordigheid der geesten en hunne bescherming waarvan ik het voorwerp was. Ik heb hier enkel bijgevoegd dat de ontzettende kracht die mij op dien Zondag ondersteunde op het platform, toen zelfs eenige mijner dapperste en trouwste vrienden van angst verbleekt waren, het visioen was van »Arrowhead, de Vreeselijke,' die gedurende mijn voordracht tegenover mij stond, met zijn oorlogsbijl boven mijn hoofd. Op den volgenden Maandag sprak ik weder voor een talrijk gehoor over »Inspiratie." Dinsdags werd ik op een partij bij Mr. Nessbitt voorgesteld aan het wonderbare schilder-medium David Duguid en op Donderdag, nam ik, op bijzondere uitnoodiging deel aan een openbare bijeenkomst in het Stadhuis te Glasgow ter eere van Garribaldi, den Italiaanschen patriot. In een toespraak, die door de onophoudelijke kreten van »Ga voort, ga voort!" tot over het uur werd voortgezet, had ik het voorrecht van verscheidene duizenden van de Glasgowsche bevolking aan te toonen, dat vrouwen, patriotten kunnen zijn en in het openbaar spreken, en toch »vrouw" kunnen blijven.

Het belangrijke voorval dat ik nu ga mede deelen, is mijn terugkeer naar Amerika, met het ongelukkige schip de stad Boston.

Ik had mijn uitgebreide geschiedenis van »het Modern Amerikaansche Spiritualisme" geëindigd. Het was voorzeker de begeerte der wijze geesten, en niet minder ook mijn eigen wensch, dat dit werk eene bijdrage zou zijn tot den Bijbel der toekomst. Dit werk moest echter in Amerika uitkomen, daar de al te kleingeestige geest van het nationaal egoïsme zelfs de geschiedenis van de geboorteplaats van het Spiri-

tualisme niet in een ander land wilde laten uitkomen.

Ik scheepte mij in op de Stad Boston in den herfst van 1869. Op deze reis had Kapitein Halero, de kommandant, juist weer zijn post op zich genomen na een verlof van 6 maanden, dat hij van de Inman Lijn maatschappij had verkregen, om ik weet niet welke redenen.

De overtocht was zeer stormachtig, en ik, zoowel als al de overige passagiers, ontving de blijken van de hartelijkste en hoffelijkste vriendelijkheid van den kapitein en al zijne officieren Op een uur afstands van New York, werden de stormen, die wij reeds op onze geheele reis gehad hadden, zoo hevig, dat men ons vertelde, dat onze goede kapitein, die op de brug stond, — dat uitkijkspunt van alle groote stoomschepen — gezegd had dat hij die niet verlaten zou voor wij New-York in het gezicht kregen. Toen kwamen er eenige passagiers naar mij toe, die ik wist dat vrienden waren van dien armen kapitein Halero, en verzochten mij als schrijfster en journaliste, een getuigenis op te stellen over de bekwaamheid en vriendelijkheid van den kapitein. Ik stemde dadelijk toe, maar dit schrijven werd volvoerd onder de grootste moeielijkheden en onder een vliegenden storm. Het kwam echter klaar, en het werd dadelijk onderteekend door al de passagiers. Daarna, moest het papier naar den goeden kapitein gebracht worden, terwijl hij daar, als de genius van den storm, op de brug stond die hij geen oogenblik wilde verlaten.

Om dit hoffelijk document aan onzen dapperen kommandant te overhandigen, werden mijn persoon en Dr. Brandreth gekozen — deze Dr. Brandeth was in de Ver. Staten bekend als de uitvinder en verkooper van »de beroemde Brandreth pillen" — om het den Kapitein te overhandigen. Nadat de hoed, jas en alle beweegbare gedeelten van des Dr's kleeding met touwtjes waren vastgemaakt en de mijne met doeken, strompelden wij naar het dek, en slingerden wij, arm in arm voort, op den avond voor wij dachten aan land te gaan, voorgelicht door een lantaarn, die ik aan een stok gebonden in de hand droeg, totdat wij de brug bereikten.

De kapitein was ingelicht over onze komst, en verscheidene van de bemanning, die niet aan het werk waren, stonden om ons heen.

De storm gierde en onze lantaren ging heen en weder op de maat van het slingerende schip. Lezen was onmogelijk, maar ik schreeuwde zoo hard ik kon den inhoud van het papier dat ik moest overhandigen uit, met de huilende winden als koor. Hierop, en nadat ongeveer een dozijn sterke handen mij halfweg de trap op geduwd hadden kwam er een plotseling en tijdelijke stilte, en een breede straal van wit maanlicht verlichtte ons en bescheen het gelaat van den kapitein, terwijl groote tranen hem langs de wangen rolden. Hij nam mij het papier uit de handen, stak het in zijn borst en zeide een paar woorden van diepen en hartelijken dank, eindigde met deze woorden, die mij nooit uit de gedachten zullen gaan: — »Aan u en aan al onze vrienden, Mrs. Hardinge, zeg ik, dit papier zal mij nimmer verlaten, het zij ik zal drijven naar mijn volgende aanlegplaats in den hemel of in de hel."

»Kapitein,' antwoordde ik, »waar ook uw volgende aanlegplaats moge wezen, gij en ik zullen nog wel eens over dit tooneel en dit papier spreken in de havens des hemels als onze reizen op de aarde ten einde zijn."

Nooit heb ik kapitein Halero weer gesproken en na onze aankomst in New-York, op den daaraanvolgenden dag, zag ik hem niet meer.

Ik hoorde later dat eenige van de experts van de maatschappij, waaraan de City of Boston behoorde, toen het de terugreis zou aannemen, verklaard hadden dat het schip onzeewaardig was. In antwoord hierop werd er verteld dat kapitein Halero gezegd zou hebben, op zijne ruwe manier, dat »hij het schip naar Liverpool zou brengen of naar de hel." Eenige dagen later had ik een visioen van een groote doorgebroken romp van een schip ver weg in zee. De avondzon scheen rood en grimmig weg te zinken in de zwarte wolkenmassa s, die bij wijlen doorbroken werden door schitterende bliksemflitsen. Op het midden van deze kale, zwarte romp zag

ik de gestalte van kapitein Halero, alleen staande, met over elkander geslagen armen, en met een wanhoop zoo zwart als het vreeselijke tooneel rondom hem op zijn aschbleek gelaat.

In het visioen, scheen hij mij te zien, en deed alsof hij wilde spreken, maar zijne woorden gingen verloren onder vreeselijke donderslagen, totdat het ontzettend tooneel van voor mijne oogen verdwenen was.

»De City of Boston is verloren; er zal nooit meer van worden gehoord."

Dit waren de noodlottige woorden die mij gedurig op de lippen kwamen, wanneer er in mijne tegenwoordigheid over het ongelukkige schip werd gesproken.

Maar al te zeker zijn deze woorden bewaarheid geworden. »Er werd nooit meer iets van de City of Boston gehoord." En dit zal ook nooit meer gebeuren, behalve in de gedenkboeken van de eeuwigheid. Toch denk ik nog, dat in toekomende tijden, kapitein Halero en ik elkander zullen wederzien, wanneer wij beiden goed genoeg zullen worden bevonden om elkander te begroeten in de heerlijke haven des hemels.

Mijn »Modern Amerikaansch Spiritualisme" werd uitgegeven onder dezelfde worstelingen en beproevingen die altijd mijn kronkelig pad hebben bemoeilijkt.

Wederom reisde ik van plaats tot plaats in het machtige Westen, en van daar naar New-York terugkeerende, naar het huis mijner dierbare vrienden, Mr. en Mrs. Jackson (nu beide reeds in den hemel) om mijn hand te schenken, aan mijn hartelijk geliefden, besten en dierbaren echtgenoot. Met hem keerde ik kort daarna naar Engeland terug, in de City of Abyssinia en elken dag van mijn leven zegen ik den dag en de daad, die mij van Emma Hardinge maakte tot Emma Hardinge Britten.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Het is mijn eenig doel met het schrijven en, naar ik hoop, met het uitgeven dezer autobiographische gedenkschriften, om de nagedachtenis van de merkwaardige persoonlijkheden en gebeurtenissen, die de eerste tijden van het Moderne Spiritualisme kenmerkten, te doen voortduren. Dit doe ik veel liever, dan dat ik mijzelve — die niets meer ben dan een werktuig in deze machtige beweging — op den voorgrond te plaatsen Daarom zal ik slechts dezulke van mijne persoonlijke ondervindingen opnoemen, die mij noodig toeschijnen voor het duidelijk begrip van de groote zaak, waarmede ik, zoo vele jaren lang, in het openbaar vereenzelvigd ben.

Na mijn huwelijk met Mr. Britten in October 1870, vestigden wij ons, nadat mijn goede man en ik naar Engeland waren gegaan om mijne lieve moeder te halen en mede naar Amerika te nemen, in een aardig landhuis nabij Boston. Ik besloot de geneeskundige electriciteit te gaan bestudeeren, te gelijk als een middel van bestaan voor mijzelve en mijn echtvriend en om de noodzakelijkheid te vermijden, van mijn huis zoo dikwijls te moeten verlaten om op verwijderde plaatsen lezingen en voordrachten te gaan houden.

Daar mijne zuster, Mrs. Margaret Wilkinson, zich weldra bij ons voegde met hetzelfde studieplan, en wij eene uitgebreide en succesvolle praktijk kregen, verhuisden wij later naar Boston.

In kon er mij maar niet mede vereenigen om mijn langdurige en hartelijk geliefde pleitredenen voor de zaak van het Spiritualisme op te geven en daarom huurde mijn echtgenoot »New Era Hall' te Boston, waar ik voortging iederen Zondagavond spiritualistische voordrachten te houden. Toen mijne zuster, Mrs. Wilkinson, nadat zij geruimen tijd bij ons had vertoefd, zich verplicht gevoelde naar Engeland, naar haar

echtgenoot terug te gaan, die zijne betrekking aldaar niet kon opgeven, en mijne lieve, thans bejaarde moeder, een rustiger tehuis noodig had, lieten wij onze praktijk te Boston varen, en brachten onze geliefde moeder naar Engeland, om daar rustig bij mijne zuster en haar echtgenoot te leven.

Na afscheid te hebben genomen van onze geliefde betrekkingen keerden wij beiden naar Bosten terug, en gingen vandaar uit op reis naar Australië, om aldaar aan een afspraak te voldoen, die ik reeds lang geleden had gemaakt om daar de eerbiedwaardige zaak van het Spiritualisme te verkondigen. Wij hadden tot voorwaarde gesteld dat wij op onze reis door de Vereenigde Staten tot Californië, waar wij ons zouden inschepen, op iedere plaats waar wij doorgingen zouden ophouden, zoolang wij dit noodig oordeelden voor de zaak die ons zoo na aan het harte lag.

Mijne uitgebreide reeks voordrachten in Californië, werden door mijn echtgenoot geregeld, daar de eens zoo vriendelijke en eensgezinde vereeniging van het zuivere Spiritualisme ongelukkig verdeeld en verbrokkeld was in clubs en partijen.

Op onze overland-reis naar Californië, hielden wij ons op in Salt Lake City, Utah, op bijzondere uitnoodiging van de zoogenaamde »Gentiles" of »Heidenen". Ik gaf daar een reeks voordrachten voor een groot aantal van hen die zich hadden afgescheiden van het Mormonisme, waarvan velen vurige Spiritualisten waren geworden.

Ik zou werkelijk in staat zijn een droevig tafereel op te hangen van het onrecht en de zielesmart en dikwerf van gevallen van geheimzinnigen dood van de beklagenswaardige vrouwen, die gekomen waren naar het land van gruwelen op de vage doch valsche voorstelling dat zij naar een Koninkrijk des Hemels op aarde gingen Zoo er eenige philosophie ligt verborgen in de oude klassieke fabel: »dat de fondamenten des Hemels gelegd worden in de diepten der Hel," dan moeten de slachtoffers der menschelijke bandeloosheid, die verleid werden om zich te begeven naar die Hel, genaamd Salt Lake City, zooals mij dit in meer dan een bezoek aan die

romantische streken duidelijk werd, zeker de trappen zijn, waarop menige wanhopige vrouw met bloedenden voet en gebroken hart de poorten van het Paradijs bereikte.

Het was op den 21sten Januari 1878, dat mijn echtgenoot en ik ons te Californië inscheepten naar Australië op de »City of Sidney". Na een stormachtigen overtocht en een kort bezoek aan de Sandwich-eilanden en Nieuw-Zeeland, kwamen wij te Sidney, Nieuw-Zuid-Wales, op den 19den Februari 1878.

Te Sidney werden wij welkom geheeten door de vele hartelijke vrienden van het Spiritualisme. In de eerste plaats plaats noem ik met altijd dankbare herinnering, den goeden Dr. Bowie Wilson. (nu een bewoner van hoogere gewesten), Mr. Henry Gale en vele anderen die belang stelden in het werk dat ik kwam verrichten. Op het verzoek dezer goede vrienden bleef ik twee of drie weken bij hen, voor ik mij naar Melbourne begaf.

Onze vrienden stonden mijn echtgenoot bij in het huren van zalen en in het organiseeren van een reeks van voorlezingen die zeer goed slaagden, waarna wij afscheid namen van onze hartelijke Sidneysche vrienden, met de belofte om weldra voor een langeren tijd terug te keeren. Toen gingen wij op reis naar Melbourne in de provincie Victoria, waar wij, naar het scheen, op een gelukkig tijdstip aankwamen.

Mr. Thomas Walker, een eenvoudig jong Engelschman, die gedurende de afwezigheid van meer beschaafde zendelingen, zich in de Koloniën had onderscheiden als een trancespreker, was tot een debat uitgenoodigd met zekeren Mr. Green. Deze een predikant, behoorende tot een van de honderden secten, die zich scharen onder den banier van het Christendom, geloofde gelijk velen van zijn ambt van harte in het »Oude" Spiritualisme, terwijl hij een heftig tegenstander was van het Nieuwe Spiritualisme.

Op den avond van onze aankomst te Melbourne had het derde débat plaats, en onze vrienden, die wel wisten dat wij met belangstelling daarnaar zouden luisteren, drongen er op aan dat wij ons naar de vergadering zouden begeven.

Er was een groote menigte in de zaal, en men had aangekondigd dat het débat dien avond zou gesloten worden. De belangstelling in het besproken onderwerp en de bekwaamheid der redenaars aan beide zijden was echter zoo groot, dat toen Mr. Green voorstelde het débat nog twee avonden voort te zetten, dit met toejuichingen werd ontvangen.

Op den vierden avond, de tweede dat wij er bij tegenwoordig waren, was Mr. Green blijkbaar er op voorbereid, eenige laatste opmerkingen ten beste te geven, waarvan men verwachtte dat zij het voorspel zouden zijn van eene algeheele nederlaag van Mr. Walker en zijne medestanders.

De verwachte genadeslag werd echter bewaard voor het laatste gedeelte van den avond. Mr. Green, die zijne redevoering begon met allerlei loftuitingen over de bekwaamheid van zijn tegenpartij en zijn leedwezen betuigde over de noodzakelijkheid een tegenstander, die zoo in ernst was en die zich zoo goed had verdedigd in wat hij geloofde de goddelijke waarheid te zijn, te »verpletteren", voegde er bij dat om den wille van den godsdienst, hij zich verplicht achtte een gedrukten brief voor te lezen dien hij had ontvangen.

De brief was, naar hij zeide, afkomstig uit New-York, de geboorteplaats van het Spiritualisme, en het land, waar zich duizenden van Spiritualisten bevonden, tegen de tientallen in andere landen. Hij voegde erbij dat de brief, dien hij wilde voorlezen, van een geleerd en beschaafd geneesheer kwam, die een hooge plaats innam in New-York. Vroeger was hij een aanhanger geweest van het Spiritualisme, maar hij had zich verplicht gezien deze zaak los te laten, daar zij in betrekking stond tot afschuwelijke zaken, die gevaarlijk waren voor de zeden, voor de eerbaarheid, de eer en voor de vaderlandsliefde. Zonder te wachten of te luisteren naar een algemeen geluid van afschrik, dat door deze redeneering werd opgewekt, ging de man voort om een brief voor te lezen waarin al de bovengenoemde beschuldigingen werden te berde gebracht tegen de Spiritualisten in het algemeen, hoewel niet niet tegen bijzondere personen. Hij (de schrijver) verklaarde

dat bijna al de spiritualistische onderwijzers, predikers en mediums, schandelijk leefden met andere vrouwen en mannen dan hunne eigene; dat men wist dat zij menigmaal aanzaten in »naakte" kringen en over het algemeen zoo schaamteloos waren, dat zij door iederen fatsoenlijken burger werden gemeden.

De brief was geteekend door een welbekend M. D. van New-York, doch zonder verder adres.

Het voorlezen van dit document, van een dokter, iemand die beweerde een »hooge positie" in te nemen en dat nog wel uit New-York, het brand- en middelpunt van het Amerikaansch Spiritualisme, bracht zulk een verbazende uitwerking te weeg op de toehoorders, dat er een akelig soort van verstijving over de geheele vergadering kwam, die tot een doodelijke stilte leidde, en hun belette een woord te uiten. Nadat de eerste schok van verbazing en afgrijzen voorbij was, ging Mr. Green zitten, blijkbaar overmand door aandoening en zijn gelaat met de handen bedekkend. Na eenige minuten van een diep en veelbeteekenend stilzwijgen stond Mr. Walker op, met doodsbleek gelaat.

Hij zeide dat hij juist uit Engeland was gekomen, waar het Spiritualisme even populair was onder den adel en de beste klassen van de maatschappij als het Christendom, dat hijzelf nooit in Amerika was geweest, en niets van Amerika, zijne bevolking, zeden of gewoonten afwist. Daarbij was hij geheel onvoorbereid over den aard van den brief die zoo pas was voorgelezen en moest hij daarom verlof vragen om zijn antwoord te mogen uitstellen tot een volgenden avond, wanneer het debat zou gesloten worden.

Daar er een zeer onbeleefd toestemmend gemompel opging bij dit verzoek, werd de vergadering gesloten, op een vreeselijk onheilspellende en teleurstellende manier.

Op dienzelfden dag waren mijn echtgenoot en ik uitgenoodigd door Mr. Watson van Yarra Grange te Melbourne, om een week of drie bij hem, zijne vrouw en allerbeminnelijkste familie te komen doorbrengen.

(Hier onderbreek ik den loop van mijn verhaal om te zeggen, dat ons bezoek van twee of drie weken verlengd werd tot den geheelen duur van ons eerste verblijf in Melbourne, namelijk tien maanden. Dikwijls smeekten wij om verlof om onze lieve gastheer en gastvrouw van hunne gasten te ontslaan, maar zij zelve en hunne lieve kinderen kwamen zoodanig in opstand tegen ons voorgesteld vertrek, dat wij wel moesten blijven.)

Om echter tot de zaak terug te keeren, namelijk Mr. Green's vreeselijke donderslag teweeggebracht door den hierboven vermelden brief. Nadat ik aan onze vrienden te huis in den breede had uitgelegd hoe de zaken werkelijk stonden, vroeg ik verlof om den nacht door te mogen brengen met het schrijven van een stuk, dat hierop neerkwam:

Ik sprak in de eerste plaats van een jong landmeisje, dat, op vijftienjarigen leeftijd, was ontdekt geworden door professor Mapes van New-York als een van de beste trance mediums van dien tijd. Met de hulp van eenige andere beroemde geleerden, die belang stelden in het Spiritualisme, werd dit jonge meisje ingeleid bij het New-York's publiek, waar hare wonderbare trance-toespraken de verbazing opwekten en het genot uitmaakten van allen die haar hoorden.

Weldra werd dit jonge, schoone meisje, dat natuurlijk een zeer sensitief psychologisch sujet was, gezien door een oud en listig magnetiseur van ondervinding, die van vijftigjarigen leeftijd was; zij werd er door hem gemakkelijk toe overgehaald om zijne vrouw te worden, met de verzekering dat hij, met hare hulp, haar spoedig in het bezit zou stellen van een groot vermogen. Deze man nam haar mede van de eene plaats naar de andere, waar hij de rol van »kermis vertooner" op zich nam, en enorme prijzen vroeg voor de »vertooning." Hij hield haar zoo hard aan het werk, dat het arme meisje dikwijls was genoodzaakt in het publiek te verschijnen, wanneer zij bijna neerviel van vermoeienis en ongesteldheid.

Maar dit was niet alles. Of deze man eenig wettig recht had op den titel van Doctor dien hij zich aanmatigde, is zeer

twijfelachtig, maar zeker was het dat hij in New-York bekend stond als iemand van een door en door slecht karakter, die omgang hield met gemeene vrouwen en een onwaardig avonturier was.

Spoedig na het noodlottig huwelijk van het ongelukkige meisje met dezen ellendeling begonnen er geruchten rond te gaan, dat hij zijn slachtoffer schandelijk mishandelde.

In hoeverre deze geruchten op hechte grondslagen rustten kan bewezen worden uit het volgende voorval:

Een heer, die voor zaken reisde, werd eens op een nacht opgehouden te New-haven, Connecticut, en ging naar het voornaamste hotel, »het Tontine House" om daar te overnachten. Toen hij in de koffiekamer zat te lezen, vernam hij een ongewoon geluid van stemmen in den gang, waarbij hij een droevige vrouwenstem onderscheidde. Naar buiten gaande om te onderzoeken wat er aan de hand was, vond hij de dame van het hôtel in gesprek met een zeer belangwekkende jonge vrouw, die haar onder tranen verlof vroeg om een schuilplaats in haar hôtel te mogen hebben voor dien nacht en bescherming tegen haar boozen echtgenoot, van wien zij juist was weggeloopen, en door wiens woestheid zij haar leven in gevaar achtte. Toen de heer om verdere inlichtingen verzocht, bemerkte hij dat de ongelukkige smeekelinge niemand anders was dan Cora Hatch, de vrouw van den »Spiritualistischen spelleman", zooals hij genoemd werd, en op het dringend verzoek van dien heer, vond het ongelukkige slachtoffer dien nacht een schuilplaats en vriendelijke bescherming in het Nieuwe Haven's Tontine House. Daar de heer, door wiens welwillende tusschenkomst een teer jong vrouwtje voor de woede van een ellendeling beschermd werd, niemand anders was dan Dr. Britten, de echtgenoot van de schrijfster dezer regelen, kunnen de toehoorders, die dezen avond zullen komen om dit stuk te hooren voorlezen, Dr. Britten ondervragen over de waarheid van de bovenstaande mededeeling.

Het is genoeg hier bij te voegen, dat het onrecht, de wreedheid en de ontberingen, die het ongelukkige vrouwtje moest

verduren, ten laatste de openbare verontwaardiging zoodanig gaande maakten, dat professor Mapes, de rechter Edmonds, de Doctoren Gray en Hallock en verscheidene anderen van de voornaamste Spiritualisten, het eerst zoover brachten dat de arme jonge vrouw onder een veilige hoede werd gesteld en toen haar monster van een man voor het Hof van Echtscheiding daagden. De beschuldiging van de arme vrouw werd ondersteund door vele getuigen, met zulk een overvloed van bewijzen van de beleedigingen en mishandelingen, dat de vraag om echtscheiding dadelijk werd ingewilligd, en de naam van den man ineens gebrandmerkt werd door de schande van zijne maar al te zeer bekend geworden handelingen.

Daar hij nog in het bezit was van de duizenden dollars die de ongelukkige vrouw voor hem had verdiend, trachtte de ellendeling zijn wraak te koelen aan het geheele Spiritualisme. Hij gebruikte haar geld voor het schrijven, uitgeven en ruimschoots laten verspreiden van pamfletten, waarin hij de goede zaak op zulk eene slimme wijze aanviel, dat geen enkel »persoon" er gebruik van kon maken om hem te vervolgen, en het was een van deze schandelijke en lafhartige blaadjes, die Mr Green geschikt vond om voor te lezen, als een gezaghebbend stuk tegen het Spititualisme. Zijn beroemde New-Yorksche geneesheer was echter niemand anders dan de beruchte, grijze zondaar, die in het »Hof van Echtscheiding" met schande werd overladen, namelijk Dr Hatch, de vroegere echtgenoot van Cora Scott.

Om de waarheid dezer openbaringen te staven, voegde ik er bij, dat ik gaarne bereid was aan den rechter van dit Hof te schrijven en ook aan twaalf van de meest geachte burgers van New-York. Wat het over het algemeen hoogst zedelijk gedrag, de eerbiedwaardigheid en goeden naam betrof van al de bekende Spiritualisten van New-York, zou ik gaarne de bezworen getuigenissen inwinnen van den tegenwoordigen Major en andere ambtenaren in New-York City, die noodig zouden mochten blijken voor een verder onderzoek.

Deze verklaring werd door mij onderteekend en met ver-

lof van Mr. Watson, werd zijn adres erbij gevoegd. Ik voegde er nog bij dat ik bereid was deze met een eed te staven, voor den magistraat of andere autoriteiten te Melbourne.

Onmiddellijk na het ontbijt toen het papier klaar was, reden wij, dat is te zeggen, Mr. Watson, mijn echtgenoot en ik, naar het huis waar Mr. Walker logeerde.

Toen ik bij hem werd gebracht las ik hem dadelijk de ophelderingen voor, die ik had geschreven. Mr. Walker, een jong en blijkbaar een eenigszins opgewonden persoon, sprong bijkans tot aan de zoldering van blijdschap voor de bewijzen die hem werden verschaft, en nam haastig het papier aan om het over te schrijven voor de avondbijeenkomst.

Dien avond was het publiek grooter dan ooit, zelfs waren er tal van menschen bij de deur, die niet een staanplaats konden krijgen. Of dit was om getuige te zijn van de algeheele nederlaag der Spiritualisten, zou ik niet durven zeggen. Toch denk ik dat dit het voor de hand liggend denkbeeld was, daar mijn echtgenoot Mr. Walker ten sterkste had aanbevolen aan geen schepsel een woord te zeggen over de aanstaande onthullingen.

Daar Mr. Walker nooit in Amerika was geweest, en wij hem dezen morgen voor het eerst gezien hadden scheen het werkelijk dat onze aankomst in Melbourne eene beschikking was voor hem en de zaak die hij verdedigde.

Toen het debat geopend werd scheen het alsof de beide partijen een buitengewoon kalmen, om niet te zeggen nederigen toon aannamen.

Mr. Green spreidde al de grootmoedigheid van een edelmoedig overwinnaar ten toon, een overwinnaar die te zeker en te bewust was van zijne overwinning om zijn armen, verslagen tegenstander verder te benauwen. Mr. Walker aan den anderen kant, scheen met meer beleid dan wij van hem verwacht hadden, in zijn nederlaag te berusten.

Wordt vervolgd.

VRIJHEID!

Zoo staat dan in de vrijheid, waarmeê Christus u heeft vrijgemaakt.

PAULUS.

Dit is een wonderbaar soort van vrijheid; het is niet de vrijheid die langs de straten trekt onder den kreet: Gelijkheid, broederschap. Wij weten wat deze vrijheid zegt, wat zij gekost heeft aan tranen en aan bloed. Ook niet de vrijheid van hem die spreekt: I k ben vrij te doen gelijk ik wil. Bij dezen mensch behoort de vrijheid allerminst; het bewijs dat hij geen vrijheid waard is, ligt in dat: i k. Het is het masker van de zelfzucht, der geweldenarij, een vrijheid, slechts gebruikt om slaaf te zijn of slaaf te maken. Noch is het de vrijheid die stand geeft, aanzien, geld of eer, bedriegelijke vrijheden, die den bezitter uiterlijk en innerlijk binden. Hij is onderworpen aan dien stand, dat aanzien en die eer. En die het meeste slaaf zijn, dat zijn de slaven van het geld.

Zoo is er dan geen vrijheid in de wereld, die niet haar tegenkant heeft van slavernij. Het is dus niet de vrijheid, die in ons zelven ligt of komt met uiterlijk gelaat. Het is de vrijheid in Christus, waarmede Hij ons heeft vrijgemaakt.

Zoo er iemand op aarde gewandeld heeft, die naar het uiterlijk minder vrij was, zoo was het Jezus. Hij kon niet langs de wegen gaan of was omringd door kranken naar geest en lichaam, die Hem om genezing baden, om aanraking zijner wonderdoende handen. Wanneer Hij sprak was Hij omringd van vijanden, die Hem in zijn woorden wilden vangen. De schare, die van Hem levensbrood verwachtte, drong dikwijls op Hem aan, dat Hij niet vrij was in bewegen noch in spreken, dan in zijn scheepje, afvarend van de kanten op het meer.

En als Hij bidden wilde, ging Hij naar de eenzame plaats, waar niemand Hem kon volgen.

Maar in deze gebondenheid naar het uiterlijk bewoog Jezus zich innerlijk in volmaakte vrijheid. Dit is de vrijheid, die boven alle dingen staat, die het uitwendige bezigt als dienaar van den geest. In den geest was Jezus vrij, vrij in de kracht van God, den Vader, die Hem met Zijn Woord bezield, heeft uitgezonden in den wereld. Een gansch verkeerde, Hem vijandige, Hem niet verstaande wereld. En toch, aangevochten aan alle kanten, was Jezus vrij. In hoogste vrijheid boven alle dingen. In het innerlijk was Hij als in een tempel, het heilige der heiligen, waar niemand ongeroepen binnentreedt. Daar vond hij zichzelven, daar vond Hij God; daar was hij één met God en met zichzelven. Hoe had Hij God kunnen vinden, indien God niet in Hem ware. Indien Hij niet van God ware uitgegaan. In deze uitnemende vrijheid ongenaakbaar boven het wisselvallige. Zijn leven was in God, in Hem bewoog Hij zich en was Hij. Zijn groote, zachte ziel drong Hem om van die hoogste vrijheid aan beroofden meê te deelen, en uit dat heilige trad Hij naar buiten en leerde, zegende bestrafte en genas. Daar Hij vrijheid had in alles, zoo had Hij macht ook over de geesten. Want alles had de Vader in zijn hand gegeven. De booze geesten zien meest verder dan de menschen. Zij kenden Hem die naderde; van God vervallen, en toch God zoekend in hun worsteling, keerden zij tot de schepselen weer, uit wier midden zij waren uitgegaan.

Een vruchtbaren bodem vonden en vinden nog de booze geesten bij de menschen. Wel verre van daar bestraft te worden en vermaand, als Jezus deed, vinden zij in het menschelijk hart de onbewaakte deur wijd openstaan; zij treden binnen zien er rond, en vinden in die woning ruimte voor zich zelven. Zij zijn er welkom, zijn er op bekenden grond; zij vinden hier hun element, hun sfeer. Want het zijn woningen, waarin God niet wordt erkend.

Alles had de Vader in zijn hand gegeven, de hoogste macht, de hoogste vrijheid. Wat in onreine handen een doodend

element kon worden, was bij Hem het werktuig der verlossing. Nooit maakte Jezus misbruik van zijn macht, en toen Hij eens zijn kracht gebruikte ter vernietiging, was het voor den vijgeboom die niemand vruchten gaf. De discipelen, die plaats voorbijgaande, zagen dat de vijgeboom verdord was.

Wat had de Heer hen door dit teeken willen leeren? Dat Hij de beide kanten kende van Zijn kracht. Alleen in handen van een heilige is zulk een vrijheid veilig. Door de machtigen der aarde niet gekend, die slechts naar het uiterlijk machtig zijn. Want hunne voeten zouden haastig zijn om te verderven.

Maar Jezus gebruikte slechts die macht om te genezen; alleen ter leering toonde Hij de nachtzij van die kracht.

In het symbool, dat ons de Bijbel biedt in de aanvechting des duivels op den berg, ligt een zeer diepen zin. Zoo Jezus had gewild, Hij had zijn macht kunnen aanwenden tot heerschappij over de wereld, die liever buigt voor teekenen van den duivel, dan voor de wonderen van zijn Heer. Want in het een herkennen zij zichzelven en in het ander niet. Maar zooals Jezus tot Pilatus sprak: Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Voor een macht die straks vergaat en ten verderve voert, koos Hij de macht die blijft en tot het leven leidt.

De kracht van het zedelijke, van het zuiver geestelijke wordt het allerminst erkend op aarde. De wereld herkent slechts haars gelijke, alles wat tot haar komt met uiterlijk gelaat. Verstoken van het innerlijke, is al wat uit het innerlijke voorkomt haar vreemd en zelfs vijandig.

Zoo stelde zij dan tegenover de hoogste, zedelijke macht het bruut geweld; voor de genezingen des Heeren had zij slechts striemen; voor de wonderen die Hij deed in naam zijns Vaders slechts lasterwoorden. »Deze teekenen doet Hij door den overste der duivelen."

Het is opmerkenswaardig hoe de wereld, die zelve uit den booze is, zoo spoedig aankomt met den duivel, geneigd is, om wat zij niet verstaat, toe te schrijven aan zijn macht en werkingen. Is het omdat de wereldienaar toch in den grond des

harten den duivel vreest, hem in zijn schijngedaante heeft leeren kennen? Want de duivel is geen persoonlijk iets, het is het collectief-kwade, dat over de wereld heerscht. Dus over hen.

Zoo is de wereld alras geneigd om, indien zij over abstracte dingen na wil denken, het Spiritualisme toe te schrijven aan werkingen van den duivel. Wat haar tot behoud kon dienen, tot waarschuwing, raad en troost, wordt door haar verworpen met dezelfde woorden, die zij over had voor haar Heer: deze teekenen zijn uit den duivel. Ten allen tijd heeft de wereld het duister liever gehad dan het licht, de verblinding verkozen boven het zien, de onwetendheid boven het weten. Want het duister behoedt hen zichzelven te zien, zooals zij zijn, de verblinding biedt hen een soort van schijngenot, de onwetendheid is als het inslapen van den geest, dat hen belet na te denken. Niet nadenken, niet zien, niet weten, zij sluit het oor wanneer gij spreekt van geestelijke dingen. En toch zal de tijd komen, dat zij luisteren moet, dat zij zien zal, dat zij niet anders kan dan weten en erkennen. Wee over al die verloren en verbeuzelde jaren, het zoeken naar schijngeluk, het najagen van schadelijke dingen. Want meenende vrij te zijn, zijn zij in waarheid slaven van zichzelven.

Daartegenover de heerlijke vrijheid waarmeê Christus ons heeft vrijgemaakt, het vooruitzien der bovenzinnelijke dingen, het erkennen van de macht van het zuivergeestelijke, het weten dat wij leven voor een eeuwigheid. Zij die zijn vrijgemaakt leven voor het onvergankelijke, en blijven zij mensch in het wisselvallige, het streven is naar de blijvende dingen, naar de eeuwige goedheid, naar liefde en waarheid. Waar in den mensch dit streven leeft en dit verlangen, daar zal de dood niet komen als een koning der verschrikking; de dood is veelmeer de engel der verlossing, die de deuren opent van den kerker, en spreekt: ziet, gij zijt vrij. O verbazing, o wonder! voor den ontwakenden geest! Hij ziet het stoffelijk hulsel nederliggen, hij hoort hoe de blinde mensch dit overschot beweent, maar zelf is hij verlost, ontdaan van het stoffelijke,

van alles wat belemmert; hij staat aan den ingang van een nieuw leven. Met nieuwe krachten aangedaan, verrijkt met geestelijke hoedanigheden, gaat hij aan de hand zijner geesten vrienden de nieuwe wereld in. Daar is een werkkring naar de mate van het vermogen, want eerst dáár leert hij verstaan wat de beteekenis is der woorden waarmede Christus, Maria Magdalena eenmaal vrijsprak, »Zij heeft gedaan hetgeen zij konde." Dáár geen onwetende, blinde machten, om het vermogen ons van God geschonken tegen te werken, om ons te leiden op banen aan het innerlijk van ons wezen vreemd. Hoeveel verspilde krachten, gewijd aan wat niet »in het vermogen" lag! Er is een hooge mate van trouw toe noodig zichzelven ook getrouw te zijn. Van de talenten, die wij mede kregen op onze reis, zij het er tien of vijf, zullen wij rekenschap moeten geven in den dag der dagen. Maar ook zij zijn verantwoording schuldig, hetzij ouders of voogden, die de aan hun zorgen toevertrouwde panden, op vreemde banen hebben geleid, die hun kinderen weerhouden hebben deel te nemen aan het licht, aan de wijsheid, die daar uitstraalt van de bovenzinnelijke dingen. Hoeveel teêre plantjes van geloof en liefde, van verlangen naar het onzichtbare, zijn platgetreden door den plompen, onwetenden voet.

Zal de dauw des hemels later het plantje drenken, haar blaadjes trachten op te heffen naar 't licht, altijd blijft het toch den druk gevoelen van den grooten, duisteren menschenvoet die het in den teedersten bloeitijd heeft trachten te vertreden. Woorden van spot, van ongeloof, zij klinken lang na in het geheugen van het kind. Zalig degenen die op hun wegen vinden liefhebbende, trouwe handen hen toegestoken om te helpen; gezegend is de wijze, sterke geest, die weet te spreken in den chaos, de verwarring weet te ordenen. Het loon zal groot zijn in de hemelen, want zelven staande in de vrijheid waarmede Christus hen heeft vrijgemaakt, hebben zij hun beste weten en hun beste krachten aangewend om anderen te doen deelen in die heerlijke vrijheid.

J. Giese.

BLADVULLING.

Gelijk koorts een ziekte-verschijnsel is, dat het abnormale in het lichaam tracht te verdrijven en daardoor den gezonden toestand te herstellen, zoo zijn lichamelijk en geestelijk lijden de natuurlijke middelen om het verbroken evenwicht in en tusschen lichaam en ziel te herstellen. De vroegere geneeskunde werkte de koorts tegen, de nieuwere richting ziet daarin een streven tot herstel der gezondheid. De menschheid zoekt, in weerwil van het voorbeeldeloos lijden — het grootst was zijn zielelijden — van den Grooten Geneesmeester, Dien zij zegt te volgen, nog steeds heul en troost bij de overoude-geneesmethode, die in het lijden iets onnatuurlijks, iets onverklaarbaars en onbegrijpelijks ziet in verband met Gods liefde, terwijl de Heiland voor 19 eeuwen de ware geneesmethode tot hooger heilstaat aanwees, die leidt door het aardsche worstelperk, boven welks ingang geschreven staat: door lijden tot heerlijkheid.

J. S. G.

Bestaat er een vader der menschen — zoo is het deze ook ook alleen, die neemt en geeft;

Geeft Hij — Hij geeft dan als Vader, en niet anders neemt Hij, ook wat ons lief is, —

Dan wil Hij ook voor ons bereiden hetgeen ons lief zal zijn, hetgeen ons nimmermeer wordt ontnomen;

Wat de Vader doet, is den geloovigen kinderen welgedaan.

J. K. LAVATER.

De tijd der beproeving is kort en zij vliegt op adelaarsvleugelen voort! Laat ons op het naaste einde zien en op datgeen, wat achter dat einde gelegen is en geen eindpaal heeft.

J. K. LAVATER.

NOODZAKELIJKHEID VAN EEN NIEUWE BEDEELING.

FRAGMENT UIT EEN IN 1896 GEHOUDEN VOORDRACHT.

De hoofdbedoeling van het Spiritualisme is, blijkbaar: den mensch het bewustzijn van zijn onsterfelijk wezen te her-geven en zijne uitzichten op het eeuwige leven te verhelderen, in dagen en toestanden, die dat bewustzijn verduisterd en die verwachting vernietigd hebben.

Ik hoor mij tegenwerpen: Wat het Spiritualisme bedoelt, dat beoogt ook de kerk, de Evangelieprediking en wij hebben aan Gods woord een volledige openbaring voor alle tijden. De openbaring is nu afgesloten; daar mag niets meer aan toegevoegd worden. Het is zoo: de toestand der Christelijke maatschappij is erbarmelijk en vereischt vernieuwing, — maar er worden immers duizenden Bijbels verspreid en de Evangelisten worden vermenigvuldigd. Is dat niet genoeg?

Wij antwoorden: Als het zout smakeloos is geworden, waar deugt het dan toe? — Het wordt weggeworpen en van de menschen vertreden. De menschen walgen van dat oude brood.

Hoe komt het dat de godsdient in verval raakte? De wetenschap is sterk vooruitgegaan en de godsdienst is blijven stilstaan en wil van geen vooruitgang weten; de kennis en het geloof kunnen geen gelijken tred meer houden òf het geloof moet redelijker worden.

Alle godsdiensten van grooten invloed steunen op geschriften, schriften van geinspireerde personen, die wijzen op de mogelijkheid om uit hooger sferen verlicht en onderwezen te worden, en in al deze schriften vindt men dan ook werkelijk de gouden draden der goddelijke openbaring, in de boeken van de Brahmanen, de Veda's en den Koran van de Mohamedanen en Talmud der Joden, zoowel als in die Schriften die ons heilig zijn.

Maar de tijden zijn aangebroken dat men weet te schiften en de goudkorrels afzondert van de steenen zonder waarde.

Lezen wij in de oude boeken des Ouden Verbonds, hoe daar op menschelijke wijze van God wordt gesproken, van zijne handen, voeten, oogen, neus en mond, dan spreekt de schrijver blijkbaar in de kinderlijke taal van de voorstelling van zijn tijd en zijn volk, doch als hij spreekt met geestverheffing en verhoogd zedelijk bewustzijn: »de Heer heeft geen lust aan brandofferen en slachtofferen en in reukwerk, maar daarin dat gij de kromme paden recht maakt en de knoopen der ongerechtigheid ontbindt — dan vinden wij daar het goddelijk licht doorbrekend tot verlichting der ziel.

Nog zijn er velen die gelooven dat God zich in vroeger tijden aan den mensch heeft geopenbaard, maar zij gelooven niet dat dit nu nog ooit geschiedt; zij nemen alle wonderverhalen des Bijbels aan, maar ontkennen de feiten die thans weer in onze dagen geschieden, en daarnaast staan zij, die zoowel het een als het ander ontkennen. Zij beweren: er gebeurt thans niets bovennatuurlijks en dus kan het vroeger ook niet geschied zijn! Wat ons overgeleverd werd zijn enkel mythologische verhalen.

Bij den een wordt een overdreven gezag aan de letter der Schrift gehecht en bij den ander wordt alles verworpen, omdat het gezag te weinig grond heeft en blijkens de wetenschappelijke onderzoekingen geen recht van bestaan.

Natuurlijk was er in den beginne bij de vestiging en ontwikkeling van het Christendom geen zulke tekstvergoding dan alleen onder de Rabbijnen, die alle woorden geteld hadden en in lijsten gebracht. De canon van het Oude Verbond was gesloten en bleef onveranderd, maar de Schriften van het Nieuwe Verbond werden in de eerste eeuw onzer tijdrekening verzameld en waren slechts in afschriften in enkele gemeenten voorhanden.

Eerst toen de Kerkvaders die verzameling gingen schiften, ontstond er ook een canon of afgesloten lijst van goedgekeurde schriften; doch die keus was geheel eigenmachtig.

Intusschen waren die schriften nog niet het arsenaal der theologanten geworden om wapens te leveren, om elkander mede te bestrijden; maar langzamerhand heeft men uit de onbegrepen gezegden dier over- en oververtaalde schriften gaan redetwisten en heeft men er formules uit gedistilleerd, die de schrijvers zeer verbaasd zouden hebben als zij ze hadden vernomen.

De geloofsartikelen, die nog zoovelen als onwankelbare rotskasteelen aanzien, zijn trapsgewijze, het een na het ander tot stand gekomen, altijd onder hevigen strijd en twist — maar het eigenlijke gezag der Schrift is eerst na de hervorming tot volle kracht gekomen, want de Hervormden hadden een vesting noodig, een onneembaar bolwerk tegen den onfeilbaren Paus, en zij stelden daar nu een onfeilbaar Godswoord tegenover.

Doch uit die overdrijving moest eenmaal een sterke reactie ontstaan en die is gekomen door de studie en de land- en volkenkunde, de kerkhistorie en de tekstkritiek. Men begon te vragen: wie heeft die formulieren gemaakt? — hoe is elk geloofsartikel ontstaan en wie durfde die leerstellingen onderwerpen aan de rede?

Geweldig werd er gesnoeid in de doornhagen van dogmatiek; maar daar kon ook gerust wat afvallen — doch nu richtte zich de strijd op de hoofdzaak, op de vraag: wat is er van al dat b o v e n n a t u u r l ij k e? En de geest der eeuw, die het materialisme zoo zeer begunstigt, bleef maar steeds aan het afbreken, zoodat er schier geen Christendom meer overblijft dat op zooveel wonderverhalen gebouwd is. Zijn die bloot verdichtselen — wat grond hebben wij dan om er ons geloof en onze hoop op te bouwen?

Zoo is het dan zoover gekomen dat het oude, kernachtig: »daar staat geschreven" van weinig of geen kracht meer is voor de kinderen der eeuw.

Vanwaar zou het licht opgaan? Reeds hadden mannen als Da Costa zich verzet tegen het overdreven dogmatisme. Ik herinner mij eens mijn hoogvereerden vriend in ijvervuur te

hebben hooren losbarsten, »zij maken de leerstukken tot stukken leer, zonder geest en leven." En toch begon het licht toen reeds te dagen in voorbereidende openbaringen door reine helderzienden, die als echte profetessen getuigd hebben en den naderenden dag aankondigden. God heeft zijn volk opnieuw bezocht, opnieuw zijn geest, zijn kracht, zijne gaven uitgestort om te bewijzen dat er profeten zijn geweest, dat er geneeskrachten hebben bestaan, dat er bewijzen zijn ontvangen van Engelengemeenschap — en de Heer heeft in onze dagen opnieuw door teekenen gesproken, opdat zij beschaamd zouden worden die zeggen: het gebeurt niet meer en ook zij die zeggen, het is niet gebeurd, omdat het onmogelijk is.

En wat blijkt nu — dat het oude Christendom nog niet heeft uitgediend, dat er op nieuw een dag der zaligheid is aangebroken, eene uitdeeling van gaven en krachten. Het wonder is gerechtvaardigd — nu geen absurd mirakel meer, maar eene uiting van eene nog onbekende natuurwet; de stof wordt beheerscht door den geest, de aardsche dingen door de hemelsche en het wonderbare wordt verzoend met de rede en de wetenschap, die een hooger sport moet opstijgen. Het komt niet om het Christendom af te breken, maar om het te realiseeren.

Wij moeten nu de grenspalen tusschen mogelijk en onmogelijk maar niet te vast in den grond heien, maar zullen die gedurig moeten verzetten.

Het Spiritualisme moest dus noodwendig komen om de orthodoxie te temperen en het modernisme te wijzigen. Het is niet opgetreden als een vijand van het Evangelie, maar als een vervolgbundel, die de oude Schriften toelicht en bevestigt. Het is het tweede deel van het Nieuwe Verbond, de bedeeling des geestes — de nieuwe era.

Nu moet de gemeente voortschrijden van letter tot geest, van formulieren tot een levend geloof aan de voortdurende gemeenschap met de onzienlijke sfeer, die ons trekt, die ons wacht.

Dit is de groote fout der moderne theologen geweest die

à priori de mogelijkheid van eenige openbaring gingen ontkennen, al het bovennatuurlijke verwierpen als ongerijmd, en daarmede hebben zij het onsterfelijkheidsgeloof geducht ondermijnd en het materialisme sterk in den hand gewerkt.

Hoe vrijer de geest werd om door te denken, zoo te meer bleken de oude geloofsartikelen voor wijziging vatbaar — de vordering der natuurwetenschap maakte de menschen al stouter om met vele ongerijmde voorstellingen van hemel en hel te breken — en wij zouden geheel en al weggezonken zijn in onwetendheid en ongeloof aangaande onze eeuwige bestemming, als God niet een deur geopend had, als er niet een zegel ware verbroken en vergunning aan legioenen gegeven om tot de aarde af te dalen en daar een groot werk tot stand te brengen, een nieuw openbaringstijdvak te openen.

Maar zooals het oude spreekwoord zegt: als God een nieuwen tempel bouwt, sticht Satan zijn kapel, en zoo is het ook in onze dagen gegaan. Het wonderbare heeft zich alom geopenbaard; teekenen en krachten zijn uitgedeeld, het woord van Joël is vervuld. Maar terstond komt het misbruik bij het gebruik. Een zeker deel, dat verbaasd staat over de wonderbare feiten, werpt zich daarop als voedsel voor hun behoefte aan emotie, en de fantasie neemt er haar deel van aan, maar verwacht echter nog meer wonderen en alle dagen wonderen, en zoo zien wij de openbaring der hoogere krachten bemachtigen met allerlei nevenbedoelingen waarvoor zij niet zijn geschonken. Het gezegend magnetisme vindt zijn karikatuur in het heillooze hypnotisme — de geestgemeenschap, niet zoo spoedig, niet zoo gemakkelijk op de wettige en geoorloofde manier te verkrijgen en hare hooge, heerlijke eischen stellende, wordt door kunstmiddelen uitgelokt en in plaats van geduldig en eerbiedig te wachten om te aanvaarden met dank wat ons als liefelijke troost is gegeven, ziet men achterom naar de donkerste tijden van barbaarschheid en bijgeloof, zoekt in alle oude boekerijen de oudste tooverboeken op of daar niet gemakkelijker methode uit is op te diepen met machtspreuken en bezweringsformulen. De oude slang der hoovaardij wil

den boom der kennis nog eens bemachtigen om den mensch te beloven als God te zijn.

Ook hier loont het kwaad zijn meester en de noodlottige gevolgen van die vermetelheid straft menig zich noemend occultist. Vooral de Franschen vinden de Magie een begeerlijk goed en trachten alles te bemachtigen wat hunne begeerlijkheid prikkelt — onweerstaanbare invloeden te kunnen uitoefenen en zelfs wel goud te maken of verborgen schatten te ontdekken.

En de kracht die zij denken te ontdekken is toch geen andere dan de magnetische. Zij is de oorzaak van alle zoogenaamde magische verschijnselen, en het occultisme zal nooit iets meer ontdekken dan het somnambulisme en mediumschap ons ruimschoots aanbieden.

Maar daar is nog een ander misbruik dat voor de goede zaak zelve nog veel gevaarlijker is, want die occultistische passies werken buiten het Spiritualisme om, maar de vijand die inwendig woelt binnen de wallen is de gevaarlijkste en het is die van het ongepast en te veelvuldig gebruik der krachten, door een jagen naar physische verschijnselen, die de mediums bederven en onder den invloed van de laagste geesten brengen tot groote lichtgeloovigheid bij onbeteugelde nieuwsgierigheid. Neen, het zuiver Spiritualisme schuwt het licht niet; wij werken zonder geheimzinnigheid — die in den vollen dag wandelt stoot zich aan geen steen. Houdt daarom uwe bijeenkomsten rein, ernstig, godsdienstig, ja heilig als een bidstond en in de verhevenste zielestemming, en dan zal God u geven meer dan gij verwacht en gehoopt hebt toen uwe oogen van tranen verduisterd waren.

Maar zoek geen toevlucht in het onheilig geestoproepen onder welken vorm dan ook, al ware het alleen door het trekken van een tiranniek verlangen, door een egoïstisch begeeren om naar de arme aarde te trekken, wie daar boven zoo zalig en heerlijk bezig is — en gij stellig eenmaal zult wedervinden in onsterfelijkheid. Wees dankbaar en bescheiden tegenover de groote gift. God heeft opnieuw bewezen dat Hij in menschen

een welbehagen heeft, dat zijn hand hen blijft leiden. Stap voor stap vindt de wetenschap nieuwe verrassingen, die alle aan de geestelijke studie van een hooger kracht verwant blijken te zijn en den geest des menschen daarop voorbereiden.

COMMUMICATIES IN EEN ERNSTIGEN KRING ONTVANGEN.

(Vervolg van bladzij 93.)

Nu de geachte schrijfster van dit tijdschrift slechts langzaam in lichamelijke gezondheid vooruitgaat, zij het mij vergund nog enkele berichten mede te deelen door mijn schrijfmediumschap ontvangen.

Het eerste stuk kwam na een tuptologisch bericht, waarin over de kinderen bezorgdheid werd uitgedrukt en nadat enkele woorden tot den zich manifesteerenden persoon waren gericht. Welke ook de moeielijkheden zijn, waarmede de geestelijke gemeenschap te worstelen heeft, en ook hiervan wordt ook in deze berichten gerept, ik weet, dat ze geen oorsprong nemen uit mijn brein en ben overtuigd, dat ze, althans oppervlakkig, weergeven kunnen een deel der gevoelens, die hen bezielen, die den overgang hebben ondergaan, die ons allen wacht. Ik voeg er aan toe een bericht op Paschen ontvangen. Mogelijk kan een bericht door ons te voren ontvangen een lichtstraal zijn voor het bestaan van de werelden, waarvan daarin wordt gesproken buiten de hemellichamen. Daarin werd gezegd dat, omdat wij menschen geen waarnemingsvermogens daartoe hadden, wij niet meenen moesten, dat er tusschen de door ons zichtbare hemellichamen geen leven meer zou zijn, dat, waar wij het geestelijk leven, buiten het lichaam op aarde niet waarnemen kunnen, wij evenmin kunnen waarnemen het geestelijk leven in de duizelingwekkende ruimten tusschen de hemel-

lichamen, en de vraag: waar blijven de millioenen menschen van alle tijden, het van belang maakt dit te begrijpen.

De tweede der communicaties over de kracht der gedachten komt mij voor ook niet zonder belang te zijn. Welk sensitief mensch op aarde kent niet die kracht voor een zeer klein deel bij ondervinding, zelfs in ons stadium van bestaan, waar veel en velerlei dikwerf onze gedachten afleidt. Toch er is waarheid in hetgeen ons eens werd gemeld: »Stel eens dat het ons mogelijk ware een groote waarheid in haar geheel aan de menschen te kennen te geven, wij weten dat geen één der menschen die waarheid als waarheid zou erkennen, want zij ware hun onbegrijpelijk, maar toch het onderricht dat wij aan de menschen mogen geven, moest minder verwaarloosd worden.'' Hoevelen willen de waarheid der onsterfelijkheid niet aannemen ondanks de zoo krachtige bewijzen, die tot ons komen en dat, omdat er strijd is met hunne wereldbeschouwing, die berust op de kennis van het materieele, eenzijdig als die is.

IV.

Wel een wonder, een groot wonder, ik was verbrand en niet dood. Mijn lichaam lag daar neer en ik zelf als herrezen uit de asch, stond daar en zag er op neer dat het werd opgeborgen en weggebracht. Het leek een droom maar ik kan niet denken, dat het een droom was, daar ik ook daarna nog bestond, maar anders dan te voren en mijn huis was wel verbrand. Ik zeg u, die blakerende vlammen, ze vervolgen mij nog somtijds en dan mijne kinderen, die wel gered zijn maar die ook wel zulk een ellendig lot kunnen ondergaan. Gij zegt mij, dat ik dood ben en ik begrijp wel, dat het zoo zijn, moet, maar waar zullen mijne kinderen blijven, nu ik niet meer daar ben om hen te helpen. Zij worden daardoor beroofd van alle zorg, want wat zullen vreemden, nu de ouders niet meer leven, voor hen zijn. Zij zijn nu aan vreemden toevertrouwd en die zullen

hen niet verzorgen met de noodige zorg; waarom moest ik hen verlaten, en nu moet ik denken om hen, als ik uit den droom van steeds door de vlammen vervolgd te worden ben verlost, en helpen kan ik hen niet. Dat is toch mijn eerste plicht en als ik die verzuim, doe ik verkeerd. Ik ben er toch en waarom kan ik dan, op aarde zijnde, hen niet bijstaan? Ik begrijp niet waartoe mijn leven dan dienen moet, want ik had hen lief en zij mij. Nu ben ik van hen verwijderd en toch ben ik hier op aarde. Ik wil niet om mijzelf denken, maar om hen, want zij hebben mijne zorgen noodig meer dan zij, die voor hen zorgen, meenen. Het is een ontzaggelijke pijn veel erger dan dat verbranden. Ik was spoedig verstikt en kon daardoor niet meer voelen, dat het pijn deed. Ik ging door een dikke duisternis heen en kwam eerst na een poos tot bezinning. Het is vreemd, dat zij, die mij hier ontmoeten en tot mij spraken, allen mij wel liefderijk toespraken en aanmoedigden maar geen hunner wilde toegeven, dat hetgeen gebeurd was niet goed was. Soms begrijp ik hen niet en zij spreken van een ander bestaan dan ik kan begrijpen en willen mij daarmede betoogen, dat het lot van mijne kinderen niet zoo erg is, omdat zij hier op aarde slechts kort leven en opgevoed moeten worden voor een ander leven. Ja zij beweren, dat het beter was, dat ik heenging voor mijne kinderen, omdat ik hen niet goed kon opvoeden, omdat mijne liefde hen stijfde in hunne karakterfouten in plaats van hen te wijzen op die fouten. Het kan zijn, maar ik zie het niet in. Zij zijn nog zoo klein en ze kunnen mijne zorg zoo moeielijk ontberen en ik kan niet goed zonder hen zijn. Raad mij toch, gij menschen. Gij, die het leven op aarde leeft en dus u beter kunt verplaatsen in mijn denken dan zij, die hier mij raad geven. Van mij den dank, dat gij mij wilt aanhooren en beantwoorden. Ik begrijp niet hoe, hoewel zij die hier zijn, zeggen dat zulks eene geestelijke inwerking is.

V.

Woensdagavond was ik hier en toen zag ik een vreemd iets bij ulieden. Wat kan dat geweest zijn? Gijlieden waart hier behalve die dame op de canapé en toen zag ik een bizonder feit voorvallen, dat ik nooit zag. Een licht ging uit van uwe lichamen en dat licht vormde zich tot een zuil, die een soort gestalte aannam. Wat was dat? Ik begreep het niet, hoewel ik nu reeds een poos in dezen geestelijken toestand verkeer, die de menschen het geestesleven noemen. Het is mij niet mogelijk te begrijpen, wat er mij van gezegd wordt door hen, die mij nu en dan, als ik in ernstige stemming verkeer, bezoeken en ik kan het u ook niet duidelijk maken, kunt gij mij dit verklaren? Ik zie niet in hoe zoo iets mogelijk is en ik begrijp de geestelijke vrienden niet, die mij spreken van de groote kracht, die ideeën hebben en hoe, wanneer de ideeën van meerderen in sympathetischen toestand harmonieus overeenstemmen, die ideeën samenvloeien kunnen tot één idee, evenals, wanneer er een eenheid in bewegingen is, er één beweging volgt van het voorwerp, waarop de krachten worden uitgeoefend, die het voorwerp in beweging brachten. Zoo, zeggen zij, kunnen ideeën, die, wanneer ze goed zijn, geestelijk lichtend zijn, door samenvloeiing een idee vormen en dat kan zoo sterk worden, dat de ideeën voor den toeschouwer een zichtbaren vorm aannemen en dan vormt zich een soort voorwerp, dat in overeenstemming is met de ideeën. Vandaar, zeggen zij, dat ieder mensch zich vormt door zijne gedachten, zijn of haar eigen geestenwereld, vandaar dat de toestanden waarin de menschen, zeggen zij, in de geestelijke wereld aankomen en blijven verkeeren, zoo ontzettend gevarieerd zijn. Voor den een is de toestand zoo geheel anders als voor den ander, ook al komen beiden op denzelfden tijd, op dezelfde plaats uit hunne lichamen in een geestelijke wereld. Het is een feit dat dit alles wel zoo zijn zal, want een deel ondervond ik zelf, maar toch veel er van begrijp ik niet. Het is mij alles nog vreemd, misschien is voor u niet recht duide-

lijk wat ik meen. Ik kan mij dat wel begrijpen, want zooveel weet ik wel, dat van het min of meer heldere van onze gedachten voor een groot deel afhangt of hetgeen gij bij de geestelijke inwerking schrijft, duidelijk zal zijn of niet.

Het is waar, wat zoo even gesproken werd, dat alleen dan wij vooruitkomen kunnen, wanneer wij vooruitkomen willen door Hoogere Hulp en daarom bidden. Ik ondervond dat zelf, want gij kunt u niet indenken in welk een ongelukkigen toestand ik verkeerde, toen ik overging. Geestelijk blind, afgesloten van de wereld, waarin ik was overgegaan, uitgestooten door den dood uit de wereld, waarin ik had verkeerd, zwierf ik in een pikzwarte duisternis rond en ik zocht het lang, zeer lang steeds in een lichamelijke verandering, in eene aantasting van een bizonder deel mijner hersens, die mij deed hallucineeren en droomen over onreëele dingen, en toch ik wist, dat ik goed denken konde en ik werd als dol, dat ik niets begreep en dat ik als een paria rondzwierf. Gij kunt u dat, niet voorstellen, want hoe ook uw leven zij, gij zijt niet uitgestooten uit allen omgang met anderen, zooals ik was. Ik moest echter, dat begrijp ik nu wel, deze periode doormaken, omdat mijne ideeën, mijne wereldbeschouwing, geheel moesten omgekeerd worden, want ik was een materialist en de stof was volgens mijne meening alles; eindelijk, eindelijk kwam er eene kleine verandering, want ook hier gaat alles geleidelijk, niets verandert zonder moeite en niets verandert dan door oorzaken, die dikwerf lange inwerking eischen om het gevolg te hebben. Zoo ook bij mij, geleidelijk vormde zich in mij de meening, dat hetgeen in mij veranderd was, niet viel te rijmen met een aardsch leven; diep en lang trachtte ik te denken; ik zocht naar allerlei theorieën om hetgeen ik ondervond te rijmen met mijne wereldbeschouwing, maar ten laatste, het was niet meer te houden. Ik moest het prijs geven, ik kwam tot het besluit, ik moet dood zijn en toch nog leven, en leven geheel anders dan de voorstelling van de geestelijken op aarde was. Ik dacht dus na, hoe moet ik doen om mij beter geschikt te maken voor een geestelijke wereld, want geschikt er voor was

ik niet, dat begreep en wist ik. Toen maakte zich van mij meester een heimwee naar iets hoogers, naar iets ernstigers, naar een wezen, dat mij begrijpen kon. Ik had steeds een onbestemd geloof gehad, dat, als er een geestelijk leven, en dat wist ik nu, er een kracht zou zijn, die in dat leven regeerde en zoo kwam ik tot een ernstig gebed, geen geprevel van woorden, maar een kreet om licht, om steun, om hulp en ziet een wonder in mijn oogen: als een bliksemschicht doorkliefde een lichtstraal van uit den hooge mijne duisternis en een stem klonk tot mij: »Vertrouw op de Bron van Wijsheid en Liefde. Vraag steeds om hulp en gij zult geholpen worden. Gij moet rijp worden voor andere gedachten en gij zult dat worden, maar ook de geestelijke kennis wordt niet zonder strijd en moeite verworven. Meen niet, dat een verzuim op geestelijk terrein minder zwaar weegt dan op materieel gebied. Het laatste kent gij. Bedenk het eerste, denk er over na, wat gij daar verzuimde in liefde jegens God, de bron van alle geestelijke krachten van het heelal, en jegens uw naaste."

Dat trof mij en ik verzonk in een lang en smartelijk onderzoek naar mijne verzuimen en toen begreep ik veel. Dat onderzoek, hoe smartelijk ook, bracht mij verder dan iets anders. Het deed mij bidden en de duisternis verdween en ziedaar mij nu in geestelijk licht, maar de kennis van het geestelijke is nog gering. Ik sta nog slechts aan den oorsprong van het meer geestelijk leven. Adieu, mijn dank voor ulieder geduld.

VI.

OP PASCHEN.

Sic transit gloria mundi. Daar blijft ook voor den aanzienlijksten mensch geen zweem van zijn aanzien en rijkdom over, dat met hem het rijk des geestes kan ingaan. Niets vergezelt hem daarvan. Wat vergezelde Hem niet, die nu een negentien

eeuwen bijna geleden overging in het gelukzalig gebied van zijn Schepper en die thans zooveel geestelijke leiding oefent over millioenen van zijn volgelingen. Wat was het lot van den armen timmermanszoon, vergeleken bij zoovelen die in eer en aanzien op aarde wandelden, en welk een invloed oefent de eerste uit, terwijl keizers en koningen in het niet zonken, dat is: niet een zweem van invloed behielden. Wij zullen van hieruit u niet kunnen melden welk een mate van invloed de zijne is op het menschdom, maar wil ons gelooven als wij zeggen, dat zijn invloed ulieden op aarde nog bereiken kan door een reeks van werelden nog grooter en volkrijker dan uw aardsche sfeer. O, onnoemlijk zijn zij, die medewerken ter eere Gods op het geestelijk terrein en wat zegt dat nog bij de milliarden werelden.

O, gij mensch, hoe klein en toch hoe grootsch is uw lot Van God hebt gij oorsprong, en daarom wil gelooven, dat de Godsgezanten blijven arbeiden, ook na hun heengaan van de aarde en dat de invloed van hoogere sferen, die der lagere doordringt, ook uwe aarde. Want zij die God dienen, als zijn werkers, als medehelpende op ontzaglijk kleine schaal om Zijne geestelijke wetten te bevorderen (het juiste woord en beeld kan het medium niet doordringen, want ook zonder een ander wezen zijn Zijne wetten volmaakt) maar aan hen die Hem dienen is een mate van beheer toevertrouwd, naar mate van hunne krachten, en ziet de Godsgezant is een Koning in de sferen. Hij, de Christus, beheert vele, vele werelden zooals gij het noemen zoudt. Hem zij de eer van onder de menschen het volledigste te hebben geleerd door lessen en voorbeeld, dat de liefde tot God en uw naaste is het hoogste gebod. Gedenkt dus Zijner op dezen dag.

Vaartwel.

VREEMDE VERSCHIJNSELEN.

In het verhaal dat hier volgt, zal ik de dame die mij het voorval mededeelde zelve laten spreken.

Zij was eene vrij ontwikkelde vrouw, die aan niets geloofde vooral niet aan wat men geestverschijningen of spoken noemt.

Wij waren nog niet lang in Indië; Batavia was mijn echtgenoot als voorloopige woonplaats aangewezen, daar wachtte hij zijne benoeming af bij het Binnenlandsch Bestuur.

Begin Mei 1865 kreeg hij bericht dat hij te Toeban (dicht bij Soerabaia) geplaatst was. Daar ik door ongesteldheid te zwak was dadelijk met mijn echtgenoot mede te gaan, werd er besloten dat ik later zou komen. Ik zou dan de reis, tot Semarang per kustboot maken en van daar over land naar Toeban reizen. Bij den Resident van Hamburg wiens echtgenoote eene oude vriendin mijner moeder was zou ik eenige dagen blijven logeeren.

De reis van Batavia naar Semarang verliep zoo als gewoonlijk. 't Was goed weêr, eene lieve vriendin maakte te gelijk de reis met mij mede; ik verveelde mij geen oogenblik aan boord. Alleen werd mij het verblijf in de hut des nachts onmogelijk gemaakt, door de ontzettende massa kakkerlakken, die ik langs mij heen hoorde snorren. De angst en het afgrijzen voor die walgelijke insekten deed mij in 't midden van den nacht opstaan om vergezeld van Kamia, mijne inlandsche meid naar 't dek te verhuizen. Ik vlijde mij neder op een langen rieten stoel en Kamie legde zich op haar matje ter zijde van mij neder.

Toen wij te Semarang aankwamen, stond er een rijtuig aan den boom voor mij gereed, met een oppasser die uit

Rembang gezonden was om mij op reis te vergezellen en mij in alles te helpen. Hij overhandigde mij een brief van den Resident, waarin deze mij zijn leedwezen te kennen gaf, mij niet persoonlijk af te kunnen halen, daar ZEd. op tournee moest. Doch de oppasser zou voor alles zorgen, ik kon mij op hem verlaten. Deze liet mijn koffer in een karretje plaatsen en zoo reden wij eerst naar het hotel. Daar vond ik een reiswagen met vier paarden gereedstaan. Na eerst een bad genomen te hebben, vertrokken wij in vliegende vaart. Mijn koffer werd achter den wagen vastgebonden, Kamia nam tegenover mij plaats, de oppasser klom op den bok en voort ging het vierspan.

De weg van Semarang tot Patti leverde niets bizonders op. Tot nog toe had ik niet veel van de zoo hoog geroemde Indische schoone natuur gezien. Behalve dat ik Buitenzorg verrukkelijk had gevonden met zijne omringende bergen en prachtigen plantentuin, ook in Batavia was er niets dat mij had aangetrokken.

't Was in het midden van den Oostmousson en boomen, velden, alles zag er grijs en verdord uit. Dicht bij Japara hielden wij stil voor de woning van een Wedono (dorpshoofd). Deze scheen ons verwacht te hebben. Hij hielp mij uit den wagen. Ik werd in eene nette kamer gebracht om mij wat te verfrisschen, en toen ik er uitkwam stond in de pendopo een keurig gedekte tafel, waaraan men mij verzocht plaats te nemen. Deze was overdekt met keurige spijzen, prachtig gekookte rijst in een mandje, gepofte kip, gedroogde visch, gezouten eieren, sajor en heerlijke samba's. Niets ontbrak. De oudste zoon van den wedono bediende mij zelf Heerlijke vruchten voltooiden den maaltijd. Ik was verbaasd over de hoffelijke manieren dier hooge Javanen, te Batavia had ik ze nog nooit ontmoet. Toen ik een half uur daarna wederom in 't rijtuig stapte, vond ik er een bak vol heerlijke vruchten in, om er mij op reis mede te verfrisschen, benevens een mandje inlandsch gebak in pisangbladeren gewikkeld.

Laat tegen den avond kwam ik te Rembang aan. Ik was

doodmoede. De vrouw van den Resident met hare dochter, een allerliefst meisje van zeventien jaar, ontvingen mij allervriendelijkst.

»Zoo kindlief, zijt gij daar eindelijk, kom eerst mede naar mijne kamer, verfrisch u daar eerst, trek sarong en kabaai aan, en gebruik wat, voor dat ik u naar uwe kamer breng. Gij treft het niet op dit oogenblik. Het huis wordt verbouwd, alles ligt overhoop. Daardoor hadden wij hier in 't Residentiehuis geene goede kamer voor u disponibel, maar hier vlak bij 't huis in het oude telegraafbureau hebben wij voor uw logies gezorgd. Ik was te vermoeid om te praten of iets te gebruiken en zei dat ik er maar dadelijk heen wilde gaan.

Een magan (adelijk Indisch bediende) werd geroepen. Deze ging voor met een lamp en nu bracht mevrouw mij zelve naar mijne kamer. Ik moest een trap op, kwam op een portaal nog eene trap op, eene deur werd opengedaan. Licht stroomde mij te gemoet en ik kwam in de liefste, gezelligste kamer die ik nog ooit op Java gezien had. Een groote lamp stond brandend op de groote ronde tafel in 't midden der kamer. Een toilettafel met brandende kaarsen in een hoek, daarnaast een divan met gebloemd sits overtrokken; in een hoek der kamer naast de deur stond een groot ledikant met rose muskietennet en helder witte klamboe. Voor het ééne groote raam dat openstond en waardoor de koele nachtlucht naar binnen stroomde, stond een schommelstoel. »Hebt gij nog iets noodig, dan heeft uwe meid slechts te roepen," zei mevrouw, »beneden aan de trap zit tot 's nachts 12 uur een oppasser, daarenboven wordt dit gebouw 's nachts door vier gardoes bewaakt. Beneden aan de trap zitten er twee. Bang behoeft gij dus hier niet te zijn," zeide zij lachend, terwijl zij mij goeden nacht wenschte.

Ik was erg vermoeid en begaf mij dadelijk ter rust. Ik zag nog hoe Kamia het nachtlicht aanstak, de lamp uitblies en zich op haar matje voor mijn ledikant nederlegde. Zachtjes hoorde ik de bladeren van den tamarindeboom suizen en viel in slaap.

Eensklaps werd ik wakker door een gil. Ik zag hoe Kamia met alle kracht duwend tegen de openslaande vensters en er tegen aanleunende, die trachtte te sluiten; slaapdronken sprong ik op om haar te helpen Mijne eerste gedachte was: dieven! doch op al mijne vragen aan Kamia kreeg ik slechts ten antwoord »Gandaroewô' (spook). Ik was nog te kort op Java om de taal goed te verstaan en begreep de beteekenis niet van dit woord. Ik meende dus dat het dieven beteekende en zei aan Kamia om voortaan het raam beter te sluiten.

Des morgens aan het ontbijt deed ik het verhaal hoe mijne nachtrust gestoord was en hoe hevig ik verschrikt was.

Mevrouw en hare dochter moesten lachen om het woord gandaroewô. Ik hoorde toen pas dat de Javanen daarmede een spook bedoelen. »Die menschen zijn zoo bijgeloovig, herhaalde mevrouw, dat zij overal geesten meenen te zien." Zij liet toen den oppasser roepen en beval hem de zaak te gaan onderzoeken en de wachters te berispen dat zij niet beter hadden opgepast.

Na verloop van een uur kwam de oppasser terug en zeide dat hij de zaak onderzocht had, doch dat die hem nog niet geheel duidelijk was geworden. De wachters dachten dat het misschien de groote aap was, die zooals iedereen wist daar in den omtrek rondzwierf en dikwijls in den tamarindeboom huisde. Deze was misschien aangetrokken door het licht en had naar binnen gekeken. De wachters wisten echter zeker dat het dier veel te schuw was om ergens binnenshuis te komen. Nu werd Kamia geroepen en deze vertelde dat zij, wakker geworden, op het vensterkozijn van het open raam een gandaroewô had zien zitten, die haar grijnzend aanstaarde. Toen was zij hevig verschrikt opgevlogen om het raam te sluiten. De gandaroewô, dit had zij opgemerkt, had slechts een arm. Haar verhaal stemde dus overeen met de bewering van de gardoes dat het de bewuste aap zou zijn. Op mijne vraag aan mevrouw waarom ze dat griezelige dier niet dood liet schieten, antwoordde deze dat men altijd het geloof en de gevoelens der Inlandsche bevolking moest eer-

biedigen. Dat die menschen een bijgeloovige vrees voor dien aap koesterden en men dus het dier, dat overigens geen kwaad deed, vrij liet rondzwerven.

Mevrouw raadde mij aan 's avonds het raam goed te laten sluiten. Ik behoefde verder niet bang te zijn, daar de wachters onder aan de trap den geheelen nacht de wacht hielden tot 's morgens half zes. Kamia en ik werden niet verder verontrust, alleen hoorde ik duidelijk 's nachts voetstappen langs mijne deur gaan en de trap weder afdalen. Ik dacht dat het een gardoe was, doch Kamia antwoordde mij alleen. »Paki sepatoe, gardoe tida." (Deze draagt schoenen, de wachtman niet).

Ik lette er verder niet op. 's Morgens stond ik zeer vroeg op, nam een bad en ging aan zee wandelen. De zee was kalm, zacht kabbelend kwamen de wit gekuifde golven aanrollen. Een frissche morgenwind woei om mijn hoofd. Ik zag van verre eenige visschersbooten en héél, héél in de verte meende ik de omtrekken van een eilandje te bespeuren.

Den volgenden dag zou ik naar Toeban vertrekken. De Resident was terug en deze zou mij zelf een eind wegbrengen. Blijmoedig gestemd begaf ik mij vroegtijdig ter ruste, daar ik den volgenden morgen om half zes gereed moest zijn om te vertrekken. Als gewoonlijk blies Kamia de lamp uit, nadat zij het nachtlichtje had aangestoken en weldra was ik in diepen slaap.

Ik weet niet hoe lang ik had geslapen, toen ik wakker werd en weer naderende voetstappen hoorde. Ik wilde iets tegen Kamia zeggen, doch zag dat zij niet op haar matje voor mijn bed lag. Zij was niet in de kamer. De voetstappen naderden tot voor mijn deur, hielden daar stil; ik hoorde aan de kruk der deur draaien, de deur ging langzaam open en ja . . . hoe zal ik u beschrijven wat ik toen zag, wat er toen binnentrad. 't Was alsof het beeld eener schilderij uit het Trippenhuis, uit zijne lijst was getreden. Gekleed als een Portugees uit den ouden tijd, met hoed met vederbos, een brandende toorts in de hand liep hij langzaam de kamer in,

om de tafel heen, mij met zijne donkere oogen voortdurend doordringend aanstarende. Ik ging opzitten, doch ik kon geen geluid geven, mijn keel was als dichtgesnoerd. Bij de deur gekomen verdween hij weder, die achter zich sluitende. Nu vloog ik uit bed, opende nogmaals de deur en zag de gestalte de trap afdalen. Ik draaide den sleutel om en bleef op den rand van mijn bed zitten, aan mij zelve twijfelende. Had ik gedroomd? Was ik ziek of had ik werkelijk iets gezien? Allerlei gedachten doorkruisten mijn hoofd. Ha, daar werd wederom aan den deurknop gedraaid. Wie is daar, riep ik met schorre stem. 't Was Kamia.

Ik opende de deur. 't Is wat moois om 's nachts weg te loopen en je zieke njonja alleen te laten. Ik had best vermoord kunnen worden, er is hier een man binnen geweest die mij dreigend aankeek. — Een man binnengekomen, zeide Kamia kalm, zonder de minste verwondering te laten blijken. Misschien was 't een wachtman. O, juist, het zal een wachtman geweest zijn, dacht ik, maar hoe brutaal om binnen te komen; wie had hem dit gelast. Ik werd nu boos en gelastte Kamia een wachtman te roepen. Weldra kwam zij weder boven vergezeld door een ouden armoedig gekleeden Javaan. Ik vroeg hem wie er boven was gekomen. Bendoro di Sebrang. was zijn antwoord; hij praatte nog met Kamia en deze vertelde mij toen, dat dit een heer van over de zee was, uit den ouden, ouden tijd. Dat die bij tusschenpoozen zich vertoonde, dat behalve de vorige Njonja Resident, geen enkele Blanda hem ooit gezien had, en dat die er om lachten als de Javanen het vertelden.

Ik geloofde er niets van. Wilde men mij zoo iets wijsmaken, aan mij die vrij ontwikkeld was, die volgens alle regelen der natuurkunde kon bewijzen dat zoo iets onmogelijk was? Neen de dooden kwamen niet terug. Die dood was, b l e e f dood — wat was het dan? Denkelijk een flauwe grap die men zich ten mijnen koste had veroorloofd. Enfin, ze zouden er geen plezier van hebben. Ik verbood Kamia ten strengste er tegen wie ook van te spreken. 's Morgens nam ik onder vele dank-

betuigingen afscheid van mevrouw en hare lieve dochter. Vergezeld van den Resident stapte ik in 't rijtuig en kwam in welstand bij mijn echtgenoot te Toeban aan. Deze was op Java geboren en deelde t geloof der Javanen. Ik verhaalde hem dus wat mij overkomen was. Hij had nog nooit van die verschijning gehoord. Wel van een andere verschijning aldaar die algemeen bekend was, niet alleen onder de inlanders, doch zelfs bij de Europeanen Op het eilandje dat ik in de verte gezien had ligt een controleur begraven, die daar onder zeer tragische omstandigheden was gestorven. Deze zag men nog dikwijls te Rembang. Op mijne ongeloovige vraag hoe die dan over de zee kwam kreeg ik geen antwoord. Mijn man antwoordde alleen, dat het eiland bekend was onder den naam (poeloe controleur) of eiland van den controleur. Toen mijn echtgenoot eene maand later te Rembang moest wezen, vertelde hij de geheele zaak aan den Regent, (ik had hem verzocht om er bij de Residentsfamilie niet van te spreken en de Regent vertelde hem dat in den ouden tijd een Portugeesch veldheer daar geland en later gesneuveld was. Deze was begraven op de plaats waar het oude telegraafgebouw stond waarin ik gelogeerd had. Het was bekend dat hij zich nog gedurig vertoonde. De vorige Residentsvrouw had hem zelfs verteld, hoe zij bij haar ziek kind wakende, zulk eene gestalte op het achtererf, dat aan zee uitkwam, zag loopen.

»En gij hebt mij eerst verteld, dat die Regent zulk een ontwikkeld man was," zei ik.

»Dat is ook zoo," kreeg ik ten antwoord. Hij spreekt Hollandsch, Fransch en Engelsch, en is zeer knap. Ik herhaal, hij is een zéér ontwikkeld man.

»En dan toch zoo bijgeloovig," zei ik spottend, waarop mijn man niets antwoordde, doch schouderophalend weg ging.

Neen, ik bleef er bij, 't was eene flauwe grap geweest.

Nu zes jaren geleden hoorde ik dat mijne oude vriendin, de vrouw van den Resident van Rembang zeer ziek lag en denkelijk niet lang meer zou leven. Ik ging haar opzoeken en vroeg haar op haar geweten af, of zij ook iets afwist van 't

geen ik ten haren huize logeerende ondervonden en gezien had. Ik bezwoer haar bij alles wat haar heilig was, mij de waarheid te zeggen.

Uit hare verbaasde antwoorden kon ik bemerken dat zij van niets afwist, en ik geloofde hare plechtige verzekering dat niemand zich ten mijnen koste eene grap had veroorloofd. Doch ik was nog niet wijzer. Ik was geen geloovige, noch Spiritualist. W a t had ik dan gezien? En waarom had deze gestalte zich aan mij, de ongeloovige, onwetende vertoond? Wie hier op kan antwoorden verzoek ik ten zeerste het te doen.

ISOLINE.

Wij zijn overtuigd dat het antwoord op deze vraag niet anders kan zijn dan dat de schrijfster later gebleken is een ziend medium te zijn. RED.

BRIEF AAN EEN ORTHODOXE VRIENDIN.

Ik heb naar den tekst gezocht, maar kon dien niet vinden. Zoodra ik dien vind, zal ik u dien opgeven. Maar hoe vindt ge het gebod in Exodus 21 vers 26. Ik vind dit al even weinig G o d s W o o r d, als het gebod dat men geen Israëliet moet bedriegen, maar die een vreemde bedriegt zal niet zoo schuldig zijn. In Exodus 21 vs. 20 lees ik : »Wanneer iemand zijn dienstknecht of dienstmaagd doodslaat met een stok, die zal gestraft worden — maar leeft de dienstknecht of de dienstmaagd nog een dag, dan zal de eigenaar onschuldig zijn, want h ij i s z ij n g e l d.' Wij zijn hier ver af van de liefdewoorden van Christus, die het voorbeeld gaf van zijn vijanden te zegenen en wel te doen. Geheel het voorbeeld en leven van Jezus was in strijd met de inzettingen der ouden, ook al dachten de ouden, dat God zelf hen deze inzettingen aan de hand deed. In veel spreekt daaruit de oude mensch: haatdragend, onwe-

tend, wraakzuchtig, onmenschelijk wreed, en zoo wij dit alles willen toeschrijven aan God, begaan wij godslasteringen. In de oude tijden zijn geboden gegeven, die in die tijden voor dat barbaarsche volk noodig waren, waarbij sommige geheel onnoodige wreedheden werden aanbevolen jegens de vijanden.

Jezus leerde dan ook uitdrukdelijk: »Gij hebt gehoord dat tot de ouden gezegd werd: oog om oog en tand om tand, maar ik zeg u: hebt uw vijanden lief, zegent die u vervloeken." Ook aangaande de brandofferen en slachtofferen, die de onmenschelijke wreedheid den mensch ingaf, en zijn onwetendheid omtrent het Godswezen, staat uitdrukkelijk in het Nieuwe Testament, dat de Heer geen lust heeft aan brandofferen en slachtofferen, en verder: »Ik wil barmhartigheid en geen offeranden." Waar wij dus zoo dikwijls aantreffen dat Jezus dòor woorden en daden het oude te niet doet, moeten wij niet angstvallig en bekrompen aan de doode letter blijven hangen, maar den geest aanhangen, die levend maakt. Dit vasthouden aan de letter maakt ons onverdraagzaam voor anderen, doet ons het wezen voorbijzien om den schijn na te jagen. Die zóó aan de letter hangt, kan den geest niet hebben; het doode en doodende maakt ons blind. Daardoor zien wij ook niet in anderen de godsvonk, als zij niet precies denken, zooals ons de letter ingeeft. Ge veroordeelde laatst mijn vriendin, als staande niet in de leer (zeg liever: letter), en als antwoord verkreeg U in het hoofdstuk van Johannes: Laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God. Daar zij dus zoozeer haar moeder heeft liefgehad en haar met opoffering en toewijding verpleegd, woont de geest Gods wel degelijk in deze eenvoudige ziel; want, al had ik de talen der engelen en had de liefde niet, zoo was ik een klinkend metaal of luidende schel. Waar liefde is, daar is Jezus, of wij die liefde bij de Heidenen vinden of bij de Christenen. Staat dan in de vrijheid, waarmede Christus ons heeft vrijgemaakt. Dat is een heerlijk woord, waarop wij ons beroepen. Christus heeft ons vrij gemaakt! Gij wilt den mensch verhinderen na te denken; maar alle woord van God ingegeven, is

nuttig tot leering, tot weerlegging. Door dien geest, ons van God gegeven kunnen wij zeker onderscheiden wat uit God is, en wat uit den mensch. Alles wat streeft naar heiligmaking, naar kennis, naar waarheid, naar volmaakte liefde is uit God. De Heilige Geest is de geest der WAARHEID. Wanneer wij nu dagelijks ernstig vragen om dien geest, zou God dan ons gebed niet hooren? U zegt: wij kunnen niet weten wat uit God is. Wij kunnen dit weten omdat wij van Gods geslacht zijn en zelf reeds in het Oude Testament staat: »Weet gij niet, o mensch, dat God in u gelegd heeft te weten wat goed is. Naar dit heilige oordeel, in ons gelegd, kunnen wij weten wat uit God is, en wat niet. Maar wij willen dit oordeel soms uit vrees te niet doen, daar wij vreezen voor het licht dat dan over vele dingen zou opgaan. Veel wordt toegeschreven aan de werking van den Heiligen Geest, wat voortkomt uit 's menschen ziekelijk brein en ziek gemoed. In Rusland is een sekte van dwepers, die wanen dat de Geest hen ingeeft God door menschenoffers te dienen. Nog onlangs was een groot proces van een dusdanig verblinde, die zijn moeder en zuster levend begraven had om hen Gode te offeren — maar toen het gerecht hem halen kwam om hem te straffen voor dit vergrijp, toen had hij er veel op tegen zelf te sterven. Tijdens de inquisitie, hoeveel slachtoffers werden er levend verbrand in den waan dat men Gode welgevallig was. Laat ons toch voorzichtig zijn en toezien!

Jezus leerde ons dat de gansche wet en de profeten daarin werden vervuld: »In het liefhebben van God met ons gansche hart, in het liefhebben van onzen naaste als ons zelven." Dit is reeds op zichzelf zoo moeielijk, dat wij het leven niet nog moeielijker behoeven te maken met twistvragen die volgens Paulus, dwaas en zonder leering zijn.

J. G.

BRIEF AAN EEN MODERNE VRIENDIN OVER DE SEHERIN.

Lieve H.

Hier zend ik je het kostbaar boek van mijn vriend en leidsman: Dr. Justinus Kerner. Sinds hij mij het bericht uit de andere wereld zond, dat hij bij mij is en mij wil helpen, beschouw ik hem als mijn beschermheilige. Dat is het geheimzinnige trekken geweest, toen ik voor het eerst zijn dierbaar gelaat zag.

Reeds de mooie inleiding zal je zeggen met welken geest men te doen heeft. Het is een oud boek, dus hier en daar wat verouderd gesteld, maar het is toch niet zoo oud als ik dacht, misschien een halve eeuw, dus geschreven in het begin van de spiritualistische beweging die uitging van Amerika.

Ik moet je eerlijk zeggen dat ik het gedeeltelijk met schromen uit mijn handen geef, want ik vrees zeer dat je er niet in vinden zult wat je je voorstelt. Het is niet de mystiek van Jacob Böhme, noch ook het eigenaardige gestelde, waarvan een literaire geest geniet; het zijn eenvoudig de uitingen van het diep inwendig leven, en zooals de titel aangeeft: het »Hereinragen einer Geisterwelt in die Unsere.' Daar je hieraan niet gelooft, zal veel je misschien zinledig schijnen. Ook ben je niet, zooals ik, orthodox »angelegt" in dien zin dat men op later leeftijd en na zich eerst losgemaakt te hebben van alle banden, door het spiritualisme weerkeert tot de waarheid die de orthodoxie omsluierd bevat, want wij grijpen de symbolen terwijl de orthodoxie de feiten neemt en daarbij zweert.

Ik onderschrijf dus alles wat in het Evangelie staat, tot zelfs het ons vrijkoopend en verlossend bloed van Christus,

ook al weer in dien zin, dat dit offer was volgens de Joodsche wet, en dat, op den tijd dat Christus voor de waarheid zijn leven offerde, door den hoogepriester in den tempel het lam geofferd werd, met welks bloed hij de wachtende menigte in het voorhof besprenkelde. Dat dus de Joden, die Christus eerste volgelingen werden het geslachte Lam Jezus hielden voor het vereischte zoenoffer, wiens bloed ontzondigde, is een natuurlijk gevolg hunner leer. Wij Christenen, door Christus vrijgemaakt, nemen nu ook hiervan het symbool. De verschijning van Jezus na zijn dood wat was dit anders als het zichtbaar worden van Zijn astraal lichaam, het geestelijk lichaam, waarvan Paulus spreekt. Paulus, als ziener (wij zouden zeggen medium) zag Jezus, toen hij uittrok om zijn discipelen te belagen; hij, hoorend en ziend medium, hoorde en zag Jezus, en de werkelijkheid dezer verschijning had de macht deze ziel te bekeeren. Jezus, als ziener, zag op den berg der verheerlijking Mozes en Elia, en sprak met hen en Zijn aangezicht en Zijn kleederen werden wit en blinkend als de zon. Wat was dit anders als waarnaar wij streven: de gemeenschap der zaligen? Voor ons is Jezus de groote Ziener, het groot genezend Medium, werkelijk de Middelaar tusschen hemel en aarde, tusschen de zichtbare en onzichtbare wereld, en de band, dien Hij gevoelde tusschen Hem en God, was zoo groot, dat Hij zich in waarheid noemen mocht: de Zoon.

Dit alles zult ge te bedenken hebben bij het lezen van dit boek, want de »Seherin van Prevorst" spreekt in sommige toestanden naar de ingeprente orthodoxe opvatting, maar als in symbolen. Dit is het geweest dat vele vrijdenkers heeft afgeschrikt van dit heerlijk werk, want zij dachten niet diep genoeg om den zin te grijpen die verborgen ligt in de woorden. En zij kenden niet de kracht van het gebed omdat zij loochenden »das Hereinragen einer Geisterwelt in die Unsere." Ja, dat Roomsche geloof is ons, Protestanten, in weten ver vooruit. Zij hebben hun heiligen, die zij aanroepen, op wier hulp zij vast vertrouwen. Wat is hierbij de moderne opvatting koud en dood! Neem welken godsdienst ge wilt, zelfs bij de wildste

natuurvolken, overal vindt men terug het geloof aan een voortleven, het medeleven met de gestorvenen. Daarom juist begroeten wij het Spiritualisme als het begin eener nieuwe aera; dit is het geloof dat allen kan vereenigen en verzoenen. want het is het innerlijk weten door de natuur in ons gelegd, maar verdonkerd door 's menschen zinneloos leven.

In de Seherin kwam dat innerlijk weten, dat bovennatuurlijk leven tot zijn recht, door het langzaam kwijnen van het natuurlijk lichaam. Zie eens op blz. 175 haar teekening van den zevenden zonnekring. op blz. 178 dat allerfijnste innerlijk schrift. Juist dat volkomen zuivere van het teekenen, het fijne en zuivere van het schrijven heeft velen overtuigd van het volkomen zuivere harer innerlijke openbaringen.

J. G.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS.

(Vervolg van het XIXde Hoofdstuk, bladz. 158.)

Het was slechts nadat Mr. Green een lang betoog had gehouden, waarin hij beweerde dat hij den vreeselijken brief van den vorigen avond, slechts had voorgelezen als »predikant" en als kampioen voor de openbare deugdzaamheid, dat Mr. Walker, op zeer zachtmoedigen toon ten antwoord gaf dat hij ook een brief wilde voorlezen. Dat hij dien had ontvangen van een persoon die tot op dienzelfden dag geheel en al vreemd voor hem was geweest; doch de brief, zeide hij, zou voor zichzelf spreken. Toen ging hij voort, met een vaste, heldere stem, die krachtig weerklonk te midden van de opeengepakte menigte, met den brief voor te lezen, waarvan ik den inhoud reeds hierboven heb medegedeeld.

Terwijl hij met lezen voortging werd Mr. Walker tusschenbeide in de rede gevallen door het gemompel van »O!" en andere teekenen van sympathie en verontwaardiging. Deze werden hoe langer hoe merkbaarder, totdat toen hij ophield, en nadat hij had aangeboden de getuigenissen over te leveren die ik uit had geschreven er zulk een storm in het gebouw oprees van geschreeuw, handgeklap en toejuichingen, die telkens hernieuwd werden, zooals ik, in geheel mijn openbaar leven nog nooit had gehoord. Toen men eindelijk, met groote moeite, stilte had verkregen, stond Mr. Green op, met een doodsbleek gelaat en zeide met een haperende, heesche stem: »En mag ik weten wie de schrijver van den brief is, en waar hij is te vinden?"

»Hier!" riep mijn echtgenoot, mij de hand reikende om op te staan, en zelf ook opstaande. »Gij vraagt wie de schrijver is van dien brief? Het is de dame die aanstaande Zondag zal spreken in het Prince's Opera House. Gij vraagt waar zij is? Zij is hier om u zelve te antwoorden."

»En om te zeggen," voegde ik er bij, »dat, indien de toehoorders een comité willen vormen om de waarheid te onderzoeken van hetgeen in dezen brief vermeld werd, ik hen alle

mogelijke inlichtingen wil verstrekken voor dit onderzoek, en niet zal trachten deze stad te verlaten, totdat de antwoorden zijn ingekomen.

Nog meer uitroepingen, nog meer gejuich en drie toejuichingen in het bijzonder voor »Emma Hardinge Britten'' en toen voor »Thomas Walker'' volgden hierop, en het duurde lang, zeer lang voor dat het geweld kon gestild worden door de vereenigde pogingen van de twee platform-commissies. Toen eindelijk stilte was verkregen, stond Mr Green op, en in een zeer korte, mannelijke en beleefde aanspraak, zeide hij: »Hij was, evenals zijn vriend Mr. Walker, geheel onbekend met Amerika en de Amerikaansche toestanden, behalve van hooren zeggen; dat de brief, die in zijne handen was gekomen, geheel ter goeder trouw door hem was voorgelezen. Hij dacht niet dat een commissie van onderzoek noodzakelijk was, daar de schrijfster van Mr. Walker's brief tegenwoordig was, en de omstandigheden die zij had medegedeeld voor zichzelve spraken, evenals haar oprecht aanbod voor een onderzoek

Onder deze gegevens was hij, Mr. Green, gewillig om de door hem ontvangen brief, dien hij had medegedeeld onbetrouwbaar te noemen, en meende hij, dat, daar beide disputeerenden volmaakt ter goeder trouw geweest waren, zij het beste zouden doen, met elkander de hand te schudden, als een teeken van wederzijdsche goedwilligheid, en het debat dadelijk te sluiten.

Ik kan niet zeggen dat deze aanspraak met betuigingen van geestdrift werd ontvangen. En zelfs toen de beide tegenstanders elkander de hand gaven, terwijl de twee heeren, die als voorzitters van de twee commissies waren opgetreden, complimenten wisselden over hunne wederzijdsche cliënten, scheen het eind van het debat, hoegenaamd niets van de vroegere belangstelling te doen herleven. Om de waarheid te zeggen, werd de heele zaak bij het eind, veel prozaïscher opgevat, dan gedurende het verloop.

Dit was niet het geval met de begroeting die mij te wachten stond met mijn echtgenoot, en een groepje vrienden. Toen wij de zaal verlieten, werden wij aangesproken door een

groote menigte van gelukwenschenden, die mij verzekerden dat mijn brief, de beste reclame was die men had kunnen bedenken voor mijne openingsvergadering op aanstaanden Zondag.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Na het voorval, dat in het vorige hoofdstuk vermeld is, bleef ik tien maanden in Melbourne, gerekend van den tijd van mijn aankomst in de stad, en hield iederen zondagavond voordrachten in het »Prince's Opera House," somtijds voor meer dan twee duizend personen, terwijl ik een of meer voordrachten hield op avonden in de week in andere zalen van de stad. Behalve mijne lezingen te Melbourne sprak ik dikwerf te St. Kilda, Gippsland, Ballarat, Geelong, Sandhurst en andere plaatsen die van uit Melbourne waren te bereiken.

Mr. Terry en de Victoria Association hielpen ons zooveel mogelijk; het voornaamste gedeelte, wat het organiseeren en het leiden dezer »meetings' aanging, kwam echter voor rekening van Dr. Britten, terwijl het mijn taak was om bijkans ieder uur dat mij overbleef te besteden met antwoorden te schrijven voor de antagonistische pers correspondenten. Deze antwoorden werden, dit moet ik zeggen, altijd beleefd door de Victoria-dagbladen opgenomen.

In bijzonderheden over den gewonen gang mijner professioneele plichten wil ik hier niet treden. Duisternis en licht, storm en zonneschijn, speelden daarin beurtelings een in het oogloopende rol, even als deze veranderingen dit doen in den physieken dampkring.

Ik kom slechts terug op de weinige gebeurtenissen die eenigermate van directen invloed waren op de zaak, die ik bezig was te bepleiten.

Het eerste opmerkenswaardige voorval had aldus plaats. Nadat ik ongeveer zes maanden met onveranderlijk succes

voordrachten had gehouden te Melbourne voor ontelbare toehoorders, kregen wij een bezoek van een heer die zich aanmeldde als iemand die giften verzamelde voor een hospitaal te Melbourne, blijkbaar met het oogmerk, om mij als het mogelijk was, over te halen om een lezing te houden ten voordeele van deze nuttige instelling.

Hij sprak over de noodzakelijkheid van geldelijken steun, den grooten schuldenlast waarmede het hospitaal was bezwaard, en de behoefte aan hulp om dit werk van weldadigheid voort te zetten. Hij voegde er bij dat hij kort geleden een mijner voordrachten had bijgewoond, en het groot getal toehoorders gezien hebbende, »kon hij niet nalaten de hoop te koesteren, dat ik mijne wonderbare aantrekkingskracht" zooals hij het noemde zou gebruiken, ten behoeve van zulk een edele zaak als het onderhoud van het hospitaal te Melbourne.

Dr. Britten en ik gaven onzen bezoeker de verzekering dat niets ons grooter genoegen zou verschaffen dan één of, indien het noodig bleek meer voorlezingen te houden tot steun van dit hospitaal. Maar wij voegden er bij, in het bijzijn van vrienden die instonden voor de waarheid van onze mededeeling, dat de Spiritualisten bij gelegenheid eener zekere Zondagsche Hospitaalcollecte, voor onze aankomst alhier, een som van acht pond hadden gezonden uit naam hunner vereeniging, als bijdrage voor het Hospitaalfonds. Deze gift was echter met verachting teruggezonden door de vrouw van den Bisschop Perry, een van de hospitaalregenten, met de beleedigende opmerking dat zij weigerden hulp aan te nemen uit zulk een ongeloovige bron als die der Spiritualisten.

Eenige onzer vrienden, die bij dit onderhoud tegenwoordig waren voegden er bij, dat hoewel de vrome Bisschop en zijne echtgenoote, de hulp versmaad hadden van een groepje lieden, die misschien braver en godsdienstiger waren dan iemand anders in de stad, zij niet te hoog stonden om twee benefietvoorstellingen aan te nemen van een troepje Neger-zangers. Ook hadden zij een groot bal georganiseesd tot steun van het hospitaalfonds, dat verscheidene honderden ponden opbracht,

waaraan het overgroote gedeelte (behalve 20 pond, die aan het hospitaal werden gegeven) opging aan decoraties licht, huur en ververschingen.

Dit alles werd door den armen collectant toegegeven, maar te gelijk deelde hij mede dat het bestuur van het hospitaal thans in meer liberale handen was overgegaan, dat de nood dezer instelling dringend was, en dat hij vast vertrouwde uit den aard mijner leeringen, dat ik de hulp die ik zoo gereedelijk kon geven, niet zou weigeren.

Lachend gaf ik ten antwoord dat, wanneer men maar niet van mij verlangde, dat ik mijn gezicht zwart maakte, op de banjo of op de trommel speelde, of dat ik moest aanzien dat de entréeprijzen voor dansen en smulpartijen werden gebruikt, ik mij gelukkig zou rekenen zooveel dienst te bewijzen tot steun van het Melbourne-hospitaal, als in mijn vermogen was. Daar een van onze meest achtenswaardige persoonlijke vrienden, Dr. Motherwell, zeer goed bekend was met het hospitaal-bestuur, vernamen wij weldra dat onze bezoeker, de collectant, ernstig berispt was geworden, omdat hij mij, zonder voorkennis van de commissie, die gunstig gestemd was voor mijn aanbod, bedankt had, op grond dat zij van het Melbourne hospitaal geen »reclame paardje' wilden maken voor de lezingen van Mrs Britten.

Daar het wel bekend was in Melbourne dat mijne voordrachten tenvolle in staat waren om réclame te maken voor zichzelven, en dat zij geen benefiet-voorlezingen noodig hadden om tot »réclame-paardjes" te dienen, bracht Dr. Britten den onbeleefden brief van weigering dadelijk naar de »Melbourne Age" een van de liberaalste dagbladen der stad.

Deze werd gepubliceerd tegelijk met een door mijzelve geschreven relaas van de geheele geschiedenis, van het begin tot het einde, niet alleen in de »Age" maar ook in andere dagbladen en de hospitaaldirecteuren werden eindelijk »bewogen," of het was door schaamte of door eenige andere beweegreden zou ik niet kunnen zeggen, mij — zooals ik geëischt had — een schriftelijke verontschuldiging te zenden,

en mij te verzoeken de voorgestelde lezing te houden ten voordeele van het hospitaal.

Hierin stemde ik dadelijk toe en daar er groote verontwaardiging was opgewekt bij de goedgezinde inwoners der stad, door het onrecht dat men had getracht mij aan te doen, overtrof de uitslag onze hoogste verwachtingen.

De verschillende stedelijke dagbladen bespraken de behandeling die wij hadden ondervonden in lang niet malsche termen en namen onze advertentiën voor de hospitaal benefietvoordracht gratis op.

Onze goedgezinde drukkers gaven de kaartjes voor niet en toen Dr. Britten en onze vriend Mr. Dempster een bezoek brachten aan den Mayor en hem mededeelden dat de hospitaalcommissie zooveel behoefte had aan hulp, deed hij edelmoedig afstand van de huur van 20 pond voor de groote stadszaal, waarin ik de voordracht zou houden, en een van de beste musici der stad bood aan om een uur lang op het groote orgel te spelen, vóór den aanvang mijner toespraak.

Ik voeg hier nog bij, dat ik, in plaats van het »Melbournehospitaal tot een »reclame-paardje te maken voor mijn Spiritualistische lezing'' juist voor deze bijzondere gelegenheid een van de beste physiologische voordrachten uitzocht, die ik vroeger reeds had gehouden toen ik de physiologie en de electriciteit bestudeerde.

De voordracht werd met geestdrift ontvangen. De ruime zaal was propvol en de entrées bedroegen meer dan 200 pond, die in hun geheel aan de hospitaalcommissie werden overgemaakt, zonder eenige korting.

Volgens de statuten dezer instelling, gaf deze som door ons aan het hospitaal geschonken mijn echtgenoot en mij het recht om levenslang eereleden van het bestuur te zijn. De stukken hiervan hebben wij nog altijd in ons bezit, onderteekend door de personen die in het eerst onzen bijstand op zulk eene beleedigende wijze verwierpen.

(Wordt vervolgd.)

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS.

(Vervolg van het XXste Hoofdstuk, bladz. 196.)

De tweede merkwaardige gebeurtenis die ik moet mededeelen is de uitgave van een klein boekdeeltje van mijne hand, dat eene oplage heeft gehad van vele duizenden exemplaren, getiteld, »Het geloof, de feiten en de bedriegerijen van de Geschiedenissen der Godsdiensten."

De omstandigheden die mij tot de uitgave van dit werk noopten waren de volgende. Na mijne eerste openingsvoordrachten, over de geschiedenis, grondbeginselen en philosophie van het Spiritualisme, werd het publiek verzocht om eene commissie te benoemen van vijf aldaar tegenwoordig zijnde heeren, die, zooals altijd mijne gewoonte was, verzocht werden het onderwerp voor mijne volgende lezing op te geven. Verscheidene weken na deze schikking, waren de gekozen onderwerpen, onveranderlijk, over, of betrekking hebbende op den oorsprong van de verschillende oude geloofsbelijdenissen, en hunnen invloed op de latere leerstellingen en de eischen van het Christendom en den Stichter daarvan.

Met het oog op de opzienwekkende openbaringen die aldus tot het publiek werden gebracht, hadden de vroegere aanhangers van zekeren »Eerwaarde Heer", wiens toehoorders zichtbaar waren gedund, sedert de Zondag's meetings in het »Prince's Operahuis' hunnen aanvang hadden genomen, dezen gezegd, dat hij noodzakelijk de iconoclastische beweringen van die ongeloovige redevoerster moest beantwoorden, en zelfs met haar in debat treden en haar verslaan. In het eerst spotte de »Eerwaarde' met het denkbeeld notitie te nemen van eene vrouwelijken predikant, en nog wel met haar in débat te treden en stelde zich te vreden met het bekende gebod van Paulus op te halen, »dat de vrouwen moesten zwijgen in de vergaderingen, enz.

Toen echter, deze Herder der zielen bemerkte dat zijne schapen niet tot stilzwijgen konden worden gebracht door de Paulinische logica van voor twee duizend jaren, en dat zij

hem niet langer wenschten aan te hangen, indien hij hen niet kon overtuigen dat die vermetele, ongeloovige predikster, ongelijk had, gaf de geleerde heer een vlugschrift uit. Hierin erkende hij de historische voorspellingen over de verschillende »Messiassen" »Avatars," »Zonen Gods' en »Christussen,' die allen naar men zegt de verschijning van Jezus van Nazareth waren vooraf gegaan en de wonderbare gelijkenis hunner geschiedenis en onderwijs met die van den Nazarener. Maar wat komt dit er op aan? Al deze Heiden sche Messiassen, verklaarde hij, waren mythen en al deze verwachtingen, of met andere woorden, profetiën hadden het oog op den laatsten doch eenig waarachtigen en oorspronkelijken Christus; en Jezus van Nazareth zelf, indien hij de laatste was van allen, was de eenige die moest worden aangebeden als den Eenig geboren Zoon van God.

Ik wil hier niets zeggen over deze zonderinge wijze van redeneeren en over de historische nauwgezetheid, behalve dat, zooals ik zeker weet een groot aantal menschen er niets van geloofden. Gelukkig heeft de vindingrijke »WelEerwaarde" in een zekere stad van het Christelijke Engeland, namelijk Manchester een geloovige gemeente gevonden, die zich gemakkelijker liet tevreden stellen, dan de Kolonisten.

Het gevolg van de bovengenoemde omstandigheden was de uitgave van »Geloof, feiten en bedriegerijen van de Geschiedenis der Godsdiensten," dat in Melbourne gedrukt werd en uitgegeven met de volgende inleidende woorden:

»Gedrongen door de blijkbare neiging van het algemeene gevoel, waren de voordrachten van de schrijfster noodzakelijk gericht op analytische onderzoekingen naar den oorsprong van het godsdienstig geloof, deszelfs natuur, geloofwaardigheid en de bewijzen die de geestelijkheid kon bijbrengen tot staving van haar recht, om den menschelijken geest te beheerschen. De aldus te voorschijn geroepen denkbeelden brachten vele verbazingwekkende en revolutionaire bewegingen mede en daar de beperktheid van extemporé toespraken nauwelijks de getuigenissen van talrijke gezaghebbende personen gedoogden,

zag de schrijfster de noodzakelijkheid in om voor hare talrijke belangstellende toehoorders eenige opeenvolgende en gemakkelijk bereikbare gegevens te boek te stellen van de voornaamste punten harer theologische voordrachten. Daar moest zulk een groote menigte getuigenissen bijkomen en verwijzingen naar erkende autoriteiten, dat de middelen van onderzoek in des lezers bereik konden worden gesteld . . . . Zoover als mogelijk is, zijn de meest bereikbare middelen tot het onderzoek van de aangehaalde schrijvers, duidelijk aangewezen, en hoewel er slechts een onnoemelijk klein gedeelte van de stof die de studie van den waren denker zoo waardig is, is aangeroerd, vertrouwt de schrijfster dat het totaal, aan hetgeen reeds is gegeven, genoeg zal zijn om den weg te wijzen tot de erkenning van een reiner »Geloof' en sterker »Feiten" dan de godsdienstgeschiedenis ooit aan het menschdom kan schenken, onder het eigenaardige kleed van het kerkelijk gezag en de angstwekkende wolk van het geheimzinnige, die de sterkste vesting is van priesterbedrog en kerkelijke geveinsdheid." Ik mag niet nalaten te vermelden dat wij rijkelijk ons aandeel kregen aan allerlei ondervinding op onze reizen door de Australische bosschen zoowel als in de drukke steden. Voor ons tweede bezoek aan Sidney drong Mr. Wilson, een bemindeld man en ijverig Spiritualist er sterk bij ons op om onze reis overland te nemen in plaats van over zee. Hij verzocht mij ook dat ik mij zou ophouden in zes verschillende steden van het binnenland, die hij opgaf om daar lezingen te houden, waarvoor hij alle beschikkingen en onkosten op zich zou nemen, terwijl hij mij nog ruimschoots voor mijne diensten zou betalen. Daar er geen andere reisgelegenheid was door de districten die hij had uitgekozen, dan een zware oude Amerikaansche postwagen, over vreeselijke wegen, die door ossenwagens, schaapherders of de beruchte boschroovers gebaand waren, en iedere sloot of watergat, waardoor de koets met vijf paarden ons moest trekken, vol adders zat, en de bekende Kelly rooverbende, bijzonder in de bosschen huisde, waardoor wij heen moesten, hadden wij toch het vooruitzicht, hoe romantisch het

ook mocht schijnen, een van de avontuurlijkste tochten te ondernemen, die ik, naar ik meen, ooit gewaagd heb.

Wanneer ik terugzie op de gevaren van onze wilde reizen en de onbeschrijfelijke vermoeienissen die wij hadden te doorstaan, kan ik in waarheid zeggen, dat het een wonder was dat wij beiden het leven er niet bij inschoten. Onze laatste halte was Albury, waar wij kennis maakten met Mr. Phillippi, een groot druivenplanter en wijnfabrikant, en een hoogst beschaafd Spiritualist die ons hartelijk ontving. Op deze en op al onze voorgaande halteplaatsen werden wij goed ontvangen, opgewekt door talrijke toehoorders en dikwijls geroerd door de verhalen van zonderlinge en akelige manifestatiën waarvoor deze verwijderde landstreken rijp schenen te zijn.

Sommige der spokende, aan de aarde gebondene geesten van de ontembare inboorlingen, de wilde boschloopers, of de tot nu toe onontwikkelde geesten van de veroordeelde misdadigers, ontmoette ik keer op keer, en hunne tegenwoordigheid gaf mij reden te over om de waarheid van de bewering van mijn wijzen geestelijken vriend te gelooven, dat de geestenwereld hier rondom ons is; dat het de verdunde, gesublimeerde ether is die deze planeet doortrekt en die zich uitbreidt in »zones" en kringen totdat zij in aanraking komt met de geestelijke sferen van de naburige planeten in het luchtruim.

Ik had dus geen moeite om mij rekenschap te geven van den stroom van wilde en misdadige geesten, die in deze Australische bergen en bosschen rondspookten, die vervuld waren met die bijzondere deelen van de geestelijke sferen, bewoond door de aan de aarde gebonden zielen van hen die vroeger (evenals de wortels en planten) bewoners waren geweest van deze eigenaardige streken.

Van Albury moesten wij negentig mijlen ver een verschrikkelijken tocht maken in den postwagen, om naar Wagga Wagga te komen, het station waar wij op den trein konden gaan naar Sydney.

Het was een ontzettende reis. Wij hadden gehoord dat

menig reiziger de hersenen te pletter had gestooten tegen het dak van het rijtuig, wanneer het in een watergat geraakte of er uit werd getrokken, want die verschrikkelijke weg was daar vol van.

De via dolorosa kwam eindelijk ten einde, en toen wij het ruwe, wilde station bereikten, Wagga Wagga genaamd, het groote veehandel dépot van dit distrikt, vonden onze vermoeide leden en matte hoofden een rustplaats in een hotel, recht tegenover een straat, waar een bezoekhuis stond, een winkel met gesloten deur en venster, waarboven in groote geschilderde letters stond te lezen »Arthur Orton, slachter."

Dit huis was verlaten, zooals onze huisheer ons mededeelde Het dankte zijn slechten naam hieraan, dat het bewoond was geweest door zekeren Arthur Orton, een man van lage afkomst, van wien de bewoners van dit district, die zeer bekend waren met zijn karakter, gelooven dat hij zich bij het Engelsch publiek heeft ingedrongen als Sir Roger Tichborne.

Hoe dieper wij doordrongen in deze geschiedenis, hoe erger zij ons toescheen, en het zou moeilijk zijn om de inwoners van Wagga Wagga te overtuigen, dat de echte Sir Roger Tichborne, over wien men wist dat deze Arthur Orton een sterken invloed had verkregen, niet vroeger of later de bekwaamheid van dezen Australiër in zijn slagersambacht had ondervonden, terwijl hij, Orton overbleef om Sir Roger te personifieeren, als de erfgenaam in het bekend proces.

Wij vertrokken weldra van deze eenzame, treurige plek, het tooneel van zooveel dat terugstootend was in de herinnering en de omgeving, en gingen op den trein die ons naar Sydney voerde.

Hier wisselden wij weder ons professioneel werk af met uitstapjes — nu naar de oranjeboschjes van Paramatta of eenige van de lieflijke plekjes van de schoone golf van Sydney en dan naar de woeste, eenzame kust, met het eenzame huis er op, dat uitzag op een rusteloos golvende zee en een landstreek die zich uitstrekte, ver weg van de kust naar de groene vlakten, en dicht bedekt met wilde bloemen, dat deze

verwijderde plek daardoor de bekende en veelbeteekenende naam van Botany Bay gekregen heeft.

Men moet echter weten, dat deze plaats, nimmer, zooals men zich altijd verbeeld heeft een kolonie is geweest voor veroordeelde misdadigers.

Het eenige gebouw dat op deze kust wordt gevonden en dat nog wel van modernen datum is, is een herberg of restaurant. De werkelijke plaats van het straf station was zes mijlen verderop gelegen. Vroeger heette het Port-Jackson, een naam die te akelig was om voort te duren, nadat het had opgehouden een kolonie voor veroordeelden te zijn, en daarom is veranderd in den tegenwoordigen Sydney. Uit deze stad vertrokken wij terwijl tal van handen naar ons werden uitgestrekt, vele oogen vol tranen stonden en zegenbeden ons werden toegefluisterd door dierbare en nooit te vergeten vrienden, om mijn volgend en laatste contract te vervullen te Melbourne.

Wederom betrad ik het tooneel van rusteloozen geestelijken strijd en worsteling, dat altijd te wachten staat aan de pioniers van eene nieuwe hervorming. Ik kan thans kalm doch plechtig verklaren dat de tooneelen die ik en mijn werkzame, doch zeer fijngevoelige echtgenoot moesten doorleven, nimmer door ons hadden kunnen verdragen worden zonder onze gezondheid, opgeruimdheid en zelfs ons leven ten offer te brengen, wanneer wij beiden niet onophoudelijk waren ondersteund geworden door de altijd tegenwoordig zijnde opgewektheid, wijze raadgevingen en sterke helpende handen van onze geliefde geestelijke vrienden.

»Eind goed, al goed!" Al mijne getrouwe, oprechte en ware vrienden schaarden zich om mij heen in even grooten getale als voorheen. De toehoorders waren nog even vol geestdrift als vroeger en mijn laatste- en afscheidsmeeting in de stad werd gekenschetst door de aanbieding van een prachtig geëmailleerd eierstel, met het fijnste zilveren graveerwerk en versierselen en een zwaren gouden potloodhouder aan mijn echtgenoot. Deze beide prachtige geschenken werden ons vereerd door de lieve Mej. Rickets, een groote en edele philantropische

vrouw, die beter bekend is door hare geheime weldaden dan door hare publieke werken.

Vele van de geachte vrienden die mijne koloniale bezoeken tot een reeks van openbare triumfen hadden helpen maken en ons eene hartelijke vriendschap betoonden zijn reeds een hooger leven ingetreden. Onze geliefde vrienden Dr. Bowie Wilson, Mr. S. G. Watson van Yarra Grange, Dr Motherwell, verscheidene van Mr. Hugh Junos Brown's lieve kinderen, en menig andere geachte vriend, behooren tot de verdwenen gezichten die in de koloniale wereld zullen worden gemist.

Mr. H. Perry is nog steeds de onvermoeide arbeider in de zaak, voor welker stichting en onderhoud hij zooveel gedaan heeft, terwijl Mr. H. Junor Brown, met zijne geliefde vrouw, en de overgeblevenen van zijn gezin hun waardige getuigenis geven en hun geachten naam, om de groote zaak te steunen door hun persoonlijken invloed en hunne schoone letterkundige bijdragen.

Het is genoeg hierbij te voegen dat op Dinsdag, 8 April 1879 mijn echtgenoot en ik zich inscheepten op de stoomboot Albion, en, omringd door een talrijke groep dierbare en sympathieke vrienden, brachten wij een hartelijk vaarwel toe aan de kusten van Australië, voor immer hier op aarde, terwijl wij wegzeilden naar het Paradijs der Zuidzee — Nieuw-Zeeland.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Toen wij aankwamen op de kusten van Nieuw-Zeeland en naar het acht mijlen van de haven verwijderde Dunedin werden gebracht, dat de voornaamste stad van de drie eilanden is, en waaruit men briefwisseling met ons had gehouden, bemerkten wij, zooals vroeger, op onze koloniale zwerftochten dat al het werk, hetzij het onze tijdelijke woonplaats betrof of de organisatie van onze openbare samenkomsten, afhankelijk

was van onze eigen energie en persoonlijke inspanning. Geheel verschillend van de gewoonte van de goede Amerikaansche vereenigingen, werd er geen verblijf aangewezen aan de sprekers, was er geen zaal gehuurd, of aankondigingen gedaan, of iets wat maar naar hulp zweemde aangeboden. Al deze maatregelen in dit vreemde land moesten genomen worden door mijn onvermoeiden echtgenoot.

Een paar hartelijke spiritualistische vrienden brachten ons een bezoek, raadden ons aan in welk hotel wij moesten gaan logeeren, en deelden ons mede welke kansen er zouden kunnen zijn van eenig succes op de Zondag-vergaderingen. Maar een zaal moest er nog gezocht worden door Dr. Britten zelf en een tijdelijke woonplaats eer wij iets konden aanvangen.

Later vonden wij vele vrienden die wij leerden hoogachten in Dunedin, maar onze eerste aankomst was eenzaam en droevig en wij dachten met weemoed en menige smartelijke zucht terug aan de hartelijke en energieke vrienden, vijf of zes duizend mijlen ver in New-York of Boston.

Dr. Britten was echter, als gewoonlijk door niets uit het veld te slaan en huurde het »Princess-theather voor mijne eerste Zondag-avond lezingen, maakte de advertenties op, liet de annonces drukken, zocht een gezellig pension, en in een steeds grooter wordenden kring van velen die ten laatste hooggeachte vrienden werden, gaf ik gedurende eenige maanden Zondag-avond voordrachten te Dunedin, voor tal van geestdriftvolle toehoorders, en op avonden in de week deed ik dit op verschillende bereikbare plaatsen.

Het Spiritualisme was in het geheel niet onbekend in Nieuw-Zeeland. Mr. Peeples en Mr. Charles Bright hadden beiden met goed gevolg voorlezingen gehouden in Dunedin en een van de meest populaire Schotsche Kolonisten in deze stad, (grootendeels bewoond door Schotsche landverhuizers) Mr. John Logan, die niet alleen een populair burger was, maar ook een rijk landeigenaar van deze plaats, had daar zonderlinge dingen beleefd. Ik wil mijn eigen verhaal even terzijde zetten, om daarvan een kort verslag te doen, en daarbij de

woorden gebruiken uit mijne »Negentiende eeuwsche Mirakelen".

Een van de eerste onderzoekers op de eilanden was Mr. John Logan, een rijk en invloedrijk kolonist in Dunedin. Deze heer had het, hoewel hij eene hooge en waardige plaats bekleedde in de eerste Presbyteriaansche Kerk der stad, niet alleen gewaagd de spiritualistische cirkels bij te wonen, die door andere achtenswaardige onderzoekers werden gehouden, maar was, zooals het gerucht van hem zeide zelf een uitstekend medium geworden voor spiritualistische communicaties.

Op 19 Maart 1873, werd Mr. Logan opgeroepen om voor de Kerkvergadering te verschijnen, die zou gehouden worden om deze zaak te onderzoeken en zoo noodig de zware misdaad te bestraffen.

Tot op dien tijd was de edele echtgenoote van den beschuldigde niet met hem medegegaan in zijn spiritualistisch onderzoek.

Nu, in het uur der beproeving was zij aan zijne zijde en luisterde aandachtig naar het verloop van dit belachelijk rechtsgeding waarvan hij het slachtoffer was.

Deze »farce" van een modern »Kettergericht" eindigde, zooals te verwachten was, met Mr. Logan's schuldig verklaring en zijne uitsluiting uit de hemelsche gelukzaligheid waarvan de Presbyteriaansche Synode de aangestelde uitdeeler meende te zijn. Voor dat deze zeer broederlijke, christelijke vergadering uiteenging, stond mevrouw Logan op, bewogen door dat teeder vrouwelijk gevoel, dat eene verbreking van de eens zoo hooggewaardeerde banden van vriendschap en godsdienstige gemeenschap zeer smartelijk voor haar maakte, en met al de waardigheid en ernst die een kenmerk waren van deze achtenswaardige vrouw, vroeg zij met trillende stem *of daar niemand was die iets ten gunste van John Logan wilde inbrengen?*

Niemand antwoordde. Van al de vroegere vrienden en metgezellen, die aan John Logan waren verbonden door banden van dankbaarheid en vriendschap in een vreemd land, was er geen een die een hand uitstrekte om hem te helpen, of die

een woord sprak om de onzinnige dwingelandij van het tegen hem uitgesproken vonnis te verzachten. Het scheen alsof de ijsklompen van een koude en woeste theologie alle menschelijkheid uit de harten van degenen die daarbij tegenwoordig waren had doen verstijven, zoo dat zij een braaf man uit den hemel wilden stooten omdat hij de inspraak van zijn geweten had gevolgd.

Nogmaals en nogmaals klonk de liefelijke stem van de dappere vrouw in de stilte van de booze menigte met de aandoenlijke vraag: »Is daar niemand die een woord ten gunste van John Logan wil spreken?" Toen het ten volle bewezen was dat er geen enkele afvallige tegenwoordig was, die de plechtige stilte durfde verbreken, ging de liefhebbende vrouw aan den arm van haar echtgenoot tusschen de menigte door, op droevigen toon zeggende, »dit is geen plaats voor ons; laat ons gaan." En zoo gingen zij heen, die brave John Logan en zijne edele vrouw — weg uit den verstikkenden dampkring van den door menschen gemaakten sectegeest in de vrije lucht van geestelijk leven, licht en rede — weg uit den nacht der geestdrijverij in het zonlicht van Gods waarheid — om daar nooit meer terug te keeren, maar wat beter was, om nooit weer verschillende levenspaden te bewandelen.

Van af dat oogenblik besloot Mrs. Logan om het geloof te onderzoeken dat haar echtgenoot in staat had gesteld de menigte te weerstaan en dat hem het bewijs had doen geven dat één man in een goede zaak machtiger is dan een leger.

Getroffen door de zwarte ondankbaarheid van hen die hem hadden verlaten, en zich schamende voor het geloof dat schande over zijne belijders had gebracht, terwijl zij die over hun vriend hadden willen brengen, zocht en vond Mrs. Logan de bron van de kracht van haren moedigen levensgezel. Zij ondervond toen niet enkel dat deze bron echt en goed was, maar zij zelve werd een apostel van de goddelijke bedeeling en toen ik te Dunedin kwam in 1879 vond ik mevrouw Logan niet alleen vast in het geloof van het Spiritualisme, maar een van

de grootste sieraden daarvan, door haar eigen heerlijk en overtuigend mediumschap . . ."

Ik mag hier nog bijvoegen dat ik trotsch en gelukkig ben te bedenken dat het in Mr. en Mrs. Logan's woning en gelukkigen kring was dat ik eenige van de gelukkigste uren doorbracht van mijn verblijf te Dunedin.

Op deze plaats heeft het goede, trouwhartige en energieke Schotsche element grootelijks de overhand; vandaar de merkwaardige en voortdurende bloei van Dunedin, de netheid van de huizen en tuinen en de verbazende vlugheid waarmede de bergen worden doorsneden met fraaie wegen en versierd met woningen als paleizen.

Zooals ik reeds heb gezegd, moest Dr. Britten geheel alleen voor alles zorgen; hij moest alle onkosten alleen dragen, de risico van alle ondernemingen op zich nemen en op zeer weinig uitzonderingen na ook de leiding van de meeste vergaderingen. Goede vrienden waren altijd wel bereid om ons van dienst te zijn, maar die diensten werden niet gegeven door menschen die ondervinding hadden op dit punt; alle samenwerkende kracht ontbrak daaraan.

Wanneer men zich herinnert dat wij énorme prijzen hadden te betalen voor zalen, bediening, advertenties, kaartjes en aanplakbiljetten, voeding, huisvesting, de wasch en fabelachtige sommen voor reiskosten; wanneer dit alles in aanmerking wordt genomen en dat wij ons verplicht gevoelden om de gewoonte van onze voorgangers te volgen en zulke geringe entreeprijzen te bepalen voor onze Zondagavond vergaderingen, als drie stuivers, zes stuivers en een shilling, kunnen mijne lezers zich voorstellen dat mijn schitterend aantal van twee duizend voordrachten mij niet veel verder heeft gebracht dan dat ik even de onkosten kon dekken. Wanneer iedere uitgave moet gedaan worden door ééne enkele spreekster en dat nog wel tegen bespottelijke kleine toegangsprijzen; wanneer die spreekster nog bovendien onbekend is met de plaatselijke gewoonten en uit een land komt waar alle verantwoordelijkheid door samenwerking wordt gedragen, zal de dringende nood-

zakelijkheid van georganiseerde hulp voor vreemde zendelingen onmiddellijk moeten opvallen.

Ik moet nu nogmaals onzen Christelijke vriend Mr. Green aan mijne lezers voorstellen.

Ik was nog slechts weinige dagen in Dunedin voor ik ontdekte dat deze onstuimige dienaar van »Christus' Kerk" zooals hij de geweldmakende en totaal onchristelijke verzameling van onbeschaafde menschen noemde, hem gelukte bijeen te brengen waar hij zich bevond, zich thans aan Dunedin had opgedrongen. Door de hulp van zijne edele volgelingen was hij even strijdlustig in het opdisschen van zijne leerstellingen aan het publiek en in het veroordeelen van elken anderen vorm van geloof dan het zijne, als toen ik hem voor het eerst te Melbourne in debat vond met Mr. Walker.

Juist toen ik te Dunedin aankwam had diezelfde Mr. Green, die daar nog niet lang gevestigd was, een reeks van schandelijke stukjes gepubliceerd over de vruchten van het Spiritualisme en als bewijsgronden voor zijne theorie van »Satanische hulp" trok hij al zijn beschuldigingen uit het leven, de geschriften, de meeningen en handelingen van de meest onwaardige nieuwigheidzoekers of avonturiers van alle klassen die zich in onze gelederen weten in te dringen. En hoewel zij in waarheid slechts de gieren zijn, die men altijd kan vinden bij de achterhoede van elk groot hervormingsleger, worden zij maar al te dikwijls en voor ons zeer beleedigend, geranschikt onder de »Spiritualisten."

Op raad en onder de leiding van mijne goede en wijze vrienden van de overzijdsche kusten handelde ik als volgt: Wij huurden de grootste en beste zaal in Dunedin. De Honorable Robert Stout, onze geachte en talentvolle Procureur-Generaal was mijn president, en aan een schaar van joelende Christelijke volgelingen van mijn »eerwaarden" tegenstander, en omringd door een opeengedrongen menigte die bijkans dol was van opgewondenheid, gaf ik de volgende verklaringen van mijn godsdienst en geloof in het Spiritualisme.

ten eerste. Het Spiritualisme bewijst door een aantal blijk-

baar bovennatuurlijke phenomenen, dat een wereld van onzichtbare intelligenties gemeenschap met ons houdt.

ten tweede. Het bewijst door een ontelbaar heir van »test"-feiten over de geheele wereld, onder omstandigheden die de mogelijkheid uitsluiten van toeval of menschelijke medewerking, dat de gemeenschapuitoefenende machten dezelfde zijn als de zielen der stervelingen die eenmaal op aarde leefden.

ten derde. Het bewijst door algemeene overeenkomst in de communicaties, dat iedere levende ziel geoordeeld wordt voor hetgeen hij in het lichaam zijnde, heeft gedaan, en de vruchten plukt van zijn goede of booze daden in het leven, door geluk of lijden, hiernamaals.

ten vierde. Al de manifesteerende geesten stemmen overeen in de verklaring dat het leven volgende op de lichamelijke ontbinding geen eindtoestand is, maar dat het ontelbare vormen van vooruitgang met zich brengt. Deze vier stellingen bevatten, naar ik nadrukkelijk verzeker, al de spiritualistische feiten die ons bekend zijn, alle die ten volle zijn bewezen, en waarover de geheele groote schare van personen die de gelederen der Spiritualisten vormen geheel en al eenstemmig zijn.

Mijn gansche voordracht, gedrukt onder den titel »Het Spiritualisme verdedigd en de Kerkelijke lasteringen te niet gedaan', is nu in handen van duizenden kolonisten, en hoewel de oorzaak die dit noodig maakte, onaangenaam was, dank ik den Grooten Geest, wiens hulp zulk een scherpe pleitrede te voorschijn riep voor een zaak zoo noodig als het Spiritualisme.

Gedurende het verloop mijner Dunedin-voorlezingen achtte de Heer Stout, Procureur-Generaal en parlementslid voor Dunedin zich geroepen, om met al zijne wijduitgestrekten invloed het invoeren van den Bijbel op de openbare scholen, als een noodzakelijk opvoedingsmiddel, tegen te werken. De partijgenooten dezer beweging waren vol ijver geweest in hunne pogingen om zulk een invoer te bewerken.

De tegenstanders met hun populairen voorzitter aan het hoofd, Mr. Stout (nu Sir Robert Stout), waren even vasthou-

dend in hun tegenstand, en het was in dezen staat van verdeeldheid der meeningen, dat de commissie van »de Vereeniging der Vrije Gedachte' die door Mr. Stout gepresideerd werd, mij uitnoodigde een voordracht te houden over dit onderwerp.

Het getal toehoorders, bij deze gelegenheid was overstelpend. De zaak in quaestie werd natuurlijk behandeld van het standpunt der Liberalen, maar de hoofdzaak bij deze gelegenheid was dat de Bijbel zelf werd aangehaald, als voor zich zelven getuigende. Dit had plaats door eenvoudig ongeveer 70 of 80 teksten voor te lezen, waarin de tegenspraak in het karakter van den Joodschen Jehova, de zedelijkheid en menschlievendheid van sommige uitgevaardigde geboden en de zonderlingheid van sommige gedeelten op wetenschappelijk en chronologisch gebied ten volle werden tentoongesteld, en dat nog wel enkel en alleen op Bijbelsche getuigenissen, zonder er over te redekavelen of te kritiseeren. Bij het einde dezer voordracht werd er besloten om tien duizend exemplaren dezer bijbelteksten of aanhalingen te laten drukken en die gratis te verspreiden, en dit werd gedaan zonder er iets anders bij te voegen dan de plaats en het hoofdstuk waar men ze kon vinden.

De hierdoor veroorzaakte sensatie vermeerderde de uitwerking van de in de dagbladen en op het spreekgestoelte gevoerde discussies, en toen wij eindelijk Dunedin moesten verlaten om andere verplichtingen te vervullen, werd er door de dames die mijne trouwste vriendinnen en ondersteunsters geweest waren een afscheidsmeeting gearrangeerd, waarop zij mij een prachtig stel versierselen aanboden, vervaardigd van den »groene steen', die zoo hoog gewaardeerd wordt door de inboorlingen, dat ze ze voor heilig aanzien, en die in het fijnste goud van Nieuw-Zeeland gezet waren.

Eindelijk namen wij afscheid van de vele hartelijke en zeer geliefde vrienden, nadat wij weerstand hadden geboden aan hun verzoek om ons te vestigen te Dunedin, en zelfs aan het verleidelijke aanbod van een huis en land in deze schoone

stad, en gingen op reis Noordwaarts op naar den evenaar, naar Noord-eiland.

Wij bleven eenige weken te Nelson, Wellington en Auckland, in iedere plaats denzelfden zendingsarbeid verrichtende met meer of minder goeden uitslag en de hartelijke sympathie van de talrijke Spiritualisten die wij ontmoetten, terwijl wij denzelfden strijd hadden te voeren met de tegenstanders onzer zaak.

Op den laatsten dag van het jaar 1869 betraden wij weder den grond van de Vereenigde Staten, uit de »City of New-York" te San Fransisco aan land komende. Wij hadden zulk een stormachtige en gevaarlijke reis gehad, dat wij niet in staat waren geweest om de gewone post en passagiers te Honolulu te ontschepen, den loods moesten meenemen die den storm trotseerende om ons voor de kust te waarschuwen, zijn boot daarbij verloren met vijf flinke, jonge Kanakas, die mede werden gesleept in de kokende branding en naar alle menschelijke berekening hun dood in de golven hadden gevonden.

Het was toen juist tien jaar geleden dat wij uitgezeild waren naar de landen die een paar eeuwen geleden beschouwd werden »als de laagste gedeelten van de aarde", het graf van den mystieken zonnegod, het rijk van het vuur, van het verderf en alle akeligheden die door de koortsachtige verbeelding van bijgeloovige onwetendheid kon worden afgeschilderd.

In de schoone steden en hartelijke inwoners van deze eens zoo gevreesde *terra incognita* hadden wij twee en twintig van de belangrijkste maanden van mijn loopbaan doorgebracht, de blijde boodschap brengende van het Spiritualisme, als krijgsman eerder dan als propagandemaakster, in den machtigen krijg voor een geloof op waarheid gegrond en op bewezen feiten, inplaats van op mythen, legenden en theorieën uit de duistere tijden van duizenden jaren geleden.

Op den dag dat wij te San Francisco ontscheepten, werden wij begroet door onze geachte vrienden Mr. en Mrs. Foye. Van hen vernamen wij dat er weinig of geen verandering ten goede had plaats gehad in de gebroken gelederen van de

Californische Spiritualisten. Het geloof in de gemeenschap der geesten met de stervelingen moest wel snel toenemen in een distrikt, dat zulk een kostelijk onderricht genoot door zulk een phenomenaal medium als Ada Foye, om niets te zeggen van de vele anderen, die met verschillende phasen van mediumschap, hunne gaven uitoefenden in de richting van publieke »test'communicaties. Wat echter de godsdienstige en philosophische zijde dezer beweging betreft moesten onze vrienden met droefheid erkennen dat die nog op lager peil stond dan ooit.

In kleine clubjes en tegenover elkander staande partijen verbrokkeld, scheen het alsof mijne verschijning op het tooneel reeds voldoende was om de in botsing zijnde elementen genoegzaam tot elkander te brengen, om, indien zij mij niet tot de eene partij of de andere konden aantrekken, zich ten minste te vereenigen om mij tegen te staan. Met het oog op dezen kleinzieligen geest van »verdeel om te regeeren" stelde mijne lieve Ada Foye mij voor dat wij elkander zouden helpen om een meer edele wending te geven aan onze zaak, door samenkomsten te houden in een goede vergaderzaal. Ik zou de leiding op mij nemen van de Zondagmorgen- en avonddiensten, en ook op zekere avonden in de week samenkomsten houden om vragen te beantwoorden en voordrachten te honden. Bij deze laatste en ook op de Zondagavonden, wilde Mrs. Foye, die toen evenals reeds vroeger het beste »test"-medium was, kleine »test' séances geven. Deze schikkingen werden spoedig tusschen ons in orde gemaakt, en ik kan hier wel even vooruitloopen op den uitslag daarvan door te vermelden dat dit eenige maanden lang met onveranderlijk succes werd volgehouden, en dat allen die er bij betrokken waren er hartelijk dankbaar voor waren, zoowel de hoofdpersonen, directeuren als toehoorders.

Wij waren nu meer dan twee jaren van mijne lieve, bejaarde moeder gescheiden geweest en behalve dat, was ik vermoeid van onze zwerftochten, en verlangde naar huis, naar rust en naar het weerzien van mijne weinige hier op aarde

overgeblevene familiebetrekkingen. Ik vond het ook zeer noodzakelijk dat mijn goede echtgenoot eens zou verpoozen van den onafgebroken arbeid, die door den aard van mijne laatste reeks van werkzaamheden op zijne schouders was geladen. Daar wij altijd eenstemmig dachten over onze toekomstige plannen, weigerden wij stellig alle aanbiedingen die ons werden gedaan om ons in Californië te vestigen, of daar ten minste voor onbepaalden tijd te blijven.

Na een laatste afscheid van onze geliefde vrienden namen wij plaats op den Pacific spoorweg, ons slechts ophoudende om korte engagementen te vervullen in Sale, Lake City, Nebraska, Rock Island en verschillende groote steden op den weg van het Noord Oosten naar New-York, vanwaar het ons vaste voornemen was om vroeg in het volgende jaar 1881 ons in te schepen.

Daar ik thans al de mededeelingen van mijne buitenlandsche reizen wil sluiten, en maar weinig te zeggen heb van de meer begrensde pogingen van het Spiritualisme in ons eigen land, is het hier een geschikte plaats om eenige weinige woorden te wijden aan een andere persoonlijkheid in mijn veel bewogen levensdrama, die verscheidene maanden van den tijd waarvan ik schrijf, zijn eigenaardige rol had gespeeld in alle tooneelen die wij doorleefd hadden. Dit wezentje dat ons overal en bij alle gelegenheden vergezelde, was niets meer of minder dan een Australische vogel, een prachtige soort van de Corilla, een soort van papegaai, melkwit, met een prachtige kraag van roode vederen, en een groote azuren kring rondom zijn mooie zwarte oogen. Wij hadden dezen vogel gekocht op een tentoonstelling waar eene wonderbare verscheidenheid van het Australische gevogelte werd uitgestald die in Melbourne Town Hall werd gehouden; en onze voornaamste beweegreden was om onze geliefde moeder een genoegen te doen, die reeds dikwijls hare begeerte had te kennen gegeven om ter gezelschap een mooien pratenden vogel te hebben. Behalve de bijzondere begaafdheid in de conversatie van mijn nieuwen vriend Joe — of zooals hij zichzelf geliefde te noemen, »arme Joey", gingen

wij spoedig veel van hem houden om zijn bijzonder goed verstand en zijne hartelijke genegenheid voor ons. Wel hadden wij met hem zeer veel moeite door de onophoudelijke verandering van plaats, onze verre tochten, stormachtige zeereizen en de gevaren van onze tochten door de bosschen per postwagen, maar onze lieveling vergezelde ons met blijdschap. Hij maakte kennis met al de zeelieden, koetsiers, conducteurs en bedienden die wij ontmoetten en noemde ze dikwijls bij hun naam. Hij was de lieveling van iedereen, kon prachtig dansen, was dol op muziek, waarbij hij zich netjes op de maat bewoog — om kort te gaan, indien dit schepsel geen ziel bezat geschikt tot groei en ontwikkeling, een verstand dat tot vollere rijpheid kan worden gebracht, en een hart vervuld van teedere aandoeningen, bijkans aanbidding voor zijne beschermers, dan kunnen ook deze heerlijke eigenschappen, bij den mensch geen recht geven op de onsterfelijkheid. Mijn echtgenoot had Joe gekocht om mij genoegen te doen en ik wenschte hem te hebben om mijne lieve oude moeder te huis een genoegen te verschaffen, maar wij beiden kregen hem weldra hartelijk lief om zijn eigenaardige persoonlijkheid. Toch was het, te midden van eene onafgebroken opeenvolging van gevaren en moeilijkheden, verbonden aan het medenemen van dezen vogel, zijn groote kooi en een kistje met levensmiddelen voor hem, een groote troost de goede geesten voortdurend te hooren verzekeren »dat Joe naar Engeland mee zou gaan, naar moeder." Deze belofte was in het bijzonder zeer opwekkend voor mij, op onze laatste stormachtige reizen. Gedurende onzen overtocht van Nieuw Zeeland naar San Francisco, overleefde slechts een van de zestig fraaie Australische vogels, die aan boord waren, het heen en weder slingeren van twintig stormachtige dagen, en die eene was onze Joe. Het is waar dat Dr. Britten telkens naar beneden in het scheepsruim ging, waar hij en de andere arme vogels bewaard werden, om hem te voeden, hem toe te spreken en hem te troosten, maar ondanks dit, zou ik toch nooit gedacht hebben dat hij de andere negenenvijftig zou overleven, indien de goede geesten het niet

herhaaldelijk hadden verzekerd. Toen al de beproevingen en moeielijkheden van onze verschillende reizen eindelijk ten einde waren en wij in New-York in een pension waren gehuisvest, stond onzen gevederden vriend nog een grooter leed te wachten. Onze hospita's murmureerden tegen het gepraat van dien armen Joe. Hij had geleerd eenden, kippen, en honden na te bootsen, en op zijne eigen gelegenheid alle soorten van geluiden te maken. Mijn geliefde echtgenoot had een zeer slechte gezondheid en hoe vermoeid en ongesteld hij ook was, toch moesten Joe en zijn kooi overal meegesleept worden. Troepen menschen verzamelden zich om ons heen in spoorwegstations en op stoombooten om hem te hooren en te zien, en »reporters" kwamen ons bezoeken om hem te hooren en over hem te schrijven.

Wij konden hem niet achterlaten, terwijl wij dan hier dan daar waren, en daar de gezondheid van Dr. Britten al zwakker en zwakker werd, kreeg ik niet alleen het gevoel alsof die arme Joe zijn goeden meester den dood nog zou aandoen, maar beschouwde ik de aanstaande moeielijkheden van een zeereis naar Engeland, met dien vreeselijken lastpost van een zieke, met ontzettenden angst. In deze moeielijkheid bezocht ik Mr. Bergh, den edelen en bekenden dierenvriend die de stichter was van de maatschappij tot bescherming van dieren, die zijn naam in New-York onsterflijk had gemaakt. Mr. Bergh luisterde met groote vriendelijkheid naar mijne mededeeling, en in antwoord op mijn verzoek, of hij een goed huis zou willen zoeken voor mijn gevederden lieveling, beloofde hij mij dadelijk, dit te zullen doen, vooral daar hij een dame kende die juist een vogel had verloren, waar zij dol op was. Zij was eene goede vriendin van hem, zou Joe een prachtig te huis bezorgen en was de beste persoon ter wereld waaraan ik hem kon toevertrouwen.

Het gesprek eindigde met Mr. Bergh's belofte dat hij mij schrijven zou, zoodra hij zijne vriendin zou hebben gesproken, en dan den overtocht in orde zou brengen, daar de dame zestig mijlen ver, aan de Hudson rivier woonde.

Mijn geliefde echtvriend was te ziek om er iets tegen in te brengen toen ik hem vertelde van de schikking die ik met Mr. Bergh gemaakt had. Eindelijk kwam de brief, waarin hij mij meldde dat op den volgenden dag, de toekomstige b·zitster van m jn lieveling zelve komen zou om haar nieuwen vriend te halen. Mr. Bergh, die naar het mij toescheen, een bedaard maar flink man van zaken was, voegde er bij dat ik alles wat mijn vogel toebehoorde moest inpakken, zijn geschiedenis moest opschrijven en alles wat hij kon zeggen, en hem in zijn kooi naar het Hudson Rivier station brengen op den dag daaraan volgende, precies om drie uur. Hij, Mr. Bergh zou dan daar zijn met de dame om ons te ontmoeten. Den volgenden dag pakte ik mijn vogel's voerbakje in, en schreef zijne geschiedenis op, terwijl mijn man, zoo ziek als hij was, er op stond hem zelf te brengen (daar hij wist, dat het afscheid mij half dood zou maken van verdriet). Hij nam dus een rijtuig en Joe en zijn bagage daarin geplaatst hebbende reed hij op den afgesproken tijd weg.

Toen mijn geliefde en liefhebbende vriend van den laatste twee moeilijke jaren, weg was, toen het vroolijk geroep van »Emma," »Emma," niet meer werd gehoord, de vroolijke stem stil zweeg, en ik het schepseltje dat gewoon was langs mijn kleed op te klimmen, op mijn schouders te gaan zitten en mij telkens en telkens te kussen niet meer zag, viel er een groote en afschuwelijke leegte op mij.

Ik dacht »wat ben ik toch lafhartig geweest om het dier dat mij zoo liefhad te verbannen, omdat hij ons eenigen last veroorzaakte!" En een geheel uur lang liep ik in de s t i l l e, s t i l l e kamer op en neer, met een diep en onvermengd gevoel van zelfverwijt.

Op eens en voor de eerste keer gedurende eenige dagen, herinnerde ik mij de zoo dikwijls herhaalde woorden van geestelijke vrienden: »Joe gaat mee naar huis, naar moeder in Engeland.' De herinnering aan deze woorden — misschien meer dan al het andere — verergerde de bitterheid van het uur, en in die onuitputtelijke smart was de g·dachte dat

de geesten mij hadden bedrogen nog het vreeselijkste gevoel van alles.

In mijn ontzettende droefheid en verdriet, stampte ik met oproerigen voet op den grond en riep uit, (slechts denkende aan de valsche beloften van de geesten), »Leugenaars!" Op datzelfde oogenblik hoorde ik den welbekenden toon van de stem van mijn vogel, die op de trappen uitriep: »Emma!" »Emma!"

Naar de deur te vliegen, die open te doen, en mijn bleeken neerslachtig uitzienden man te gemoet te snellen, die de trap opstrompelde met Joe en zijn kooi, die kooi aan te nemen, die te openen en mijn lieveling aan mijn lippen te drukken, dit alles was het werk van een enkele minuut. Toen, mij naar mijn nu nog veel dierbaarder medgezel wendende, vroeg ik: »Hoe komt dit nu?" »Mr. Bergh is niet gekomen," antwoordde hij, »en ik heb bijna een uur lang op hem gewacht aan het Haarlem Rivier Station, met een troep menschen om mij heen, die tegen Joe praatten en hem bewonderden.

»Haarlem Rivier!" riep ik uit. »Dat is de andere kant van het Station. Aan het Hudson Rivier station zou Mr. Bergh u ontmoeten, aan den anderen kant en een kwart mijl verder."

Het was alles waar; mijn echtgenoot had mij verkeerd begrepen en was naar den anderen kant van het onmetelijke Vanderbilt station gegaan, en zooals wij later vernamen hadden Mr. Bergh en zijne vriendin een kwart mijl verder op mij gewacht, terwijl mijn man en Joe te vergeefs op hen stonden te wachtten aan de andere zijde.

Telkens en telkens vroegen wij elkander af of dit alles slechts toeval was? Of dit alles bijgeval zoo was gebeurd? Het gedruisch van den wind, de stemmen der natuur, de onbestemde geluiden der reusachtige stad — alles gaf ten antwoord »Neen!" De zachte fluisterstemmen van onze engelenvrienden, zacht, doch waar men zich toch nimmer in vergist, antwoordden »Neen!" De teedere liefkozingen van mijn wedergevonden lieveling zeiden »Neen!" En mijn eigene, sidderende wantrouwende ziel was blijde te kunnen instemmen in het

algemeen koraal van alles om mij heen, om te bevestigen dat deze schijnbare toevallige vergissing, de providentieele uitwerking was van de geïnspireerde dichtregelen:

»Daar is eene voorzienigheid die onze lotgevallen beschikt,
Al worden ze door onszelven nog zoo misvormd."

Op dienzelfden dag, dat ik mijn schat had teruggekregen, bracht een vriend van ons een bezoek, die bemerkende, dat ik als eene zeldzaamheid dien avond vrij had, mij verzocht of ik hem het genoegen wilde doen zijn plaats in te nemen, in de zaal van de Vrijmetselaren, waar voor het eerst een zekere goochelaar zou optreden, en waarover onze vriend beloofd had te zullen schrijven. Ik stemde toe en tegen acht uur ongeveer traden Dr. Britten en ik de groote zaal binnen.

Er waren nauwelijks meer dan twintig menschen en nadat wij paats hadden genomen vroeg ik aan Dr. Britten een programma voor mij te koopen aan de deur. Juist toen hij weg was, tikte mij iemand op den schouder en opkijkende zag ik, tot mijne verbazing Mr. Bergh. Ik zou mij anders over zijne tegenwoordigheid niet zoo verwonderd hebben, daar iedere publieke plaats of gebouw van samenkomst open stond voor dezen weldadigen en beroemden hervormer, maar hem daar te zien, op dien avond en juist toen mijn man en ik hadden zitten bedenken, hoe wij den volgenden dag ons excuus zouden maken dat wij onze afspraak hadden gemist — dit alles en het zonderlinge van mijne tegenwoordigheid op deze plaats, als met het doel om hem te ontmoeten, nam mij zoo geheel en al bij verrassing in, dat al mijne voorafberaamde verontschuldigingen in de wind verwaaid werden. Ik vertelde hem dadelijk mijne geheele geschiedenis, en zonder eenige terughouding eindigde ik met mijne onwillekeurige en onweerhoudbare verklaring dat de »goede engelen mij mijn lieveling terug hadden gezonden." »Ik geloof u," gaf de groote, ernstige man mij ten antwoord, in wiens oogen ik tranen van medegevoel zag opwellen; toen voegde hij er met diep bewogen stem bij: »Ik weet niet wat mij hedenavond naar deze

plaats heeft gevoerd, indien het niet, zooals ik veronderstel, geweest is om u te ontmoeten, en u te zeggen dat Joe u toebehoort. Behoud hem totdat de Wijze Bestuurder onzer lotgevallen hem wegneemt. En nu, goeden nacht."

En ik heb hem behouden, nog twaalf jaar, nadat ik hem eerst naar huis, naar moeder heb gebracht.

Zeer spoedig na onze terugkomst vond onze gezegende moeder een hoogere, zoetere rust dan onze liefde haar kon verschaffen hier op aarde, en wat onze fraaie, witte lieveling aangaat — zijn vroolijke stem is door den dood tot zwijgen gebracht, en zijne asch rust onder de boomen in onzen tuin.

Maar nu het eind van deze schijnbaar niet te pas komende episode, toch schrijf ik er over omdat ik gevoel, dat er eenige denkbeelden aan zijn verbonden die onuitwischbaar in mijn geest zijn gegrift ten opzichte van de philosophie des levens hier en hier namaals. Ik zal dus het geduld mijner lezers op de proef moeten stellen door twee bladzijden uit mijn eigen tijdschrift »Het ongezien Heelal" over te nemen." (No. 10) bladzijden 528 en 529. Schrijvende over het opmerkenswaardig verstand van mijn lievelingsvogel, zeide ik eens:

»De liefde van dit schepseltje voor mij, gelijk zijn bijzonder verstand, was grenzeloos. Hij volgde mij als een hondje, waar ik ook heenging. Zijn liefste plaats was op mijn schouder, waar hij uren kon zitten mij zoete woordjes toefluisterend terwijl ik zat te schrijven. Ik schaam mij niet te zeggen dat ik zijne genegenheid ten volle beantwoordde, en bij meer dan eene gelegenheid het anathema maranatha opliep van sommige mijner vrome kennissen, wanneer ik hen verzekerde dat het hiernamaals geen hemel voor mij zijn zou wanneer ik daar mijn Joe niet zou ontmoeten. Mr. Colville, had bij onze ontmoetingen in Amerika en in dit land kennis gemaakt met Joe en was meer dan eens door Joe uitgenoodigd om »een kopje thee' met hem te drinken.

Op Zondag, 18 September, 1893 kwam mijn kostelijke lieveling aan het einde van zijn aardsche loopbaan, op het plekje waar hij het liefste was hier op aarde, in mijne armen.

Ik moet hier vermelden dat, om bijzondere redenen, ik nooit mijn verlies heb medegedeeld, hetzij mondeling of schriftelijk, aan iemand anders, dan mijne intiemste vrienden, en geene andere dan die, hebben vóór dit schrijven er ooit van gehoord. Voor het eerst na mijne kennismaking met hem, kreeg ik een brief van Mr. Colville twee of drie weken nadat ik mijn lievelingsvogel had verloren. Zijn brief was gedateerd uit Michigan, en hoewel hij mij geen bepaald adres kon opgeven waar ik hem kon schrijven, was hij zeer begeerig te weten vanwaar en van wien die geluiden toch afkomstig konden zijn, die zoo geleken op die van mijn hem zoo bekenden vogel. In de eerste dagen van October was het of mijn lieveling Joey om hem heen fladderde, en kreeg hij weer den indruk van de namen Emma en Joey in zijne ooren. »Hij scheen," zeide Mr. Colville, »even wezentlijk in mijn huis in Pembroke street te zijn, en later in Baltimore, als toen ik hem laatst bij u aan huis zag. Wat beteekent dat? Het was niet eerder dan November daarna dat Mr. Colville naar New-York ging waar hij Mrs. Wallace ontmoette, juist na haar terugkeer uit Engeland. Mr. Colville verteide haar van den zonderlingen en onwederstaanbare indruk dien hij had van de bezoeken van mijn armen vogel, toen Mrs. Wallace hem voor het eerst zijn vertrek mededeelde, naar, zooals ik meen te kunnen gelooven, een andere en hoogere sfeer van leven dan hier op aarde.

Slechts weinig blijft mij over mede te deelen van groote reizen of belangwekkende avonturen, en misschien niets meer dan de weinige levensjaren die ik in Engeland mocht doorbrengen. Onder den onwederstaanbaren invloed van mijne altijd wijze en liefhebbende geestelijke vrienden keerden mijn goede echtgenoot en ik terug naar dit land, in tijds om de laatste levensdagen van mijne goede, trouwe moeder op te vroolijken en die ten einde kwamen met haar 94ste jaar. Om bijzondere familieaangelegenheden, hoewel volstrekt niet als een zaak van persoonlijke keuze, besloten wij om de volgende jaren van ons snel verloopend leven in Manchester in Enge-

land door te brengen, de woonplaats van mijne zeer weinige overgeblevene familiebetrekkingen. Toen ik Londen wederom bezocht — mijn geboorteplaats — bevond ik dat vele van de braafste, beste, en uitstekendste van de vroegere pioniers der Spiritualistische zaak in Engeland hun aardsche loopbaan hadden ten einde gebracht en naar hooger sferen waren gegaan, slechts weinigen achter latend die hunne met eere vervulde plaatsen konden innemen.

Daar ik het echter als een heilige plicht beschouwde om de geschiedenis voort te zetten van de wonderbare geestelijke beweging, besloot ik, daar Manchester mijn tegenwoordige verblijfplaats zijn moest, aldaar te blijven, totdat ik van daar zou worden afgelost. De laatste en naar ik vertrouw de allerlaatste mededeeling uit mijne laatste levensherinneringen, kan ik met zekerheid de allerdroevigste noemen. Gij kunt deze aldus lezen:

IN MEMORIAM.

Dr. William Britten verliet zij huis, The Lindens Humphrey street, Cheetham Hill, Manchester, Engeland, en ging over tot een hooger leven na een lange en pijnlijke ziekte van twee jaren op 24 November 1894.

Dr. Britten's ongesteldheid, veroorzaakt door een hartkwaal, hoewel grootelijks verergerd door een long- en leverlijden, werd door den geduldigen lijder gedragen met zijn gewone gelatenheid en niemand anders dan zijn geneesheer Dr. Leslie Jones en zijne bedroefde, verslagen vrouw — zij die deze treurige regelen schrijft — hebben nooit iets geweten van de lange nachten, en de dagen vol pijn die door den geduldigen lijder werden doorgebracht.

Toen ten laatste het treurige einde was gekomen, kwam de goede John Lamont van Liverpool, om de gewone Spiritualistische plechtigheden waar te nemen, en hoewel bij de deelnemende vrienden die binnen kwamen, slechts weinig Spiritualisten waren, werden alle aanwezigen diep getroffen door de schoonheid en de diepe godsdienstige beteekenis van den ver-

richten dienst. Ik kan hier gerust zeggen, dat gedurende de vier en twintig jaren van ons huwelijksleven, wij slechts één hart hadden, één ziel, één beurs en één zelfde doel, ook kan ik mij geen woord te binnen brengen van verschil of onvriendelijkheid dat ooit door ons werd gewisseld.

Dr. Britten was een zeer bereisd man. Hij sprak en schreef verschillende vreemde talen, en was wetenschappelijk ontwikkeld in alle soorten van aardsche wetenschappen.

Wat mij aangaat, zijne achtergelatene aardsche gezellin, ik kan slechts wachten en luisteren naar de echo's van zijn geliefde geestenstem, die mij nog opwekt en geleidt, terwijl ik verlang bij hem te komen, wanneer de Groote Bestuurder der eeuwige wetten dit toestaat, in het land waar de gescheiden geliefden hunne betreurde voorafgegane vrienden wedervinden, en waar de oude spreuk bewaarheid zal wòrden: »De boozen zullen geen kwaad meer doen en de vermoeiden komen tot rust."

Of nog beter, daar, waar de nog hoogere waarheden van de Goddelijke Voorzienigheid tot hun recht zullen komen, en de worstelende zielen der aarde hunne voeten zullen zetten in het land des lichts en de sferen van den eeuwigen vooruitgang naderbij zullen komen.

E. H. B.

JOB 33 vers 14—15.

Maar God spreekt eens of tweemaal; maar men let niet daarop.

In den droom, door het gezicht des nachts als een diepe slaap op de lieden valt, in de schemering op het leger . . .

Er staat geschreven: let op de aandrijving! . . . O gij, die ontvangen hebt uit den hemel te spreken in vreemde talen, te profeteeren, te genezen, — let op de aandrijving, want het is de geest die spreekt, die werkt en waait waarheen hij wil. Hoeveel heerlijk werk zou niet ongedaan gebleven zijn indien wij letten, gestadig hoorden naar de stem des drijvers. Hij roept ter ieder uur; wij vernemen zijn stem als wij het minst aan hem denken Hij spreekt in ons oor wanneer de sluimering ons overvalt; hij fluistert zacht en indringend dat wij hem hooren in het gedruisch des levens Dan zwijgt hij, weken, maanden, of liever, wij hooren hem niet. Soms waren wij die stem ongehoorzaam; wij waren gelijk die vriend, die tot den anderen sprak: ter gelegener uur zal ik opstaan en u opendoen." De afleiding om ons heen, is als een stroom die ons medevoert, vèr van ons heimwee. Wij zien achterwaarts, wij staren naar de verbleekende kusten, maar de vloed heeft ons opgenomen; wij kunnen niet terug. Zoo is het leven, O! — één uur des daags om ons terug te trekken in de eenzaamheid, onze gedachten te verzamelen, ons hooger ik te hooren, dat de stem verheffen en spreken wil! een uur! — hoeveel geestelijk werk zou daar worden verricht dat nu achterwege blijft, omdat het maatschappelijk werk, de belangen van de wereld, de genoegens van het leven ons telkens wegtrekken uit de kalme haven van het nadenken en van het innerlijk zijn.

Daarom zegt Job terecht: de Geest spreekt, maar niemand let daarop. In den droom, door het gezicht des nachts als een diepe slaap op ulieden valt' . . .

Als wij staan op die geheimzinnige grens van het slaapwakend leven, dan hooren wij eensklaps een stem, die tot ons spreekt, diep in ons wezen, die ons zoo wonderbare dingen zegt dat de verbazing ons doet ontwaken. Maar de stem is weg — en wat zij sprak was te diepzinnig om te worden onthouden in het wakend leven.

In het onbewuste spreekt in ons oor een stem, die waarschuwt voor gevaren. Soms denken wij »dit zijn wij zelf' — maar hebben wij acht geslagen op die woorden, dan blijkt het, dat wij werkelijk in gevaar verkeerden.

Reeds Socrates sprak van een stem, die hem waarschuwde; hij noemde dit zijn demon. Wij weten dat het onze beschermers zijn, die ons liefhebben en van al onze wegen weten.

Zij zijn nabij in ziekte en nood. Wanneer wij op het krankbed liggen en ons oor neigen naar de onuitsprekelijke dingen, dan hooren wij duidelijk wat zij zeggen, wij gevoelen den troost van hun nabijheid. Zacht wuift over het brandend voorhoofd, een verkoelende adem; teedere vingers raken ons bedachtzaam aan; genezende handen worden over ons uitgestrekt, als wij van der aarde diepten roepen tot dien hulpvaardige in hooger sfeer.

Zoo gaat Jezus nog met zijn drom van weldoende geesten over de aarde. Hij waakt over dit wereldrond door zijne geesten, gekozen om er de verlossing te verkondigen, de vrijheid aan te brengen door de liefde en het weten.

Deze tijd is een gansch wonderbare. Veel waarvan werd geprofeteerd, werd reeds vervuld. Immer meer zien wij over de menschen komen den geest waarvan ons werd voorspeld: het gezicht, het gehoor, het innerlijk verstaan, het mediamiek werken.

Er wordt mediamiek geschreven, gezongen, geteekend, ja het is, alsof de geest juist het teekenen kiest als zichtbaar voor iedereen. Tot zelfs in de couranten dringen door die won-

derlijke feiten van het teeken-mediumschap. Het is niet langer te loochenen, sinds eerbiedwaardigen namen daarmede gemoeid zijn en de feiten al te duidelijk spreken. De vriend van Zola, de bekende etser, Desmoulins teekent geheel in het duister, en ten onderste boven, koppen van hem onbekende, overledene personen, en een beroemd letterkundige, Arsène Alexandre, schrijft een voorrede bij dit uitgegeven werk, en de verbaasde wereld neemt het op, en zelfs de nieuwsbladen kunnen niet zwijgen. Het wonder te loochenen in deze tijden, is wel het grootste wonder! Begrijpen wij iets van het werken met de telefoon, van het telegrafeeren zonder draad, van de werking der electriciteit, van het fotografeeren door een dicht voorwerp? Wij hooren en lezen het, weten of gelooven het, maar het verklaren kunnen wij niet.

Het kinderlijk gemoed kan niet loochenen, het is er van doordrongen, dat het te midden van raadselen leeft. Het geloof en de liefde doen het eerbiedig aannemen, wat geloofwaardigen door de wetenschap ons voorleggen. Het heeft geduld, het leeft door hoop. Jezus sprak ten allen tijde zalig het kinderlijk gemoed, dat het koninkrijk der hemelen in zich opneemt.

De Geest werkt door de kinderlijk-passieven; Hij heeft de overgave der toewijding noodig om zich te kunnen uiten. Want de kinderlijken, dat zijn de reinen van harte, die God zullen zien, het zijn zijn gereede instrumenten, waardoor Hij der menschheid zijn goddelijke muziek doet hooren.

Blijf in ootmoed vragen om dezen geest, den hoogst-waardigsten van allen — den geest van het kind, in zijn passiviteit en reinheid, waardoor van hoogere krachten en hoogere bestaansvormen wordt verkondigd aan een in de onwetendheid liggende wereld. Want de wereld bergt niets in zich van het kind en zijn onschuld. De onschuld alleen is ontvankelijk voor de hoogste liefde; slechts voor den reinen van harte de zuivere extase: het koninkrijk der hemelen waarvan Jezus spreekt.

Den onschuldvollen, liefderijken wordt hier op aarde geopend een wereld van de reinste wonderen. De schoone aarde, de

diepe blauwe hemel boven het van goudstralend groen, de landen vol bloemen, schilderachtig bevolkt met sneeuw-donzen schaapjes, de liefelijke lammetjes naast de trouwe moeders — en dan dat heerlijk waas, die blauwende sluier waarin alles zich hult in het hemelsche voorjaar! Ja, een voorsmaak des hemels ligt in alles — in het schoone, het goede en liefdevolle — voor de reinen van harte, voor het kind, waarvan de Bijbel spreekt. De apotheose van het kind door alle eeuwen heen! de aanbidding van de liefdevolle wijding, in de Moedermaagd: het passieve, het gevende en ontvangende element in den reinen uit Gods geest geschapen mensch. Hij ziet het goddelijke in al het geschapene, in de dieren, in de planten — liefde en schoonheid — en in dien wonderbaren mensch, drager van Gods gedachte, ontvanger van Zijnen Geest.

Dat Hij tot ons spreke in den nacht door het gezicht — des daags door de alomtegenwoordige schoonheid. Hij is het ten allen tijde, die het hooger geestelijke in ons wekt. Het is Zijn stem die spreekt en wij moeten gehoorzamen. Hij is de liefdevolle die maant tot tweemaal toe — ach, laat ons zeggen tot in het oneindige. Luisteren wij dan — hooren wij toch wat die Geest tot onze harten spreekt. Want het is de Liefde, de Wijsheid, de Schoonheid — het is het Geluk — het Hoogste, waartoe wij zijn geschapen. Alles wat ons overkomt: het lijden, de beproevingen, het terneerdrukken van ons wezen — het is alles ter verovering van het geluk, tot nabijkoming der volmaking — het einddoel waartoe het leven werd geschonken.

J. Giese.

DE DOOD ALS ONZE TWEEDE GEBOORTE.

(Uit het Italiaansch.)

INGEZONDEN DOOR MEJ. A. G. S.

»Wij sterven slechts om in de geestenwereld geboren te worden." Eliphas Levi zegt hierover het volgende:

»Dikwerf denken wij er met schrik aan, dat ook 't bloeiendste en schoonste leven eenmaal wordt afgesneden; — en deze gedachte bederft vaak alle vreugde van 't leven voor ons.

»Waarom moet men dan toch geboren worden, wanneer het bijna niet der moeite waard is, om te leven.

»Waarom voedt men met zooveel zorg de kinderen op, die toch vroeg sterven?

»Dit vraagt menigeen zich dikwerf in groote onwetendheid af, en twijfel en droefheid rijzen dan op in zijn gemoed!

»Bestudeert het wonder der geboorte, en gij zult den sleutel vinden van het wonder des doods!

»De onschuldigste tijd van 't menschen bestaan brengt hij onbewust door in den schoot zijner moeder. Hij is daar veilig en geborgen, en leeft en groeit zonder 't zelf te weten.

»Langzamerhand ontwikkelen zich de vormen; zijn geheele wezen is als de spiegel van zijne moeder, die dan voor hem is, wat God voor ons is, een onbekende voorzienigheid, onzichtbaar, maar die hij aanhangt, en waaraan hij tracht gelijk te worden.

»Hij is aan haar verbonden, hij leeft door en voor haar en ziet haar toch niet, en begrijpt haar evenmin! Indien hij filosofeeren kon, zou hij misschien zelfs haar persoonlijk bestaan loochenen, omdat hij volstrekt onbekend is met die moeder, die voor hem nog slechts een schuilplaats is en een beschermster.

»Na eenigen tijd tracht hij zich te ontwringen aan knellende banden; hij pijnigt zich en voelt het onbekende leven in zijn aderen stroomen, dat hem dwingt om niet langer in deze veilige plaats te blijven.

»Het oogenblik van bevrijding is nu daar, hij stort als in een afgrond, — een pijnlijke gewaarwording maakt zich van hem meester en eene groote koude omringt hem. Hij slaakt een laatst zuchtje, dat tegelijk de eerste kreet is . . . en is geboren om als mensch te leven . . . Als hij kon denken zou hij zich verwonderen, dat zijn eigenlijk lichaam, zoo anders is, als hij zich dat tot nog toe gedacht had! . . . maar spoedig vindt hij rust in de koesterende liefde zijner moeder, die hij nu aanschouwen kan, en die realiteit voor hem geworden is! . . .

». . . . Bij ons sterven, beginnen wij onbewust een nieuwen levenstoestand evenals bij onze geboorte, de intrede in wereld was — wij werpen dit aardsch omhulsel af en gaan een nieuwe toekomst tegemoet!"

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENINGSBOEK.

GEESTCOMMUNICATIES.

December 1887.

Op den laatsten dag van het jaar heb ik u veel te zeggen en zal lang door de somnambule spreken. Vrees niet dat het haar benadeelen zal; ik zorg voor haar en weet wat zij kan, maar zij moet bij het ontwaken een glas gemagnetiseerd water met kleine teugen drinken.

Ik kom om u beiden te danken dat uwe goede zorgen haar omringden op elk gebied; blijft haar zoo steunen; zeg haar nu nadrukkelijk dat zij in moed en vertrouwen moet vaststaan en opwassen; zij wordt beproefd, maar zal ook geholpen worden.

Ik dank u ook dat gij mij de gelegenheid geeft hare gaven te ontwikkelen en door haar tot u te kunnen naderen; ik ben geen verwante of bekende van haar, maar een vriendin van u, die u na uwe moeder en P. het meest lief heeft gehad. Namen zijn niets. Ge zult mij herkennen. Houd vol met de ontwikkeling der somnambule; zij is nu reeds tot een aanmerkelijke hoogte geklommen, maar zij zal hare heerlijke gaven verder ontplooien, als gij blijft overwinnen alle hinderpalen en beletselen, die telkens tegen dit werk opkomen, maar gij zult overwinnen. Zij is u van God toegevoegd; zij is opgezocht als de meest geschikte voor uwe bijzondere behoefte en zij zal licht ontvangen om u voor te lichten in veel. Ik heb haar lief omdat zij u zoo oprecht liefheeft, u beiden, want gij moet hand aan hand staan. Gij beiden moet ook veel liefde geven en elkander dragen en te gemoetkomen; uw roeping en werk is zoo schoon. In vroeger tijden waren die gaven veracht en miskend als uit den booze. De tijd is nu aangebroken dat erkend zal worden dat mediumschap en clairvoyance en magne-

tisme de edelste en hoogste gaven zijn, die de mensch op aarde kan ontvangen; u is gezegd dat er binnen zes jaren veel vooruitgang zou zijn — die geest had recht; alleen hecht niet te veel op dat getal zes jaren, want ik voorzie dat gij het reeds veel eerder zult bespeuren. Elke geest spreekt naar zijn licht en de mate zijner ontwikkeling; wij leeren trapsgewijze en weten niet alles vooruit, dat zou onze vrije handeling belemmeren en zelfs onze ontwikkeling in den weg staan, maar wij leeren aanhoudend van hoogere kringen en ik heb gehoord dat het jaar 1889 reeds een zeer gedenkwaardig jaar zal zijn in de geschiedenis van deze groote geestelijke beweging.

Ook het boek dat gij schrijft zal zeer gezegend zijn; gij zult er de vruchten nog van plukken en ze reeds spoedig zien ontluiken.

Nu heb ik een raad voor den magnetiseur. Hij moet zijn arm van tijd tot tijd bewegen om door gymnastiek verstijving te voorkomen van de spieren Voeg bij de zalf nog wat groene olie en wrijf ze tweemaal per dag. Ook moet hij zijn kracht niet te veel uitputten en mag niet langer dan $^1/_4$ uur de patiënt behandelen, voor welke hij zich zoo bijzonder interesseert. Geef wel acht of onze gemeenschappelijke vriend zich daar wel waarlijk manifesteert.

Wat het medium betreft die onder zoo ongelukkige invloeden is, raad ik voort te gaan met de medicamenten en den leefregel van beweging, arbeid, lucht enz. Die andere geest meende dat hier een mediumschap moest ontwikkeld worden, maar wij waarschuwen u ernstig. Dit mediumschap moet vernietigd worden, geheel ophouden. En indien zij later meer innerlijk gelouterd zal zijn, dan zal zij wellicht een beter medium kunnen zijn; doch nu zou zij aanhoudend de ergste geesten aantrekken. De toestand is reeds veel beter dan de vorige keer. Ik werd nu niet belemmerd door de donkere scharen, al kwam ik niet dadelijk; ik had geen moeite en gij kunt gerust zijn dat de somnambule er ook geen last meer van zal hebben.

Het zal hare gave meer en meer worden om lage, onreine

geesten te verwijderen, machten die in huis en op een séance zich pogen in te dringen; zij zullen door haar magnetische uitstraling weg moeten gaan. Reken daarop, als ge ooit eenigen hinder krijgt, laat haar bij u komen; zij is ook hiervoor u ter zijde gesteld.

De hinder dien gij, lieve vriendin, in uw mond hebt is door de melk van een zieke koe, geen tongblaar, maar toch een lastige plaag. Twintig menschen zullen die melk gedronken hebben zonder hinder, maar gij zijt ongewoon sensitief en voelt die invloeden sterk, omdat gij ook een geboren somnambule zijt, en waart gij op uw dertigste jaar behoorlijk gemagnetiseerd, dan zoudt gij een der uitstekendste clairvoyanten zijn geworden; vandaar al die intuïties en inspiraties die uw leven gekenmerkt hebben. Maak nu een spoelsel van roode rozenbladen en vlier met een klein stukje aluin en wat honig; spoel om de twee uur en drink karnemelk met stroop. Zie ook bij een bloemist wat huislook te krijgen en neem een blaadje in den mond, dat ge nu hier, dan daar plaatst.

De magnetiseur moet voorzichtig zijn en onthouden dat hij geen 18 jaar is; wij hebben hem zoo noodig voor ons werk en wij hebben hem lief omdat hij een man is van goede zedelijke beginselen en groote welwillendheid met zuivere bedoelingen. Hij kan nog zeer veel goed doen door zijn heerlijke gave van genezend magnetiseur. Denk niet dat dit gezegd wordt door de somnambule uit sympathie voor den magnetiseur en hare vriendin, maar ik zeg het u als uw beschermgeest. Het mediumschap der somnambule moet zich nog veel meer ontwikkelen, eer daar anderen bij tegenwoordig kunnen zijn; ik moet nog veel meer contrôle over haar nemen en dan is het noodig dat gij slechts met uw drieën zijt.

Kort na deze communicatie zag ik mijne beschermster in de stilte van den nacht. Zij voerde mij in de sferen rond waar zij lang gearbeid had, en ik dacht niet anders of die leerrijke visioenen zouden worden voortgezet, maar ik wachtte te vergeefs tot ik de volgende opheldering kreeg.

15 Juli 11 uur 1888.

Nauwelijks is het medium rustig gezeten of hare oogen sluiten zich, en daar wij meenden dat dit door het vergeten van het kristal kwam, reikte ik dit aan, maar zij weerde het glas af, *) reeds was zij bezig zich van broche en schortje te ontdoen en nam het gelaat een opgewekte en vriendelijk lachende uitdrukking aan en zich naar mij toebuigende zeide zij: »mijn beste, lieve E. wat ben ik nu toch gelukkig dat ik weer eens door onze lieve vriendin met u kan spreken en u gelukwenschen dat gij het met uw boek zoover gebracht hebt. Ja, opwekking was er zoo noodig en die hebt gij ontvangen en aangegrepen; onze vriend H... heeft u toch telkens weer op de been geholpen. Volg nu mijn raad, en dat wilt gij immers wel doen, want ik heb u zoo lief en nu nog veel inniger dan op aarde, omdat ik u zoo veel beter ken; ik ken uwe gebreken en zwakheden, maar ook uwe deugden en krachten.

Mijn raad is: ga nu niet weer terstond een groot boek schrijven; geef uwe hersenen een tijd van rust en maak kleine stukken voor ge weer een groot werk begint, want geloof mij, dit boek is maar het begin; gij zult nog zooveel doen kunnen, maar wees voorzichtig en volg mijn raad.

Thans wil ik u in elken strijd bijstaan. O, ik ben zoo vaak met u; als een lichte huivering door u heengaat en uw wangen strak worden, dan ben ik om en bij u en weet wat gij denkt en voelt, en al kan ik niet naar u toegaan, dan kan ik op elken afstand, waar ik ook ben u toch zien. Als ik naar u verlang is dat zoo geheel anders als wanneer gij naar mij verlangt; van mij gaat dan een lichtstraal uit die u bereikt en waardoor ik u zien kan en alles van u weten, zoo goed alsof ik persoonlijk bij u in huis was gekomen. Gij zijt niet tevreden over mij geweest; gij hadt meer verwacht —

*) Wij gebruikten een glas om de somnambule wakend te houden gedurende de bewerking van het gekneusde been, waarbij de patiënte niet mocht spreken.

ja, het is eene teleurstelling, maar niet alleen voor u, ook voor mij. Ik had zoo gaarne uw verlangen wat meer bevredigd en den sluier wat wijder geopend, maar ik kreeg last om dat nog niet te doen, en onderwerping aan die hoogere bevelen, die van s Heeren wege komen, is geloof. Men zegt op aarde zoo gauw: daar boven wordt het geloof verwisseld in aanschouwen, daar worden alle raadsels opgelost, alle menschen bevredigd, daar is geen moeite, geen teleurstelling meer...

Ja, dat is ook waarheid, maar alleen in de hoogste kringen, die niet allen aanstonds bereiken bij den dood.

Ik verzeker u dat het vele zielen een grooter teleurstelling is dan ze wel denken, dat zij ook hier zichzelf te verloochenen en te onderwerpen hebben, en dat ze niet eensklaps komen tot het aanschouwen en doorgronden omdat ze daarvoor op aarde niet rijp genoeg werden.

Er zijn er wel die geheel overwonnen hebben, die volledig volbracht hebben — en terstond door alle louteringssferen voortsnellen naar het land der volkomen zaligheid, maar velen valt het niet te beurt. Het leven wordt niet ernstig genoeg opgevat; de strijd wordt niet eerlijk en trouw genoeg afgestreden bij de meesten.

Zij rekenen er op dat ze zoo slecht niet zijn als velen, dat ze veel goeds gedaan hebben; maar als ze op hun weg terugzien bij het licht der eeuwigheid, dan — leeren zij erkennen hoe gebrekkig al dat goede is geweest dat ze hebben uitgericht — dat het eigenlijk niets beteekent, al heeft de wereld er op geroemd, want dat ze zich nooit waarlijk inspanden in strijd of volharding om den prijs des levens te veroveren.

Daarentegen zijn er onder de kleine onopgemerkte wezens, wier geheel oprechte zielen vol liefde en trouw met geduld en volharding in het verborgen geleden en gestreden hebben, gelaten en onderworpen den bitteren beker der beproeving drinkende en deze zullen rusten van hun arbeid en genieten naardat zij geleden hebben. De anderen, die hier in menigte zijn, denken al heel spoedig dat ze, wanneer ze tot erkentenis

van eigen onvolkomen werk zijn gekomen en een weinig gewerkt en zich ingespannen hebben — nu zal ik toch veel te zien en te genieten krijgen van dat hemelsche, hetwelk geen oog gezien en geen oor gehoord heeft. En toch, nieuwe beproeving, zij moeten weer een andere leerschool doorwerken. Zij verlangen te weten, te doorgrondeu en hun wordt gezegd: volg en wacht en geloof.

Te dwaas wordt door vele Spiritualisten beweerd dat de spiritualistiche wetenschap het geloof zal kunnen vervangen. Zij vatten het geloof op als een bloot voor waarheid aannemen wat de leerstellingen der kerken voorschrijven. — Neen, het geloof dat wij bedoelen is: gehoorzaam volgen, gewillig wachten, gelaten dragen alle lijden, blijmoedig werken in onderwerping aan den alleen wijzen Vader. Ja, ook geloof wordt hier telkens verwisseld in aanschouwing, maar op elke trap van kennis wacht ons ook een nieuw punt van gelooven, van nog niet verstaan, niet inzien — en nieuwe raadsels worden ons openbaar zoodra er een is opgeheven — anders zou hier geen wasdom, geen vooruitgang zijn. Al kon ik u dus nog veel meer openbaren en laten zien, geloof zoudt gij moeten blijven oefenen evenals wij hier, en ook zelfs in al de hoogere sferen die zoover boven mij zijn. Onderwerping aan het goddelijke plan met een ieder van ons in zijn lot en deel is het ware geloof. Altijd zal het schepsel zich afhankelijk voelen van den Vader en aan Zijn wijze leiding zich moeten toevertrouwen zonder terstond het waarom te doorgronden.

Dat is de groote schaduwzijde van het Spiritisme dat de menschen de zwakke onthullingen, tot hun nut gegeven, misbruiken, door ze in de plaats van het kinderlijk geloof te stellen en er dingen uit afleiden die scheef en gebrekkig zijn, omdat het weten en kennen van de geestenwereld nog zoo in de allerzwakste vormen op aarde kon toegestaan worden in deze periode en toestand der menschheid. Dat blind voortrennen en stelsels maken uit veel te weinig gegevens brengt allerlei dwalingen voort en kweekt waan en inbeelding. Geloof mij, er kan vooralsnog niet veel van de geestenwereld

aan menschen worden ontsluierd door mediums en somnambules — gij wilt zelf zien — ja, dat alleen zou u bevredigen, maar als gij opgetrokken werdt tot deze sfeer, dan zou door de vreugd der aanschouwing de band met het broze lichaam breken, ge zoudt als door een bliksemstraal getroffen, het besterven; onderwerp u dus aan den alleenwijzen wil der goddelijke liefde; breng in beoefening wat gij weet en leer dat, verkondig en onderwijs het — maar wacht en hoop en geloof.

Ook u mijn vriend, roep ik dat toe; vergeet het niet, er zal altijd veel te gelooven blijven, al krijgt men nog zooveel te zien en te ervaren — en feiten en verschijnselen, zonder geloof opgezameld, doen al heel weinig nut. Denk aan het woord: zij zullen zich niet bekeeren, al ware het dat de dooden hen verschenen. Dit gebeurt thans menigmaal, maar het geeft alleen daar vrucht, waar de ziel met geloovige onderwerping dat alles ontvangt — waar het als koude daadzaak alleen in het bewustzijn en als bloote kennis wordt waargenomen, doet het weinig of geen nut. Het blijft dan een bevrediging der nieuwsgierigheid en niet een bevrediging van de ziel. Houdt uw huis en uw hart en uw gedachten rein van verkeerde invloeden.

HOE IK MEDIUM WERD.

Lang heb ik geaarzeld eer ik mijne ervaringen aan het papier toevertrouwde, want zoovelen hebben reeds vóór mij belangrijke feiten weten te vermelden, toch word ik onophoudelijk aangemaand neêr te schrijven wat mij in de laatste jaren is wedervaren. Misschien kunnen mijn mededeelingen anderen van nut zijn wanneer zij ervaringen opdoen die aan de mijne gelijk zijn, in elk geval wil ik trachten zooveel mogelijk naar waarheid te getuigen, ofschoon ik uit den aard der zaak geen namen mag noemen of nadere persoonsbeschrijvingen geven.

Nooit was ik in mijn ruim 40-jarig leven in aanraking gekomen met hetgeen men thans »Spiritualisme" noemt. Wel had ik nu en dan vernomen van spiritistische séanes, maar het wekte mijne belangstelling niet op, en ofschoon ik zeer veel gelezen heb, nooit iets op dat gebied, vandaar dat ik er volkomen onkundig van was en evenmin een vooroordeel had tegen iets dat ik nauwelijks wist te bestaan. Wel had ik er altijd naar verlangd eens iets te zien en te ondervinden op het gebied van »magnetisme", »hypnotisme' en dergelijke verschijnselen, maar alwéér was ik nooit in de gelegenheid daartoe: dit alles moet ik duidelijk in het licht stellen alvorens de feiten mede te deelen.

Het was dan op een schoonen avond in Augustus dat wij, mijn echtgenoot en ik, besloten een goed vriend van hem te gaan bezoeken, die tijdelijk bij zijne moeder logeerde, en dien wij in vele jaren niet gezien hadden. Daar aangekomen vonden wij reeds bezoek. Een heer en een dame, ook met beiden bevriend, waren ons vóór geweest en hadden van den heerlijken zomeravond gebruik gemaakt om ook een bezoek

te brengen. Toen zij hoorden dat wij eigenlijk de verwachte gasten waren, wilden zij beleefdheidshalve weggaan, maar wij protesteerden eenparig, en na aan elkander te zijn voorgesteld, ontspon zich weldra een druk gesprek. De drie dames ter eene zijde, de drie heeren aan den anderen kant. Ik herinner mij dat ik plotseling in een tamelijk onbeduidend onderwerp werd onderbroken, doordat het was alsof iemand tot mij zeide: »luister nu liever eens naar hetgeen daarginds behandeld wordt.' Ik brak het gesprek af en luisterde aandachtig naar een zeer belangrijke mededeeling die de mij onbekende heer gaf van verschillende proeven van magnetisme, hypnotisme enz o.a. ook over Indische fakirs, waarvan hij bijna ongeloofelijke dingen vertelde. Ik mengde mij plotseling in het gesprek door eenigszins naïf te vragen: »Mag ik ook eens hooren wat u daar vertelt, mijnheer, dat onderwerp interresseert mij zeer, ofschoon ik nooit in de gelegenheid was iets op dat gebied te ondervinden of bij te wonen." — »Welzeker, mevrouw, zeer gaarne, en de belangrijkste mededeelingen volgden, blijkbaar gegeven door iemand die volkomen op de hoogte was van het onderwerp en daarover veel gelezen, gezien en nagedacht had. »Nu ik zou dolgaarne eens een dergelijke proeve willen bijwonen, maar niet op een of ander sujet genomen, maar op mijzelve, opdat ik er de waarheid van zou kunnen constateeren." — Hoe ik, die tamelijk vreesachtig van aard en zenuwachtig ben, plotseling tot zoo'n heldhaftig besluit kwam, begrijp ik tot heden toe nog niet. »Welnu mevrouw, als u dat zoo gaarne wilt, kan ik u wel van dienst zijn. Ik ben zelf een tamelijk sterk magnetiseur en wil, als u het verlangt, wel eens een proef met u nemen." »Nu, gaarne!" — ik stond dadelijk op en zeide: »ga uw gang ik wil dat wel eens ondervinden." — De magnetiseur verzocht mij nu even met het aangezicht naar den wand te gaan staan zoodat ik natuurlijk niet kon zien wat achter mij voorviel. Na eenige minuten gevoelde ik duidelijk dat ik door een onzichtbare macht achteruit werd getrokken en als het ware gedwongen ruggelings de bewegingen van deze werking te volgen,

die mij onweerstaanbaar aantrokken. Ik was verbaasd en de magnetiseur was niet minder verwonderd dat ik zoo sensitief was, zooals hij het noemde. De proef werd nog een paar malen herhaald en altijd met hetzelfde gevolg, waarna hij mij buiten de deur verzocht te gaan en deze achter mij dicht deed, natuurlijk niet in het slot. Ik begreep dat het doel was mij achteruit dezelfde aantrekking te doen ondergaan, niettegenstaande de deur er tusschen was en ofschoon ik mij met geheel mijn wilskracht er tegen verzette en de vuisten samentrekkend tot mijzelve zeide: »neen! nu wil ik toch niet," — het baatte niets. Ik werd door een geheimzinnige macht achteruit getrokken en de deur met mijn rug openend, trad ik de kamer weder binnen, tot dicht bij den magnetiseur die steeds achteruitgaande, zijn aantrekkende passes maakte.

Nu wilde ik er natuurlijk meer van weten en wij allen geraakten langzamerhand zóó onder den invloed van deze merkwaardige verschijnselen dat het scheen alsof wij er nooit over uitgepraat zouden zijn. Het was reeds vrij laat geworden, toen de magnetiseur zeide: »nu wil ik nog eens één proef met u nemen en dan zullen wij het er voor vanavond bij laten en huiswaarts keeren. Hij vroeg aan onze gastvrouw een vel papier en een potlood en verzocht mij dit laatste ter hand te nemen en even op het papier te laten rusten. Ik deed dit gewillig en hij plaatste zich half achter mij en legde de hand op mijn schouder, terwijl hij eenige bewegingen langs mijn arm en hand maakte. Ik had niet het minste idée wat dat beteekende en keek als het ware gedachtenloos naar buiten door de hoog opgeschoven ramen in de overvolle straat waar tal van wandelaars zich bewoog, en mijn gedachten waren een oogenblik geheel afgedwaald van potlood en papier, toen ik eensklaps bemerkte dat mijn hand met het potlood heen en weer werd bewogen. Verbaasd staarde ik er naar om te zien wat dat beteekende en of de magnetiseur dat bewerkte, maar ik zag dat hij arm noch hand aanraakte en toch kwamen daar letters te staan die ik zeker wist dat ik niet schreef. Eerst langzaam, onduidelijk, enkele halen, maar toen duidelijke

letters en een woord; de magnetiseur keerde zich tot mijn echtgenoot, die evenals al de aanwezigen met belangstelling deze proeve volgde en zeide: »Uw vrouw is een schrijvend medium! »Wat is d a t?' riep ik uit, »dat heb ik nog nooit gehoord! Wat is een medium?' En nu gaf onze vriendelijke leermeester op dit geheel onbekend gebied ons in korte woorden een duidelijke mededeeling van hetgeen hij daarmee bedoelde. — »U gelooft dus dat ik dit geschreven heb onder geestesinvloed?!" — »Zeer zeker, mevrouw." — »En kunnen wij dan niet weten wie de geest is die mijn arm laat schrijven?" — »Wij willen het beproeven." Hij vroeg, evenals of hij zeker verwachtte dat er nog een onzichtbaar wezen behalve ons in het vertrek was: »Wilt u ons uw naam ook mededeelen?' Het potlood weder door mij op het papier gebracht, schreef duidelijk onder de magnetische bewerking: »Neen!" — »Het is merkwaardig dat u reeds de allereerste keer zulke duidelijke letters schrijft; gewoonlijk zijn het eerst krabbels, lijnen en cirkels, maar dit is duidelijk leesbaar schrift," sprak de magnetiseur, ofschoon ik er bij moet voegen dat het slechts enkele woorden waren waaraan wij geen beteekenis konden vastknoopen. Daar het langzamerhand middernacht was geworden besloten wij nu eindelijk huiswaarts te gaan, en daar wij denzelfden weg moesten volgen, namen wij afscheid van onze gastvrouw en gastheer en gingen samen. Ik was natuurlijk geheel vervuld door al het wonderbare dien avond doorleefd en wilde er steeds meer van weten. Ik vernam dan ook spoedig dat men niet altijd de hulp van een magnetiseur behoefde om mediamiek te schrijven en besloot daarvan ter gelegener tijd de proef te nemen. Wij namen afscheid van onze nieuwe kennissen vast besloten een séance te houden zoo spoedig een zeer drukke tijd, die voor allen in aantocht was, voorbij zou zijn. Eenige dagen later trok een geheimzinnige macht mij naar de schrijftafel; ik deed zooals mij was geraden; ik nam papier en potlood en wachtte rustig af wat er zou komen, en herhaalde dit eenige volgende dagen. Ik kreeg telkens korte mededeelingen, waarin mij vooral werd op het hart gedrukt

geen vragen te stellen en niet te schrijven dan wanneer ik daartoe innerlijk werd aangemaand. Mijn onzichtbare schrijvers wilden geen namen noemen, maar wel berichtten zij mij dat zij met hun drieën waren en een opdracht bij mij te vervullen hadden. Zij wilden mij langzaam daartoe voorbereiden en ik moest geduld hebben, daar zijzelven ook niet gewoon waren een medium te laten werken en op deze wijze verkreeg ik meermalen korte, schoone en leerzame berichten. Het spreekt vanzelf dat wij het onderzoek op zulk een belangwekkend terrein wilden voortzetten. Welk denkend wezen zou niet stilstaan op zijn levensweg, wanneer een verschijnsel als het boven beschrevene plotseling zich ongevraagd, ongezocht en geheel onvoorbereid op zijn pad vertoont? Voor mij werd het een keerpunt in mijn leven. Veel dacht ik na over al deze wonderbare verschijnselen en het was mij een openbaring uit den hoogen, ik zeide tot mijzelve: »Zoo moet het zijn en niet anders! Op deze wijze moet zich het levensraadsel oplossen, waarover ik veel had nagedacht," ja en den laatsten tijd reeds eenigen tijd vóór den door mij beschreven avond, waren wij er meermalen toe gekomen in ernstig gesprek ons te verdiepen over hetgeen ons zou wachten als wij zouden zijn heengegaan; wij schreven dit vaak toe aan eenige verliezen in den laatsten tijd in onze familie geleden, waardoor het groote woord »dood!" ons meer en sterker trof dan ooit te voren. Dikwijls bespraken wij het hoe? en waartoe? — Maar nooit kwamen wij tot een oplossing. En zie daar! op eens, ongevraagd, ongezocht lag daar het groote geheim gedeeltelijk-ontsluierd voor ons; de sluier scheen een weinig opgeheven door onbekende handen, maar geen flauw vermoeden was er wie het waren die mij al die geheimzinnige mededeelingen deden, maar ik wist, ik wist vast en zeker dat een hooger macht mijn hand bestuurde en alles wat daar werd neergeschreven was zóó schoon, zóó verheven, zóó heerlijk, dat ik er gaarne aan wilde gelooven.

Zooals afgesproken kregen wij eenige weken later een uitnoodiging om bij onze nieuwe bekenden een avond door te

brengen, en dáár was ik toen voor het eerst getuige van wat men gewoonlijk de tafelbeweging noemt en kregen wij verscheidene karakteristieke mededeelingen. Na eenige weken werd mij op deze wijze langzaam medegedeeld, dat mijne onzichtbare geleiders een doel hadden met hunne mededeelingen en dat zij mij al sinds vele maanden tot dit doel stelselmatig hadden voorbereid; ook bespeurde ik dat ik dikwijls begreep door intuïtie wat zij tot mij zeiden, zelfs al zette mijn hand geen woord op het papier. Ik vroeg of dit zóó was en inderdaad het antwoord kwam: »ja, wij kunnen ook met u spreken," maar gij hoort onze stemmen niet! — Neen! dat was ook zoo; ik gevoelde meer wat men tot mij zeide; hooren met het oor deed ik het niet!

Eindelijk kwam dan de lang verwachte mededeeling die mij, dit moet ik bekennen, hevig schokte. Ik zal deze mededeeling hier woordelijk overnemen om zooveel mogelijk der waarheid getrouw te blijven. Mijn hand schreef: »Als de mensch de aarde verlaat dan zweeft zijn ziele opwaarts, als zijn leven rein en goed is geweest en hij wordt een kind van het licht, maar als hij slecht of onrein was, dan kan zijn ziel niet opwaarts gaan en moet op aarde rondzwerven tot hij gelouterd is; dat kan alléén gebeuren door het gebed voor hen die hem of haar liefhadden. Nu is er zulk een ziel die uw bijstand noodig heeft; daarom komen wij tot u, bid gij tot God dat hij hem in genade aanneme en dat Hij hem tot zich roepe, gelouterd door uw en zijn gebed!' Dáár stond ik plotseling voor een nieuwe zijde van dit ernstig onderwerp. Was zóó iets mogelijk? — Ik kon het niet gelooven, hoe konden wij arme tobbers op aarde nog zelf in onwetendheid voortlevend, door ons gebed een ziel, die ons zoo ver vooruit was gegaan, bijstaan door ons gebed. Dat kwam mij vreemd, ongeloofelijk voor, maar ik vond al lezende over het Spiritualisme meerdere voorbeelden van hetgeen ik had neergeschreven. — Natuurlijk volgden duidelijke aanwijzingen die ik hier niet neer mag schrijven, maar ik begreep dit alles en besloot een bede omhoog te zenden uit den grond van mijn hart

voor den armen geliefden, die nu in verre oorden moest boeten voor hetgeen hij op aarde helaas! zoo onwetend misdaan had. Ik ben vast besloten hier alles zoo nauwkeurig mogelijk mede te deelen, maar ik moet de nagedachtenis in eere houden van hem voor wien mijn voorbede werd gevraagd. Een zeer intressant voorval, dat mij den volgenden dag overkwam, laat ik hier nog volgen: Ik moest namelijk een bezoek afleggen bij eene lieve vriendin, die zeer ver van mij af woonde en daar ik haar bepaald wilde spreken, besloot ik vóór twaalf uur te gaan, zeker haar dan te zullen te huis vinden. Op weg daarheen passeerde ik een Katholieke kerk waarvan de deur openstond. Duidelijk vernam ik dat men zeide: »Ga daar binnen en spreek uw gebed!' Maar ik ontkende mijzelve dit gehoord te hebben en ging voorbij. Bij mijn vriendin gekomen vernam ik dat zij uit was, wat, voegde de gedienstige er bij, anders nooit gebeurt. »Mevrouw gaat nooit vóór twaalf uur uit, maar ze is een brief van de post gaan halen en wilde meteen eenige boodschappen doen." Ik keerde teleurgesteld terug en ziet! daar hoorde ik weer duidelijk dat men mij zeide: »doe thans wat wij u hebben aangeraden en keer daarheen terug. . . »Maar, was mijn onuitgesproken objectie . . . wat moet ik in een katholieke kerk doen?!" Duidelijk, als ware het aan mijn oor gesproken, hoorde ik de schoone woorden: »God kent geen katholieken, geen protestanten en geen joden; wij zijn allen zijne kinderen en elk bedehuis is Hem even lief!

Als door onzichtbare handen geleid trad ik het schoone kerkgebouw binnen, dat geheel ledig was; geen levend wezen was te zien, doch in de plechtige stilte klonken afgebroken orgeltonen, alsof een kinderhand nu en dan de toetsen aanraakte van het instrument. Onmogelijk kan ik beschrijven wat ik toen gevoelde, niet alléén een drang om een vurig gebed uit te spreken voor den geliefden broeder die mijn voorbede noodig had, maar een onbestemd gevoel van voldoening vervulde mijn hart bij de gedachte aan de schoone belofte vervat in de heerlijke woorden van mijn onzichtbare raads-

lieden. Hoe! in het Vaderhuis zouden geen twisten, geen tweedracht, geen afscheiding meer zijn en niemand zou den ander meer haten en vervolgen om de wijze, waarop zij hun God dienden, dit is, dacht mij, wel het hoogste en schoonste wat de wonderbare leer van het Spiritualisme den menschen kan leeren. Geheel bevredigd keerde ik huiswaarts, kalm en tevreden als iemand die een heilige plicht met liefde heeft vervuld. Nog dienzelfden avond kreeg ik een aanmaning om te schrijven, en ziet men deelde mij mede, dat door ons vereenigd geded mijn geliefde broeder zijn treurig verblijf mocht verlaten en naar hooger sfeer was overgebracht; tevens voegden mijn onbekende maar daarom niet »onbeminde" geleiders, want hoe onmogelijk het moge schijnen, ik had die onbekende en ongeziene beschermers lief gekregen, er bij: »Wij verlaten u thans; onze taak is afgedaan, wij danken u voor uwe medewerking in het schoone werk dat wij mochten volbrengen; wij keeren naar de woningen des lichts terug; als onheil u genaakt zullen wij bij u zijn." — Ik was bedroefd, teleurgesteld en gevoelde een ledig in en om mij alsof ik een lieve vriendin verloren had; ik kreeg geen aandrang om te schrijven en hoorde de heerlijke woorden niet meer in mij weerklinken; alles was stil en treurig. Ik wenschte dat de geesten mij niet hadden verlaten; toch mocht ik hun den terugkeer in het schoone rijk niet benijden dat ze tijdelijk verlieten om een armen verdwaalde te helpen en te redden.

Het spreekt vanzelf dat ik het hierbij niet kon laten. Ik verlangde meer van die wonderbare, haast ongelooflijke dingen te weten en na eenigen tijd bemerkte ik dat het »medium" zijn niet had opgehouden. De mededeelingen die ik nu en dan kreeg waren schoon en goed, maar altijd vaag en onbestemd; nooit wilden mijn schrijvers een naam noemen en dikwijls kreeg ik ook mededeelingen die mij deden twijfelen of alles wel waar was wat daar geschreven stond. Ik kon gelukkig altijd kalm en met gezond verstand oordeelen over hetgeen ik geschreven had, en liet mij niet door mooie woorden meeslepen of door fraaie beloften opwinden. Na nog menige bij-

eenkomst met den magnetiseur en zijne echtgenoote, waarin vaak mijne onuitgesproken vragen goed beantwoord werden, (eens zelfs kregen wij een zeer bevredigend antwoord op de onuitgesproken vraag van den magnetiseur) besloot ik op zekeren dag de stoute schoenen aan te trekken en eens over al deze buitengewone voorvallen te gaan raadplegen met haar die men mij als de ijverigste apostel van het Spiritualisme aanwees. Zij zou misschien wel zoo welwillend willen zijn mij eenige nadere mededeelingen daaromtrent te doen, want ik was langzamerhand in een doolhof verward geraakt, waar ik niet meer uit kon komen. De voornaamste vragen waren deze: »Deed ik er goed aan die vreemde gave in mij aan te kweeken? waarheen zou dit alles mij leiden? en welk nut kon het hebben daar ik er in de verste verte geen begrip van had hoe algemeen verspreid deze kennis reeds was, omdat ik later vernam dat de meeste belijders van deze, zoo het mij voorkwam, zoo schoone leer zich er als het ware voor schaamden er voor uit te komen en er nooit over spraken dan wanneer ze volkomen zekerheid hadden onder ingewijden te verkeeren. Ik begaf mij dus zonder eenige introductie, (later vernam ik dat anderen even vermetel zijn, tot de geëerde dame wier naam ik zeker in deze bladen niet behoef te noemen, maar die allen wel kunnen raden: — Ik werd onmiddellijk toegelaten en werd met de grootste vriendelijkheid ontvangen: »Mevrouw, ik ben zoo vrij bij u te komen zooals een zieke bij den professor, ofschoon ik niet de eer heb bij u bekend te zijn." Vriendelijk lachend was het antwoord: »maar lieve mevrouw ik ben volstrekt geen professor!" — Ik stond een weinig verbluft over den eenvoudigen toon en de groote bescheidenheid van iemand die ik mij reeds een weinig als »ongenaakbaar" had voorgesteld, en op eens vond ik het volstrekt zoo vermetel niet meer om daar zoo maar onaangemeld als raadvraagster te verschijnen. Ik vroeg en kreeg verlof haar alles te mogen mededeelen wat mij op het hart lag en zeer aandachtig en volstrekt niet bevreemd naar het mij voorkwam, luisterde mijn vriendelijke voorlichtster naar mijn lang verhaal, waarin ik

haar natuurlijk mededeeling gaf van mijn persoon en alles wat zij moest weten openhartig en naar waarheid vertelde. Ik had toen al de beschreven papieren meêgebracht. Dit eerste bezoek reeds bevredigde mij geheel. Ik vernam eerstens dat dergelijke gevallen haar dagelijks werden voorgelegd en dat dit lang zoo buitengewoon niet was als ik in mijne onwetendheid meende. Mevrouw v. C was zoo beleefd hare geschriften op dat gebied geheel ter mijner beschikking te stellen en van dat oogenblik af aan las en herlas ik de vele belangrijke boeken die op dat wonderbare gebied door haar en ontelbare anderen zijn uitgegeven, en hoe meer ik er mij in verdiepte, hoe duidelijker en begrijpelijker mij alles werd, en ik begreep ook dat ik maar niet alles als waarheid moest aannemen wat mij van onbekende zijde toevloeide ; ik gaf daarom meestal geen gehoor aan de uitnoodigingen om te schrijven en wilde liever wachten tot de belofte vervuld zou zijn, die mij vaak werd gegeven, dat mijn gave van geestelijke zijde zou worden aangevuld en ontwikkeld. Menig belangrijke medemededeeling, rijke leering, en onschatbare raadgevingen mocht ik van de geleerde vrouw ontvangen die mij weldra de eer aandeed mij haar »vriendinnetje' te noemen, een titel waarop ik bizonder trotsch ben en waaraan ik dan ook uitsluitend de eer toeschrijf deze misschien in veler oog onbeduidende mededeeling gedrukt te zien.

S. M. v. G.

DE LAATSTE REIS.

(Uit het Italiaansch.)

De dood beteekent voor ons meestal iets droevigs, maar eigenlijk is hij voor ons de ontwikkeling en ontplooiing van ons geheele wezen. Alexander Saint-Yves schrijft hierover het volgende:

»Gelijk de schaduw overal het licht bestrijdt, zoo is de dood overal tegenwoordig en werkzaam en in aanhoudenden kamp met het leven, ofschoon hij ook verborgen en onzichtbaar moge schijnen!

»Wanneer deze koning der verschrikking zijne intrede houdt in eene familie, wordt hij dikwijls langen tijd tevoren aangekondigd, hetzij door voorgevoelens of door profetische droomen: liefhebbende harten voelen als 't ware zijne kille nadering reeds lang vooruit. In het schemeruur drukt ons een benauwend gevoel in de atmosfeer; de doodsangst beklemt ons; het hart slaat bekommerd; de keel is als toegeknepen.

De huisdieren gevoelen als bij instinct het naderen der lichamelijke verwoesting; de honden huilen jammerend; een somber floers hangt over de geheele omgeving.

De natuur is bewogen en de geesten der reeds gestorvenen komen de levenden waarschuwen, en snellen den stervenden ter hulpe nabij.

Men dwaalt echter, wanneer men gelooft dat de dood doof is, of onverzoenbaar wreed. Hij houdt er rekening mede wanneer de stervende hem roept of terugstoot, hem bestrijdt — of als zijn bevrijder tegenlacht! En ook wanneer de omstanders hem met zijn somberen sluier, door de macht der liefde pogen te verdrijven, is hij niet onverbiddelijk!

Eens hoorde ik een geneesheer tot eene moeder schouderophalend zeggen:

»Slechts een wonder kan uw kind redden." De moeder bleef biddend alleen waken bij de wieg van haar kind — en het wonder greep plaats!

Wilt ge sterven! dan begunstigt gij den dood. Wilt ge hem verwijderd houden van een door u bemind wezen? Bidt dan — bidt met de geheele kracht van uwe ziel! — Maar indien de geliefde kranke sterven moet —, wanneer zijne laatste ure onherroepelijk geslagen heeft —, wees dan sterk! — Waak dan bij hem, die u gaat verlaten; want nimmer is de bijstand van uw liefde hem zóó noodig geweest! — De arts, ziende dat zijne hulp nutteloos is, gaat heen. De doodstrijd is dáár. De priester vertrekt, wanneer hij het laatste oliesel heeft gegeven en gebeden heeft, en toch is er juist nú zooveel te doen!

Thans moeten de liefhebbende harten van ouders, zusters, broeders of echtgenooten bijstand verleenen; thans wordt de laatste reis aanvaard.

Gelooft toch niet, dat, wanneer gij de oogen des gestorvenen voor altoos hebt dicht gedrukt — wanneer hij den laatsten snik gegeven heeft, de geest dan reeds vèr weg is; — laat dat lichaam niet over aan vreemde handen; nooit heeft hij, die daarin woonde, meer behoefte aan uwe liefde gehad.

Die onvoorbereide geest gevoelt zich soms eenzaam en verlaten, zonder zijn lichamelijk omhulsel en tevergeefs tracht hij te vluchten naar hooger sferen! Hij is angstig: — gewoon met zijn lichamelijk oog te zien en oor te hooren, is hij nu nog geestelijk blind en doof voor de roepstem zijner hemelsche vrienden. Hoe meer hij zich aan het lichaam en het vleesch gehecht had, gedurende zijn aardsch bestaan, hoe minder het bewustzijn van zijn toestand hem helder wordt en hoe meer de geest zich gevangen gevoelt en als geketend aan het lijk. Men maakt zich dàn geen flauw begrip van het lijden.

Bidt, bidt thans voor hem! Bidt God bij het ontzielde lichaam; gij weet niet, hoè véél goed gij doet!

Die geest ziet nog niets dan nacht en oneindigheid; hij

heeft slechts ééne gedachte, één gevoel : de duizeling van het onbekende.

Hij is zichzelf geheel vreemd en zoekt tevergeefs zijn eigen Ik in dat hart, dat nu niet meer klopt, in die levenlooze gestalte. Gaarne zou hij er in terugkeeren; maar hij beeft van vrees, zonder stem om te roepen, zonder armen om ze te kunnen uitstrekken, zonder oogen om te zien . . . en te weenen.

Hij zoekt een houvast, een steunpunt, een lichtstraal, een stem! — Hij bezit ze wèl, maar kent er het gebruik nog niet van! Langzamerhand trekt hem iets met onzichtbare koorden naar omhoog; eerst is hij angstig, tot een gevoel van veiligheid zich van hem meester maakt. In het licht wordt alles zuiverder en reiner; hij voelt zich moedig en krachtig worden! — Hij wacht nog steeds . . . maar reeds kan hij zich beter gewennen. Zelfs kan hij nu vaag onderscheiden, en schoone muziek vernemen; steeds meer komt hij tot besef van zijn toestand.

Hij herinnert zich nu het verleden en wordt zich bewust van zijne innerlijke kracht.

Wanneer hij aldus zichzelven heeft ontdekt, komt hij tot rust, gelijk een duif zich eerst nederzet op een tak, om vandaar haar vlucht te nemen en zich te oriënteeren. Zóó overziet hij thans alles; hij hoort de roepstem uit den hooge om op te klimmen en ziet de droevig achtergeblevenen over hem weenen en voor hem bidden, aan de andere zijde van 't leven! Nog eenmaal keert hij terug en brengt vertroosting; hij omhelst lang en innig die droevige gemoederen. Dàn vervult hij ze met een vredige, verzachtende blijdschap, en spreekt aldus in de taal der geesten: »Hebt dank voor uwe gebeden, vaartwel . . . neen! Tot weerziens bij God!

(Ingezonden.)

DE IERSCHE REVIVALS.

Deze zonderlinge beweging onder de Protestanten der lagere volksklassen van Ierland in Ulster heeft eenigszins een Pinksterkarakter. Hoe vreemd en fanatiek de personen zich daarbij voordoen, ligt toch onbetwistbaar een machtige geestelijke strooming aan deze beweging ten grondslag, evenzeer als aan de Rochester kloppingen in Amerika. Geheel onafhankelijk van die bewegingen aan gindsche zijde van den oceaan, ontstond zij op de volgende wijze, zooals W. Arthur A. M. in zijne omvangrijke studiën over dit onderwerp schrijft:

Te Ballymena woonde een jonge man, die op zijne wijze ijverde voor den godsdienst en in eigen oog een waar Christen was. Eens hoorde hij een gesprek tusschen een Engelsche dame en eenige jonge vrouwen over de ware »bekeering." Hare woorden troffen zijn hart. Hij zocht en vond die innerlijke en heilige macht van den godsdienst. Vol van dit nieuwe geluk keerde hij terug naar zijn eigen kersspel.

In de maand September van het jaar 1857 vereenigde hij zich met drie andere jonge mannen tot eene geheime vereeniging om God te bidden om een bijzondere zegening over het volk rondom hen. Drie maanden later ontstond de zoogenaamde »Spring Communion." Het kersspel was vol over de tijdingen van de opgezonden gebeden en de gelukkige bekeeringen die plaats grepen. Een nieuw geestelijk leven ontwaakte. Het was wonderlijk gebeden van diepen ernst en hemelsche macht te hooren van de lippen van ongeleerden en onwetenden, uit den mond van knapen en zuigelingen op godsdienstig gebied.

Wij moeten ons beperken en kunnen slechts enkele getui-

gen over deze beweging hier aanhalen. Dr. Massie zegt: .... Op den avond van Donderdag 19 Mei 1859 was de publieke geestdrift vooral in de Spring Wellstreet (Ballymena) zeer groot. Wij bezochten dit lokaal opzettelijk met het doel om de verschijnselen nauwkeurig waar te nemen en daarover te rapporteeren. In een gedeelte der straat vonden wij een vergadering van minstens 2000 menschen bezig met bidden en lofzingen onder leiding van een gewoon man. Zes of zeven huizen in dezelfde straat waren overvuld met menschen, op iedere plek, waar men maar een zit of staanplaats kon machtig worden. Deuren en ramen waren open en belegerd door een schaar van menschen van alle klassen, vol begeerte om te hooren, wat binnen geschiedde. Wij bevonden, dat deze huizen de woningen waren van hen, die door een onbekende macht aangegrepen waren. Sommigen dezer verkeerden in een toestand van groote uitputting of verstijving. Anderen waren ontzettend opgewonden, roepende tot God om genade, met een ernst die een verstandig mensch ook maar een enkel oogenblik kon doen twijfelen aan de werkelijkheid. Eenigen uitten kreten van de grootste wanhoop en doodsangst. Weder anderen stortten kreten uit vol hartroerende en verheerlijkende dankbaarheid. In al deze gevallen waren zij omringd door een saamgepakte menigte vrienden en vertroosters. Voor hen werd gebeden, soms door een enkelen voorganger, soms door verscheidene personen tegelijk, enkele malen vereenigde zich de »getroffen persoon' met hen in een taal vol gloed en toenemende welsprekendheid, in andere gevallen door uitroepen van twijfel, hoop, geloof of onuitsprekelijke vreugde. Gedurende de eerste aanvallen voelden de lijders algemeen belangrijke verlichting door gewijde muziek, en vandaar dat deze vrome oefeningen herhaaldelijk werden afgewisseld door het zingen van psalmen, waarmede allen met de grootste geestdrift instemden. Deze beschrijving van hetgeen in een der huizen voorviel, kan beschouwd worden als toepasselijk op al de anderen — want wij bezochten ze allen en werden begunstigd met het voorrecht ons onderzoek over 17 verschil-

lende gevallen te kunnen uitstrekken.

In den loop van den avond hadden wij gelegenheid getuigen te zijn van een geval van »impression" in het eerste stadium. Het tooneel was gelijk die, welke wij boven beschreven. Na een nauwe trap vol met dicht op elkander staande toeschouwers beklommen te hebben, traden we een klein vertrek binnen, waarin een twintigtal menschen van beiderlei kunne gegroepeerd waren in verschillende houdingen van groote aandacht en diepen eerbied.

Een net gekleede jonge vrouw van ongeveer 22 jaren was een uur te voren getroffen of aangegrepen en neergelegd in de armen van een oudere vrouw, die op een lagen stoel gezeten was. De getroffen persoon scheen in een toestand van gedeeltelijke verstijving te verkeeren, waaruit zij nu en dan werd opgeschrikt door een gevoel van geestelijken angst, welke zich op hartroerende wijze op haar gelaat uitdrukte, en diepe doffe zuchten van vreeselijke wanhoop. Haar gelaat was doodsbleek. Hare oogleden gesloten, uitgezonderd wanneer zij door een zenuwachtig schokken gedeeltelijk opgetrokken werden. Zelfs dan was geen ander deel van het oog zichtbaar dan een smalle reep van het wit. Haar pols sloeg ongeregeld en koortsachtig. Haar gelaat en handen waren met zweetdroppelen bedekt. Nu eens strekte zij de armen uit alsof zij zich in de haren wilde grijpen, dan weder verhief zij ze hoog boven het hoofd, sloeg de handen samen en hare gelaatstrekken namen een smeekende houding aan, die met geen woorden te beschrijven is. Hare uitingen waren kort en afgebroken, vermengd met zuchten, steunen en zielroerende kreten van wanhoop als de volgende: »Is er geen hoop?" »O, mijn hart, mijn hart!" »Vergeving, vergeving!" »O, Jezus red mij!" »O God, heb genade!" Naast deze arme vrouw stonden twee mannen hardop te bidden.

In een ander deel der kamer werden de handen in één geslagen en stroomden stille tranen uit menig oog, maar onze aandacht werd onwederstaanbaar getrokken naar de bewegingen van een jonge vrouw uit de

lagere volksklasse, die twee dagen te voren »getroffen", maar nu weder hersteld was en zich vol diepe belangstelling en groote bezorgdheid over de lijdende boog. Zij vertelde haar van Jezus, die steeds bereid was haar te redden; zij haalde die woorden uit de Schrift aan, welke van troost en hoop spraken voor de berouwhebbenden en barstte ten laatste uit in een lang en schijnbaar ingegeven gebed, vol uitdrukking en intelligentie, maar hoofdzakelijk in korte zinnen als t ware uitgestooten

Nu zal men kunnen vragen, wie was deze ernstige smeekster om vrede en vertroosting voor de arme gekwelde lijderes? Vier dagen voorafgaande aan dien, waarover wij schrijven, was zij een roekelooze, God vergeten jonge vrouw — een gewone straatprostituée in Ballymena! Voor wij het tooneel verlieten, dat wij beproefden te beschrijven, had de lijderes belangrijke verlichting ontvangen en wij bemerkten, dat hare lippen zich bij tusschenpoozen bewogen, als bij een stil inwendig gebed

Intusschen breidde de beweging zich met groote snelheid in de omringende landstreken uit. Het is te pijnlijk voor den gewonen lezer al die verhalen te volgen, voldoende moge het zijn de aandacht op deze merkwaardige revivals gevestigd te hebben. Bovendien is het niet onbelangrijk hierbij op te merken, hoe dezelfde invloed, die zich bij verschillende godsdienstige richtingen openbaart, wordt beschouwd door de toonaangevende machten in de moderne maatschappij. Wanneer een onwetende halfwilde menigte tiert en schreeuwt, en in zenuwachtigen zieleangst, die veel gelijkt op de uitingen van krankzinnigen, huilt om genade, »dat God hen vergeven zal" voor denkbeeldige misdaden, vouwt de meerderheid der geestelijkheid de handen en roept uit: »Zie het werk van den Heer!" Wanneer een moeder met gebroken hart luistert naar de telegraphische teekens, welke haar verzekeren, dat het kind waarom zij als een verlorene treurt, nog leeft en bloeit in de onzienlijke wereld en zij hare tranen droogt en met kalmte op bescheiden, maar welsprekende wijze het feit vermeldt, dat

de onsterfelijkheid bewezen is — vouwt diezelfde geestelijkheid de handen vol heilige vrees en roept: »Zie, het werk van Satan!"

Het wordt eindelijk tijd, dat het beoordeelend publiek gelegenheid hebbe een oordeel uit te spreken over beide zijden van dit gewichtig probleem onzer dagen, door de theologische en de Spiritistische invloeden, welke overheerschend zijn in de geestelijke verheffingen dezer eeuw, te vergelijken.

Wij veroorloven ons daartoe onze lezers nog enkele aanhalingen en uitspraken onder de aandacht te brengen De predikant Tocock schrijft: »Mij werd gevraagd een knaap te bezoeken, die in een verschrikkelijken toestand verkeerde, *plotseling aangegrepen en vol waanzinnige onrust sloeg hij met zijne armen, schopte met zijne voeten en danste en schudde in de grootste spanning.* Ik zeide hem wat bedaarder te zijn, want *hij zou door zijn gedrag den Heer onaangenaam zijn;* drong hem op Jezus te zien en om vergeving te vragen; met hem biddende herhaalde hij de woorden; toen wij zongen, kwam hij geholpen door *twee jeugdige bekeerden* tot Jezus en vond spoedig vrede daarna.

De heer Wilkinson verhaalt in zijn werk de »Revivals" (blz. 91), van een »*kind van nauwelijks zeven jaren,* wier *lichaam eenmaal volkomen verstijfd gevonden was,* terwijl haar gelaat kleurloos was. Toen zij gedeeltelijk bijgekomen was, sloeg ze de handen samen en opziende riep zij met diepe stem, »Heer Jezus, heb genade met mij en breng mij tot den voet van Uw kruis!". . . . Haar starende bezielde oogen waren gevestigd ver weg boven alle sferen, *en het zachte heldere geestelijk licht van dien in de hemelen doordringenden blik* zal nooit vergeten worden door hen die er getuigen van waren. Wij zagen nooit een toestand *zoo beslist bovennatuurlijk* . . . Dit scheen de veronderstelling te wettigen, dat een *wereld van glorie onzichtbaar voor andere stervelingen, ontsluierd was voor haar inwen-*

dig gezicht. Het meisje kwam binnen een uur weer geheel tot haren normalen toestand terug."

De heer W. haalt verder het volgende aan uit de »Ballymena Observer": »Verschijnselen analoog aan de voorafgaanden nam ik persoonlijk waar in een woning in de Alexanderstreet gedurende den namiddag van l.l. Dinsdag — opzettelijk dient hierbij vermeld te worden, dat zij die aangegrepen werd, nooit bij eenige revival bijeenkomst geweest was.

Wij vonden daar een meisje van nog geen acht jaren oud, waarvan ons verzekerd werd, dat haar algemeen karakter dat van een verlegen, verstandig, trouwhartig kind was, en dat zij geplaatst was in de laagste klasse van Guy's openbare school. Toen wij haar zagen lag zij uitgestrekt op een bed, en kwam langzaam bij uit een somnambulistische trance, waarin zij vijf uren te voren verviel toen zij zich gereed maakte naar de school te gaan. Eenigen tijd volgende op de bezoeking, kregen hare oogen een als in de verte starenden, doordringenden blik, hare handen vouwden zich en hare lippen bewogen als in stil gebed. Hare handen werden herhaaldelijk opgeheven als om eenig voorwerp in de onmiddellijke nabijheid te grijpen. Eenmaal greep zij haars vaders hand en wees opwaarts, drong hem te zien en te bidden. Een andermaal riep zij tot de omstanders haar op te heffen, opdat zij eenig heerlijk voorwerp voorgesteld aan hare verbeelding kon omvatten. Uit dezen toestand ontwaakt, vertelde zij, dat zij geweest was in het gezelschap van bovenmenschelijke wezens in een wereld van licht en zaligheid, en tot verbazing harer ouders, beweerde zij dat zij bij ingeving haar broeder had herkend, die elf maanden na zijne geboorte stierf en vijf jaren voor zij geboren werd!

Het volgende merkwaardige geval geschiedde volgens de Coleraine dagbladen te Kilconriola:

»De getroffen persoon was een gehuwde vrouw van middelbaren leeftijd. Zij scheen zeer zenuwachtig en koortsig

te zijn; haar pols sloeg snel, een zenuwachtige blos kleurde de wangen, hare oogen waren van bloed beloopen en haar gelaat gutste van het zweet; gedurende 36 uren was zij ongeschikt iets anders te gebruiken dan water. Na de eerste vier uren van folterende pijnen en onophoudelijke kreten om genade bleef zij gedurende bijna drie dagen op den grond geworpen liggen in den toestand, dien wij beschreven. Gedurende dien tijd werd de woning dezer vrouw door honderden menschen uit de nabuurschap bezocht. Zij had nooit lezen geleerd of leeren bidden en was ongeschikt de eene letter van het alphabet van de ander te onderscheiden; toch bad zij met koortsachtige klem en kracht en wekte het volk op tot boete en berouw met een verwonderlijke woordenrijkheid en juistheid van taal. Dit geval werd, evenals vele anderen, vergezeld met visioenen — illusies, zeker, maar van een buitengewoon karakter. Onder andere dingen beweerde zij, dat een Bijbel, beschreven met lichtende letters, voor haar geopend lag en dat zij, ofschoon onbekwaam tot lezen, door een geestelijke macht begiftigd was met de gave om de meening van elk woord daarin te begrijpen. Het is een ontwijfelbaar feit, dat zij met letterlijke nauwkeurigheid een groot aantal uitspraken uit het Oude en Nieuwe Testament aanhaalde alsof zij ze uit een boek las, op eene eigenaardige wijze van toepassing op de gebeden, waarmede zij voortging! Deze indrukken verdwenen langzamerhand naarmate zij meer normaal werd en verdwenen geheel, toen zij tot haren gewonen gezondheidstoestand teruggekeerd was.

De predikant J. Marrable getuigt het volgende, dat hij met eigen oogen aanschouwde: »Ik werd bijzonder getroffen door het volgende geval: N. C., nog geen 18 jaren oud, was bezig een gesprek te voeren met een onzichtbaar Wezen, dat zij een »engel' noemde

Ik zal niet beproeven dit tooneel te beschrijven, of de woor-

den die zij uitsprak terug te geven, maar toen zij na een half uur ongeveer uit de trance ontwaakte en zag, dat men haar vol verbazing aanstaarde en tranen uit aller oogen stroomden, toen werd hare tong los, welke vroeger nauwelijks articuleeren kon, en op de welsprekendste wijze sprak zij tot alle aanwezigen over de verlossing, met een uitdrukking van heilige vreugde en belangstelling stralende uit haar intelligent gelaat.

Zij ging gedurende verscheidene minuten met zulke welsprekende uitdrukkingen voort, dat alle aanwezigen gedrongen waren te erkennen, dat zij zoo iets nooit tevoren gehoord hadden. Ik zelf zou duizend mijlen ver gegaan zijn om dit eene geval te zien, en dacht niet dat het mogelijk was, dat het menschelijk gelaat zulk een heerlijke en gelukkige uitdrukking van zaligheid kon openbaren.

Dr. Massie verhaalt nog vele gevallen met groote nauwkeurigheid in alle bijzonderheden van een soortgelijk karakter, waarin de getroffenen, beiden mannen en vrouwen, arme onwetende menschen waren, soms zeer jonge kinderen — dienstboden en werklieden — die lezen noch schrijven konden, en toch haalden deze lieden in hunne trancetoestanden op verstandige wijze onophoudelijk verzen, ja soms geheele hoofdstukken uit den bijbel aan, en vermaanden, baden en zongen met een geestdrift en welsprekendheid, niet geëvenaard door de beste redenaars der kerken.

Met het volgende wenschen we te besluiten.

De predikant R. Gemmell schrijft: »Ten opzichte der lichamelijke manifestatiën heb ik geen meening, ook wensch ik niet eenige opinie daarover te hooren, daar ik geloof dat niemand een voldoende verklaring geven kan."

Hij verhaalt verder: »Een jongeling van zestien jaar was in zijn eigen woning neergevallen. Vier krachtige mannen waren noodig hem in bedwang te houden om te voorkomen, dat hij met zijn hoofd tegen den vloer sloeg. Hij bleef in dezen toestand verscheidene uren. Toen hij tot zich zelf kwam, was

hij machteloos aan zijne eene zijde en kon geen woord duidelijk uitspreken. Den derden dag daaraanvolgend bezocht ik hem te drie uur; hij was nog in denzelfden toestand, maar toen ik te zeven uur aan de deur stond, kwam hij tot mijn verwondering snel op mij toeloopen, schudde mij de hand en zeide: »O, mijnheer! Ik ben nu weer geheel in orde.''

De predikant Hugh Hunter schrijft: »Het is nu vijf weken geleden, dat het werk des Heeren met kracht begon in deze streek. De geheele landstreek Antrim was vol verbazing. Iedere dag bracht nieuwe verhalen van tranen, slapen, visioenen, droomen en mirakelen, zooals dat personen, die nooit een letter van het a b c geleerd hadden, in wakenden toestand duidelijk den bijbel konden lezen, psalmen en gezangen zingen, prediken en bidden met groote vaardigheid, welsprekendheid en woordenrijkheid.

Het ware wenschelijk geweest, dat dergelijke feiten nog breeder waren onderzocht en bevestigd evenals zoo vele andere, want zij vormen een hoofdstuk in het boek der menschheid, dat ernstig onderzoek en overweging waard is.

Het is ontwijfelbaar, dat zoo een dergelijk Revival had plaats gegrepen op Mahomedaansch gebied, de zieners het paradijs enz. zouden gezien, om Mahomet geroepen en door hem met Allah zouden gezocht hebben zich te verzoenen. In een land waar zelfs de atmospheer vervuld was met Calvinistische denkbeelden en dat bestuurd werd door een Calvinistisch priesterschap is het natuurlijk, dat de machtige magnetisch geestelijke invloed, welke uitgestort werd in de harten en geesten van het van nature ontvankelijk volk, beheerscht werd door de heerschende godsdienstige denkbeelden. Dit werd bovendien door den machtigen invloed der Revival predikers zoo bevorderd, dat slechts nu en dan een engelgelaat zichtbaar werd door den theologischen sluier van vrees, waarmede het eenvoudige landvolk omwikkeld was en dat slechts in zeldzame gevallen een waar geestelijk mediumschap zich kon

ontvouwen en triomfeeren over de onredelijke geestvervoering van droefgeestigheid en geheimzinnigheid. De zonnestraal, die de roos tot het leven roept, kleurt het donker blauwe oog van het viooltje, verlevendigt de zucht tot vernietiging in het leven van het lage kruipend dier en van het stekend insect. De zon van het geestelijk bestaan schijnt over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, en verlevendigt maar schept niets.

Uit alle dergelijke bewegingen komen we bij zorgvuldig onderzoek en onpartijdige beschouwing tot de overtuiging, dat het fanatisme der Irvingianen, de ongerijmdheden van het Mormonisme, het onnatuurlijke ascetisme der Quakers, de dweepzieke razernij van de Iersche Revivals en andere geestelijke inwerkingen allen slechts gedeelten zijn van een grootsch geheel — het zijn verschillende uitingen, maar het is dezelfde geest die werkt in allen.

J. S. G.

HET KIND ONDER DE SNEEUW.

In Daniël 6 vs. 26 zegt Daniël tot koning Darius: »Mijn God heeft zijn Engel gezonden, en hij heeft den muil der leeuwen toegesloten, dat zij mij niet beschadigd hebben, omdat voor Hem onschuld in mij gevonden is."

Nu zijn er gewis, vooral in het leven van zendelingen in Zuid-Afrika, wel voorbeelden, dat dit nog heden ten dage gebeurt, maar even zoo waar is het, dat de Heer zijne engelen ook gebiedt om zelfs over het kleinste kind te waken en het te redden van den hongerdood.

Een merkwaardig voorval gebeurde vijf jaren geleden op een dorp in de nabijheid van Zwickau. Daar woonde eene arme vrouw, die op zekeren middag haar zoontje opdroeg naar het bosch te gaan en de geiten te halen, die daar in het gras weidende waren. Onderwijl nu de knaap op weg was begon het hard te sneeuwen, zoo hard, dat weldra bosch en heuvel, ja alle paden en wegen bedekt waren.

De knaap kwam niet terug.

Stel u den angst en de ongerustheid voor van de moeder, die den ganschen nacht slapeloos en weenende doorbracht, daar het niet mogelijk was door de sneeuw heen te komen en het bosch te bereiken. Zelfs lag de sneeuw zoo hoog, dat zij de huisdeur niet openen kon.

Drie dagen lang bracht zij in dezen toestand door, jammerende en klagende over haar kind, dat zeker van koude en honger was omgekomen. Op den derden dag, toen de sneeuwstorm een weinig bedaard was, begaf zij zich met eenige mannen op weg, en met groote inspanning drongen zij door de sneeuw heen naar het bosch, waar zij het kind vonden. Tot hunne verbazing zat het stil op een plekje, waar de zon

lekker scheen en waar geen spoor van sneeuw te vinden was. Zoodra de knaap zijne moeder zag, knikte hij haar vriendelijk toe.

»Arm kind!" jammerde zij, »wat hebt gij uitgestaan. Maar waarom zijt gij niet met de geiten thuis gekomen?" »Ik wilde wachten, moeder," was zijn antwoord, »tot het avond was geworden!'

»Avond! Maar kind, het is al driemaal, sedert ge weg zijt, avond geweest."

»Dat begrijp ik niet," zei het kind. »Ik heb geen avond gezien. Ik zit hier als midden op den dag."

De moeder haalde hare schouders op. Ze begreep er niets van, en wij zouden het zeker ook niet begrepen hebben, als wij niet het woord gelezen hadden: »De engel des Heeren legert zich rondom degenen die Hem vreezen, en rukt hen uit." Psalm 33 vs. 8.

»Maar hebt gij geen honger, mijn kind?" vroeg de bezorgde moeder.

»Neen, er kwam telkens iemand hier, die mij, wanneer ik honger had, brood bracht."

De moeder en de mannen, die met haar meegegaan waren, zagen elkander verbaasd aan. Maar zij geloofden, dat God machtig was en zijn Engel gezonden had, om dit kind te bewaren. En dit geloof ik ook.

J. S. G.

DE NIEUWE DAG.

Weer breekt een nieuwe dag aan. De sterren zijn verbleekt de glans der maan is allengs verdoofd. De stilte wordt verstoord door den slependen gang van den lantaarnopsteker, die de ronde doet om de lichten uit de dooven. De nachtvogels fladderen nog rond en zien er, licht-gekleurd door den aanbrekenden morgen, nog onoogelijker uit dan des avonds. Het rijden, dat laat in den nacht voortduurde om de vele genotzoekende menschen huiswaarts te brengen, is eindelijk opgehouden. Stilte heerscht alom, afgebroken nu en dan nog slechts door het eerste vogelgetjilp, dat den nieuwen morgen blijde begroet. Er is iets plechtigs in die stilte van den morgen. Het is alsof de verdwijnende nacht de fluides medenam, die laag op de aarde bleven hangen, de fluides die ontstonden door de menschen die zoo vaak, verre van de natuur te waardeeren, die bederven niet alleen, maar de atmosfeer als het ware verontreinigen door hunne donkere emanaties. De nieuwe morgen die weer daagt, is als een blad wit papier; als de avond valt zal het papier beschreven zijn, wat zal er op staan? Iedere nieuwe morgen is een nieuw blad in de geschiedenis der volkeren. Iedere dag wordt gevoegd bij de vorigen en velen van die dagen maken een's menschen leven uit. Hoe zal het zijn? Zal het een leven zijn, waarop men met innerlijken vrede zal kunnen terugzien, of zal het een bedorven leven zijn? Zal deze dag ons verder brengen op den weg, die leidt tot ons geluk dat wij slechts door strijd kunnen veroveren? In den vroegen morgen als de lucht nog zoo rein is, als alles nog stil is, spreekt alles van vrede, maar voor velen onzer zijn de stemmen niet verstaanbaar. In ons bruist en kookt het om geleden of vermeend onrecht, om bitter leed

ons aangedaan. Zullen wij dan heden kunnen leeren vergeven, zullen wij heden op nieuw geduld trachten te oefenen? Zullen wij heden kunnen leeren wat gisteren te zwaar viel? De taak weer opnemen en het beter trachten te doen? Zullen wij heden meer liefde kunnen geven, minder eigen-lievend zijn? Ieder morgen ontwaakt de natuur met frissche krachten, nieuw leven voor allen, even schoon, maar helaas menig onzer heeft geen open oog om Gods wonderen te aan schouwen. Laten wij trachten te doen wat de natuur ons leert, met nieuwe levenskracht en levenslust moedig de taak weer opvatten, het iederen dag beter te leeren doen, opdat ieder dag ons verder vinde en ons leven geen verbroddeld leven worde, omdat wij niet weten, of als de avond valt nog allen met ons zullen zijn, die in den morgen met ons begonnen te arbeiden, opdat niet een »te laat" over onze lippen kome, opdat wij niet een liefdedaad ongedaan lieten, die ons een kleine opoffering, een ander een groot genoegen was geweest. O, dat wij over ons zelf tevredener konden zijn als de avond valt, geruster zou onze slaap, vroolijker ons ontwaken zijn. Moed gevat iederen morgen, gij die strijden wilt tegen al wat daar klein en liefeloos in u is, gestreden met moed tot ook voor u eenmaal de morgen komt waarop geen nacht meer zal volgen. Dat het dan een blijde morgen moge wezen als uw aardsch omhulsel afvalt en gij hen terugziet van wie gij gescheiden waart en die uw strijd gadesloegen en u, meer dan gij meent, trachten te steunen.

P. V.

COMMUNICATIES IN EEN ERNSTIGEN KRING ONTVANGEN.

(Vervolg van bladzij 177.)

Bij de mededeeling van de hier volgende communicaties wil ik alleen voegen, datgene wat noodig is tot goed verstand, door te vermelden wat voorafging aan die communicaties.

Wat de communicatie VII betreft, daarin komt niets voor dat eenige uitlegging vereischt. Communicatie VIII volgde na een bericht van een persoon, die blijkbaar verkeerde in eene stemming, als die in het bericht wordt omschreven en tot hem zijn dan ook de laatste woorden gericht. Bericht IX bevat eene mededeeling, van wat een onzer vrienden aan gene zijde ondervond bij zijn aankomst. Voor ons is de stemming van den persoon gemakkelijker te verstaan dan hetgeen zijne waarneming aangaat. Wat de chaos betreft door hem waargenomen, deze ontstond waarschijnlijk door de aanschouwing van oude toestanden en nieuwe toestanden, beide voor zijne geestelijke zintuigen zichtbaar, evenals soms een medium oude gebeurtenissen waarneemt op de plaats waar ze vroeger voorvielen. Communicatie X volgde na eene mededeeling door een trance medium en eenige woorden van godsdienstigen aard gericht tot hem of haar die zich door het medium manifesteerde.

VII.

DE RECHTE LIJN.

Als gij een rechte lijn trekt tusschen twee punten, zult gij den kortsten weg aanwijzen die den mensch brengt van het eene punt naar het andere. Wat is nu de kortste weg, die den mensch brengt tot een verhevener geestelijken toestand? Ook eene rechte lijn, een lijn van geestelijke rechtheid, wars van alle onwaarheid, wars van alle verkeerdheid, wars van

alle dwaalwegen, langs den rechten weg zoo veelvuldig voor ieder der menschen openstaande. O, gij, die daarom wenscht den mensch te brengen tot vooruitgang, het is wel zaak uw medemensch te wijzen op de menigte van wegen, die hem leiden buiten den weg die hem naar geestelijken vooruitgang moet voeren, en wanneer de mensch meer wilde luisteren naar de stemmen, die tot hem komen, wanneer hij ernstig wilde nadenken, zou hij kunnen ontworstelen aan vele wegen die hem voorkomen nog zoo kwaad niet te zijn, vele wegen van schijn, van onwaarheid, niet recht naar het geestelijke licht. Wij weten, niemand kan wegen bewandelen, die nog niet voor hem zijn opengesteld; geen kind kan wegen bewandelen, die slechts voor een gerijpten geest openstaan, maar ieder van die wezens kan zijn weg afleggen in oprechtheid van geest, ieder kan trachten op zijn weg »de weegjes en steegjes' te vermijden die leiden op een dwaalweg, die hem of haar die ze inslaat, weer doet terecht komen na lang dwalen op den weg, die reeds was begonnen. Wij weten wel dat ook dit inslaan van die »weegjes en steegjes" — noodig kan zijn, wanneer gij, mensch, nog niet rijp genoeg zijt om den rechten weg te blijven volgen, maar ook dan moet gij daardoor leeren om in het vervolg den waren weg te volgen en daarom predik aan de menschen de waarheid zoover die u gegeven is; ban uit uw midden dat wat schijnwaarheid is, ban uit uw midden alles, wat u niet recht voorkomt, niet met harde woorden, maar met kloeke daad en gij zult medewerken aan den vooruitgang der menschen, en helaas! hoevelen uwer zoeken hun heil in den schijn, in schijn-grootheid, in schijnvertooning op alle gebied tot op den godsdienst toe. O, dat zij, die bij den godsdienst op den voorgrond treden, wisten wat het zeggen wil, schijn-vertooning in het hoogste wat de mensch denken kan, zij zouden huiveren voor hetgeen zij deden. Wat er op aarde ook voor slechts is, dat is het allerergste, de huichelarij in het hoogste. Het is waar; zij weten niet wat zij doen. Wanneer zij de heiligschennis begrepen, juist in dat bezoedelen van het hoogste, het heiligste van wat is of zijn

zal, zij zouden met afgrijzen terugdeinzen. O, mensch, dat bezoedelen brengt u zoo verre weg van uw doel als maar iets doen kan. Onwaarheid in andere dingen staat tot onwaarwaarheid in het geestelijke als een stip tot een ster. Wij willen daarom zeggen: bedenkt dat, o mensch, en wat gij ook gelooven moogt, predikt nooit geestelijke dingen, die gij niet gelooft, want gij bemorst het heiligste in u met vlekken die slechts door machtig en lang lijden van geestelijken aard kunnen worden weggenomen en die nog zoo velen van uwe medemenschen eveneens kunnen schaden door uw onwaar voorbeeld.

Denkt er aan dat, al verkrijgt gij in uwe wereld voordeel, dat voordeel niet is dan tot onberekenbare schade van uw geestesheil, onuitwischbaar in den zin van onmeetlijk groot, niet in den zin van eeuwig. Overweegt dat ernstig en veel kan ieder uwer doen om zijn leven te zuiveren van verkeerdheden, van onwaarheden op grooter of kleiner schaal. Wij weten, het is niet goed, (al vindt gij uwe medemenschen niet zóó als gij wenschen mocht) om al wat gij voor waarheid houdt van de daken te prediken, laat daarbij wijsheid u geleiden, maar toch verwijdert onwaarheid uit uw aller leven en handelen en gij zult de geestelijke rechte lijn vinden. Het zij zoo.

VIII.

ONVERSCHILLIGHEID.

»Voorwaar, ik zeg u: daar zijn velen onder ons, die in een ellendigen toestand verkeeren, want het licht is nog zeer zwak schijnende onder de menschen en het is een feit, dat, waar het licht niet zichtbaar is, de menschen ook niet worden opgevoed tot bewoners van onze wereld; daar missen zij de noodige gaven om van onze wereld iets waar te nemen en al wat zij waarnemen is duisternis Een tijd lang denken zij te moeten razen en tieren tegen hetgeen zij meenen dat een werk van slechte krachten is. Zij meenen, dat er geen liefde

rijk Opperwezen is en vervallen dan in een toestand van onverschilligheid. Zij denken het leven, dat zij dan leiden, hoe ondragelijk ook, te moeten dragen als onveranderlijk, en zie daar een stadium van bestaan, waarin slechts hoogst moeielijk verandering is te brengen. Onverschilligheid, gij ziet het ook onder de menschen, is een toestand van bevriezing om het zoo te noemen, waarin geen verandering te brengen is dan met groote moeite van ons, die op hen trachtten in te werken, maar wier stemmen, wier gedachten hen niet kunnen bereiken. Soms duurt zoo'n toestand lang, maar eindelijk zegeviert toch de vonk van goddelijken aard, die in den mensch, in ieder mensch, is gelegd en die hem verbindt aan zijn Schepper, die hem bindt aan de Bron van Liefde en Licht. Dan wordt de mensch — want ook hij blijft mensch — eindelijk overtuigd, dat hij kan ontkomen aan dat bestaan van langen stilstand door uit de onverschilligheid op te waken, dan begint hij te denken aan hetgeen hij verkeerd deed en verzuimde, en dat hindert hem en hij wil weer terug zelfs tot die onverschilligheid, die hem te voren zoo ellendig leek. Hij wil en dat is bijna altijd zijn eerste neiging, die medicijn — want het is een medicijn — van zich stooten. Nog liever denkt hij, die zee van vervelende onverschilligheid, die eindelooze duisternis zonder gedachten, dan zelfverwijt, dan gedachten die kwellen. Zie, die overgang, hoewel noodzakelijk, is zeer gevaarlijk, want velen, ja velen deinzen terug en vervallen weêr in hunne onverschilligheid. En toch alle toestanden eindigen. Ten laatste moeten zij, — zoo zeker als er een Opperwezen is, dat het al regeert — moeten zij, zeggen wij, van die onverschilligheid vervallen in het zelfonderzoek en dan eerst wekt dat zelfonderzoek bij hen berouw; dat berouw brengt tot ernst en die berouwvolle ernst stemt hen tot het gebed en wij kunnen het niet genoeg herhalen, driewerf herhalen tot de menschen, dat gebed stelt u in betrekking met de Bron van alle heil, van alle geluk, en waar gij uit die Bron put, zult gij dat vinden wat gij behoeft om gelukkig te worden. Daarom o mensch! vele zijn de wegen, die leiden tot

eene hoogere geestelijke ontwikkeling, maar geen dier wegen, gaat buiten het Wezen, dat het Heelal regeert. Dat is even onmogelijk als dat het leven ophield bij den dood. Wij die nu reeds zoovele toestanden zagen, waarvan hij, die zich zoo even manifesteerde, geen begrip heeft, wij zeggen tot hem:

»Waak op, o mensch, uit uwe onverschilligheid, werp af dat masker dat gij voorbindt om het zelfonderzoek te voorkomen. Wees een man en tracht niet u zelf te bedriegen met het denkbeeld: ik zal wel dragen wat mij wordt opgelegd. Aan uw lot kunt gij niets veranderen in dien zin, dat gij niet kunt volharden bij dat besluit. Neen, sterker krachten zeggen u, dat zult en kunt gij niet. Alzoo moed gevat. Beschouw uw leven, denk er over na. Zult gij een kind zijn en de bittere medicijn van u stooten? Neen, wij vertrouwen, dat gij ook zult toonen dat lijden u niet kan neêrdrukken tot een toestand van onverschilligheid die een mensch onteert. Opgewaakt, de lendenen omgord en onderzocht uwe verzuimen, uwe gebreken, uwe verkeerde daden, uw gebrek aan liefde voor anderen. Wees ernstig en dan op de knieën, gij, man, die een man wilt zijn — en gebeden met uw gansche ziel. Dat zij zoo.

IX.

EEN BEVOOROORDEELDE.

Het was eens op een dag, nu lang geleden, dat ik, oude man, kwam bij menschen, die mij spraken over toen nog nieuwe verschijnselen van geestelijken oorsprong naar zij mij verklaarden. Ik zeide tot hen, dat mij zoo iets uitermate onzinnig voorkwam, want het was mijne vaste meening, dat er was een voortbestaan gescheiden van de menschenwereld en dat het alzoo onmogelijk was om van dat bestaan iets te vernemen voor de menschen en dat daarom dergelijke dingen onzinnig waren en slechts in het brein van waanzinnigen konden opkomen . . . Mijne bekenden betoogden mij dat zij zelf ervaringen hadden gehad; zij hielden tegen

mij vol, dat feiten feiten waren en dat wat ook mijne theorie mocht zijn voor het geestelijk voortbestaan, dat alles niets beteekende tegenover feiten, die het tegendeel van mijne meening bewezen. Toen werd ik boos, want ik was reeds niet jong meer; ik had veel gelezen ook van theologischen aard en zij, die mij tegenspraken, beschouwde ik als kinderen in ervaring en ik vond, dat ik, die immers geheel op de hoogte was van de wetenschap van mijn tijd, het beter weten moest dan zij, die dwaze menschen, die meenden uit tafel-bewegingen te kunnen leeren wat de wereld der geesten was. Ik maakte mij innerlijk erg boos en gaf hen te kennen, dat het meer dan dwaas was, dat menschen van hunne ontwikkeling teruggingen naar het middeleeuwsche bijgeloof en dat zij bovendien erg pedant moesten zijn om zulke theorieën vol te houden tegenover de wetenschap. Ik was ten volle overtuigd, dat hunne meening bovendien in strijd was met allen godsdienst en met den hoogen werkkring, die de goede menschen wachtte na hun heengaan. Het waarheen was mij niet bekend, maar wel meende ik zeker te weten, dat de geest na den dood — h o e wist ik niet — op een of andere wijze van de aarde wegging en nooit meer met de aarde of de menschen in aanraking kwam Het moest immers de geesten vernederen weer met de menschen in aanraking te komen.

Zoo ging ik heen en het duurde een poos vóór ik kon begrijpen, waar ik was, want het was mij alles vreemd, de omgeving was zeer aardsch en ik was toch niet in mijn woning en ik voelde mij na mijne ziekte weer gezond en nu wilde ik naar mijne woning, maar waar was ik nu? Ik was in eene vreemde woning, waarin ik nooit geweest was en ik voelde dat dit allervreemdst was als men mij ontdekte. Men zou vermoeden, dat ik iets kwaads in het zin had, want het was schemering. De kamer was niet zeer mooi gemeubeld maar toch niet armoedig. Er was niemand daar — maar als er eens iemand kwam. Ik stond doodsangst uit want ik dorst eerst niet te vertrekken omdat men mij dan zou hooren. Eindelijk besloot ik de deur te openen om heen te gaan; maar ik greep te ver-

geefs naar den knop; de deur bleef gesloten, mijn zielsangst klom uitermate en ik vond het beter om te blijven totdat ik iemand hoorde en dan te roepen. Als ik mij bekend maakte, zou de politie mij toch wel gelooven. Het duurde lang naar mij voorkwam. Eindelijk kwam er een man binnen, dien ik terstond toeriep, dat ik hem verzocht mij toe te staan te vertrekken, want ik wist niet hoe ik hier kwam. De man gaf mij geen bescheid. Hij naderde mijn stoel, waaruit ik, hem ziende, was opgestaan en ging zitten. Eindelijk zeide hij in zichzelf: »wat nu, ik ben ten einde raad, nog één zoo'n klap en alles is verloren; kon ik slechts iemand vinden, die mij kon helpen! Het is een ellende, dat niemand, die ik kan vertrouwen, naar mij luisteren wil." Ik vond dit alles vreemd en dacht: ik zal uw aandacht wekken en ik gaf eene kuch. . Niets Hij hield de hand voor het hoofd Ik gaf een meer luiden kuch . . . Niets: Ik gaf eindelijk een paar harde klappen op de tafel . . . Niets. Ik gaf een luiden schreeuw . . . Niets. Hij bleef roerloos. Ik riep hem toe: Laat mij eruit en ik zal u helpen. De man zuchtte, maar gaf geen teeken dat hij mij bemerkte. Ik werd boos, want hoe onaangenaam mijn toestand ook was, mijn boosheid overwon mijn vrees. Ik zeide: laat mij er uit en zit daar zoo niet te zuchten, ik zal, als je niet naar mij hooren wilt, je wel krijgen. Men mag iemand niet opsluiten . . . Niets! Ik begon te razen en te tieren. De man bleef stokstijf zitten en zeide niets. Ik begon op den grond te stampen, op de tafel te slaan en sloeg eindelijk naar ik meende een ruit in van het raam . . . Niets! de man merkte er niets van. Ik sprong naar het raam en het was niet hoog van den grond. Ik sprong door de ruit naar buiten, maar waar was ik. Ik kende de omgeving niet en het kwam mij voor dat alles veranderd was; het was als waren de huizen geheel verward, want brokstukken staken uit de huizen soms naar buiten en wat een toestand daar binnen. Alles scheen daar door elkander te liggen. Het was een chaos, dien ik zag en daaromheen zag ik een soort groene weide. Ik zag nooit iets dergelijks waar of wanneer ook en ik was verbaasd. Nogmaals, al zag ik

ook daar menschen, zij luisterden niet naar mij, maar werkten, praatten, aten, sliepen als kenden zij mij wel en was ik hun onverschillig. Zij namen geen notitie van mij en wat ik deed, het bleef alles onbeantwoord. Zoo stond ik in den aanvang van mijn geestelijk bestaan en thans zeg ik na vele, vele ervaringen die ik niet alle kan mededeelen, want de tijd dringt: och ware ik zoo eigenwijs niet geweest in mijn leven! Zoo ging het vele millioenen. Wij geven u dit enkele momentje van een begin van een geestelijk leven als een voorbeeld. Gegroet.

X.

GEWAARWORDINGEN VAN EEN NIEUWELING OP EENE SEANCE.

Wat zie en hoor ik. Het is een soort van godsdienstoefening. Welke secte zou dat zijn, er schijnt een soort geestverdooving, een soort cataleptische toevallen bij te behooren. Nimmer zag ik iets dergelijks, maar verwonderd ben ik niet. De tijden om verwonderd te zijn over hetgeen ik hoor en zie zijn voorbij. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Ja, ja, het is de meest verwonderlijke tijd, die denkbaar is. Allen die ik hier zie — en velen zijn dat niet — letten niet op mij. Zij zien even weinig naar mij als ik vroeger naar anderen zag als ik in mijne studiën verdiept was. En waarvoor studeerde ik zoo hard als de eindresultaten zijn, dat ik blind of althans voor weinig lichtstralen meer toegankelijk ben, als ik niet in staat ben mijne gedachten aan anderen mede te deelen en mijne studies mij niet verder brachten, zoodat ik van den toestand waarin ik nu ben, niets begrijp en niet eens kan zeggen hoe zoo iets mogelijk kan zijn, en toch, mijn hersens zijn niet aangedaan, want helder en klaar kan ik denken en soms treft mij iets veel sneller dan vroeger. Wat kan dat alles beteekenen? Blindheid bezielt mij en toch kan ik soms zien, wat is dat? Ik zie in een soort licht van bizonderen aard, zooals hier, zelfs scherp. Eigenaardige toestand der oogen

want het is mij duidelijk, dunkt mij, dat zulks eene soort blindheid is die nog onbekend is of misschien — deze stralen, als ze elders gelijk hier aangewend worden, kunnen de blindheid der menschen genezen Was ik een medicus, dan was het voor mij ontzettend belangwekkend. Nu schijnt dat alles echter ook in verband te staan met eene verandering in mijn organisme, want vele zijn de eigenschappen die ik nu heb en vroeger niet had. Ik zie nu en hoor soms vreemde dingen als ware ik in staat om langzamerhand dingen van een andere wereld waar te nemen, dingen die ik nimmer zag en hoorde en toch te vaag, te onduidelijk is dat alles om mij recht helder te zijn. Het is als wanneer een moeilijk vraagstuk ter oplossing voor ons ligt en de eerste notie van eene oplossing komt ons voor den geest, dan is alles nog verward, maar toch er begint een lichtstraal te komen, die men meer voelt dan begrijpt, zoo ook hier. Het is mij nog niet helder, de toestand waarin ik ben, maar nogtans ik begrijp dat die toestand niet is eene die voorkomt bij het volk, bij het profanum vulgus. Het is een soort hoogere toestand in embryo. Het is echter waar, zulke toestanden zijn niet de gelukkigste. Het is een soort vage eenzaamheid, duistere overpeinzing, een soort samenvloeien van denkbeelden en treurigheid, die als licht en duisternis bij elkaar passen en dat verwart mij wel eens, al zijn mijn denkvermogens soms zeer, zeer helder. Het zal misschien langzamerhand beter worden. Geduld moet men hebben. En nu wat is er met onze medemenschen hier? Het tooneel is veranderd, geen voorstellingen meer, maar krampachtig schrijven van een der mannen. Mogelijk waren de mysteries iets van dien aard als dit gezelschap oplevert. Het is vreemd maar een indruk kreeg ik toen die vrouw zoo even zoo zacht lispelde, dat zij als eene priesteres van den tempel fungeerde. Wondervreemd! zij verlicht het vertrek met een vreemd stralenlicht dat mijne oogen goed doet en ze vervult met de capaciteit om waar te nemen.

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENINGSBOEK.

OVER DE ONTWIKKELING EENER SOMNAMBULE.

October 1886.

De somnambule was nog in den aanvang harer ontwikkeling, maar toch zag zij reeds bij het inslapen gezichten van haar bekende personen, afgestorvenen, die als in schaduw voorbijgingen. Geheel uit eigen beweging begon zij echter voor mijn gestel raad te geven, die uitstekend bleek te zijn. »Ik zie zeer helder vandaag. Duizenden zenuwen zie ik overal door het lichaam; het is een wonderbaar vlechtwerk van fijne draden, een net dat overal in en om is; ook den bloedsomloop zie ik klaar. Wat zijn die hersenen wonderbaar! — en hoe dun is die schedel! — hoe fijn die vliezen; maar ik zal daar later meer van zeggen.

In een volgende zitting, zeide zij echter:

»Neen, ik moet in deze periode niet meer voor een ander slapen, dat zou de ontvouwing van mijn inwendig oog belemmeren, dat zich meer en meer begint te ontsluiten volgens een inwendige, natuurlijke wet. De menschen denken dat de opening van het innerlijk oog, het zien van geesten, iets bovennatuurlijks, iets goddelijks is — neen, dat is het niet; het is alles natuurlijk, maar eene nog ongekende zijde van de natuur des menschen. Het is mij nu nog bij het zien, als ging een weerlicht mij telkens voorbij, en dan zie ik op dat eerste moment niet, maar het gezicht komt telkens als bliksemflikkering terug.

Mijne hoogere ontwikkeling zal dan ook aanvangen met den natuurlijken slaap, die de eerste schrede is tot de verdere verschijnselen. Ik begrijp nu zeer goed hoe het komt

dat de meeste somnambules in hare hoogere ontwikkeling gestuit en bedorven worden. Zij komen in den loop van hare eerste ontwikkeling allengs tot helderheid, zijn bij wijle zeer helderziend; dat neemt al toe, en nu begint de magnetiseur er op te rekenen dat alles in orde is — gebruikt haar ontijdig — en dat is misbruik, en hierdoor ontstaat verduistering, die haar al doffer en onzekerder maakt, tot alles donker wordt en zij nog wel spreken kunnen onder aandrang van den magnetiseur en door eigen verlangen en gewoonte; zij spreken uit hun geheugen en volgens de zwevende beelden die weer oprijzen — maar het ware zien is voor altijd verloren.

Bij de eene somnambule zal die eerste periode van helderzien drie maanden, zes maanden, misschien een jaar duren; maar dan zijn ze op en spreken meer onder verborgen indruk van mensch of geest dan door innerlijk licht. Laat de magnetiseur mij elke week eenmaal magnetiseeren om in rapport te blijven tot 14 October — en laat hij voor zijne gezondheid waken. Wordt hij abnormaal door verkoudheid of koorts, dan moet de serie gesloten worden en 12 dagen wachten — niet ontmoedigd worden, maar voortgaan."

Zij had in die dagen een artikel van Donato gelezen en spreekt daarover.

»Donato leeft in een zelfbedrog. Wat hij doet is geen zuiver magnetisme, zooals hij meent. Zoodra de magnetiseur begint te overheerschen en met zijn wilskracht de somnambule overmeestert, houdt de weldadige werking van het magnetisme op en er ontstaan storingen, al houdt hij slechts 2 minuten den wil van het sujet onderworpen, al beweert hij dat de verdooving over het geheel der hersenen komt, hij maakt zelfs daar inbreuk op door met zijn wil de wilsorganen van het sujet te verlammen.

Dat is eene verkrachting van het diepste wezen des menschen en moet nadeelig zijn voor jonge lieden. Zij zullen dat des anderen daags bij hunne studie voelen of wel minder heerschappij over zich zelf hebben om hunne opwellende nei-

gingen te beheerschen. Het gezond verstand leert dit reeds, maar de clairvovante ziet het duidelijk.

Let op de eigendommelijkheid van deze somnambule; zij hebben allen zeer kenmerkende eigenschappen. Wat doet de magnetiseur als hij passen maakt? De geest moet vrijgemaakt worden, door het magnetisme geheel en al vrij; daartoe is noodig een gelijkmatige bewerking van ALLE lichaamsdeelen; de geest moet niet deze of gene spier blijven voelen, die niet goed bewerkt is. Overal moet hij losgemaakt worden om onafkankelijk van het lichaam te kunnen werken, waaraan hij dan slechts met een snoer verbonden blijft. Bewerk dus niet dit of dat deel meer of minder sterker. Denk niet: ik wil dit of dat effect veroorzaken of verkrijgen bij de somnambule — alleen kracht geven, er het gestel geheel mede doordringen op alle punten. Bovenal rustig zijn met door niets te verstoren kalmte en vastheid; dit draagt veel bij voor de harmonische ontwikkeling.

OVER DE ONTWIKKELING VAN HET MEDIUMSCHAP.

Na opheldering gekregen te hebben over de oorzaak van het onaangenaam, beverig gevoel dat de somnambule bijbleef als zij gemagnetiseerd was, werd zij veel gelijkmatiger gemagnetiseerd en voelde zich ook nu geheel en al frisch. Haar blijde glimlach en zacht gekeuvel kondigt de nabijheid van den beschermgeest, die zich niet zoo snel als anders aan haar vertoonde, omdat zij zoo geagiteerd was; zij liet haar eerst wat rusten, keurde daarna het magnetisch behandelen goed, en sprak den magnetiseur nog eens toe over het conserveeren van zijn kracht; hij moest zorgen dat hij er nog een jaar of tien mee toekomen moest; vooral ernst en waardigheid op dit gebied, ook met het oog op mijn werkkring, waarover zij altijd zoo ernstig spreekt. Op mijne gedachte antwoordde zij:

»Gij verlangt iets meer te weten over de contrôle van een geest, wat hij doet. Welnu, hij neemt de bovenste hersenkwabbe, het orgaan voor het denkvermogen in bezit en gebruikt die als zijn eigen hoofd; doch hierdoor wordt het overig deel der hersenen abnormaal en inactief; van daar dat alle gevoel en beweging ophouden moet en eerst langzaam terugkeeren als ik mij onttrek. Ik weet hoever ik gaan kan met haar en hoelang het mag duren zonder haar in iets te benadeelen, doch vele controleerende geesten weten dat niet, geven er zich geen wetenschap van; zij vragen daar niet naar of bekommeren er zich niet om en werpen zich slechts met de volle wilskracht op het medium om daardoor te werken. Vele mediums zijn daardoor benadeeld en verkort in het gebruik van hunne vermogens, enkelen zelfs waanzinnig er door geworden. Daarom is het zoo hoog noodig dat elk medium zoo worde ontwikkeld in een ernstigen kring en door geregelde en geleidelijke magnetische behandeling dat hij een verstandigen, goedgezinden beschermengel krijgt, die hem weet te isoleeren en af te sluiten voor de schadelijke invloeden van allerlei vermetele indringers. Ik heb ons medium volkomen kunnen afsluiten, omdat ze zoo heel zorgvuldig is voorbereid. Ze herinnert zich niets van hetgeen er in magnetischen slaap of trance door haar gezegd of geschreven wordt, en dat is veel beter toestand dan van die onvolkomen gevormde mediums, die zich alles of een deel herinneren; dit geeft te veel verwarring en vermoeit hen nutteloos. De meeste geesten weten vaak niet hoe zij een medium behandelen moeten en het af te sluiten.

In ons land bestaat wel veel aanleg, maar zij ontwaakt langzamer door onzen landaard en vereischt een langduriger en zorgvuldiger ontwikkelingsgang dan in andere landen.

Om een betrouwbaar en goed gecontroleerd medium te vormen, raad ik aan een magnetische behandeling van een week of zes, of acht, en sommige veel langer, vooraf te laten gaan, waarin het medium 2 of 3 malen per week op vaste tijden 25 minuten gemagnetiseerd moet worden en slaapt geheel on-

gestoord, zonder dat ze nog gevraagd wordt of tot spreken gebracht. Dan zal zich in den loop der behandeling wel openbaren welke richting het medium zal nemen, welke gaven er in zijn te ontwikkelen. Het medium moet niet met anderen aanzitten en alleen behandeld worden tot het onder een goeden beschermgeest staat en deze in staat gesteld is haar te controleeren en andere invloeden van haar af te weren.

Het onvoorzichtig ontwikkelen van jonge mediums heeft er talloozen bedorven en zelfs enkelen ongelukkig gemaakt.

Er schijnt iets op den weg van het medium te naderen dat haar bedroeven zal; ik zie nog niet wat het eigenlijk is, maar ik zag sedert eenige dagen van tijd tot tijd twee vrouwelijke geesten om haar, hare moeder en hare zuster.'

»Kan het ook zijn dat haar oude vader gaat sterven?" vroeg ik. »Dat zie ik nog niet. Wij kunnen niet zoover vooruitzien in alle dingen, als de menschen vaak denken; wij weten niet alles wat er voorvalt met onze achtergebleven betrekkingen — want dan konden wij hier niet zalig zijn. Lof, dank en heerlijkheid zij den Vader gebracht! dat Hij ons niet meer laat zien dan wij noodig hebben en kunnen dragen, dat wij niet meer weten dan ons trapsgewijze wordt ontsluierd! O, indien ik bijvoorbeeld al de smart en strijd van uw leven vooruitgezien had, mijne geliefde Elise — hoe had ik rust kunnen hebben, u, die ik zoo innig liefheb — maar toch ben ik dikwijls in bange uren tot u gezonden om u te steunen, hoewel ik mij niet mocht bekend maken.

EEN VISIOEN.

Na de gewone behandeling van de somnambule gedurende tien minuten verhelderde haar gelaat en toen v. C. haar wilde demagnetiseeren, zegt ze: »Neen, ik moet ongestoord zeggen, wat ik zie, het is zoo heerlijk! Ik word hoog opgeheven — (groote verwondering). Ik zie het zonnestelsel, de planeten, de aarde drijft zoo prachtig door de ruimte; maar wat is zij don-

ker! Er zijn groote zwarte vlakken op, bevolkt door millioenen die in het duister wandelen. Ik zie een zwarte streek, waarop ik kleine zilveren halve maantjes zie blinken. Het zijn volgelingen van Mahomed. Op een nog grootere uitgestrektheid zie ik leelijke afgodsbeelden en altaren van metaal en steen. Is dat Azië? Ik ga over een groote zee. Ik zie het andere halfrond. Aan de andere zijde der aarde zie ik een zeer groot land; het komt mij voor als helder blauw en daar zie ik banierdragers en ik lees woorden op de vaandels: »Ik ben de weg, de waarheid en het leven. — De waarheid zal u vrijmaken.' Ik ga nu weer over een zee en zie een grauwe landstreek, die in de schemering ligt — maar het is alsof de morgen aanbreekt, half licht, half donker als bij de opgaande zon; ook daar zijn banierdragers en ik lees de woorden: »Bidt en gij zult ontvangen; zoekt en gij zult mij zekerlijk vinden.' Het schijnt Europa te zijn.

Onder de ontelbare menigte zie ik personen, die een licht aan 't voorhoofd hebben als een blinkend kristal, waardoor ze kunnen onderscheiden worden. Men kan ze van hier duidelijk opmerken. Bij velen is de glans dof, bij enkelen als een lichtende ster. Dat zijn de mediums. Toch zijn er nog niet veel, niet zooveel als ik wel dacht. Zij moeten licht brengen tusschen deze donkere scharen Het kleine plekje, waar wij wonen, zie ik ook. Het wordt thans verlicht door de nederdaling van twee heerlijke engelen. Vleugelen hebben zij wel niet, maar zij drapeeren hun schitterend golvend gewaad alsof het vleugelen waren waarop zij drijven. Nu zie ik ze duidelijk; zij hebben iets als een rouwsluier over het wit gewaad en dragen in hun midden een prachtige gouden kroon, maar die is in floers gewikkeld....

Plotseling hield zij op en nu sprak de beschermgeest haastig: »Zij mag niet langer zien; haar toestand laat het niet toe en reeds was zij snel aan het demagnetiseeren, met de handen der somnambule. De magnetiseur moest haar echter nog sterk afwerken. Dit geschiedde, maar zij moest ten tweede male bewerkt worden door den beschermgeest en zij viel nu

in een natuurlijken slaap een kwart uur lang, die haar zeer verkwikte; toch bleef een onuitsprekelijke afmatting tot den anderen dag door dit aangrijpend gezicht.

Kort daarna was het dat de Koning krank werd.

Een paar dagen later bezocht ik de somnambule; zij leed aan aangezichtspijn, het was 3 uur. Zij raakte weldra in slaap en de beschermster zeide door haar: Ik ben reeds een paar malen hier geweest, maar er was niemand om mijne woorden op te vangen. Het magnetisme van v. C. hoe weldadig anders is thans te zwaar voor haar; zij heeft dit reeds bij intuïtie gevoeld en wilde daarom niet gemagnetiseerd worden; over een paar dagen zal ik haar inspireeren tot u te komen en zal ik u het noodige zeggen. Haar gestel is nog al te zeer geschokt. Zij zou nu ieder oogenblik in visioenen vervallen over het Godsrijk en de Nieuwe Bedeeling. Het visioen moest ik op hooger last laten doorwerken. Gij moet dat weten en zult het later nog beter inzien. Ik heb u nog veel te zeggen over uw werkkring en verhouding tot de Nieuwe Bedeeling.

UIT HET GEMEENZAAM ONDERHOUD MET MIJN BESCHERMGEEST.

Gisteren, mijne Elise, las ik door het medium met genoegen dat boekje van den ouden predikant Thoden van Velzen, »Christus Redivivus." (*) Er is veel waarheid in, ofschoon de op standing en de verschijningen van onzen Heer toch nog geheel op zich zelf staan in aard en wezen. Dit is niet te vatten, hoeveel moeite een aardbewoner zich daarvoor geven wil en wat wij daarvan meer weten, mag nog niet gezegd worden en behoort tot de dingen van welke gezegd is: Gij zult het na dezen verstaan. Indien de Heer dit

(*) Van dit hoogst belangrijk werkje: »Christus Redivivus. Karaktertrekken uit 's Heeren Verschijningen, teruggevonden in Levensopenbaringen van Ontslapenen," door Dr. S. K. Thoden van Velzen, zijn nog slechts weinige exemplaren à ƒ 1.25 te bekomen bij den uitgever D. Los, Prinsengracht 779, te Amsterdam.

zegt, mag het vóór dezen niet worden medegedeeld. Gij zult later, hier gekomen, zien en hooren en dan zeggen: had ik dat op aarde geweten voor mijn studie! maar ook dan zult ge verstaan waarom dit niet kon. De legende van den boom der kennis geldt in vele opzichten nog als waarheid."

Op mijn zeggen dat ik nooit de verschijning van den Heer gelijkgesteld had met de hedendaagsche materialisaties, daar het ondenkbaar is dat de Verheerlijkte, na zijn eigen geheiligd stofkleed te hebben afgelegd, uit de bezoedelde emanaties van menschen en de onreine elementen uit den dampkring zich ook maar voor een oogenblik een omkleedsel zou hebben geformeerd, kreeg ik dit antwoord.

»Zoo begrijpt gij het goed, mijne Elise. Wat ik u van hier uit bidden mag — doe in geen enkel opzicht ooit iets te kort aan de macht en heerlijkheid van den Heer, aan wien alle macht gegeven is op aarde en in den hemel, dien niets onmogelijk is, en als de mensch, de nietige mensch zegt: dit of dat strijdt tegen de natuurwetten wat zijne handelingen betreft — dan kunt ge verzekerd zijn dat Hij, Hij boven de natuurwetten staat, die de menschen aannemen. Geen grooter zonde of kwaad, waarover men zich hier dieper schaamt dan tekortdoening aan de heerlijkheid van den Christus. Hij is de Koning, de Heer, Hem zij eere in eeuwigheid, Amen." Bij de laatste woorden rees het medium overeind en bleef in aanbidding staan.

»Dus er is niets aan te nemen van hen die van vele Messiassen praten en beweren dat elk volk zijn eigen Messias verwachtte en kreeg?' vroeg ik.

»Leugen! leugen! o, neem het niet aan! Welk een verantwoording voor degeen die dat verbreiden. Hij, de Heer der heerlijkheid heeft alleen die macht van den Vader ontvangen en Hij stond op uit den doode tot een getuigenis van en tot een waarborg voor onze onsterfelijkheid, want in dien tijd had men aan het woord alleen niet genoeg; dat was niet te verwonderen, maar nu de Christuszon achttien eeuwen heeft geschenen, nu er duizenden zich reeds voor hebben op-

geofferd en gestreden en geleden — dat er nu nog zooveel ongeloof op de wereld, op deze planeet gevonden wordt — zeg, lieveling, is dat geen gruwel? O, Elise lief, denk toch niet dat mijne liefde voor Jezus als Verlosser een idée fixe is dat ik van de aarde medenam; maar ik ken Hem nu veel beter, schat Hem veel hooger. Waarlijk Hij is van den Vader uitgegaan als de eenige naam waardoor wij zalig worden.

Wees niet zoo sterk tegen het Bijbelonderwijs op de scholen, omdat het niet oordeelkundig geschiedt; gij weet dat het in onzen tijd in de huisgezinnen te veel verwaarloosd wordt, en komen die kinderen ontijdig tot kennis van veel dat hen niet past, van rijp en onrijp — ze komen toch ook tot kennis van den Heer. Jammer, dat niet eerst al wat onrein klinkt, en niet kan stichten uit den Bijbel is uitgelaten. Het is te wenschen, dat die tijd komt, dat de Bijbel geschikt wordt gemaakt en zonder gevaar van kwade hartstochten op te wekken, door kinderen en jonge lieden gelezen kan worden. (*) Hoeveel verbastering in alles! als men van hieruit ziet! Zie, hoeveel dwaling is steeds het deel van millioenen geweest! Waar wij of liever degeen, die hier meer bevoegd zijn, zich het meest over verwonderen? Over den schroomelijken achteruitgang van werkelijk knappe en verlichte menschen in het opvatten en begrijpen van de heilige Schrift. De zondagsscholen zijn uitstekend onder goede, echt Evangelische leiding, niet ééne van de strenge calvinistische, of eene van de moderne partij. Een echt Evangelische school!!!

Eenmaal zal dit het deel worden van deze nieuwe bedeeling — dit zal eenmaal van haar uitgaan. — Stil werken, werken met hooge voorzichtigheid en groot geduld. Van het standpunt dat gij inneemt, hangt zoo oneindig veel af! Velen zien op u als hun voorgangster, hun voorbeeld . . . Dus, lieveling, houd uzelve van alle smetten rein. Gij kent het wapen: bidden! bidden! O, kon ik dit met u doen!'

(*) Het is naar aanleiding van dergelijke gesprekken met mijne geestelijke leidsvrouw, dat ik mijne Bijbelsche schetsen heb geschreven, onder hare inspiratie. — Dit werk is op aanvrage alhier te verkrijgen ad. *f* 4.

Bij eene andere gelegenheid over m e d i u m s sprekend, werd geantwoord. »Zij zijn er in menigte, maar weinigen zijn geschikt om voor een of ander nuttig doel bepaald ontwikkeld te worden, zelden is de aanleg volkomen voor de hoogste graden van geestelijken arbeid. Ik ken er wel, maar niet in uwe onmiddelijke nabijheid. Voor alles wordt gezorgd, dat ieder zijn bestemming bereikt. Iedere sfeer heeft zijne verschillende werkers en werksters op aarde. Al die dwaze ongerijmde leeringen komen uit de lagere kringen, wier bewoners er werkelijk een genot in vinden, nog velen op aarde laag bij den weg te laten wandelen, en die zeker daardoor hun kring hoe langer hoe meer uitbreiden. Zie, als gij het gevaar goed wist zooals wij, dan zoudt ge schromen een medium te laten schrijven of iets anders te laten beproeven, v o o r dat ge kennis van de geheele persoonlijkheid hebt verkregen. Er worden hier ook discussies gehouden, zelfs met meer ontwikkelden over al die zaken, en er zijn er, die ter goeder trouw gelooven dat ze nog op aarde eens zullen wederkomen, omdat zij van de vele leerscholen hier nog niets weten. Als ik u die verschillende theorieën eens ging blootleggen, dan zoudt ge zeggen: het is hier beneden nog maar kinderspel, want opgelost wordt hier ook niet alles. Doch de rampzalige leer van reïncarnatie is uit den booze, die er op uit is zijn rijk uit te breiden. Om u iets te noemen, zoo is hier op een groote vergadering (zeker alle geesten van Spiritisten) geopperd of doodgeboren kinderen niet noodwendig gereïncarneerd moeten worden; en door velen is aangenomen dat dit gebeurt bij een volgende geboorte van zusje of broertje!! (evenals of dat vruchtbeginsel geen geest- en zieleleven in zich had! Daarover werd geschermd en gepraat in het oneindige en dat zal zoo blijven tot dat ze eindelijk en ten lange laatste wel van het eeuwig ware overtuigd zullen worden, (wanneer zij zoover gereinigd zijn, dat zij een blik in het kinderrijk mogen slaan, of een wijs leeraar aantreffen die ze g e l o o v e n en v o l g e n w i l l e n."

Toen gister het gesprek liep over de muziek bij séances,

werd er over het gebruik van een speeltuig gesproken, dat zelf speelt (een speeldoos). Hieromtrent werd geantwoord. »Dit is niet wat wij verlangen, mijne Elise. Met zulke tonen zijn wij niet tevreden en die helpen niets tot verheffing van hart en ziel. Ik bedoel niet de soort muziek alleen, maar wat wij noodig hebben, wat wij liefelijk en aangenaam vinden is het zelf werken door een persoon een spel, daar de ziel in ligt, zooals het ergens door een groot meester gezegd is: op vleugelen van gezangen, dat stijgt omhoog, als er de ziel in spreekt, dat geeft de wijding aan een bijeenkomst. En even als op aarde lichtzinnige straatmuziek de lieden van de straat aanlokt en de zuiveren van gehoor wegjaagt, zoo zullen daarentegen die wufte lieden weer geen behagen in edeler en verhevener tonen vinden — zoo ook hier. Wij worden soms door waarlijk hemelsche muziek, die geheel met het hart wordt opgedragen, gelokt en getrokken, maar wijken van de plaats waar andere wereldsche tonen weerklinken. Ge zult zeggen, en met recht: ieder verstaat op aarde geen muziek, heeft er geen zin voor. Dat is een gebrek even bepaald als blindheid of doofheid een physisch gebrek is, in strijd met de geheele natuur des geestes en komt soms in gansche familiën voor en wordt als een kwaal overgeërfd.

Maar hier is ieder muzikaal! Zelfs die het op aarde niet waren, worden hier ontwikkeld. Hier moet elks lofzang klinken en geen enkele geest, die op zekere hoogte van ontwikkeling gekomen, zal niet met volle tonen instemmen in ons lied. Nu voor ditmaal genoeg. Wees moedig en dapper en laat den geest heerschen over het vleesch. God zegene uw werk, lieveling, men sprak nog van een zeer kostbaar speelwerk waarop zeer goede muziek gezet was.

»Neen, hoe schoon en kunstig bewerkt, het kan ons niet dienen, want, hoe zal ik u dit duidelijk maken: de ziel draagt de tonen tot de ziel. Geen speler of speelster kan door dartele dansmuziek of vroolijke stukjes ons lokken. Ik zeg ons en dan bedoel ik, dit weet gij, degeen, die gij gaarne in uw

kring ontvangt. Ge zoudt niet gesteld zijn, ja, het heel bedroevend vinden, als er bezoek kwam uit de sfeer van geesten, die ge zelf als mensch op aarde, liefst buiten uw deur zoudt houden. Welnu, die komen zoo gaarne af op zulke ziellooze tonen en banale liederen. Wat het grootste waarde geeft is de z i e l in het spel; dat is de magneet voor ons; geloof het zeker, en waar een eenvoudig diep gevoeld spel klinkt, o, daar luisteren er zoovelen van hier en zijn nog meer bewogen dan menig aardsch toehoorder."

EEN DIENENDE GEEST.

Na het medium gemagnetiseerd te hebben voor eene borstaandoening, wilde de magnetiseur eindigen, maar zij sprak: »ja, plaatselijk is die bewerking voldoende, maar nu moet ge nog twaalf maal van de schouders tot de voeten gaan, anders blijft er te veel magnetisme op de borst opgehoopt."

Toen dit geschied was, zeide zij op eigenaardige wijze. »Wat is het aangenaam met welwillende menschen te werken, die elkander helpen. Ik ben Lillie, (Dien naam hadden wij nog niet gehoord en was haar in de geestenwereld gegeven) — ik begin veel van u te houden."

Er lag over het gelaat van het medium van den beginne aan een zweem van gelijkenis, met mijne overleden vriendin P. en de vlugge wijze van spreken, de eenigszins spotachtige uitdrukking van iemand die schik heeft dat hij u eens goed fopt, herinnerde mij zoo klaar als de dag aan de geliefde, die nu juist voor 22 jaren van mij genomen werd, en ik zeide: »Gij hebt ons al veel langer lief gehad, niet waar?" »Hoe weet ge dat?" »Dat zegt mij mijn hart. Gij hebt ons immers in uw aardsche leven gekend?" »Waarom denkt gij dat?' »Omdat ik u in alles herken." »Zoo? En ik ben Lillie." Altijd nam die blijde ondeugende, schalksche uitdrukking toe. »Gij moet mij maar zien te herkennen. »Ik ben toch Lillie,

nog altijd een bloemengekje!" Ja, dat weet ik wel want ik heb u al lang gekend." — »Welk haar had ik dan?" »Zeer lichtblond en lieve blauwe oogen. Gij zijt mijne P. P. zij lachte op de haar eigen wijze mij toestemmend toe en valt snel in:

»Gij zoudt wel gaarne weten wat onze beschermengel thans doet?" Ja daar dacht ik zoo even over. »Zij heeft vele jonge geesten uit lageren toestand tot een gelukkiger sfeer opgevoed en uit deze kinderen zocht zij er eenige uit, die geschikt zijn om nu eene proeve te geven van hunne vordering, door te gaan werken in die sfeer welke zij hebben verlaten, om nu door hun voorbeeld en onderwijs anderen te winnen tot deugd en inspanning, om ook vooruit te komen. O, het voorbeeld is zulk een sterk werkend opvoedingsmiddel. De lageren zien nu wat zij kunnen worden en krijgen lust om ook hun best te doen. Dat is nu het werk dat haar tegenwoordig bezig houdt — die jonge kweekelingen te leeren ook anderen te behouden en liefde en zelfverloochening te beoefenen om daardoor zelve op te wassen". . . Op mijne gedachte antwoordt zij.

»Gij zoudt mij zoo gaarne nog eens zien? Dat staat thans niet in mijn macht u te vergunnen." (*) — »Och, bid van God dat ik u nog eens in den droom mag zien, smeekte ik!" »Bedenk dat de Heer zelde: zalig zijn zij die niet gezien hebben en nogtans gelooven. Wie ziet, wil altijd meer zien en er zou op het laatst niet meer te gelooven overblijven. Het is tegenwoordig een ernstig punt van beraadslaging onder de wijze geesten van hooger sferen, of er niet reeds te veel is te zien gegeven en of die openbaring niet in een geheel andere richting moet geleid worden. De Beschermengel spreekt altijd van de Nieuwe Bedeeling of era die is aangevangen. Doch het licht wordt reeds misbruikt en de verschijnselen die bij drie personen geloof vinden, maken er zes nog ongeloviger en lokken tot spot en afkeer uit. Deze overwegingen en werkzaamheden zijn buiten mijn roeping; ik heb een andere taak en stel alleen groot belang in het werk dier verheven wezens,

(*) Zie deel IX bl. 133. Hare vroegere verschijningen aan mij.

die o, zoo allerheerlijkst zijn en het heil der menschheid behartigen — 't zijn allen voormalige bewoners dezer aarde, de uitvoerders van de goddelijke wijsheid. Zij dragen hun werk op aan nog meer gevorderden en deze aan nog hoogeren, tot het voor den Heer komt, die dan beslist en zijn last geeft. Wij vernemen dat dan ook en ik leg er mij stil bij neder; ik ben maar een eenvoudig dienende geest.'

»Ik herken u geheel in uw beminnelijken eenvoud; zoo waart gij ook in ons midden, maar toch belangstellende in de hoogste waarheden en belangen en medewerkende in alle liefdewerken." En weder was die karakteristieke ironie over die trekken zoo vriendelijk en innig goed, en ik sprak: »Laat ik u nog eenmaal de hand mogen drukken, mijn lieve vriendin. Wij deden dit, te diep aangedaan om te kunnen spreken, want het is een wonderbaar gevoel door twee handen omklemd te worden, die ons voor 22 jaren moesten loslaten om denzelfden tijd des jaars. Het was haar sterfdag.

Snel was zij vertrokken en liet een kalmen weldadigen invloed op het medium en mij achter.

VERVOLG.

»Gij vraagt of ik gisteravond bij u was —" Zeker, ik ben er altijd als de beschermengel gewoon was u te bezoeken. Gij verlangt te weten wat nu mijn werk wel eigenlijk is. Ik ben een dienende geest tot hulp en onder leiding van een hooger staande. Ik ben niet intellectueel zoo hoog ontwikkeld om zelf voort te brengen en te beheeren, maar ik deel in het werk van uw beschermengel, in al wat zij te doen heeft; waar ze zelf niet kan gaan, zendt ze mij; waar ze iemand noodig heeft, treed ik op, bijvb. als zij aan de eene zijde van de leerlingen staat om te onderwijzen, dan ben ik aan de andere zijde om toezicht te houden, want kinderen zijn ook hier ware kinderen. Ik ben belast met alles te prepareeren; als er bijvb. feesten zijn, mag ik alles zoo rijk versieren als ik maar wil. Verlang ik een fraaie partij bloemen of ruikers, of guirlanden en ik kom weer in de zaal, dan zijn ze daar, zonder dat ik weet hoe of wie ze daar gebracht heeft. Zij kosten niets dan

den dank onzer zielen. Ondankbaarheid is de leelijkste en ongeneeslijkste ondeugd, want ze spruit uit hoogmoed voort en de Beschermengel heeft een zwaar werk aan de ondankbaren, die al haar zorg en onderwijs aannemen alsof dat hun recht was, dat hen toekwam. Gij kent M. zeg aan haar, die aan hare oogen lijdt, dat Lillie voor haar veel bidt dat ze niet blind zal worden en haar laat groeten. Ik ben veel bij haar, maar ik wenschte zoo vurig een anderen geest bij velen van mijne familieleden. Maar dat verzeker ik u, zulk ongeloof is niet zoo ongeneeslijk als de ketenen der orthodoxie. De materialist ziet hier spoediger zijn dwaling, maar de rechtzinnigen zijn zoo hardnekkig dat zij toch nog vol houden aan al hunne dwalingen, al zijn ze hier."

Vroeger had zij nog gezegd. »Toen ik onder de leiding van uw beschermengel gesteld werd, vond ik dat niet aangenaam. Zij was zoo ver boven mij verheven, zoo rein, zoo heerlijk, hoe zal ik het zeggen, zoo majestueus. Maar hoe meer ik met haar werk, hoe meer ik haar lief kreeg en bewonderde en hoe gelukkiger ik was in hare leiding, en nu ben ik, zooals gij dat noemt, haar rechterhand, om het nu zoo menschelijk uit te drukken en de vrees bekruipt mij dat ze zal opgaan tot hooger werkkring, en dan moet ik hare plaats hier innemen.

Uwe vraag aangaande de sterren zal ik beantwoorden. Ja, de Heer heeft ongetwijfeld de hand opgeheven en naar de sterren gewezen, toen Hij sprak van de v e l e w o n i n g e n. Het zijn de woningen der gezaligden en zijn hoogere sferen dan die, welke de aarde 't dichts omgeven. Het is zoo als die somnambules en mediums u gezegd hebben. Ik mag niet dikwijls om het hoekje komen kijken om u iets te vertellen."

»De Beschermengel is niet zoo mededeelzaam." zeide ik, ik durf haar zoo niet vragen; met u voel ik mij meer gemeenzaam." Zij wenkte mij om mij de hand te geven; toch raakte zij die nu niet aan, maar omsloot die met hare beide handjes op een duim afstand en bad voor mij — aanraking scheen haar te hinderen.

VERVOLG.

Gij vraagt of ik Zondagavond bij u was. Ja, zeker, ik ben altijd bij u evenals vroeger de Beschermengel bij u was. Wat mijn zwaarste werk is, dat is de arbeid aan... die is nog in de tweede sfeer; gij zult er van schrikken, en hij is nog zoo hard als een muur, wil nog heerschen, nog gelijk hebben, zich niet buigen. Hij meent dat hem onrecht geschiedt, omdat hij toch geen opzettelijk kwaad heeft gedaan, en daar voor boet hij dan ook niet. Hij was wat men noemt een best mensch, rechtvaardig, en daarop blijft hij nu staan en kan zich dat niet begrijpen en dit niet begrijpen. Ik arbeid nu reeds 5 à 6 jaren aan hem; precies kan ik het met uw tijd niet bepalen, maar ik gis zoo. Het is veel gemakkelijker met degeen die minder braaf, meer loszinnig geweest zijn, maar niet zoo hardnekkig en heerschzuchtig. O, hij is nog zoo weinig gevorderd, en moeilijk is het met hem bezig te zijn. Gij zult vragen: hebt gij dan nog verdriet. Neen dat is het niet; het is weemoed, zonder die pijn die op de aarde het leed geeft, want wij weten en gelooven en hopen: zij zullen vroeg of laat gewonnen worden en gelukkig zijn; maar lang kan dat verzet duren."

Vergezelt gij ons dezen avond als wij naar de uitvoering van de Mattheïpassion gaan?

Dat denk ik niet, ik weet niet of ik zal kunnen komen. Maar wie er zijn zal — de groote meester Bach zal er zelf zijn, niet als toeschouwer, maar als bezieler, want er zijn genoeg ontvankelijke personen daarvoor gekozen, die dragen het stuk."

»Ik dacht dat hij onze aardsche muziek leelijk zou vinden."

»O neen, hij verheugt zich in den grooten vooruitgang zijner kunst sedert hij de aarde verliet." »Zal het voor het medium niet te kras zijn." Het zal haar goed doen; zulke aandoeningen zijn weldadig. Zij heeft te lang alles opgekropt. Laat het gevoel nu maar eens losbreken."

Mevrouw M. komt ongemerkt binnen en wordt begroet. »Dat lieve moedertje en die kinderen ken ik ook, sprak Lillie en heb allen lief waarvoor gij u interresseert." »Kent gij den artist

M. ook?' — »Welzeker, ik laat hem immers toe in den kring om te schrijven. (*) Hij komt snel vooruit. Hij leert nu als van het a. b. bankje af, hoe hier de kunst beoefend wordt en wat de inspiratie is die de beste stukken heeft geschapen, waarvan bij u de kopie, hier het origineel is. Elk die de natuur met liefde en verrukking kan aanschouweu wordt geïnspireerd."

Ik wilde mijne lieve vriendin danken voor al hare liefde en trouw, maar zij zeide: »Doe dat niet; wij mogen geen lof of dank van menschen aannemen, vrede zij met u. Alles wat niet geschiedt uit heilige liefde geeft geen winste voor de eeuwigheid; van de burgelijke deugden plukt gij de vruchten op de aarde, en het heet: gij hebt uw loon genoten — maar wat voor de eeuwigheid gezaaid wordt, moet uit dieper, reiner grond geheel zonder zelfzuchtige bedoelingen zijn."

HET HUISJE TE AMBON.

Luister eens Marie, ik heb over den brief van mijn neef nagedacht en vind het beste om het huisje van Aliwal voor hem te huren. Hij schrijft dat zijn vrouwtje niet sterk is en er tegen opziet om bij vreemden te logeeren. Bedenk dat zij kersversch uit Holland aankomt en geheel onbekend is met de Indische gebruiken en onze Indische gastvrijheid. Mij dunkt gij zoudt hen voor den eersten tijd de hoogst noodige meubelen kunnen leenen, dan kon ze zelve als ze van de reis uitgerust is, alles koopen en zich naar haar zin inrichten. Het huisje is wel klein doch allerliefst, en voor een paar personen groot genoeg. Daarbij heeft het een prachtig uitzicht op zee en Aliwal heeft alles pas keurig in orde laten brengen, zelfs het erf ziet er keurig uit. Nu, wat dunkt u er van, antwoord dan toch!

(*) Wij hadden in die dagen eenige communicaties van den schilder M. gehad.

. »Ja," antwoordt Mevr. van Veen aarzelend. »Het ideé is zoo kwaad niet, maar . . . er loopen zulke rare geruchten over dat huisje.

»Nonsens," antwoordt de secretaris van Ambon, de Heer van Veen. »Hoe kunt gij nu als verstandige Hollandsche vrouw naar die praatjes luisteren, 't is eenvoudig te mal om er over te spreken."

»Ja," dat zegt gij wel, antwoordt Mevr. van Veen en toch .. Wij wonen hier nu sinds drie jaren; in dien tijd stond het huisje bijna altijd leeg, want 't is wel is waar drie malen bewoond geweest, doch altijd slechts voor twee maanden, dan gebeurde er een ongeluk. Ziet gij, dat vind ik toch vreemd, al geloof ik niet aan alles wat men er van vertelt.

»Ik begrijp niet wat gij met het woord ongeluk bedoelt, Marie." Ja, er waren sterfgevallen bij de familiën die er in woonden. Maar daaraan staat iedereen bloot. In ieder huis sterven menschen. In iedere familie is wel eens een sterfgeval, is dat nu zoo vreemd? De vrouw van den ontvanger had reeds eene kwaal toen zij in 't huisje kwam, die moest sterven. De moeder van kapitein van Os die er naderhand in stierf was oud en zwak. Nu ja, ik weet al wat je zeggen wilt, het derde geval. Ja dat was vreemd, dat moet ik zelf bekennen, maar Mevrouw Evers had reeds de koorts, toen zij die witte gedaante meende te zien die dreigend op haar afkwam. »Ja wel, maar nu vergeet gij, dat haar man het ook heeft gezien. »Nu ja, dat vertelt men, maar bedenk dat de man nachten achtereen gewaakt had bij zijne zieke vrouw en dus niet normaal was en dat de schrik van zijne vrouw daarom ook op hem oversloeg en zich als 't ware aan hem mededeelde. Zie je, bij nader inzien kan ik als verstandig mensch, toch niet aan zulke dingen gelooven.

Kom ik zend den oppasser naar Aliwal en huur het huisje voor hen, doch vooraf nog een woord, »of liever een raad."

Ik begrijp, dat gij aan onzen neef en ons nieuwe nichtje met geen woord zult reppen van al die geruchten over dat huisje, Aliwal zal van zelf wel zwijgen, maar vraag nu s. v.

pl. aan uwe vriendinnen of kennissen om ook over die malle praatjes te zwijgen, indien dat mogelijk is, 't is toch bekend, dat vrouwen nu eenmaal niet zwijgen kunnen. Maleisch verstaat het Hollandsche vrouwtje nog niet, dus bedienden praatjes kan ze ook niet aanhooren.

»Wel, wel, ik geloof dat wij vrouwen beter kunnen zwijgen dan gij mannen, ik sta voor al de dames hier in, zorg gij maar dat de eene of andere man het onzen neef niet op de societeit vertelt. Ja vooral op die Zaterdagavonden, dan wordt er wat verhandeld." Lachend het hoofd schuddend, ging de Heer van Veen naar zijn kantoor en zond een oppasser naar Aliwal. Men was het spoedig eens over den huurprijs. Het erf werd nogmaals opgeknapt. Mevrouw van Veen zorgde voor de noodigste meubelen. In de voorgalerij en op de trappen daarvan werden potten bloeiende rozen geplaatst. Het hu sje zag er allerliefst uit.

Dit vond ook het jonge vrouwtje, toen zij des morgens met de boot aangekomen, en den dag bij de familie van Veen doorgebracht hebbende, 's avonds hare nieuwe woning betrad. Het was zes uur, de lampen brandden overal. In de voorgalerij waar de rozen hun zachten geur verspreidden, in de slaapkamer, waar op de toilettafel, melati s in een glazen kom drijvende, haar liefelijken geur als door de kamer lieten zweven in de achtergalerij boven de keurig gedekte tafel. — En toen tegen half acht twee bedienden van Mevrouw van Veen, keur van spijzen aandroegen, steeg de verrukking van 't jonge vrouwtje ten top.

Welk eene ontvangst! Welke lieve menschen, neen, van zulke gastvrijheid had zij geen idée gehad. Bouquetten op tafel! t Leek wel een tooverpaleisje. En morgen komen onze twee bedienden, die heeft Mevrouw van Veen ook voor ons gehuurd, zeide Luitenant van Duin tot zijne vrouw.

De beide jongens der familie van Veen bedienden aan tafel, hielpen de baboe de tafel afnemen en vertrokken weer met de ledige schotels en weldra heerschte er rust in de stille liefelijke woning.

Den volgden morgen kwam Mevrouw van Veen en stelde het jonge vrouwtje lachend hare twee bedienden voor. Een huisjongen en eene naaister. Daarna bracht zij haar nog eenigszins op de hoogte van een Indisch huishouden.

Reeds twee maanden woonde het jonge paar in de lieve kleine woning. Beiden waren zeer tevreden. Mevrouw nog altijd verrukt over haar klein paleisje zooals zij 't noemde.

»Nu, wat heb ik u gezegd,' zeide de secretaris tot zijne vrouw. Nu ze niets weten, nu niemand hen iets van het huis verteld heeft, nu zien ze ook niets. Zie je nu wel, dat het alles verbeelding was Allemaal praatjes.

Zaterdagsavonds gingen de van Veen s altijd naar de societeit. Ze kwamen dan gewoonlijk laat t huis.

Zoo wandelde ook van Duin laat naar huis. 't Was vrij donker op zijn erf. Van achter een hooge tamarindeboom, ter zijde van 't huis zag hij de smalle sikkel der jonge maan door 't loover schijnen. Zacht in zich zelven neuriënd liep hij langzaam door, toen hij eensklaps stil bleef staan.

In de voorgalerij zag hij een lange witte gedaante staan. Een tulband op 't hoofd, 't scheen dus een priester te zijn, deze keek hem strak aan. »Mau apa. Wat wilt gij,'' riep hij naderkomende.

Geen antwoord ontvangende, liep hij op de gedaante toe, die tot zijn verbazing plotseling verdween. Als verbijsterd liep hij op de deur toe en struikelde over zijn bediende die op hem wachtende voor de huisdeur in slaap was gevallen.

Wie stond hier in de voorgalerij? vroeg hij dezen en kreeg tot antwoord. Niemand stond hier. »De man was als priester gekleed, ging van Duin voort. »Als priester gekleed,'' herhaalde de huisjongen terwijl hij zich naar het achtererf spoedde. Als priester gekleed! Tobah Sjilaka. (Er komt een ongeluk) Van Duin die wist, hoe bang zijn vrouwtje was als ze alleen thuis bleef, zweeg van 't geen hij gezien had Hij wist trouwens niets van de praatjes die er over 't huis liepen, en meende dat hij zich vergist had, en dat misschien het licht dat van

uit de binnengalarij naar buitenstraalde, vereenigd met de door het loover schemerende stralen der maan, hem iets had doen zien dat op eene witte gedaante geleek.

Wederom verliep er eene maand. Er was receptie geweest in t Residentiehuis. Men ging laat uiteen. Kom, ik zal ulieden t huis brengen, zei de heer van Veen tot het jonge paar. Het weer is zoo heerlijk, de zeewind is zoo koel, laat ons langzaam opwandelen. Lachend en pratend liepen ze het erf op.

»Zie toch eens," riep het jonge vrouwtje op eens uit, hoe brutaal, daar ligt iemand in mijn langen stoel. En werkelijk op den rothanstoel in de voorgalerij lag een witte gedaante uitgestrekt. Van Duin liep snel vooruit. Hij was in uniform. Langzaam stond de gedaante op en wees met uitgestrekte hand dreigend naar de jonge vrouw. Het vreeselijkst waren daarbij zijne als vuur schitterende oogen. Van Duin trok zijn sabel en wilde de gedaante daarmeê doorboren, die even als de eerste maal wederom plotseling verdwenen was.

Met een gil zonk de jonge vrouw in een en werd door den Heer van Veen en haar echtgenoot in huis gedragen. Dien nacht beviel zij ontijdig van een dood kind en voor dat de dag aanbrak was zij reeds overleden.

De secretaris begaf zich na de begrafenis naar den Resident. Wat zij bespraken werd niet bekend, doch het huisje van Aliwal werd door de beide heeren aangekocht en reeds eenige dagen daarna gesloopt. Onder een der pilaren in de voorgalerij vond men een geraamte, dat op last van den Resident in zee werd geworpen.

Van Duin werd overgeplaatst, en ging later met verlof naar Holland. De bewoners van Ambon, weten u nog andere verhalen omtrent dit huisje meé te deelen, dat niet spoedig uit hunne herinnering zal verdwijnen.

ISOLINE.

ONDERWIJZINGEN

DOOR DE GEESTELIJKE LEIDSLIEDEN VAN »OXON" (DR. STAINTON MOZES.)

Er zijn volgens mijne overtuiging niet veel geschriften die beter geschikt zijn tot leering en opbouwing voor ernstige onderzoekers van de geestelijke openbaringen in onze dagen, dan het werk dat wij hier voor u laten volgen en aan uwe bijzondere aandacht aanbevelen. Het bevat het onderwijs door Dr. Stainton Mozes van zijne geestelijke opvoeders ontvangen — na zijn heengaan door zijne vrienden verzameld en medegedeeld en vertaald door onzen geachten vriend, den oud-ingenieur D. J. Buysman. Dit werk kan als een vervolg beschouwd worden op onze uitgave »De geestelijke opvoeder" (Spirit Teachings).

Oxon behoort tot die uitverkoren mediums, wier opleiding, levensloop en omstandigheden zoo gunstig voor zijne bestemming te zamen liepen dat de geesten uit hooger sferen, die de menschen voorlichten kunnen, in hem een volkomen tolk vonden om hunne gedachten uit te drukken. Alleen met een volkomen harmonisch ontwikkeld medium kunnen zij zulk onderwijs aan de menschheid schenken, terwijl onvolkomen ontwikkelde mediums nooit de dragers kunnen zijn van belangrijke leeringen.

Het zou te wenschen zijn indien er in elk land een paar mediums van deze gehalte voorkwamen; maar zelden komt er genoegzame toewijding en onbepaalde overgave voor, die vereenigd is met zulk een aanleg en ontwikkeling om de intermediair te zijn voor een zuiver en edel onderwijs, en waar zij voorkomen moeten zij gewaardeerd worden als een parel van groote waarde — als een licht op ons pad en een staf

in onze hand. Mogen de volgende bladen dit voor velen onzer lezers worden, dan was aan onzen innigsten wensch voldaan.

E. VAN CALCAR.

No. I.

30 Maart 1873.

Gij zijt nu zoover ontwikkeld dat ik instaat ben direct door u te schrijven en gemeenschap met u te houden, hetgeen wij tot nu toe slechts op twee wijzen konden doen — door impressie, en in den cirkel bij gunstige omstandigheden. Daar wij er steeds meer en meer vertrouwd mee worden, zullen wij in staat zijn u door automatisch schrijven onze boodschappen te doen toekomen — door u onze zending te vervullen en u geestelijk op te voeden. Wij hebben gesympathiseerd met uw verlangen naar directe communicaties, en als wij die niet eerder geven konden, kwam dat omdat wij er niet toe instaat waren, daar gij er niet genoegzaam voor ontwikkeld waart.

Gij moogt vragen als gij iets te vragen hebt, wij zullen u alles zeggen wat gij weten moogt. Vraag alles wat betrekking heeft op het ongeziene, waarop wij u dan antwoord geven zullen voor zoover gij dat weten moogt en wij het zelf weten. Maar doe geen dwaze vragen, of vragen uit nieuwsgierigheid, of die te hoog voor u zijn. Wij zullen ons niet ophouden met iets wat te hoog voor u is of waarbij gij nog geen belang kunt hebben. Wij zijn tot u gezonden met een goddelijke opdracht, namelijk, om u betere denkbeelden te geven van den liefdevollen God en u in de Waarheid te leiden. Wij zijn bereid ons werk met u te doen en het te voleindigen. Wij zijn bij u om u te beschermen, te leiden en tot gids te zijn. Wij komen tot u als gezanten van den Allerhoogste, van den Alwijze, als Herouten der Waarheid. Het is aan u deze heilige boodschap te ontvangen, haar rein te bewaren en haar

aan anderen mede te deelen. Aan u te luisteren naar hetgeen u van Godswege zal gezegd worden, het te ontvangen met een nederig en kinderlijk gemoed, en er lang en diep over na te denken.

Daarin bestaat onze betrekking met u, ons geliefd instrument voor het brengen onzer boodschap. Wij zijn tot u gezonden als het uitverkoren medium; gij zijt aan onze zorg en leiding toevertrouwd. Uw geest en lichaam vereischen groote zorg. Dikwijls hebben wij ons werk met u moeten staken, doordien gij uw kracht hadt overschat. Dit is verkeerd. Gematigdheid in alles is wijs en goed. Overschat uw geest of lichaam niet. En geef u geen moeite om met ons in rapport te komen in een anderen cirkel dan onze eigen.

Draag uw aanteekeningsboek bij u, dicht tegen uw lichaam. Uw magnetisme, waarmede het dan verzadigd wordt, helpt ons. En zoodra gij een impulsie krijgt, wees dan dadelijk bereid u met ons in gemeenschap te stellen.

De Groote en Alwijze God zegene u. —

»DOCTOR — DE ONDERWIJZER."

Kunt gij niet grooter schrijven?

Het schrift zal over eenigen tijd beter worden. Als wij daarop te veel achtslaan kunnen wij u niet controleeren. Zorg er voor dat gij passief blijft; houd uw geest niet bezig met het een of ander, anders kunnen wij niets doen.

Hebben mijne gedachten er dan invloed op?

Als uw geest niet passief is heeft dat er altijd invloed op. Maar meestal worden uwe gedachten gesuggesteerd; en de antwoorden met de pen geschreven zijn de bevestiging van vooraf gesuggesteerde gedachten.

Hoe kan ik weten dat dit het werk van mijn eigen geest niet is?

Omdat gij weet en wij u zeggen dat wij van God komen en uit de Waarheid zijn; en omdat wij spreken over iets waarvan gij nog onkundig zijt.

Hoe kan ik anderen dat bewijzen?

Dit is voor u en u alleen. Anderen zullen het bewijs voor zichzelf ontvangen. Bemoei u vooralsnog daarmede niet. Wees passief en zit ootmoedig neer voor het ontvangen van Gods woord. Zoodra de tijd gekomen is weet Hijzelf wel de middelen te kiezen voor het verbreiden van Zijn woord. Laat dat over aan den Hoogen God.

»DOCTOR."

No. II.

31 Maart 1873.

Was dat gisteravond uw schrift?

Neen. Het was het gezamenlijke werk van verscheiden geesten onder leiding van Philosophus, van mij en van Pauline. Dat werk is nooit het werk van een enkelen geest.

Onderteekendet gij het met uw naam?

Ja; maar met assistentie.

Waren er veel geesten tegenwoordig?

Zeer veel. De séance was druk bezocht.

Hoe geschiedt dat direct schrijven?

Op verschillende manieren die gij alle niet begrijpen kunt. Somtijds materialiseert een hulpvaardige geest een hand, die dan schrijft zooals gij doet. Somtijds wordt het gedaan door een proces, analoog met dat waardoor wij aangezicht en handen maken.

Is het noodig een potlood op den grond te leggen?

Noodig is het niet, maar het is beter. Wij gebruiken het weinig, maar kunnen het noodig hebben.

Hoe kan er op het papier geschreven worden zonder een stevig, glad vlak waarop het rust?

Het werd gedaan door het laatste proces; het potlood werd niet gebruikt. Maar als het noodig is kunnen wij het papier opnemen, tegen de tafel leggen, dan schrijven met het potlood en het weer terugbrengen op zijn plaats.

Waarom ligt het papier met een geschreven bericht meestal zoo ver van ons weg?

Wij schuiven zoo ver mogelijk weg, om niet gehinderd te worden door het licht en het magnetisme van den cirkel; vooral als er een vreemde in den cirkel is.

Zoudt gij beter kunnen schrijven als ik in het kabinet zat?

Waarschijnlijk wel; maar doe het niet voor gij ons eerst gevraagd hebt.

Waart gij betrokken bij het bericht dat ik in mijn lessenaar vond?

Ja; met nog verscheiden andere geesten die het Hoofd tot hulp geroepen had. Het was zeer moeilijk. De condities waaronder wij het best werken deugen niet voor test-manifestaties. Toch doen wij gaarne wat noodig is ter bevestiging van het geloof en om den ongeloovigen het bewijs te leveren. Maar wij geven niet meer bewijzen dan noodig is, omdat zij een belemmering zijn voor meer belangrijk werk.

Hoe lang zijt gij bij mij geweest?

Ik ben bij u geweest, vriend, van den tijd af toen gij uit den beker der kennis begont te drinken. Het was mij opgedragen uw geest te leiden en kennis daarin uit te storten. Ik leidde u bij uwe studie der oude wijsgeeren, en met Philosophus en Prudens bracht ik er u toe dat gij veel hield van het metaphysische.

Waart gij, zooals Imperator gezegd heeft, een Griek, toen gij op aarde waart?

Ja, vriend; een burger van den Staat die, hoewel klein, de wereld beheerschte en invloed heeft uitgeoefend op de literatuur van al de volgende eeuwen.

Zoudt gij mij willen zeggen hoe de menschen u noemden?

Zeker, maar nu niet; later wel. Ik ben Doctor, de Onderwijzer, door God gezonden om u te onderrichten.

Kan Prudens of Philosophus door mijne hand schrijven?

Nu nog niet; later zullen zij en anderen dat wel kunnen doen

Toen ik vroeger schreef was ik in trance en nu niet. Hoe komt dat?

Vroeger was uw mediamieke kracht niet voldoende ontwikkeld en konden wij den passieven toestand niet krijgen zonder u in slaap te brengen. Het was noodig. Nu kunnen wij u gebruiken zonder dat te doen. Imperator doet dat nog als hij door u spreken wil; maar tot zekere hoogte behoudt gij dan uw bewustzijn en zijt' instaat u veel te herinneren van hetgeen hij gezegd heeft Zoolang gij uw geest in een toestand van volkomen passiviteit houdt gaat alles goed. Kunt gij dat niet, dan moeten wij u in trance brengen, of de contrôle opheffen. Gij moet leeren meer geduld te hebben.

Kan Rector door mij schrijven? Hij heeft getracht te spreken.

Hij wil het beproeven. Wij moeten nu ophouden. De Groote en Alwijze God bescherme u

»DOCTOR."

No. III.

1 April 1873.

Wat was gisteravond de oorzaak van die hevige physische manifestatie?

De voorraad kracht was groot en er waren een aantal geesten, waaronder ook Philosophus, die van die kracht gebruik maakte, maar er niet mede vertrouwd was.

Wordt de kracht versterkt door magneten?

Als het krachtige magneten zijn, ja, anders maakt het geen verschil of zij er zijn of niet. Zij zijn goed in een kleinen cirkel die te positief is.

Als ik zijden kousen droeg zou dat ook van invloed zijn?

De kracht zou dan in de tafel stroomen. Als al de leden

van den cirkel van den grond geïsoleerd werden zou men geluiden hooren in de tafel en in hetgeen daarop stond; niet op den vloer, dan alleen zeer zwakke door de aanraking van de pooten der stoelen en tafel met den vloer. De kracht zou ergens een uitweg zoeken, maar de verschijnselen zouden achterwege blijven. Help ons liever, vriend, inplaats van ons tegen te werken. Zoek naar middelen om ons het werk gemakkelijker te maken wij kunnen dan sneller vooruitgaan.

Dat willen wij gaarne doen. Kunt gij ons zeggen hoe wij u helpen kunnen?

Niet anders dan door algemeene wenken. Pogingen om ons op de proef te stellen zijn grievend voor ons en belemmeren het werk. Laat ons ongehinderd doen hetgeen wij doen willen; wij kunnen u dan zeggen of wij dat ook kunnen doen onder voorwaarden die gij stelt. Wij verlangen voorwaarts te gaan en niet altijd genoodzaakt te zijn onzen weg te zoeken door hinderpalen van wantrouwen en tegenwerking. Dat zijn elementen die zeer nadeelig zijn. Gij kunt helpen met geduld te hebben en bedaard te zijn; gij zijt allen veel te ongeduldig en niet rustig genoeg Gij kunt helpen door lichaam en geest in goeden staat te bewaren. Gij zijt dikwijls ongesteld, vermoeid en afgemat. Zoek dan niet naar gemeenschap met de sferen en luister dan alleen naar de impressie die wij u geven. Somtijds kunnen wij uw pijn verzachten of geheel wegnemen; en als uwe ongesteldheid invloed heeft op de verschijnselen, dan zijn deze ook niet wat zij wezen moesten. Dat is de reden waarom iemand in den cirkel, als hij lijdend is of geestelijk wordt neergedrukt, zulk een hinderpaal voor ons is. Zijn aura is dan niet zuiver en de verschijnselen zijn dan niet goed. Zet u nooit neer om berichten te ontvangen, tenzij het verlangen er naar sterk bij u is. Als gij séance houdt met het vaste voornemen ons te helpen bij het verkondigen van waarheden, zal die geestelijke toestand van u ons kracht geven en zult gij er door gezegend worden. Maar als gij ons verdenkt en alles wat wij doen mistrouwt, dan kan daar niets goeds uit voortkomen; het werkt nadeelig op u en

ons. Vertrouwen op God onder biddend opzien naar boven, harmonie en liefde onder elkander, reine gedachten, lichamelijke welstand, oprecht zoeken naar waarheid — daarin bestaat de hulp die gij ons geven kunt. Wat ons het meest tegenwerkt is: wantrouwen, verdenking, gejaagdheid, neergedruktheid van geest, lichamelijke ongesteldheid, een lage barometerstand; maar het meest van allen, een geest van wantrouwen die niet gelooven wil en alles toeschrijft aan leugen en bedrog — die denkt dat wij gezanten van den duivel zijn, die alleen in de verbeelding bestaat; waardoor God gewantrouwd wordt die ons tot u zendt. Onder zulke condities kunnen wij weinig doen en zullen ook niet veel doen.

De getrouwe, ernstige zoeker naar waarheid en kennis, is gezegend en zegent wederkeerig. De onoprechte, de verdenker, iemand die een valstrik zet, valt eindelijk zelf in den val waarin hij anderen zoekt te vangen. Vermijd dat alles, als gij uzelf en anderen goed wilt doen Wij hebben er geen deel aan.

Dat is zoo; maar om anderen te overtuigen moet men feiten hebben waarop men ten volle kan vertrouwen.

Laat dat aan ons over. Wij hebben daar evenveel belang bij als gij; maar gij legt ons moeilijkheden in den weg. Als gij met ons medewerkt kunnen wij u de onwederlegbaarste bewijzen geven. Gij hebt er al vele ontvangen. Heb geduld en wacht.

Ik zal doen wat gij zegt en mijn best doen u te helpen, voorzoover mijn verstand en geweten mij het niet verbieden.

Dat zijn uwe gidsen waarnaar gij luisteren moet. Als gij bevindt dat hetgeen wij zeggen in strijd is met uw verstand en geweten, wees dan verzekerd dat gij gelijk hebt met niet te doen hetgeen wij zeggen. Maar gij zult bevinden dat zulks het geval niet is. Wij kunnen niet in tegenspraak zijn met iets wat wij ons best doen rein te bewaren. Wij doen ons best den standaard van uw geweten hoog te houden. Uw

verstand is u door God gegeven om het te gebruiken, en zonder dat zouden wij niets met u kunnen doen.

Doet iemand dan wel, als hij handelt naar zijn verstand en geweten, onverschillig wat zijn denkbeelden zijn?

Zeker, hij is niet verantwoordelijk voor de denkbeelden die hij heeft. Hij is verantwoordelijk voor hetgeen zijn geweten, de goddelijke standaard, hem voorschrijft. Voor zijn bekrompen denkbeelden, die het gevolg zijn van vooroordeelen en opvoeding, is hij niet verantwoordelijk. Aan enkele bevoorrechten is het vergund door den nevel van aardsche vooroordeelen heen te zien, de windselen waarin zij gewonden zijn af te leggen, de waarheid door den sluier te ontdekken; maar aan weinigen is dat vergund. De meesten moeten daarvoor wachten tot een anderen toestand van bestaan.

Van dwalingen kan men dus vrij komen?

Zeker, vriend, dat moet; maar de gevolgen ervan moeten eerst worden weggenomen, voor men vooruit kan gaan. In het algemeen is dit de eerste stap.

Die lang kan duren?

Ach, vriend, wie kan zeggen hoeveel strijd, verdriet en moeite het kost om van den dwaalweg terug te keeren: vooral wanneer men die moedwillig ingeslagen is en dit uitgestrekte gevolgen heeft. Houd nu op.

»DOCTOR."

No. IV.

April 1873. — Goede Vrijdag.

Ik wensch communicatie met u te houden.

DOCTOR: Ik ben hier. Maar maak het kort en doe geen vragen uit nieuwsgierigheid. Zoek ook het gesprek niet noodeloos te rekken.

Vertel mij eens iets van uzelf. Waart gij op aarde een wijsgeer?

Ik was, toen ik op aarde leefde, vóór het begin uwer jaartelling, een leeraar, en ben dat sedert gebleven. De menschen noemden mij Athenodorus.

W a a r i n g a a f t g ij o n d e r w ij s; e n a a n w i e?

Ik was op aarde een philosoof, een leeraar in die goddelijk ingeplante wijsheid, die den mensch in zulk een mate is toebedeeld als hij dragen kan. Ik was, wat de menschen noemden een Stoïcijn; en ik leerde dat 's menschen hoogste geluk te vinden is en altoos zal te vinden zijn in het doen van datgene wat zijn geweten en de natuur hem voorschrijft, de gezegende indrukken van den Geest die de ziel der menschen bestuurt. God beschouwde ik als de ziel van het Heelal, den Onderrichtenden en Alvermogenden Geest, die de bron is van al wat leeft. Ik leerde dat Hij overal in de natuur is en die geheel doordringt; dat Hij ieder leidt die zich aan Zijn leiding toevertrouwen wil; dat Hij den mensch twee gidsen gegeven heeft: wat zijn geweten hem zegt en wat de natuur hem voorschrijft. Met deze twee te volgen geloofde ik dat de mensch aan zijn roeping beantwoordt Ik leerde dit aan iedereen die bij mij kwam om te leeren. Ik werd ook aangewezen om onderwijs te geven aan den jeugdigen Tiberius, den zoon van Keizer Augustus. Ik was belast hem te onderrichten toen zijn ziel nog rein was en engelen hem bewaakten, en de demon van het kwaad nog geen bezit van hem genomen had. Mijn God! mijn God! welk een val! welk een vreeselijk diepe val! Hij die zooveel beloofde tot zijn rijpen leeftijd toe, zoo diep te vallen in misdaad, wellust en zonde!

G ij l e e r d e t T i b e r i u s? W a a r t g ij d a n e e n R o m e i n?

Neen, vriend. Ik zag het eerste levenslicht te Tarsus. Ik reisde voor de ontwikkeling van mijn geest, om mijn blik te verruimen omtrent menschen en zaken — in de leerschool der ervaring. Ik kwam aan het hof van Augustus waar ik vele geleerde en wetenschappelijke menschen vond. Ik werd zeer bevriend met Augustus en leerde hem veel door philosophisch onderwijs Hij belastte mij om onderwijs te geven

aan zijn zoon Tiberius, dien ik Grieksch en Latijn leerde en het maken van lyrische gedichten. Het was een lief en edel kind dat zeer volgzaam was en eene schoone toekomst beloofde.

W i s t g ij i e t s v a n g e e s t e n i n v l o e d ?

Zeker, vriend. Ik wist toen, evenals gij het nu weet, dat geesten invloed op mij hadden; dat er een macht boven mij stond die mij leidde en bestuurde en mij gedachten inspireerde. Ik was de recipient van geestelijke inwerking, maar ik wist dat niet zoo goed als gij het nu weet. Niet aan ons, in die vroege eeuw van 's werelds kindsheid, echter kort voor de volheid des tijds gekomen was en Christus den menschen een beter denkbeeld gaf van geestelijke inwerking — niet aan ons was het geschonken om te weten wat gij nu weet, en recipienten te zijn van engeleninvloed in zulk een mate als dat met u het geval is. Echter waren wij niet zonder geestelijke leiding. Socrates had zijn d e m o n die hem steeds bewaakte. Mijn oude leermeester, Zeno, kwam terug om mij te inspireeren en te beschermen, zooals ik sedert ontdekte. Al de groote geesten die bij hun leven op aarde pioniers der waarheid waren geweest, die het oog gevestigd hadden op het groote Licht dat weldra schijnen zou en gedronken hadden van de kennis hunner voorgangers van de glorie die komen zou: allen waren nu weder op de aarde, wachtende op de vervulling van het visioen dat zij in flauwe omtrekken hadden gezien toen zij op aarde leefden. Op aarde wisten zij niet veel; maar toen zij het stofkleed hadden afgelegd, zagen zij met het geestesoog de legioenen geesten van den Allerhoogste, die zich vereenigden om zich voor te bereiden voor den komenden strijd tegen het kwade. Zij wisten toen wat zij te voren slechts gedroomd hadden.

M a a r h e e f t d e k e n n i s v a n g e e s t e n i n v l o e d n i e t a l t o o s o p a a r d e b e s t a a n ? Z e n o c o n t r o l e e r d e u. H e e f t h ij z i c h w e l a a n u g e m a n i f e s t e e r d, z o o a l s g ij d a t a a n m ij d o e t ? W i s t g ij i e t s v a n d e n i n v l o e d v a n g e e s t o p s t o f ? I e t s

van het spreken in trance, of van psychische kracht?

Wij hadden niet de kennis die gij nu bezit. Wij waren passieve instrumenten in de handen der geesten, die ons leidden zooals God dat wilde Wij handelden door impressie. Wij wisten van geesteninvloed door de vroegere Orakels. Wij begrepen er weinig van, maar wij voelden dat wat het Orakel zeide, de uitspraken waren van den Grooten Bestuurder van alles. De stem van de Delphische Priesteres was werkelijk de stem van den controleerenden geest die door haar sprak, terwijl haar eigen geest in slaap lag Het was, zooals gij het nu noemt, spreken in trance. De Philosophen waren geinspireerd, ofschoon zij dat toen niet wisten. De Heilige Maagden waren in hooge mate recipienten van geleigeesten. Allen die zich toewijdden aan den godsdienst en naar de Waarheid zochten, werden geholpen. Wij wisten weinig van de wijze waarop dat geschiedde, nauwlijks kenden wij het feit. Te Delphi echter hadden manifestaties plaats van geestelijke kracht op stoffelijke voorwerpen, zooals gij nu bij physische manifestaties ziet, door tusschenkomst van wat gij nu mediums noemt.

God heeft dus een welbehagen in ieder die naar Waarheid zoekt en helpt hem daarbij, zelfs den heiden die op den verkeerden weg zoekt?

Vriend, gij spreekt op ondoordachte wijze, en te haastig, en in onwetendheid over God. Zij, van wie ik spreek, en waartoe ik behoorde, zochten God en het goede, op de wijze zooals ons geleerd was. Wij hadden niet het licht dat gij nu hebt: wij bezaten uwe kennis niet. Wij wisten maar weinig, maar gebruikten onze kennis Het zou goed voor u zijn als gij de meerdere kennis en het hooger licht dat u geschonken is ook ten goede gebruikte, evenals wij deden. Al het streven om God te leeren kennen is Hem aangenaam, hetzij dit geschiedt door den ernstigen, diepdenkenden Stoïcyn in den dagen van duisternis en onkunde, of door den onwetenden heiden, die zoekt naar iets, hij weet niet wat, en, al zoekende zich

een God maakt waarvoor hij zich nederbuigt, of door den hoog begunstigde wien een stroom van licht geschonken is en bij zijn zoeken naar Waarheid wordt bijgestaan door hooge, verlichte geesten. In verschillende graden zijn zij allen ontvangers van Goddelijke kracht, die gezegende impulsie die hen drijft naar het doel waarop hun oog gericht is. Zij hebben gelijke verdienste: oprechtheid en ernst en liefde voor Waarheid en Gerechtigheid. Hierdoor trekken zij reine invloeden tot zich, en hierin alleen zijn zij gezegend. Het zoeken naar Waarheid is aan geen tijdperk gebonden geweest, aan geen klimaat; het heeft zich niet bepaald tot een bijzonder volk of tot eenige sekte. Het is het antwoord geweest van de oprechte ziel op de impulsie van den Grooten Geest. De impulsie vindt plaats door tusschenkomst van den geleigeest: de medehelper van Hem uit wien alles voorkomt. God, de teedere Vader, heeft nooit Zijn kinderen in diepe duisternis gelaten. Hij heeft hun altijd zooveel geschonken als zij dragen konden. En naarmate zij in liefde, reinheid en oprechtheid toenamen, werd kennis en licht hun in ruimer mate toebedeeld. Maar nooit is het geheel terug gehouden, behalve wanneer 's menschen aardsche begeerlijkheden in die mate de overhand hadden, dat de Wachters van hen vloden. Dan had de duisternis de overhand en de Wachters vloden heen. Maar de mensch, niet God, was hier de oorzaak van.

Uwe denkbeelden zijn zeker veel veranderd, sedert gij in de geestenwereld zijt!

Vriend, mijne denkbeelden zijn niet zoo veranderd als mijn kennis zich heeft uitgebreid. Hetgeen mij op aarde toescheen waarheid te zijn, vond ik werkelijk dat zoo was; maar niet meer gezien door aardsche nevelen, en niet verduisterd door mediums waardoor de waarheid tot ons kwam. Evenals door een min of meer beslagen glas de voorwerpen niet duidelijk gezien worden, en bij mistig weder deze zich niet duidelijk afteekenen, zoo was het ook mij gegaan ten opzichte der Waarheid. Ik vond dat ik haar wel gezien had, maar in een nevel gehuld. Mijne denkbeelden, die onvolkomen waren, als een ge-

volg van onvolkomen lichamelijke en mentale organisatie, werden duidelijker, toen ik de aardsche sfeer verlaten had. En langzamerhand leerde ik, dat hetgeen zag en wist de realiteit was, wat ik vroeger in nevelachtige omtrekken had gezien. Zoo werden mijne denkbeelden door kennis verbeterd, die steeds toegenomen is door onderwijs te geven en te ontvangen, door meer en meer te leeren van God en Zijne Engelen en Geesten, en van de gezegende werking Zijner liefde.

Zien alle menschen de Waarheid door een donker glas? Zijn sommigen niet geheel op den verkeerden weg?

De meesten zien een deel der Waarheid, hoe weinig en onduidelijk ook. Ongetwijfeld zijn er die opzettelijk zich van God afkeeren, zijn geestelijken invloed versmaden, hun beschermgeest van zich stooten, en vijanden zijn van al wat heilig is en goed. Deze zien de waarheid niet. De donkere nevelen van zinnelijkheid en zonde, van vooroordeel en dwaling, plaatsen zich als een ondoorzichtbaren sluier voor hun gezicht en beletten hen iets te zien. Deze zijn, zooals uw heilig Boek het uitdrukt, den Satan overgegeven. Duivelsche, aardsche, slechte invloeden hebben zij tot zich getrokken die om hen zweven; zij zijn de onvermijdelijke slachtoffers hunner eigen zonden. Zij zijn geheel op den verkeerden weg, weerbarstig, zij worden verkeerd geleid. Deze zijn het die al dieper en dieper wegzinken; die na de aarde verlaten te hebben omlaag gaan, al lager en lager, en niet naar boven gaan dan door den langen weg van bitter, bitter lijden, dat hen beter maken moet; sommigen eerst na lange, lange tijdperken; sommigen, helaas! helaas! nimmer. Maar dien weg, vriend, hebben zij zelf verkozen in te slaan. God is niet de oorzaak hunner zonde, evenals Hij niet de oorzaak van de gevolgen hunner zonde is. Zij hebben zelf verkozen dien weg in te slaan en de gevolgen er van over zich gebracht. Allen worden in de gelegenheid gesteld, maar allen maken daarvan niet op dezelfde wijze gebruik. Vandaar, zonde, berouw en straf — niet omdat God het wil maar omdat de mensch dien weg vrijwillig inslaat.

Gij zegt dat sommige geesten al dieper en dieper afdalen. Waarheen!

Naar de lagere sferen, waar zij dan altijd komen bij hen die op denzelfden lagen trap staan. De onreinen, de goddeloozen, de laaghartigen graviteeren naar hun eigen plaats, en blijven ver van de gezegenden. Naar deze sferen gaan de slechte geesten; terwijl velen zich ophouden bij de aardsche sfeer, die hen aantrekt door hunne hartstochten en begeerlijkheden. Dat zijn degenen die zich van de wereldsche genoegens en begeerlijkheden nog niet hebben kunnen vrijmaken. Zij kunnen voorwaarts gaan, indien zij willen, zoo niet, dan gaan zij achterwaarts. Zij ontaarden dan al meer en meer, tot zij eindelijk hopeloos wegzinken, hun bewustzijn verliezen, en als het ware vernietigd worden. Maar het is hun eigen verkiezing, vriend, vergeet dat niet!

Gij zegt dat gij altijd een Leeraar zijt geweest. Hebt gij u altijd met de menschen bezig gehouden, sedert gij de aarde verlaten hebt?

Neen, vriend, niet uitsluitend. Van tijd tot tijd bestond mijn werk in het onderwijzen van geesten die pas de aarde verlaten hadden. In vereeniging met anderen is het mij dikwijls ook vergund geworden om geesten op te voeden en te onderrichten en geschikt te maken om in een hoogere sfeer te kunnen overgaan. Nu en dan werkte ik op geesten in die nog in het vleesch waren, voor ik met u in verbinding kwam.

Werken de geesten nu op ruimer schaal op de menschen in?

Ja, vriend. Van tijd tot tijd werken de geesten krachtiger op de menschen in, om hun het hooger licht dat hun geschonken wordt te doen aannemen. Zoo was het in den tijd toen ik op aarde leefde. Zoo, wederom, in de dagen der Hervorming; zoo ook nu, waarin de kennis van een Allerhoogste beter worden moet en beter worden zal, en de mensch ontwaken zal uit den droom van het materialisme waarin hij lang gelegen heeft. De geschiedenis der wereld is de geschiedenis van den strijd tusschen het goede en het kwade, tus-

schen God en het goede, en onwetendheid, aardschgezindheid, ondeugd en boosheid, zoowel op geestelijk als op stoffelijk gebied. Hoe waakzaam de wachters ook zijn, het kwade ondermijnt de vesting en vindt er woning in. Dan komt de strijd, langdurig en fel, en die steeds feller wordt naarmate de crisis nadert. De gezanten Gods zijn nu vereenigd tot een groote macht, de menschen worden geïnfluenceerd, kennis wordt verspreid, en de crisis van den strijd is nabij. Vrees niet voor het einde! De Waarheid zal overwinnaar zijn. Wees op uw hoede tegen de lafhartigen, de wankelmoedigen, de bloot nieuwsgierigen; maar wees niet bang dat de Waarheid niet overwinnen zal.

Hoe kunnen wij waarheid en onwaarheid van elkander onderscheiden?

Het blinde oog kan niet oordeelen. Maar er wordt op den mensch ingewerkt, en indien hij luisteren wil, zal hij de Waarheid kiezen. Luistert hij niet, dat moet hij de gevolgen daarvan dragen. Hij heeft te kiezen tusschen het licht en de duisternis; kiest hij de duisternis, dan doet hij dat uit eigen vrijen wil, maar is aansprakelijk voor de gevolgen zijner keus.

Maar als dit Gods Waarheid is, hoe komt het dan dat zij aan zoo weinigen wordt geopenbaard? dat zij voor de meesten onaannemelijk schijnt?

Vriend, daarover hebben wij vroeger reeds gesproken. Gods Waarheid is in alle eeuwen geschonken geworden aan hen die haar wilden aannemen. Het leven van Jezus op aarde is hiervan een bewijs. Dat kan niet anders, daar 's menschen vrije wil behouden blijven moet. Velen kunnen haar niet aannemen, omdat zij er niet gesshikt voor zijn; zij zijn niet ver genoeg gevorderd. God openbaart zich aan iedereen, voorzoover hij er geschikt voor is; Hij dwingt niemand.

Is dit eene bijzondere openbaring voor dezen tijd?

Ja, vriend. Met de openbaring Gods is dat altijd zoo geweest. Naarmate de behoefte is, wordt hooger licht geschonken.

(Wordt vervolgd.)

SPIRITUALISME EN CATHOLICISME.

Het tweede Januarinommer van de »Moniteur des Etudes Psychiques", bevat een merkwaardig artikel over bovengenoemd onderwerp, aantoonende dat het bestaan van goede en booze geesten en hunne inmenging in menschelijke zaken, onder de hoofddogma's zijn van het Christendom en aangenomen werden door vele beroemde Roomsch Katholieke auteurs. Een van deze was de bekende A. F. Ozanam, de historieschrijver en de stichter van de Vereeniging van den heiligen Vincentius de Paula. Aan een vriend schrijvende op den 25 Nov. 1835, die pas zijne moeder had verloren, zeide hij: »Als mijn besturende engel op aarde is, is de uwe in den hemel. Als de mijne dichter bij mij is — de uwe is dichter bij God. Wat ik heb aan hare raadgevingen, hebt gij aan hare tusschenkomst. Gij kent het groote mysterie van de gemeenschap der heiligen. Gij weet dat dat mysterie ons niet veroorlooft te gelooven, dat wij hier beneden alleen zijn, maar dat wij omringd zijn door de liefste en uitmuntendste zielen, zoowel als door getuigen en heerlijke patronen, zoodat wij in het uur van droefheid ons niet terneer mogen laten slaan." En na den dood van zijn eigen moeder, spreekt Ozanam, van de voortdurende bewustheid van hare tegenwoordigheid, dicht aan zijn zijde en ook van haar voortdurenden invloed over zijne gedachten en daden. Daar hij een honorair canon was van drie Fransche Kathedralen en honorair kapelaan van Paus Pius IX bestond er geen twijfel over Ozanams orthodoxie.

Evenmin zal een waar Katholiek eenige verdenking leggen op Pére Didon, den grooten Dominicaner prediker, wiens »wetenschap zonder God" en »zijn leven van Jezus" hem niet minder beroemd hebben gemaakt dan zijn voordrachten en zijn

leeringen op den preekstoel. In een boekje, getiteld. »Lettres á Mademoiselle Thérèse V. een'ge jaren geleden in Parijs verschenen, over haar bruidegom sprekende, d'en zij door den dood had verloren, schreef hij: »Hij heeft zijn loopbaan snel volbracht; hij heeft gebloeid in de lente. Gij hebt zonder twijfel het beste van hem gezien op aarde, en wellicht zijt gij voor hem geweest de lieflijkste straal van aardschen zonneschijn. Hij leeft nu geïdealiseerd en ik die geloof in de voortdurende werking op ons van de geesten der gestorvenen, geloof volkomen dat dat wezen, dat is verdwenen, over u waakt en onzichtbaar u steunt" En nogmaals, in een rede welke Père Didon hield op den feestdag van den heiligen Dominicus, sprak hij duidelijk over het onderwerp van den geestelijken terugkeer: »Ik geloof in den goddelijken invloed, welke de dooden en de heiligen op mysterieuse wijze op ons uitoefenen. Ik geloof in de waarachtige gemeenschap met deze onzichtbaren en ik ondervind met blijdschap de weldaden van hun geheime nabijheid. De eeuwen vermenigvuldigen zich snel, maar zij beletten de zielen van ons eigen ras niet om ons te bezoeken en ons lief te hebben.'

Is dit niet een klare bekentenis van zijn geloof aan de geestelijke gemeenschap?

DE OVERGANG VAN MATTHEWS FIDLER, VAN GOTHENBURG.

Matthews Fidler »Spiritualist," want aldus was de gewone toenaam van den heengegane, had de liefde en eerbied van allen die hem kenden gewonnen — en die allen waren velen, want er zijn maar weinig dorpen en nog minder steden, in Scandinavië, waar hij niet was bekend en niet was bemind. Jaren lang dreef de aard zijner bezigheden er Fidler toe in Noorwegen, Zweden, Finland en Denemarken te reizen en bracht hem in aanraking met menschen van allerlei klassen, van de hoogsten in het land tot de laagsten, en waar hij ook was, nam hij het Spiritualisme ook mede, want zijn gewoonte was te zeggen: »Ik ben eerst Spiritualist en daarna koopman."

Als een blijk van de achting, die men in het land had voor Matthews Fidler, den koopman, behoeft men slechts een van de artikelen, in het voornaamste dagblad, de Gothenburg Post van 23 Mei 1901, aan te halen.

»Matthews Fidler, goedgunstig bekend in de eerste kringen der kooplieden in dit land, is juist van ons weggegaan en wij hebben het verlies te betreuren van een van de krachtigste en belangrijkste werkers voor de ontwikkeling van de melkerij-industrie, welke bijna alles aan hem te danken heeft en een van de hoofdzaken van onze landbouwdistricten is geworden. Zijn boek vijftien jaren geleden verschenen, omtrent het eigenaardig bedrijf der melkerijen en de voortbrenging van bactariën-vrije melk, boter enz., werd terstond erkend als het werk van iemand, die al de bijzonderheden van het onderwerp begreep — en wordt nog altijd aangemerkt als het standaardboek ten gebruike van veehouders en melkerijen.

Hij vereenigde in zich een groote kennis, een buitengewone klaarheid van oordeel en bekwaamheid in zaken, een fijngevoel van humor en een optimistisch temperament, dat hem tot een aangenaam mensch maakte Hij was, in de taal van zijn eigen landlieden in iederen zin van het woord een »gentleman.''

Men zou hem niet kunnen teekenen als een typisch koopman, uit het oogpunt van de gewone mannen van zaken van ons land, wier succes voor het grootste gedeelte afhangt van de scherpe, slimme bekwaamheden, die hen in staat stellen zich staande te houden in den strijd om het bestaan. Hij slaagde van den anderen kant, door zijne beproefde eerlijkheid, onkreukbare nauwgezetheid, afkeer van pretenties en zijn welwillend oordeel over anderen, hetwelk hem een vertrouwen schonk dat nooit misplaatst was of bedroog.

Zijn verlies zal door velen in elk deel van ons land gevoeld worden.''

Het werk van Matthews Fidler als Spiritualist kan niet in weinige woorden medegedeeld worden, daar het zich uitstrekt over een tijdperk van bijna dertig jaren gedurende welken tijd hij altijd onvermoeid werkzaam was. Hij was, zoo niet de eerste, zeker onder de eersten die het Modern Spiritualisme in Zweden invoerden en hij had een zware, ondankbare taak. Weinigen hebben er meer overgesproken over de geheele lengte en breedte van ons land — weinigen zijn het onderwerp van zooveel tegenspraak geweest, van strijdende meeningen, van kritiek, gunstig of ongunstig, of zijn het voorwerp geweest van zooveel betweterij. Onder moeilijkheden, welke velen zouden hebben neergedrukt, ging hij altijd voort met zijn werk. Zijne oprechtheid, zijn ernst, zijn praktisch Spiritualisme, hetwelk elk zijner daden bestuurde en deed gelukken, bracht overtuiging met zijn onderricht en aan dezen ernst paarde zich een adel van karakter, eene alles omvattende sympathie en hulpvaardigheid en algemeene vriendelijkheid, waardoor meer dan eens de opmerking gemaakt werd dat, wanneer het Spiritualisme kan bogen op zulke aanhangers als

Matthews Fidler, dat er dan iets in moest zijn dat waard is om het Spiritualisme te leeren kennen.

Alleen zij, die in eenig verband stonden met zijn werk, kennen de moeilijkheden, de teleurstellingen en bittere tegenkantingen die hij te verduren had gedurende de eerste jaren van zijne pionier werkzaamheden. Vaak wanneer, na een tijdperk van onvermoeide werkzaamheid zijn werk door weinig succes scheen bekroond te zullen worden, kwam er een storm van de eene of andere partij der tegenstanders, en de Spiritualisten, waarvan hij het hoofd was, vonden zich door allen verlaten en van alle kanten het voorwerp van weerzin en beschimping. Maar de moed van onzen vriend scheen sterker en actiever te worden door de tegenwerking welke hij ontmoette, en hij stortte in anderen iets over van zijne heerlijke verwachtingen, hen inspireerende tot het besluit om te volharden en de verzekering van eindelijke overwinning. Matthews Fidler was als Spiritualist een welkome gast waar hij kwam. Door alle klassen werd hij met open armen ontvangen en men luisterde naar hem met eerbied en aandacht. Nooit liet hij een gelegenheid voorbijgaan die hem werd aangeboden om het onderwerp van het Spiritualisme te bespreken, maar er zouden boekdeelen noodig zijn om een nauwkeurige beschrijving van zijn werk in dit opzicht te geven.

Twee jaren geleden was hij in Noorwegen, mineralen verzamelende voor een vriend, en vermoeid door zijn langen tocht en den last dien hij had te torschen, ging hij de eerste hut de beste in om uit te rusten. Daar lag eene vrouw ziek te bed, kermende van pijn; en hoe vermoeid hij ook was, ging hij onmiddelijk aan het werk om haar met zijn genezende krachten te helpen. Zij viel terstond in slaap en ontwaakte na een verfrisschende sluimering, en viel op hare knieën voor hem neder om hem te danken; zij was genezen; maar voor de eerste maal in zijne ervaringen, voelde onze vriend zich ziek, na de poging om de zieke vrouw te genezen. Hij zette zijn reis voort, maar was genoodzaakt een paar dagen in de naastbijgelegen stad te blijven, en hoewel hij beter werd, voelde

hij zich toch nimmermeer volkomen gezond. De arme vrouw, die onbewust de oorzaak was van zijne ziekte, herstelde geheel. Zij was maanden lang ziek geweest, maar sedert dien dag mankeerde haar niets meer.

Te zeggen dat Matthews Fidler algemeen geliefd en geëerd was, is niet te veel gezegd — toch was hij buitengewoon nederig en had geen pretenties. Gedurende zijne ziekte die bijna twee jaren duurde, kwamen velen van verafgelegen plaatsen hem bezoeken en vaak zeide hij dan: hoe vreemd is het dat zoovelen belang in mij stellen! Het is buitengewoon vriendelijk van hen. Zooveel vriendelijkheid verdien ik niet. Ik geloof haast niet dat ik werkelijk voor iemand van nut ben geweest!

Zijn belangstelling voor wat er in de wereld omging, verflauwde nooit, en zelfs weinige dagen voor zijn heengaan hield hij breedvoerige correspondenties met vrienden in alle deelen der wereld, en hoewel hij maanden lang te bed of op de sofa moest liggen, waren er maar weinig dagen waarop hij niet toegankelijk was voor velen die zijn hulp of raad noodig hadden. Wanneer zijne bedienden de toelating aan iemand verboden, denkende dat hij te vermoeid of te afgemat zou zijn, was hij altijd onaangenaam gestemd en kwam daar tegen op, zeggende: »ik kan thans maar weinig meer doen nu ik ziek ben — belet mij dus niet te doen, wat ik nog kan."

Hij betreurde het altijd dat geesten, hem niet als medium konden gebruiken en meermalen sprak hij de hoop uit, dat hij zou mogen overgaan vóór zijn liefste vrienden, omdat, zeide hij, ik te stomp en te dom ben, om hunne tegenwoordigheid te voelen, als zij tot mij terugkeerden, maar ik zal in staat zijn tot hen terug te keeren en zoo ten nutte zijn van het Spiritualisme."

In de volgende eigenaardige voorvallen stelde hij veel belang en zij zijn waard medegedeeld te worden.

In Januari van dit jaar was hij zeer ziek geweest en zijn beste vrienden waren ontboden onder den indruk dat zijn einde zeer nabij was. De crisis ging echter voorbij en hij

kwam er weer boven op, wel zwakker, maar nog altijd het grootste belang stellende in alles wat het leven betrof zoowel het tegenwoordige als het toekomende Op zekeren morgen gedurende de crisis wenschte hem een vriend per telephoon geluk met zijn herstelling en het feit dat hij in staat was weer uit te gaan, ten spijt van het koude weder.

Daar de heer Fidler in weken zijn bed niet had verlaten en op dat tijdstip hevige pijnen had, werd aan dien vriend medegedeeld dat hij zich moest vergist hebben. Maar hij antwoordde: »ik zag hem gisteren wandelen" »Onmogelijk, gij hebt iemand anders voor hem genomen." »Neen, ik vergiste mij niet, zeide hij, wel sprak ik hem niet aan, maar niemand kan een ander voor hem aanzien, het is een al te bekende figuur."

Later gedurende een bezoek bij eene vriendin, zeide deze tot den schrijver. »Hoe gelukkig is het dat Fidler zoo spoedig is beter geworden. Ik ontmoette hem gisteren in de allee; hij ziet er nog ziek uit, maar nu hij weer naar buiten kan gaan, zal hij spoedig zijne krachten terugkrijgen. Ik ben er zoo blij over, want hij houdt zooveel van zonneschijn en frissche lucht." Toen men de dame medeelde dat Fidler sedert weken niet uit zijn bed was geweest zeide zij: »dan was het zijn geest, dien ik zag, want er is niemand in Gothenburg die op hem lijkt."

Fidler was onder anderen een groot liefhebber van bijen en op de heuvels dicht bij de stad had hij een aantal korven, waarmede hij den meesten tijd van zijn vrije uren bezig was. Gedurende het koude weer in het begin van dit jaar, was hij zeer beangst dat zijn kleine kolonisten niet goed beschermd waren voor de ijzige noorde winden. Hij zond er iemand naar toe om er een onderzoek naar te doen. De man kwam terug, en terwijl hij wachtte om tot de ziekenkamer toegelaten te worden, zeide hij dat hij had gedacht dat de heer Fidler wel bij hem in zijn hut zou komen, daar hij hem op één dag driemaal bij de korven had gezien. »Wanneer was dat?" werd hem gevraagd. Eergisteren antwoordde hij.

Het verwonderde mij dat hij niet in de hut kwam, zooals hij gewoonlijk deed, ik wachtte op hem. Toen hij niet kwam, wilde ik vragen of hij ook eenige bevelen had gegeven, maar hij was weg; ik vond dat vreemd, want hij keek altijd naar binnen om goeden dag te zeggen.

Dit was natuurlijk zeer vreemd, daar de heer Fidler gedurende dat tijdstip dikwijls in een halfbewusten toestand nederlag, waaruit hij zelf moeilijk om eenig voedsel te gebruiken te wekken was.

Deze zelfde week zeide de postbode tot een van de bedienden; uw meester kan niet zoo ziek zijn als hij te tien ure 's avonds nog buiten loopt." De dienstmaagd protesteerde daartegen zeggende dat hij in geen maand noch overdag, noch des avonds buiten de deur was geweest. »Nonsens, ' antwoordde de man, mijne vrouw was om tien uur bezig de poort te sluiten toen er een heer binnen kwam. Zij stak een licht aan om te zien wie haar voorbij was geloopen en zij zag dat het de heer Fidler was. Zij groette en zeide goeden avond, maar hij sloeg er geen acht op, maar ging in huis.'' De dienstboden werden beangst en beschouwden het als een waarschuwing van den naderenden dood en verzochten dat deze mededeelingen niet aan den heer Fidler zouden overgebracht worden, maar wetende hoezeer hij er belang in stelde, werden hem de omstandigheden verhaald, en zooals verwacht werd openden zij voor hem een veld van gedachten en speculaties, die, toen hij weer wat beter werd, zijne ziel bezig hielden en hem nog nieuwe stof gaven voor zijn belangstelling in geestelijke verschijnselen.

Toen hij eindelijk zoo ziek werd dat alle hoop op herstel vergeefs scheen, werd het nieuws ver en wijd verspreid en met droefheid door vele vrienden in verre landen ontvangen. »Wij allen bidden voor u,'' was de inhoud van vele brieven, die gedurende de laatste dagen inkwamen. Weinige dagen voor het einde kwam, werd hem een pakje gezonden van eenige Roomsche Katholieke vrienden, bevattende een zilveren crucifix, en in den brief stond: »het is door de Paus gezegend

voor uw bijzonder gebruik. Wij brachten het naar de kerk en de vergadering zond gebeden op voor herstel van den zieken man, of, wanneer hij in den hemel noodig was, dat hij dan een gelukkigen dood hebben mocht." Met eenige aarzeling werd hem mededeeling gedaan van het geschenk en den inhoud van den brief en men vroeg hem of hij het wilde aannemen. »Zeker," antwoordde hij, de gebeden van goede vrienden kunnen niet anders dan mij ten goede komen. Zeg hen dat ik hen dank en het geschenk aanneem." Het bracht geen genezing, maar de laatste uren van zijn aardsche leven waren kalmer en rustiger dan hij die sedert lang gekend had. Hij ging heen omringd door zijn naasten en liefsten, die maar niet kunnen begrijpen dat hij van hen is heengegaan.

Fidler had bevelen nagelaten dat geen vertoon bij zijn begrafenis zou gemaakt worden; geen gasten waren uitgenoodigd en geen bloemen werden opgeofferd om zijn kist te versieren; zijn wenschen werden zooveel mogelijk opgevolgd; maar zijn begrafenis werd echter bijgewoond door eene talrijke schaar en zulk een menigte talrijke bloemen werden gezonden dat extra wagens moesten ontboden worden om ze naar de kapel te brengen. Alle klokken werden geluid en de vlaggen waaiden halfstoks door de geheele stad. Terwijl het lichaam in de kist lag stroomden de armen in de kamer om zijne handen of zelfs zijne voeten te kussen, hem dankende voor de hulp hun bewezen, de vriendschap hun betoond.

Dit alles kwam voor zijne vrienden onverwacht, niet zijn heengaan, want zij waren hierop voorbereid, maar zij waren niet voorbereid op al de bewijzen van smart over zijn verlies en de achting die groot en klein hem toedroeg.

Van 's konings paleis tot van de nederigste boerenhut stroomden er ontboezemingen van sympathie en smart. Zijn lichaam werd na den lijkdienst verbrand, en in de urn die zijn asch bevatte werd een perkamenten rol geplaatst, waarop het volgende was geschreven. »In deze urn is de asch van Matthews Fidler, 29 Juli 1843 geboren te Orthwaite.

Cumberland, Engeland en die dit leven verliet den 21 Mei 1901 te Gothenburg in Zweden nalatende een weduwe met drie zonen om zijn heengaan te betreuren. Wij voelen diepe smart over zijn heengaan, nauwelijks durvende hopen een hem gelijke op aarde te zullen ontmoeten — maar tevens blijde dat zijn lang en smartelijk lijden nu ten einde is, wetende dat hij noch dood is, noch slaapt, maar in den geest met ons om ons ten leidsman te zijn, ons te helpen in de beproevingen en moeite, waardoor wij heen moeten, voor wij de lasten van het vleesch afleggen.

Als Spiritualist was de dood voor hem slechts de poort, die hem brengt tot een heerlijker leven, waar hij het werk dat hem zoo lief was zal voortzetten.

Zijn eenige gedachte in het leven was zijne medeschepselen te kunnen helpen en vooral de armen en bedroefden en velen verloren in hem een edelmoedig vriend en raadgever.

Het hoofddoel van zijn leven was: »doe goed aan alle menschen." Zijn leven was een ongebroken keten van goede en edele daden en zijne herinnering en voorbeeld zullen altijd in onze gedachten voortleven."

Het perkament werd gedurende zes uren tentoongesteld en de onderteekening geschiedde en file. Hoewel zijne vrienden wisten hoezeer hij werd bemind en geëerd, voelen zij nu eerst, sedert zijn heengaan, hoezeer hij dit verdiende, want allen spraken van zijn liefdevolle daden. Een paar familieleden zeiden tot hem om hem op de proef te stellen: »gij hebt geen verkeerde gewoonten; gij zijt een afschaffer en gij rookt niet, maar gij besteedt uw geld voor anderen." Op zulke gezegden antwoordde hij lachend: »Misschien kunnen wat goede gewoonten genoemd worden even goedkoop zijn als slechte; maar wijn en tabak waren mij te duur, want zij kosten niet alleen geld, maar ook gezondheid." En de vrienden weten wat de dure gewoonten waren waaraan hij toegaf — en staan verstomd over de feiten welke thans openbaar worden — feiten die bewijzen dat hij gehoorzaamde, beiden naar den geest en naar de

letter, aan het gebod »doe goed aan alle medemenschen."

Daar hij zijn goede werken verborg voor zoover hij daartoe in staat was, zou hij er geen genoegen in hebben dat ze thans geopenbaard werden, en zoo geven wij hem wellicht meer eer, zijn blijkbaar verlangen te eerbiedigen en het stilzwijgen te bewaren, hoewel wij als Spiritualisten trotsch zouden geweest zijn, om getuigenis af te leggen over zoo vele goede werken en hulp aan armen, bedroefden, zieken en lijdenden. Wij betreuren het zeer dat, hoewel hij voornemens was de geschiedenis van zijn werk in Zweden uit te geven, zijn wankelende gezondheid hem verbood dit ten einde te brengen.

DE VERSCHIJNING VAN CARL VON FENZI LID VAN DEN ITALIAANSCHEN SENAAT.

Zoowel het Italiaansche dagblad La Stampa als l'Adriatico, dat te Venetie verschijnt, vermeldt de volgende interessante verschijning. Uit het artikel daarover in het Zeitschrift fur Spiritismus van 25 September l. l. nemen wij het volgende over, zooals de Heer Sebastiaan Ridder von Fenzi zelf het beschreef:

De Senator Carl von Fenzi, broeder van genoemden Sebastiaan, had op zijne vele reizen een groot deel der wereld leeren kennen en op de hoogeschool te Padua had hij zich met ijver op de studie toegelegd en daarna aan verschillende universiteiten in Oostenrijk en Engeland gestudeerd. Van een streng sceptisch karakter, had hij een beslisten afkeer van alles wat met de geestenleer in verband stond. Zijn broeder Sebastiaan verzocht hij eens in zijne tegenwoordigheid het thema van het Spiritisme niet meer ter sprake te brengen, zoo hem aan den vrede in de familie en zijn liefde nog iets

gelegen was. Sebastiaan bracht hem dit offer en repte in Carl's tegenwoordigheid met geen enkel woord meer over het gehate onderwerp. Op een morgen in het begin der maand Juni 1881, ontmoetten zij elkaar in de nabijheid van St. Andreas. Daar bevond zich de gastvrije villa huns vaders, waar zeer dikwijls beroemde personen, zooals kunstenaars, geleerden, ministers ja zelf gekroonde hoofden bijeenkwamen. De Senator reikte Sebastiaan de hand zeggende: »Ik moet u, lieve broeder, een verklaring doen, die u gewis geen geringe vreugde zal schenken. Verbeeld u, dat ik in den laatsten tijd mijne beschouwingen over het Spiritisme geheel gewijzigd heb, zelfs ben ik tot de zekerheid gekomen, dat ik zeker tot de zelfde overtuiging gekomen zou zijn als de uwe, indien ik dat onderwerp zoo grondig onderzocht had als gij.'

»Dank u," hernam Sebastiaan, deze woorden door uwe lippen gesproken, hebben voor mij de grootste waarde.

»Laat ons nu, beste broeder, verder in ware broederliefde, de beste vrienden zijn of zooals men het uitdrukt, één hart en één ziel" Wij staan beiden aan den avond van het leven, zoodat het ons voegt de gedachte te overwegen, dat de smart der scheiding spoedig over ons komen zal.

Wij weten, dat wij allen eenmaal van deze wereld afscheid moeten nemen. Welnu, laat ons dan elkander plechtig in dit uur belooven, dat hij, die van ons beiden het eerst tot die groote reis wordt opgeroepen, den overlevende een onbetwistbaar bewijs geven zal, dat aan gene zijde van het graf het leven van den moeden aardschen pelgrim wordt voortgezet. Krachtig schudde Carl hem daarop de hand. »Zeker" zei hij dan met gesmoorde stem, »ik beloof het u en wel met innerlijke voldoening, wijl ik gevoel, dat ik de eerste zijn zal, die scheiden moet."

Sebastiaan viel hem in de rede. »Dat ligt in Gods hand, geef u toch niet over aan eenig droevig voorgevoel.' Doch Carl drukte hem innerlijk bewogen opnieuw de hand.

»Ik voel het te beslist, beste broeder, dat het de waarheid is. Zie, ik zal dit jaar niet meer ten einde zien gaan; het zal

geen drie maanden meer duren of men zal mij in de koele aarde een bed bereiden."

Alle pogingen van Sebastiaan om deze droeve gedachten te verdrijven waren te vergeefsch. Alleen een ander onderwerp van gesprek schonk hem zijne gemoedsstemming terug.

Drie maanden waren sedert dien dag voorbijgegaan. Het was de 2e September 1881. Sebastiaan Ridder von Fenzi (schoonvader van den Admiraal Morin, den kommandant van Spezia) bevond zich op zijne villa Tortallino, aan de zeekust, 10 mijlen van Livorno gelegen. Hij verheugde zich in een goede gezondheid en bevond zich te midden van een opgewekt gezelschap, waaronder zijne gehuwde dochter Christine met 4 kleinkinderen. Plotseling werd hij door een onverklaarbaren angst overvallen Dit deed hem vermoeden, dat er iets treurigs was voorgevallen. Hij nam nu zijne dochter, de moeder der 4 kinderen ter zijde en zeide tot haar: voor ons heeft op dit oogenblik iets verschrikkelijks plaats, dat mij zoo beangst; ik moet naar buiten gaan, opdat ik mij eenige minuten aan mijn diepe smart kan overgeven, ik houd er niet van, dat uwe kinderen mij zien weenen!"

Hij snelde daarop zonder hoed het huis uit, ofschoon er een hevige regen viel en begaf zich naar een weide, waar zich een rif verhief. Daar bleef hij staan en staarde naar alle zijden om naar zijn neef Johann von Fenzi te zien, die eenigen tijd te voren uitgegaan was om het woeden der elementen te aanschouwen, zoo als men pleegt te zeggen. Als hij nu plotseling het rif overzag, bemerkte hij daar zijn broeder Carl, den Senator, die met zijn cylinderhoed op, doch zonder regenscherm den weg over de rotsen volgde, zich niet bekommerend over den geweldigen regen, het woedende gedruisch der ontketende elementen, de felle bliksemschichten, die den hemel nu en dan verlichtten, noch het ratelen des donders. De senator bevond zich evenwel op dien dag te Florence 70 mijlen van de villa Tortallno verwijderd.

Daarom dacht Sebastiaan, die dit zeer goed wist, het kon

niet anders dan een hallucinatie zijn. Ook overwoog hij, dat zoo Carl onverwacht gekomen was, hij dan toch niet uit den wagon gestegen zou zijn en zonder twijfel te midden van dit weder niet over de hoogte wandelen Weder en nog eens weder wreef hij zich de oogen om de zinsbegoocheling te verdrijven. Vergeefs, de gedaante bleef staan en haar uiterlijk stemde zoo met dat van Carl overeen dat hij verscheidene malen riep: »Carl, Carl."

Doch hoe hij ook riep en wenkte, het verschijnsel schonk er geen aandacht aan en verdween achter een grooten heuvel. Langen tijd zag Sebastiaan nog daarheen, doch het was niet meer te zien. Terwijl Sebastiaan nog stond rond te staren, bemerkte hij zijn neef Jozef, die langs denzelfden weg kwam, zoodat hij tot zichzelven zeide: Daar Jozef langs dien grooten heuvel voorbijgegaan is, zal hij Carl gezien en gesproken hebben. Hoe duidelijk toch had hij Carl herkend evenals hij zijn neef Jozef waarnam. Jozef beweerde evenwel niets gezien te hebben, hoever hij ook achter den heuvel omgekomen was en verzekerde zijn verwonderden neef dat noch diens broeder Carl, noch iemand anders daar geweest kon zijn. Het was juist kwart voor elven en op dezen tijd stierf de Senator Carl von Fenzi, terwijl hij zijns broeders naam uitriep — 70 mijlen vandaar!

Het eigendommelijk onbehagelijk gevoel, dat den Ridder van Fenzi bemachtigde was geweken en hij nuttigde op zijne gewone wijze het ontbijt. Toen hij nu, nadat het weer bedaard en opgehelderd was, voor den ingang van het huis wilde plaats nemen om de dagbladen te lezen, reikte men hem een depêche over. Het zien van den telegraafbeambte reeds gaf hem als 't ware een steek door het hart. Het was een telegram van zijn zoon, dat de woorden bevatte »kom onmiddelijk, Oom Carl ernstig ziek.'

Hierbij moet opgemerkt worden, dat niemand te Tortallino ook maar eenig vermoeden van de ziekte des Senators had, en dat te minder daar zijn laatste brief uit Florence de mededeeling bevatte dat hij zich in den besten welstand bevond.

Zonder veel tijd te verliezen reisde hij met zijn dochter af, en kwam des avonds te 10 uur in Florence aan.

De toegangsweg van ons huis was half gesloten, gaat Ridder von Fenzi in zijn schrijven voort, een teeken, dat Carl reeds overleden was. En inderdaad, toen wij de trappen opstegen, kwam de Senator Tabarrinni ons tegemoet en deelde ons de treurige tijding mede. Toen ik daarop den dokter naar het uur van het sterven vroeg, kreeg ik ten antwoord: »Juist kwartier voor elven dezen morgen ' Ik kuste het koude voorhoofd van mijn dierbaren broeder, dien ik gedurende mijn gansche leven zoo bemind had en riep vol geestvervoering uit. »Dank, duizendmaal dank." Gij hebt woord gehouden. De genoemde arts, de Heer Leopold Giarré, die nog bij het lijk verbleef, voegde er aan toe, dat voor Carl den laatsten adem uitgeblazen had hij verscheidene malen naar zijn broeder verlangd had en met den naam Sebastiaan op de lippen was heengegaan.

Eenige dagen later woonde Sebastiaan een zitting bij van een psychologisch gezelschap door hem gesticht. Daar openbaarde zich een intelligentie als Carl von Fenzi, die Sebastiaan onder meer zeide: »Ik drong u het huis uit te gaan, wijl ik de kinderen van Christine niet beangst wilde maken. » Welk een onverwacht bewijs van identiteit! In het kort zij nog de aandacht gevestigd op de merkwaardige overeenstemming in de woorden van Sebastiaan. »Ik moet naar buitengaan, op dat ik mij eenige minuten aan mijn diepe smart kan overgeven en die welke de onzichtbare intelligentie eenige dagen na den dood van Carl gaf: »Ik drong u het huis uit te gaan, wijl ik de kinderen van Christine niet beangst wilde maken." En buiten op de weide gekomen verscheen hem Carl, te midden van het onweder over de rotsen wandelend. Ik vraag u heeft men geen grond voor de bewering, dat Carl hier zijn broeder verscheen en zijne belofte vervulde?"

J. S. G.

DE TROOST DER GEESTGEMEENSCHAP.

Elk heeft in de dagbladen het spoorwegongeluk gelezen dat op den avond van 22 December, de reizigers niet ver van Deventer in den trein trof, die uit Parijs kwam en ons schokte dat te sterker, omdat er een vriend bij verongelukte.

De heer A. T. had met een neef een reisje naar Parijs gemaakt en zou des avonds 9 uur met den sneltrein over Amsterdam terugkomen. Door verkeerden wisselstand liep de sneltrein te Twello op een lokaaltrein, die daar juist was gearriveerd, met het noodlottig gevolg dat de wagen achter de locomotief van den sneltrein ineen werd gedrukt en dus de daarin aanwezigen verpletterd. Na een paar uur lijden was bij onzen vriend de dood ingetreden. Op het oogenblik der botsing bleef het horloge bij de zuster van het slachtoffer op 9.50 stilstaan en haar broeders pendule op 12, namelijk het moment van verlossing.

Reeds op de eerste séance die wij hielden, weinige dagen na het ongeluk, manifesteerde hij zich door tuptologie, beknopt maar voldoende en treffend in die soberheid. Na zijn naam afgetikt te hebben, zeide hij: »Het was een verschrikkelijk oogenblik, ik dacht aan mijn zuster — groet haar; zeg haar dat ik l e e f en o n v e r m i n k t ben."

Dit was genoeg voor ons en voor zijne zuster die er alles uit begreep en voelde. Hij die haar steeds had verzorgd, had zelfs in het uiterste uur der verschrikking nog aan haar gedacht, die nu geheel alleen overbleef — maar zij moest weten dat hij l e e f d e en g e h e e l z i c h z e l f was en n i e t v e r m i n k t, al was zijn aardsch organisme gansch verbrijzeld. Zie, daar komt het maar op aan, dat onze geestelijke persoonlijkheid onschendbaar blijft en triumfeert over al wat de stof kan verstoren; dat is de kennis waaraan een mensch behoefte heeft, die de zijnen ziet voorgaan of zelf opgeroepen wordt.

ONDERWIJZINGEN.

(Vervolg van bladz. 308.)

Wat heb ik persoonlijk dan te doen?

Dat zal u gezegd worden. Vooralsnog hebt gij niets anders te doen dan geduld te hebben, te luisteren naar hetgeen wij zeggen, en passief te zijn bij de communicaties. Uw eigen wil moet gij onderdrukken; uw haast en onbezonnenheid moet gij in toom houden; gij moet leeren bidden: »niet mijn wil, maar Uw wil geschiede!"

Zeker. Maar ik ben gewillig; ik wil doen wat gij zegt.

Neen, vriend; zoover zijt gij nog niet. Veel moet bij u nog anders worden voor wij werken kunnen. Gij zijt bovendien niet het eenige struikelblok. Wij werken met een blij gemoed, omdat wij weten dat het doel bereikt zal worden; maar wij en gij moeten Gods tijd afwachten.

Het is zoo vreemd dat wij op deze wijze met elkander spreken kunnen. Ik sta soms in twijfel of dit wel werkelijk is hetgeen gij zegt.

Wij berispen u daarover niet. Alleen, laat uw twijfel er u toe brengen om u over te geven aan den Allerhoogste en Hem te bidden dien twijfel van u weg te nemen; om met geduld te wachten en bereid te zijn uw taak te vervullen zoodra gij daarvoor geroepen wordt. Wij doen onzen plicht, doe gij ook den uwen.

Dat zou gemakkelijker zijn als de toekomst wat helderder was, en als ik afdoende bewijzen kon krijgen.

Heb ik niet terecht gezegd dat gij wat meer geduld moet hebben? Gij zijt een jaar lang onder onzen invloed geweest. In dat jaar hebt gij zooveel bewijzen ontvangen als ooit te voren iemand ontvangen heeft, en toch vraagt gij naar meer. Bewijzen hebt gij genoeg. Bemoeilijk ons het werk niet door zulke onredelijke eischen.

O, Gij Almachtige, Liefdevolle Vader, leid hem! Laat hem

niet hulpeloos rondslingeren in een zee van twijfel en moeilijkheden. Gij, die vol zijt van liefde en mededoogen, strek Gij uw hand uit naar Uw dwalend kind! Geef dat hij overtuigd mag worden dat wij door U gezonden zijn. Laat hem niet moedeloos worden O God, help en verhoor hem. U is de macht, O vader, U de genade en de liefde. In den naam Uwer liefdevolle genade bidden wij U dat Gij Uwe helpende hand naar hem uitstrekt en hem terugbrengt uit die zee van twijfel en moeilijkheid. Geef hem geduld. Geef dat hij volharde tot het einde toe.

Verhoor ons, O God, verhoor ons.

U zij de heerlijkheid, Almachtige Vader.

Amen van ganscher harte. Maar die ware en valsche berichten zijn een groot struikelblok.

Zij dienen om waarheid en leugen van elkaar te leeren onderscheiden. Slechte geesten bootsen ons werk na, maar hun werk zal moeten wijken voor de waarheid en den wil Gods die volbracht zal worden. Gij moet veel verdriet en tegenstand verwachten van de machten der duisternis. Dat is niet te vermijden. Maar heb geduld! Wacht en alles zal u duidelijk worden. De strijd zal zwaar zijn, maar de overwinning is in de hand van God die met ons is. Een tijd lang kunnen de onontwikkelde geesten u bedriegen met ons werk na te bootsen en een hinderpaal voor ons werk zijn; maar lang zulllen zij dat niet kunnen doen. Spoedig zult gij hun listen doorgronden; de nevel zal zich oplossen en alles zal u duidelijk worden. Zie het tegenwoordige voorbij. Houd het oog gevestigd op de toekomst, en heb goeden moed.

Ja, maar een mensch moet zien waar hij gaat; hij mag dan niet naar boven zien.

Neen, vriend; maar het oog dat altoos naar den grond ziet, ziet niets van de glorie van de opkomende zon. Richt het oog der hoop naar de kim, in het verschiet. Na eenigen tijd zult gij dan de komende glorie zien; het licht zal u verblinden, en gij zult uwe oogen nederslaan met de zekerheid dat de nacht voorbij is.

Een paar vragen van persoonlijken aard zou ik wel beantwoord willen hebben. Kunt gij mij iets zeggen van John Lydgate?

Ja, hij kwam om u een bewijs van identiteit te geven. Voor dat doel kreeg hij vergunning zich te manifesteeren. Hij zal dat niet geregeld doen. Misschien wel in 't geheel niet meer.

En zijne zuster?

Zij blijft aan u verbonden door banden van sympathie en liefde. Zij is geholpen geworden en is daar dankbaar voor.

En de geest die zich met een metaalklank aankondigt?

Die oefent zich en zal zich later manifesteeren.

En de geest die een toon als van een lier doet hooren?

Die zal ook later met u kunnen spreken.

Imperator, Philosophus, Prudens — zal ik die nooit anders kennen dan als een abstractie?

Dat kan ik u niet zeggen. Philosophus zal spoedig door uw hand schrijven. Strijd tegen het verlangen om zulke vragen beantwoord te hebben. Laat alles aan ons over.

Houd nu op. De Almachtige leide en behoede u.

DOCTOR."

No. V.

Paaschdag 1873.

»Ik streefde met al de kracht die in mij was om dat deel in mij dat goddellijk was, terug te geven aan dat gene wat zoo goddelijk is in het gansche Heelal." — De laatste woorden op aarde van PRUDENS, DOCTRINAE MINISTER.

Ik was aan tafel gaan zitten, in de hoop eenige verdere mededeelingen van Doctor te zullen ontvangen, toen door mijn hand het bovenstaande zeer fijn geschreven werd. Toen ik het gelezen had met behulp van een vergrootglas, vroeg ik:

Gij zijt aan mij bekend als Prudens. Wat

waart gij op aarde? En waarom geeft gij mij uwe laatste woorden?

Ik geef u die opdat gij weten moogt hoe een philosoof kon sterven: met welk een hoop, met welk een vertrouwen.

Kent gij Philosophus? Is hij altijd bij u geweest?

Doctor: Hij is een hooge en edele geest. Vele uwer denkbeelden en handelingen worden u door hem geinspireerd. Uwe liefde voor de philosophie en uwe Platonische wijze van denken, hebt gij door zijn invloed. Gij zult meer van hem hooren, maar op het oogenblik schrijft hij nog moeielijk. Ik had wel gewild dat hij wat meer had kunnen schrijven, om u te overtuigen van zijn persoonlijkheid en u te zeggen wie hij op aarde geweest is, hetgeen gij verlangt te weten. Langzamerhand zult gij dat te weten komen. Heb slechts geduld, en wees zoo passief mogelijk. Ik zou wel willen dat gij wat minder nieuwsgierig waart; nieuwsgierigheid is een beletsel voor ons.

Ik zal trachten aan uw verlangen te voldoen. Hebt gij een bericht voor mij?

Prudens schreef voor u zijn laatste woorden op zijn sterfbed aan een vriend die bij hem stond, opdat gij weten zoudt, dat zelfs in die dagen van weinig kennis, een mensch vol hoop de toekomst in kon gaan en een leven verlaten dat hij kende voor eene onbekende toekomst, in de ztille hoop dat de goddelijke vonk die hij in zich voelde, niet zou worden uitgebluscht, maar vereenigd met den goddelijksn Geest die het heelal doordringt. Het is de hoop op onsterfelijkheid die in alle eeuwen het groote onsterfelijke beginsel is geweest dat philosophie en de godsdiensten beheerschte; die Socrates in staat stelde om rustig den giftbeker te drinken; die Plotinus verlangen deed naar eene vereeniging met den goddelijken Geest; die met vaster overtuiging, neen, met volkomen zekerheid het Kruis van Jezus veranderde in een Troon, van waar Hij de heerlijkste woorden, vol vertrouwen in zijnen God uitsprak, en die in de eeuwen die volgden de geloovigen en oprechten

deed verlangen naar God en het hiernamaals. Zij is niet beperkt geweest tot eenige eeuw, of kerk, of sekte. Het is een diep gevoel dat den mensch is ingeplant, waar hij ook leeft; dat hij inademt met de geestelijke ether die hem voedt, en dat allen verlangen doet naar eene betere toekomst.

Zeker. Die hoop heeft ook het feest van heden vereeuwigd.

Vriend, het feest van heden, dat de Christenheid ieder jaar viert, is eene onsterfelijke waarheid, ofschoon zij de ware beteekeuis er niet van verstaat. Vele menschen gelooven dat het ontbonden aardsche lichaam in zijne bestanddeelen weder hersteld zal worden; dat het eenmaal weder op zal staan en tot zijn vroegeren toestand terug zal keeren. Bij het stellen van zulk een theorie zijn zij van de waarheid afgedwaald en hebben er een dogma van gemaakt. Het aardsche lichaam, vriend, kan niet weder hersteld worden, wanneer het eens in zijne elementen is opgelost. Het is voor immer verdwenen; en uit zijne bestanddeelen worden weder andere stoffelijke lichamen opgebouwd. Het leerstuk der wederopstanding van het lichaam is een herschenschim. Daarbij heeft men niet gelet op een ander lichaam, het Geestelijk Lichaam, ofschoon een uwer grootste Leeraars Paulus hierover spreekt. De menschen hebben niets gezien van hetgeen er in werkelijkheid plaats heeft: eene wederopstanding van den onsterfelijken geest uit de doode elementen waarmede hij op aarde is bekleed geweest. Uwe gewijde schrift spreekt van de wedergeboorte der ziel; in de lente kunt gij er het zinnebeeld van zien. Evenals dan de knop zich opent en de bloem te voorschijn komt, die daarin verborgen is, zoo gaat het ook met uwen geest, wanneer het stoffelijk kleed wordt afgelegd. Het geestelijk beginsel, uwe eigenlijke persoonlijkheid, heeft zichzelf tijdelijk met stofatomen bekleed, die in een toestand van voortdurende verandering verkeeren. Wanneer het proces der aardsche opvoeding voltooid is, worden deze weder afgelegd, en de opstanding heeft plaats. Opstanding van wat? Van de doode atomen die onbruikbaar geworden zijn? Neen,

waarlijk niet, maar van het Geestelijk Lichaam, den Eigenlijken Mensch, het juweel, dat het sterfelijk lichaam ingesloten hield en nu vrij wordt, om van de aarde heen te gaan naar zijne geestelijke woning.

En de wederopstanding op den jongsten dag. Hoe daarmede?

Dat is een ijdele droom. De opstanding is geen opstanding van vleesch en bloed tot stof vergaan, maar een dadelijk herleven en vrij worden van wat een gekluisterde persoonlijkheid geweest is; een openen van de knop, een vrij worden van een rijp geworden en opgegroeiden geest; niet op een ver verwijderden dag, na een langen onbewusten slaap, maar terstond, dadelijk na het sterven van het stoffelijk, aardsche lichaam. Het oude kleed wordt afgelegd, en de nieuwgeboren geest verrijst, om heen te gaan naar de plaats waarvoor hij zich op aarde heeft rijp gemaakt. De slechte geest, bevlekt, bezoedeld en ontaard door een leven van zonde, wordt als vanzelf getrokken naar die geesten die even slecht zijn als hij, om stap voor stap, door jaren van inspanning en eeuwen van langzamen vooruitgang een zaligheid uit te werken uit zijn eigen zonde en dwaasheid. De edele, reine, verlichte geest rijst omhoog om zich te koesteren in de stralen der zon van licht en liefde; om voorwaarts te gaan op het pad van reinheid en vooruitgang en meer te leeren van God en de deugd en om degenen te helpen en bij te staan die smachten naar licht. Dit, vriend, is de Wederopstanding van den geest. Dit is, wat uw vroegere Leeraars in een nevel zagen en ten onrechte hielden voor eene wederopstanding van het vleesch, die niet mogelijk is. Zij zagen dat er een ander leven was. Zij wisten niet dat met den dood het stoffelijk kleed zijn taak geëindigd had. Zij dwaalden, maar in onwetendheid.

Er is dus geen lichamelijke Opstanding? Is dan Christus ook niet uit het graf verrezen?

De verschijning van Jezus was een verschijning in zijn Geestelijk Lichaam, dat hij tastbaar wist te maken. Het aardsche lichaam is niet opgestaan...

Wat zegt gij van de lichamen der heiligen die uit hunne graven opstonden? — en van Lazarus?

De lichamen der heiligen waren geestelijke lichamen. Lazarus geest was van het aardsche lichaam nog niet geheel vrij, hoezeer de koord ten naastenbij gebroken was. Door de kracht van Jezus werd hij weder in het lichaam terug gebracht.

Door welke kracht?

Door zijn geneeskracht, die hij in zeer hooge mate bezat, eene kracht die gij nu magnetische kracht noemt.

Wat was de natuur van Christus? Ik zou daaromtrent wel iets van u willen vernemen.

Wij kunnen u daarvan niets zeggen. Jezus was op eene zeer bijzondere wijze de drager van den Goddelijken Geest. Hij had een bijzonder werk te doen, waarvoor hij bijzonder verkozen was. Geestelijk, verstandelijk en lichamelijk, was hij harmonisch toegerust Hij had een lichaam, zoo volkomen als ooit een lichaam geboren werd, en was toegerust met eene mate van geneeskracht, als nooit iemand bezeten had. Hij leidde een stil, rustig leven, en vrij van die vreemde invloeden waarmede de menschen tegenwoordig omringd zijn. Hij bezat een edel, liefdevoel gemoed. Zijne daden waren daden van barmhartigheid en medelijden, zijn leven een leven van gebed en zelfverloochening; hij was anderen tot zegen en zelf in hooge mate gezegend. Hij leefde een rein, volmaakt leven. Dit bracht de menschen er toe om van hem te denken wat hijzelf verwierp en fabelen te verdichten die hij de eerste zou zijn te ontkennen. Hij was het Groote Kanaal tusschen den geest en de wereld, het groote voertuig van Geestelijk, Goddelijk Onderricht. Hij is hooger gestegen dan iemand anders: gezegend door zijn liefdedaden en door een edele zending edel te volbrengen. Hij is niet teruggekeerd, behalve om zijn vrienden te troosten kort na zijn verscheiden, en later om te spreken met Johannes den Ziener. Aan twee anderen openbaarde hij zich in gezichten — aan Paulus om het Evangelie te verkondigen, en in later jaren aan den Keizer, die in zijn

dienst een werk te verrichten had. Hij is naar de geestenwereld overgegaan met zijn Reine, Heilige, Verlichte ziel: naar de sferen van Liefde en Heerlijkheid, die het voorportaal zijn van de verblijfplaats van den Allerhoogste.

Om nooit weder terug te keeren?

Nooit, dan alleen door zijne Engel Gezanten.

Wie was die Keizer?

Constantijn, dien de menschen »de groote" noemen, en die inderdaad groot was.

Sprak Christus tegen hem?

Hij openbaarde zich in een gezicht en toonde hem hoe hij uitverkoren was om een werk te volbrengen.

Is het kruis dat ik ontvangen heb mij gegeven geworden als het teeken van een zending?

Zeker, vriend. Het was een teeken dat gij gekozen waart om een werk te volbrengen waarvoor gij afgezonderd waart. Het was het symbool van de keus die de Groote Vader gedaan had. Ach! zie toch toe dat gij niet te kort schiet in hetgeen gij te volbrengen hebt.

God verhoede het! Maar hoe kan ik weten wat ik te doen heb? Ik ben er nog niet mede bekend.

Dat zal u op zijn tijd gezegd worden. Nu nog niet. Als gij er toe geroepen wordt, wees dan gereed. De voorbereiding duurt lang; het proces gaat langzaam. Er ontbreekt u nog veel; veel dat gij alleen verkrijgen kunt door geduld te hebben, door waakzaam te zijn en te bidden, door zelfverloochening en door biddend opzien naar Boven, gebruik te maken van de gaven die u geschonken zijn. Dat is uw werk voor het oogenblik. De tijd zal komen dat de reden dezer voorbereiding u duidelijk zal worden. Voor er iets gedaan kan worden moet gij eerst leeren geduld te hebben en passief te zijn. Doe nu geen vragen meer.

»DOCTOR."

No. VI.

14 April 1873.

Ik ontving vandaag een brief van iemand, die mij schreef, dat hetgeen hij van het Spiritualisme gezien had zoo triviaal was, dat hij gelooft dat het van den Duivel is.

Hij is te haastig met zijn gevolgtrekking. Wij kunnen weinig aan zoo iemand doen. Hij moet doen zooals vele anderen doen: geduld hebben en niet te haastig oordeelen. Hij denkt dat alles van den Duivel is wat niet aan God kan worden toegeschreven. Wat wilt gij? Dat wij u zeggen zullen dat het geen werk van den Duivel is? Dat kan toch uw bedoeling niet zijn. Wij kunnen er niets aan doen, vriend.

Het is een verslaggever, en ik heb hem mijn opinie gezegd.

Er zijn er meer zooals hij; zij moeten geduld hebben en hun onderzoek voortzetten. Het verwondert ons niet dat zij niet gelooven willen wat zoo nieuw en vreemd voor hen is.

Hij gelooft de verschijnselen wel, maar hij zegt dat zij van den Duivel zijn.

Hij is het slachtoffer van vooroordeelen. Als hij zich daarvan niet weet vrij te maken, kunt gij niets aan hem doen, en doet gij beter hem over te laten aan zijn Geleigeesten.

Voldoet uwe vroegere philosophie u nog?

Ik was tevreden met steeds te zoeken naar nieuwe waarheden en nieuwe besluiten te trekken. Ik voelde mij steeds nader getrokken tot de bron der Waarheid en was gelukkig in het bewustzijn daarvan Maar ik miste de gelegenheden die gij nu hebt; ik moest zoeken naar hetgeen gij nu weet.

Vindt gij dat de Christenen een voorrecht hebben boven u?

Wanneer van de hoogere Openbaring een goed gebruik gemaakt wordt, brengt dat den geest sneller vooruit; maar het

gebeurt veel meer dat er geen goed gebruik van wordt gemaakt, hetgeen dan den geest belemmert in zijn vooruitgang. God stelt iedereen in de gelegenheid, overeenkomstig zijn vermogens. Maakt hij daarvan een goed gebruik, dan gaat hij voorwaarts; misbruikt hij die, dan gaat hij terug. Van de mij geschonken gelegenheden had ik een goed gebruik gemaakt en kwam vooruit. Zij waren juist geschikt voor mijn verstand. De Eeuwige Rechtvaardigheid beproeft niemand boven zijn vermogens.

Staan dan alle menschen gelijk?

Neen, dat niet. Alle menschen staan niet gelijk wat hunne verantwoording betreft, omdat zij verschillen in vermogens en ontwikkeling. Ieder mensch heeft zijn vermogen tot vooruitgang en geluk. Hoe hooger hij begaafd is, hoe grooter zijn vermogen is om er een goed gebruik van te maken; hoe grooter zijn vreugde, maar ook hoe grooter zijn lijden wezen zal, al naarmate hij zijne gaven gebruikt heeft. God schenkt veel talenten, maar eischt dan ook veel. Dat is u naar waarheid geleerd.

Moeten wij onze zonden werkelijk hiernamaals verzoenen?

Ja, zeker Geen zonde kan onverzoend blijven; geen verkeerdheid worden voorbijgegaan, De mensch zal ze hiernamaals moeten verzoenen; de gevolgen er van zullen, zooveel dat mogelijk is, moeten weggenomen worden. Wees verzekerd, vriend, dat iedere met bewustheid begane zonde, u vele, vele bittere tranen kosten zal. Gij weet niet hoe bitter en vreeselijk de oogst is van het onkruid dat hier wordt gezaaid. Gij moet die zelf inzamelen, met schaamte, wroeging en berouw. Gelukkig als gij dat doen kunt, vóór de gevolgen er van zich verspreid hebben en het uitdelgen er van zooveel te moeielijker wordt. Dit is de niet te veranderen Wet van God. Zonde en berouw zijn aaneengeschakeld.

Maar onbewuste zonde?

Die bestaat niet. Zonde, zal het werkelijk zonde zijn, is het moedwillig overtreden van de geboden Gods. Wat de mensch

zonde noomt, is niet altijd zonde.

Hoe kan men dat weten?

Het geweten, onder onze leiding, is uw leidsman.

Gij hebt dus het vermogen ons te leiden?

Ja, vrieud, dat vermogen hebben wij, en wij maken er ook gebruik van.

Wat wordt er dan van den vrijen wil?

Gij kunt ons van u stooten, indien gij dat verkiest, en luisteren naar andere Mentors. Niemand handelt alleen. Vrije wil, zooals gij dat verstaat, is een mythe. Allen worden ten goede of ten kwade geleid. Naar wie wilt gij luisteren? Vele hoogstaande geesten werken op de menschen in, zonder altijd in staat te zijn het doel te bereiken. Vele gebruiken ook lager staande geesten als tusschenpersonen daartoe; en zoolang deze onder dien hoogeren invloed werkzaam zijn, zijn zij goed en betrouwbaar en komen er zelf door vooruit; maar wanneer zij niet onder dien invloed werkzaam zijn, zijn zij minder betrouwbaar. Van daar dat de communicaties op verschillende tijden zoo verschillend zijn. Alle groote bewegingen worden direct of indirect door ons bestuurd. Wij komen echter niet altijd persoonlijk op de aarde, tenzij ons eene zending opgedragen is. In onze zending naar u komt weder eene kleine verandering. Het Hoofd zal het bestuur weder op zich nemen, dat een tijdlang door Prudens, Philosophus en mij is waargenomen. Als gij gemeenschap met ons houden moet, zal hij u daartoe aanzetten; maar zonder er toe gedreven te worden moet gij dat uit eigen beweging niet doen. Op die wijze zal alles goed gaan. Ga nooit naar andere cirkels, dan alleen als toeschouwer. Zoek nooit naar informaties of identiteitsbewijzen bij anderen. Gij zult u dan moeilijkheden besparen die anders over u komen kunnen. Identiteitsbewijzen zullen wij u voldoende geven; zoek die niet bij anderen of op publieke séances. Zit nooit aan met menschen wien het aan ernst ontbreekt en die alleen séance houden uit nieuwsgierigheid. Verhoovaardig u niet op hetgeen u geschonken is. Licht anderen voor die ernstig zoeken; en versterk het geloof van iedereen, waar

gij kunt. Volg onzen raad als gij in geen moeilijkheden komen wilt dat zoo licht gebeuren kan door de tegenstanders die nabij zijn.

Welke moeilijkheden?

Wees niet bang. Volg onzen raad en heb goeden moed.

Bedoelt gij dat het beter is in het geheel niet meer aan te zitten?

Neen, vriend, in onzen eigen cirkel moogt gij dat doen. Wij hebben u nog veel te zeggen, en zullen u dat zeggen. Maar laat geen nieuwsgierigen toe.

Mag ik dus niet meer komen op de séances bij Mrs. Gregory en op de publieke séances in Douglas House.

Niet zoolang wij er geen vergunning toe geven. Gij moet niet zoo dikwijls séance houden waar alleen uw kracht gebruikt wordt; vooral in de twee eerste maanden niet; niet dan wanneer wij het u zeggen.

Dat is niet gemakkelijk voor mij. Ik kan niet goedschiks weigeren op de séances bij Mrs. Gregory te komen.

Dat zal moeten gebeuren. Wij zullen zorgen dat gij daartoe eene geschikte gelegenheid krijgt. Wij zullen nu moeten ophouden en zeggen u vaarwel. God zegene u!

DOCTOR, PRUDENS, PHILOSOPHUS.

No. VII.

[De volgende acht bladzijden sla ik over, omdat het meeste daarvan reeds verschenen is in »de Geestelijke Opvoeder," en het overige hoogst moeilijk te ontcijferen is, zelfs met behulp van een vergrootglas, dat ik ook voor al het voorgaande heb moeten gebruiken. — M. Speer]

27 April 1873.

Is Doctor hier?

Ja, vriend wij zijn bij u teruggekomen,

Waart gij en Imperator gisteravond bij mij?

Ja; wij gaven u een impressie dat gij het communiceeren met ons hervatten kunt, indien gij er lust toe gevoelt. Het Hoofd kwam op uw verlangen.

Kunt gij mij iets zeggen omtrent uwe bezigheden in de sferen?

Wij werden teruggeroepen van ons werk en onze zending in uwe aardsche sfeer, om deel te nemen aan eene gemeenschappelijke aanbidding van den Allerhoogste. Het is onze gewoonte om van tijd tot tijd met al de vrienden die aan onze zending deelnemen ons te vereenigen, om den Almachtige lof en eer toe te brengen en onzen dank voor Hem uit te storten. Wij brengen Hem dan dankbaar onze hulde. Dat schenkt ons nieuwe kracht, vermoeid als wij worden om dwalenden in het rechte spoor te brengen.

Vereenigen zich dan de drie geesten in eene sfeer?

Somtijds; maar er gebeurt veel meer dat er een bijeenkomst gehouden wordt van geesten uit al de sferen, om den Almachtige te loven en te prijzen. Bij deze gelegenheid had de bijeenkomst plaats in de derde sfeer. De geesten uit hooger sferen daalden daartoe af. Deze kunnen altijd gaan naar lager sferen; maar geen geest kan uit zijn sfeer naar eene hoogere gaan. Geen geest uit eene lagere dan de derde sfeer kon deelnemen aan onzen plechtigen dienst in lofzang en aanbidding. Ook nam niemand daaraan deel dan alleen zij die werkzaam waren in opdracht eener zending, niet naar de aarde alleen, maar ook naar andere bollen. Ook namen daaraan deel, die edele en hooge geesten, die reine, liefdevolle intelligenties, die eene zending te vervullen hebben naar geesten die het lichaam verlaten hebben, maar niet naar boven kunnen gaan, hetzij om hunne lage, zelfzuchtige neigingen, of omdat zij geen weerstand geboden hadden aan hunne sensueele aanvechtingen of omdat zij ontijdig het geestenleven zijn binnen gegaan, en die allen eene zorgvuldige, liefdevolle leiding noodig hebben. Deze vereenigen zich met ons in aanbidding van den Grooten Vader.

Maken deze geesten een bond of orde uit?

Neen, vriend; zij zijn slechts een deel der missionnaire orde van geesten, wier taak het is om anderen te leeren, hetzij die in het vleesch zijn of niet. Dikwijls gebeurt het dat een geleigeest voortgaat iemand te leiden en te besturen nadat deze het lichaam verlaten heeft en in de sferen de opvoeding voortzet die op aarde begonnen is. Somtijds is dezelfde geest bezig met iemand die op aarde is en iemand in de lagere sferen. Dat is met uw geleigeesten het geval geweest. Zij hadden ook de leiding over geesten in de lagere sferen, en door deze met zich te nemen naar de aarde, zijn zij in staat geweest hen vooruit te brengen.

Dienen uwe bijeenkomsten ook niet om met elkaar te consulteeren?

Zeker om te beraadslagen, te overleggen en nieuwe krachten te verzamelen. Om verslag te doen van leiding en gemaakte vorderingen; om te bespreken wat er verder dient gedaan te worden, en samen te overleggen hoe de tegenstanders het best te bestrijden. In dat opzicht doen wij evenals gij. Wij werken vereenigd; wij staan onder toezicht van hooger intelligenties, wij ontvangen onze bevelen; wij doen wat ons wordt opgedragen; wij doen verslag van hetgeen wij gedaan hebben; wij werken samen tot bevordering van den vooruitgang. Van tijd tot tijd, maar niet op vaste tijden, alleen dan wanneer het noodig is, houden wij eene bijeenkomst. Wij krijgen dan nieuwe kracht, die ons toestroomt van intelligenties die hooger staan dan wij; evenals gij die ontvangt van ons. Alles is er op ingericht om den vooruitgang te bevorderen en de tegenstanders te bestrijden.

De Tegenstanders zullen nu wel zeer werkzaam zijn?

Ja, vriend, zeer, zeer werkzaam; werkzaam tegen ieder centrum van goed; machtig om kwaad te doen; uitgelaten tegen alles wat het goede wil, wat streeft naar vooruitgang, wat nader komen wil tot God. Zij hernieuwen hunne pogingen wanneer onze arbeid gezegend schijnt, en zij misleiden met

woorden en daden hen die luisteren naar hetgeen zij zeggen en doen. Wees op uwe hoede tegen hen en hunne aanslagen.

Maar hoe? Gij zult mij zeker wel leiden?

Ja, aan ons de leiding. Aan u, om zoo passief mogelijk te zijn, een eenvoudig oog te hebben voor de waarheid, en ernstig te verlangen Gods werk en uw plicht te doen. Vermijd ijdele twistvragen. Als van ouds is het wijs en verstandig om u dikwijls af te zonderen en u in gemeenschap te stellen met de hoogere intelligenties. Kom niet op plaatsen waar het kwade zetelt. Zoek, als gij alleen zijt en in onzen cirkel naar gemeenschap met hen die vrij zijn van menschelijke hartstochten en er geen genoegen in vinden u te misleiden en te bedriegen. Wij moeten nu ophouden Wij groeten u. Heb goeden moed.

PRUDENS, DOCTOR.

No VIII.

Ik heb gelezen dat de sferen zich concentrisch om de aarde bevinden. Anderen zeggen dat zij de planeten zijn. Kunt gij mij dat ook zeggen?

Vriend, met u te spreken over iets dat gij nooit gezien hebt en waarvan gij u geen goed denkbeeld vormen kunt, gaat zeer moeielijk. De sferen zijn toestanden, niet zoozeer plaatsen. De geesten zijn niet gebonden aan tijd en ruimte; noch aan een bepaalde plaats. Het verschil tusschen de sferen is een gevolg van den moreelen, intellectueelen en spiritueelen toestand harer bewoners. De verwante geesten voegen zich samen en hebben hunne gemeenschappelijke bezigheden. Niet door de plaats waar zij zijn, maar door hun overeenkomst in neigingen, in de genoegens die zij najagen. In de sferen der hooge geesten kan niets binnen komen dat niet rein is en heilig; in de lage sferen vertoeven zij die nog leering en lei-

ding noodig hebben en die zij ontvangen van hooger geesten. Deze verlaten daartoe hunne schoone verblijfplaatsen, om een lichtstraal te brengen aan geesten die nog in het duister tasten en aan de aarde gebonden zijn. De eerste drie sferen bevinden zich dicht bij uwe aarde. Zij worden bewoond, de eerste door hen die om verschillende redenen aan de aarde gebonden zijn. Dat zijn zij, die in de aardsche sfeer zeer weinig vorderingen hebben gemaakt, niet de geheel ontaarden, maar die achteloos, zonder hooger doel het leven hebben doorgebracht, zich niet hebben ingespannen en van de gelegenheden die hun geschonken waren, geen gebruik hebben gemaakt. Zij, ook, die door het najagen van zinnelijke genoegens terug gehouden zijn naar boven te gaan; zij verlangen bij de aarde te blijven die hen aantrekt om hunne aspiraties, ofschoon zij naar boven kunnen gaan. Zij ook, die moreel en intellectueel geen opvoeding ontvangen hebben en nagenoeg nog alles moeten leeren. Ook zij, die gewoond hebben in lichamen die hun beletten zich te ontwikkelen en daardoor geen vorderingen konden maken. Zij, ook, die ontijdig van de aarde weggenomen zijn, en die, niet uit eigen schuld, nog leeren moeten, voor zij vooruit kunnen gaan. En in eene afzonderlijke afdeeling dezer sfeer wonen zij, die, ofschoon door hunne gebreken niet gezonken, toch ook niet naar boven zijn gegaan.

Ik moet afbreken. Gij zijt te zenuwachtig en niet passief genoeg. Om die reden laat deze communicatie veel te wenschen over. Onder zulke condities kan geen bericht zuiver zijn. Houd nu op.

DOCTOR.

(Wordt vervolgd.)

PERSOONLIJKE ERVARINGEN.

Het spreekwoord zegt: Als men eenmaal A heeft gezegd, moet men ook B zeggen en vaak tot Z doorgaan. Zoo ging het met mij, want na mijne eenvoudige mededeeling: »Hoe ik medium werd', kwam weldra de vraag to: mij: »en wat toen verder?" — »hebt gij nog meerdere merkwaardige ervaringen opgedaan?" Gaarne voldoe ik thans aan dit verzoek en deel enkele eenvoudige, maar toch niet onbelangrijke feiten mee, die wij in kleinen kring hebben verkregen of die zich geheel spontaan aan ons voordeden. Het lot van vele eerstbeginnende mediums werd mij ook niet bespaard, namelijk dat nu en dan berichten tot mij kwamen die onjuist of geheel onwaar bleken. Maar gelukkig stond ik niet alleen op het glibberig pad, waarop reeds menig eerstbeginnende is uitgegleden. Eene trouwe raadgeefster stond mij ter zijde, die mij vaak waarschuwde: »Wees voorzichtig! geloof niet alles wat men u zegt; beproef de geesten of zij uit God zijn." Intusschen kon ik meestal duidelijk waarnemen of het mijn ware geleiders waren of zoogenaamde »indringers', die ik steeds van mij afweerde. Gelukkig werd ik later geheel »afgesloten" zooals mijn trouwe wachters dat noemden en schreef ik nooit dan wanneer ik daartoe innerlijk werd aangespoord.

Op zekeren avond ontmoette ik in onzen kleinen kring eene jonge dame van elders, die ons mededeelde, dat zij ook schrijvend medium was. Al sprekende over verschillende ervaringen zeide zij: »ik vind het toch zoo akelig dat ik altijd te voren hoor wat er zal komen, daarom ben ik zoo goed als zeker overtuigd, dat ik niets anders dan mijne eigene gedachten opschrijf Zie, mevrouw," sprak ze, »als u nu eens kon neerschrijven wat ik hoor, dan zou ik overtuigd zijn dat een an-

der tot mij sprak. Hoe wenschte ik haar deze voldoening te kunnen schenken, te meer, daar haar wensch volkomen met den mijnen overeenstemde, maar wat kon ik er aan doen? Wij zaten aan en bijna onmiddellijk kwam er beweging in de tafel en wij spelden met kloppingen het woord »moeder!" Wij vroegen: »Wiens moeder?" en de tafel helde naar de jonge dame, wier levensomstandigheden, dat moet ik hier bij voegen, mij volkomen onbekend waren. Wij vroegen toen of de moeder mij kon laten schrijven, en daar het antwoord »ja" luidde, zette ik mij tot schrijven. »Liever had ik door mijn dochter zelve geschreven," luidde de mededeeling, »maar zij werkt altijd tegen, omdat zij meent haar eigen gedachten neer te schrijven, daar zij de woorden vooruit hoort; dit is evenwel niet zoo," en daarop voegde zij er bij »ga niet naar Indië!" — »Ja! ja!" riep het meisje verbaasd uit, »dat waren juist de woorden die ik verwachtte; dat hoor ik altijd: ga niet naar Indië!" — »Is daar dan sprake van?" vroegen wij allen verbaasd, daar wij wisten dat zij een schoonen werkkring had. — »Ja," antwoordde zij, »er is mij een aanbod gedaan, dat al mijne verwachtingen overtreft, als ik naar Indië wil gaan, maar voortdurend hoor ik de stem mijner moeder die zegt: »Ga niet daarheen! hier ligt uw geluk!" Daarna kreeg ze door mij nog eenige zeer intieme mededeelingen betreffende haar verhouding tot een »stiefmoeder", hetgeen temeer interessant was omdat er niets van dat alles mij bekend was en ik de jonge dame dien avond voor het eerst zag. Zij weerstreefde nu ook niet langer, maar schreef zelve gewillig wat hare moeder haar nog had mede te deelen met verbazende snelheid neder, zoodat wij er allen met aandacht naar zagen. Natuurlijk vond ik het voor haar aangenamer dat de intieme mededeelingen voor haar alléén bleven, en zoo geschiedde het ook.

Op een anderen avond bevond ik mij in een gezelschap waarvan de heer des huizes sinds ongeveer een jaar weduwnaar was. Wij zaten in het salon rondom den haard, de gastheer, eene oude dame die het huishouden bestuurde, een paar

vrienden en ik. Het gesprek liep over de kinderen en de noodzakelijkheid hun een tweede moeder te geven. Juist deelde hij ons mede dat zijne toekomstige echtgenoote inderdaad eene uitstekende moeder voor de kinderen zou zijn, toen wij eensklaps een harden slag hoorden in een schild van japansch verlakt, dat boven de piano hing en waarop bijna levensgroot een Chinees prijkte. Allen keken verbaasd op en de heer des huizes beweerde, dat hij dat geluid altijd vernam als er te warm gestookt werd in de kamer. »Dan begint dat verlakte hout altijd te knappen," voegde hij er bij. Mij kwam deze mededeeling eenigszins zonderling voor, daar het meer een harde slag was, dan een knappen of knetteren van het hout. Ik dacht aan de overledene en zeide in gedachten: »Als gij hier zijt, Louise, en ons onderhoud hoort betreffende het lot van uwe kinderen, geef mij dan persoonlijk een teeken daarginds op uw portret." Dicht bij de deuren die toegang gaven tot de serre stond op een ezel eens levensgroot, fraai gedrapeerd portret van de overledene jonge vrouw. Als antwoord op mijn onuitgesproken verzoek hoorden wij allen duidelijk drie harde slagen, maar thans tegen het glas van het portret. De weduwnaar sprong thans op en de deuren van de serre openwerpend sprak hij: »Is dat nu ook stoken! door deze overdadige hitte zou zelfs het glas kapot springen!" Arme man! dacht ik, als gij eens wist wat ik weet en gij de nabijheid kondet vermoeden van haar, die u misschien wil waarschuwen!... Maar ik wist dat ik daarmee niet moest aankomen en dat ik zelfs met geen enkel woord mocht meedeelen waaraan ik deze geluiden toeschreef, en meermalen heb ik bij dergelijke teekens gedacht: welk een zegen zou het voor de menschheid zijn als de waarheden van het Spiritualisme meer algemeen waren doorgedrongen, als de menschen een ander denkbeeld kregen over het leven dat hen wacht aan gindsche zijde en de tegenwoordigheid van degenen, die zij zoo ver wanen.

Reeds heb ik in mijn vorige mededeeling verhaald, hoe ik duidelijk de stemmen van mijn geleiders kon verstaan, daarom wil ik hier nog een schoone les mededeelen die ik onverwacht

ontving. In een gezelschap waar ik mij bevond werd gesproken over iemand, die in hooge mate eigendunkelijk was en haar oordeel steeds als onfeilbaar aan anderen wilde opdringen. Ik, die haar zeer goed kende, sprak op spottenden toon over deze eigenschappen en vermaakte er mij mede haar nauwkeurig na te bootsen. Allen lachten en zeiden: het is alsof ik haar hoor!" Daardoor als het ware aangemoedigd was ik onwillekeurig oorzaak dat de afwezige bespot en minder liefelijk beoordeeld werd, maar ik moet eerlijk bekennen dat ik er geen kwaad in zag. Ik moest evenwel nog een bezoek brengen en nam weldra afscheid. Nauwelijks was ik op straat of ik hoorde zeer duidelijk de afkeurende woorden: »Zie dat hadden wij nu niet van u verwacht! Welk een liefdeloos oordeel over eene uwer zusteren. Als gij eens onderzocht waardoor zij zoo eigendunkelijk werd, als gij eens wist dat de fout misschien meer steekt in de verkeerde opvoeding, in de levensomstandigheden der bedoelde persoon, als gij eens bedacht dat zij een ziekelijk kind was, aan wie veel moest worden toegegeven en wier oordeel men vroeg, nog eer zij in staat was iets te beoordeelen enz., als gij dat alles wist, zoudt ge dan niet minder liefdeloos geoordeeld hebben en bovenal niet gespot met de fouten van anderen, waar men zelve niet volmaakt is?"

Hoe juist, hoe wijs en goed waren die woorden, die mij tot een bestendige waarschuwing werden in mijn leven en menigmaal, als ik later haastig een oordeel over iemand wilde vellen bedacht ik: »Oordeel niet, opdat gij niet veroordeeld wordt!" — Wanneer men dergelijke lessen ontvangt, vraagt men zich onwillekeurig af: Wie zijn deze onzichtbare, wijze en liefdevolle waarschuwers? Maar tot nog toe ontving ik daarop geen duidelijk antwoord. Ik was evenwel tevreden, omdat ik het onderwijs, toetsend aan mijn eigen gevoelens, steeds daarvan moest zeggen: zij zijn wijzer en beter dan ik; hun voorbeeld en lessen te volgen kan mij slechts verheffen en geestelijk hooger doen stijgen; nooit was hun raad in tegenspraak met wat goed, edel en liefdevol is.

Eens vroeg ik om raad hoe te handelen in een zaak waar het het lot van twee ongelukkigen betrof en waar ik aarzelde om de bezwaren aan de te verleenen hulp verbonden, het antwoord was: »hebben wij u ooit iets ontraden wat goed en edel was en een liefdewerk in den volsten zin van het woord? Zoo ook nu, doe wat gij denkt dat goed is, ook al mocht de uitkomst voor u teleurstelling zijn!'

Gaarne had ik ook eens eene zoogenaamde interessante seance bijgewoond van physische verschijnselen, maar steeds werd mij geraden: »doe het niet! het kan u benadeelen," en reeds een paar malen is het gebeurd dat ik tegen dien raad in wilde handelen, maar telkens kwam er iets tusschenbeiden zoodat ik er nooit toe kwam een ander medium te zien »werken," zooals men dat noemt. Toch hadden wij vele malen spontaan interessante ervaringen. Wij bevonden ons op een avond ten huize van onze vrienden die ik tot beter begrip maar weer als »magnetiseur zal aanwijzen. Terwijl wij in een belangrijk gesprek over deze verschijnselen verdiept waren, merkte ik op dat onze gastvrouw stiller was dan gewoonlijk en er ook niet goed uitzag. Zij bekende dat zij hevige aangezichtspijn had, maar dat liever niet had had willen zeggen opdat wij ons bezoek niet zouden bekorten. »Waarom magnetiseert uw man u niet?" vroeg ik, »hij heeft mij toch zoo prachtig van deze vreeselijke pijn genezen (dit was in het begin van onze kennismaking! Het antwoord was dat zij ongevoelig voor de magnetische bewerking was. Ik adviseerde het toch eens te beproeven en zij stemde hierin toe. Na slechts enkele minuten zagen wij allen dat zij de oogen sloot en geheel bewegingloos lag alsof zij sliep De magnetiseur bleef met zijne passes doorgaan. Plotseling zeide ik: »nu niet meer! houd op, het is genoeg!" Verbaasd zag hij mij aan: »ja het wordt mij ook gezegd dat gij haar nu niet verder moet magnetiseeren! — Hij liet haar rusten en weldra zagen wij dat de slapende hare hand ophief en langzaam begon haar aangezicht te magnetiseeren op eigenaardige wijze, juist op de plaats die zij ons als de pijnlijke had aangewezen. Zij was geheel onbewust van

deze handeling en langzaam, gelijkmatig gleden de handen op en neer gedurende meer dan twintig minuten, terwijl wij met verbazing en bewondering toezagen, want wij begrepen instinctmatig dat een onzichtbare werker die bewegingen deed maken volgens een bepaalde methode. Toen zij na eenigen tijd ontwaakte was ze zeer verwonderd »een uur te hebben geslapen" maar tevens was zij dankbaar en gelukkig te bespeuren dat haar pijn verdwenen was. Toen ik later beproefde te schrijven, kregen wij eene mededeeling van de zuster van den magnetiseur dat zij de vriendelijke helpster was geweest die mij had toegesproken en dat onze gastvrouw onder haar contrôle de magnetische bewerking had volvoerd. Zooals men ziet constateer ik slechts de feiten die ik zelve heb ondervonden, alléén omdat ik van harte wensch dat ook anderen zich op ernstige wijze op deze belangwekkende en schoone studie zouden toeleggen, niet om zooals men geheel ten onrechte wel beweert geesten op te roepen, of zelfs niet om te trachten in aanraking te komen met hen die ons van de overzijde komen bezoeken, maar alléén om al het schoone en goede en veelbelovende dat ons van daar toevloeit. Hoe heerlijk en verheffend is het te denken: zij die heengingen zijn n i e t voor ons verloren! Zij leven en eenmaal zullen wij met hen leven aan gindsche zijde waar geen scheiding meer bestaat; — dan de overtuiging dat ons aardsche leven den staat van ons toekomstig bestaan bepaalt, dat wij de bewerkers zijn van ons eeuwig heil of onheil, naarmate wij zullen geleefd en gewerkt, geleden en gestreden hebben in den kring waarin God ons heeft geplaatst Dit alles en nog veel, oneindig veel meer, heb ik door deze studie ervaren en geleerd en dankbaar ben ik voor deze wetenschap waar reeds zóóveel over geschreven en gesproken is. Ik wil niet oordeelen over de vraag: m o g e n wij dit alles onderzoeken, nog veel minder wil ik vragen of het aloude bijbelboek deze leering verbiedt. Ik laat dit alles aan wijzeren over dan ik ben, daar ik geheel incompetent ben daarover te oordeelen, alléén geef ik mijn eenvoudige ervaringen ten beste omdat ik zelve door deze studie gelukkiger werd, meer tevreden met mijn

lot, veel begrijpend wat mij eertijds een raadsel was, inziende hoe schoon en wijs alles op aarde en in den hemel geregeld is door een alwijzen en goeden Vader die voor zijn kinderen zorgt ten allen tijde en die den eenen beproeft met zware beproevingen opdat hij zoude leeren zich zelven te overwinnen, voor anderen te leven en zooveel mogelijk zoude trachten het verheven voorbeeld te volgen van Hem die ons allen tot een eenig voorbeeld werd gegeven van hetgeen 's menschen leven behoort te zijn op aarde. Anderen worden nog zwaarder beproefd dan deze strijders. Het zijn de grooten der aarde, zij aan wie veel gegeven werd, maar die ook eenmaal veel zullen te verantwoorden hebben als hun aardsche loopbaan ten einde is en zij rekenschap zullen moeten afleggen van hetgeen zij deden met hetgeen hun op aarde werd toevertrouwd. Als hun zal gevraagd worden »hoe hebt gij al de rijkdommen besteed waarvan gij boven zoovelen hebt genoten. Wat hebt gij daarmede voor anderen gedaan en hoevele tranen hebt gij gedroogd van degenen die treurig en hulpbehoevend waren? Hoeveel moeielijker is hun strijd naar het edelste en hoogste dan van hen die niets bezitten; deze leeren eerder er in te berusten in nood en zorgen te leven, dan dat een zelfzuchtige leert dat zijn rijkdommen hem slechts gegeven zijn om anderen bij te staan!

Eene van de schoonste van al deze leeringen is mijns inziens nog deze: »Wij kunnen opklimmen, hooger stijgen, steeds leerend en vooruitgaand ons volmaken en wat wij hier niet vatten kunnen wordt ons daarginds geleerd, de goeden kunnen beter worden, (de edelsten kunnen volmaakt) en zelfs voor de boozen en diep gezonkenen is er nog een weg tot verbetering, wanneer ze hun gebreken zullen inzien en berouwen en nog altijd, zelfs na jaren, ja na eeuwen kan dat berouw en innerlijke boete het verst afgedwaalde kind weer tot zijn Vader brengen!

Een boekdeel zou men kunnen vullen met hetgeen onze leermeesters van gene zijde ons berichten omtrent de vreeselijkste aller misdaden, zelfmoord! O! als ik zie hoe in onze

dagen menige schrijver en schrijfster hunne armzalige, levens moede en levensonkundige helden en heldinnen laten eindigen met zelfmoord te plegen als een afschuwelijke apotheose van een zedebedervend boek, dan zou ik hen en allen die dat lezen willen toeroepen! »Gelooft niet dat dat het slot is! neen het is het begin! O! hoe rampzalig degenen die wanen dat zij inderdaad zichzelf kunnen vernietigen. Neen! hoe klaar en duidelijk wordt het ons meegedeeld! Wij kunnen het aardsche, het stoffelijke lichaam dooden, vernietigen, aan het verderf prijs geven, maar de geest, de onsterfelijke, het ik blijft bestaan, blijft eeuwig bestaan en wij sidderen bij de beschrijving van hetgeen zij ervaren, die om welke reden ook de hand aan hun eigen lichaam durven slaan!

VEILIG IN GODS HOEDE.

Bij de lezing van de schets der noodlottige verschijning die zooveel onheil over de bewoners van het huisje te Ambon gebracht heeft, zal waarschijnlijk menig lezer gedacht gehebben: Staat de mensch dan zoo geheel weerloos tegenover zulke fatale invloeden? Bezitten de booze geesten dan een onbegrensde macht om onschuldige menschen te benadeelen? Is er geen middel om menschen tegen zooveel kwaadwilligheid te beveiligen?

Zonder twijfel is er een tegenwicht, een bescherming te vinden, maar dat weten de inlanders beter dan de blanken. Zij toch roepen de hulp van den priester in, die de moedwillige geesten verdrijft of hun toorn weet te stillen. Dat wisten ook reeds voor eeuwen de leidslieden en profeten van Israël. Denk aan Psalm 91.

»Die in de schaduw des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten onder vleugelen des Almachtigen — zijn tent

zal veilig wezen; geen kwaad zal hem genaken."

De beschaafde mensch staat echter trotsch tegenover de onbekende krachten der onzienlijke wereld, die hij in zijn wijsheid loochent en waarin hij dus geen bondgenoot ziet om hem beveiligen, en toch kan niets anders hem redden of verlossen wanneer hij door geheimzinnige verschijnselen gekweld wordt. Doch hoe denkt en leeft de Europeaan, die op zijn verlichting roemt, tegenover den bijgeloovigen inboorling.

Deze toch is gewoon geen nieuwe woning te betrekken zonder dat hij zich in zijn eenvoudigheid onder de hoede van hoogere machten stelt, hij moge die noemen hoe hij wil. Hij zal altijd zijne woning plechtig en geestelijk inwijden. De Europeaan lacht natuurlijk om deze kinderachtige vrees voor de booze geesten en denkt er niet aan zijn huisgezin aan God op te dragen en heiligt het huis niet door zijn gebed. De Israëliet zal dit nimmer verzuimen; geen huis wordt betrokken of er wordt eerst in gebeden. Meer en meer zal het blijken hoe nuttig en weldadig dit zijn kan; ook al kleeft er aan een woning geen vloek, dan nog schijnt de slechte uitstraling van liefdelooze en brooddronken menschen een woning zoodanig verontreinigd dat deze de wraakzuchtige geesten stemt en uitlokt, die graag nog hun hartstochten botvieren, bij voorkeur in gezinnen, waarin mediamieke krachten voorhanden zijn, al zijn de bezitters er zich niet van bewust.

Alle woningen die bekend staan als zoogenaamde spookhuizen, zijn eenmaal het tooneel geweest van gruweldaden of losbandigheid en zij zullen altijd voor sentieve personen nadeelig zijn, wanneer het gezin niet door een ernstigen, godsdienstigen zin gewijd is en de kracht van het gebed kent. Toch kunnen ook zulke bewoners een tijdlang onder bijzondere omstandigheden aan kwellingen bloo'staan die hen niet benadeelen zullen zooals in het gezin van den vromen prediker Wesley en bij vele anderen, waar tegenwoordig geestenmanifestaties zich openbaren, maar niet met booze bedoelingen, alleen om aandacht te trekken en bedroefden zich in gemeenschap stellen met de menschen, die het dan meermalen gelukt ongeluk-

kigen tot rust te brengen, of soms ook kunnen zij ook waarschuwingen van hen ontvangen, maar dan zal de mensch meester van het terrein blijven en niet het slachtoffer worden van moedwil of boosheid.

Zoo vaak ik de verhalen lees of van slechte manifestaties hoor, die angst een schrik aanbrengen en schade berokkenen, ja plaatsen onbewoonbaar maken, dan vraag ik mijzelve af hoe diep onwetend zijn de zich noemende Christenen geworden, omtrent hun eigen godsdienstleer in hunne gewijde schriften, dat zij niet eens meer weten of verstaan hoe de Heiland bij zijn afscheid van de aarde tot zijne jongeren sprak: »ik geef u macht over de booze geesten; in mijn naam zult gij demonen uitdrijven." Maar let wel: in Zijn naam: want die heilige, hooge naam wordt gevreesd door alle booze geesten. In het huis waar die naam wordt geëerd kunnen zij niet vertoeven."

De inlander weet beter dan de Christen dat zijn gestorven betrekkingen niet vernietigd zijn, maar nog bestaan en dikwijls nog in hunne nabijheid zich ophouden. Daarom worden dikwijls spijzen voor hen gereed gezet, overtuigd als hij is dat hij zijne verwanten daar genoegen mede doet, die de essence van het voedsel nog genieten. De Spiritualistische ervaringen hebben ons echter geleerd dat men de arme geesten meer dienst kan doen met het geestelijk brood van een liefderijk gebed en een welwillende, troostrijke toespraak. Waar een kerkelijk exorcisme en koude formulieren van bezwering vruchteloos bleven, daar werden door vriendelijke woorden van hulp en troost de zielen tot rust gebracht, wanneer zij vernamen hoe zij den weg tot geluk konden vinden, zoodra zij zouden ophouden te zondigen en met erkenning van schuld den Hemelschen Vader om vergiffenis zouden smeeken.

Er zijn vele welwillende lieden die séances houden om ongelukkige geesten te redden, vreezende dat ze anders niet terecht zullen komen, daar zij niet weten dat er aan gene zijde veel beter voor hen gezorgd zal worden, niet vermoedende hoe nadeelig het voor de menschen is op den duur met zulke

laagstaande wezens te verkeeren. Het is beter van hen na een paar liefderijke onderrichtingen te verwijderen en niet door langdurig onderhoud hen meer naar de aarde te trekken. Voor de onkundigste en diepverwaarloosde geesten is hulp en opleiding noodig in daartoe volkomen geschikte sferen, waar zij met liefde en wijsheid geleid worden door een onderwijs van leeraars die beter met hun geeststestoestand bekend zijn dan wij menschen.

Komen in een huis verontrustende verschijnselen voor, die het bewijs leveren van de aanwezigheid van ongewenschte gasten, dan is de beste wijze om zich daarvan te bevrijden een gemeenschappelijk gebed bij het begin en het einde van den dag, het zingen van geestelijke liederen en reinheid op elk gebied, te beginnen met de reiniging van de woning, van de kleeding en het lichaam, maar bovenal de reiniging van hart en wandel, de waarheid en oprechtheid in woord en daad, want waar verwaarloozing, achteloosheid en slordigheid heerschen, daar is ook plaats voor andere onreine afwijkingen, en heerscht in een gezin het kwade, daar zullen geen gebeden verlossing aanbrengen, want de booze wordt aangetrokken door de lage driften, door slechte gesprekken, slechte boeken en onedele handelingen.

Alle beloften van steun en bescherming welke aan Israël werden gegeven, stelden voorop dat Israël getrouw zou blijven aan het verbond met God en het onderhouden zijner geboden. Zoolang zij daarin volhardden konden geen booze machten hen overheeren, kon geen vloek of bezwering hen schaden en diezelfde voorwaarde voor hooger bescherming bestaat nog. Wandel met God, blijf in den weg der gerechtigheid, volhard in liefde en weldoen en vrees geen macht van booze geesten, want met God levende zijt gij veilig en hebt den booze overwonnen. In vele gevallen moeten echter hulpmiddelen aangewend worden en het krachtigste op dit gebied is het magnetisme. Een vertrek of een huis kan ontsmet worden in stoffelijken zin, maar ook in geestelijken zin, en daartoe is demagnetiseeren het beste door het wegdrijven van het onreine fluide,

waardoor de banden gebroken worden die de geesten aan het verblijf kluisteren, doch bij vele oude en gevaarlijke gebouwen is het beter die af te breken; waardoor de geestelijke bewoners losgemaakt worden van het gebouw waaraan zij verbonden waren. Personen die last hebben van onzuivere invloeden moeten dagelijks des ochtends en des avonds door een krachtig magnetiseur met afnemende passen ontdaan worden van de verkeerde fluiden en daarna gedurende een geruimen tijd eenmaal daags van hoofd tot de voeten gemagnetiseerd worden om hen door verbetering van fluide ontoegankelijk te maken voor de lagere invloeden.

Doch die patienten moeten zelf wilskracht oefenen om te weerstaan een verkeerde inwerking, ja zelf waken over hunne gedachten en gezindheden, want geven zij toe aan booze stemming of neiging, dan krijgen de boozen terstond een geopende deur. Niet te vergeefs staat er geschreven, weerstaat den duivel en hij zal van u vlieden en — geef den booze geen plaats.

Wij weten nu ook meer dat goede geesten altijd nabij zijn en ter hulpe willen snellen, zoodat wij waarlijk niet onbeschut zijn of machteloos tegenover krachten, die ons te sterk zijn, maar die wij ook niet in e i g e n kracht kunnen overwinnen. Elk heilige dus zijn huis den Heere en zijn tent zal veilig wezen.

EEN DOODBRIEF IN DEN HERFST.

Professor J. J. van Oosterzee stond eens toen hij reeds lijdende was voor het raam en keek peinzend hoe de herfstwind het geboomte plunderde. Een geel geworden blad woei tegen het vensterglas en bleef daar vast kleven. Dat blad had hem wat te zeggen; het was voor hem de boodschap van een machtig Koning, de bode van den Koning der verschrikking, den dood — en uit zijn pen vloeiden toen de volgende regels.

De dood heeft mij een brief geschreven;
Ik las hem op het dorrend blad,
Dat door den stormwind voortgedreven.
Op 't vensterglas had post gevat.
Dus las ik: Wand'laar, rep uw schreden!
Uw avond komt, uw nacht daalt neer.
Doe, wat ge nog kunt doen op heden
Want morgen draagt u dra niet meer.
Tors willig wat ge nog moet dragen!
Haast valt het kruis uw schouders af;
En wacht van 't eeuwig Welbehagen
Uw kroon aan de and're zij van 't graf.

En 'k schreef terug: Dank schrik'bre Koning,
Dat gij uw moeden onderdaan.
Bij 't naad'ren van zijn laatste woning,
Een kalmen blik vooruit doet slaan.
Ik hoor het ruischen van uw voeten,
Maar 'k sidder voor uw aanblik niet;
'k Mag als bevrijder u begroeten,
Die mij voor onrust ruste biedt.
Breek vrij dit hart, verdoof mijn zinnen
Ja, blusch mijn laatsten levenstraal:
Verwonnen zal ik overwinnen.
En — Dood, waar is uw zegepraal.

(get.) J. J. VAN OOSTERZEE.
Uit mijn levensboek Oct. '81.

PARELEN IN HET ZAND.

Men zoekt dikwijls zeer ver wat nabij is, en men kent de menschen in de naaste omgeving zoo oppervlakkig, dat men wederzijdsch niet vermoedt, wat er in iemand omgaat. Dit is

vooral merkwaardig op het gebied der nieuwe geestelijke gemeenschap. Beoefenaars verrassen gedurig elkander, waar zij nooit gedacht hadden elkander te zullen aantreffen.

Ik ken vrienden, die jaren lang zeer gemeenzaam waren, maar toch nooit over hun innerlijk leven of streven of geestelijk zoeken gesproken hadden. Ik heb inteekenaren op dit blad die het jaren lang voor familiebetrekkingen geheim hielden, welke echter elders ook ingeteekend hadden in andere plaatsen zonder er ooit met elkander over te spreken of te vermoeden, dat men wederzijds belang in dergelijke lectuur stelde. Waarom spraken zij niet? Ja, waarom niet. Omdat men zich zelf te veel opsluit en afsluit, niet durft uitkomen voor hetgeen ons soms het meest ter harte gaat; maar men wil niet bespot worden. Mijn opmerking in de laatste tien jaren is geweest, dat er een snelle wasdom van geestelijke ervaringen rondom ons naar alle zijden zich uitbreidt. De natuurlijke en geestelijke toestanden der menschen neigen tot grootere vatbaarheid voor geestelijke invloeden en men ontdekt die sporen alom, als half ontwakend mediumschap.

Een enkel voorbeeld. Een artist, die zich op een van onze zeedorpen gevestigd had voor zijne studiën, wandelde met zijn vrouw langs het strand en merkte een vrouwtje op dat een eigenaardigen ouden mantel omhad. De schilder spreekt haar aan, vraagt of ze hem dien mantel zou willen verkoopen. Zij is verbaasd wat die heer daarmee doen zal, maar het lacht haar wel toe, haar oud, verweerd manteltje tegen een nieuw te verwisselen, en zij belooft dat ze het zelf zal brengen, want dat ze zijn boeltje ook wel eens zien wil. De echtgenoote van den kunstenaar, die schik in het visschervrouwtje heeft, zegt, dat zij dan een kopje thee bij haar moet komen nemen. Ja, dat zal ze graag doen, want ze is erg nieuwsgierig om eens binnen in hun huis rond te kijken.

Volgens afspraak komt zij des anderen daags met het manteltje en schijnt bijzonder in haar schik; zij bekijkt alles, vooral ook het atelier, en terwijl zij met den schilder zeer opgewekt keuvelt, gevoelt zijn vrouw, die schrijvend medium

is, een onweerstaanbaren drang om papier en potlood te nemen en te laten schrijven door de kracht die haar aangrijpt. Zij schrijft: »Wat ben ik blij dat onze Neele hier is; zeg haar dat Jan haar laat groeten en dat Leendert en Koen ook hier zijn.” Zij overhandigt het schrift zwijgend aan haar man, die het leest en nu tot het vrouwtje de vraag richt: »Hoe is je naam?” — »Ik ben Neele,’ antwoordt zij. — »En heb je nog familie?’ — »Och, ze zijn alle overleden, mijne drie broers.” — »Was er ook een bij die Jan heette?” — »Jan, ja, dat was juist de liefste, die zoo goed voor me was, al was hij eigenlijk maar een halve broer.’ — En zou je nu wel willen gelooven dat ze alle drie hier zijn en je laten groeten?’ — »O, ja, zeker geloof ik dat, want ik zie ze, — ze komen dikwijls bij me.’’ — »Spreek je daar wel eens met andere zeemansvrouwen over?” — »O, ja, zeker, en er zijn er hier vele, die soms haar man of broer, die verdronken of omgekomen zijn op zee, bij zich zien.” Ja, dat was haar geheel niet vreemd. Zij nam het blij en eenvoudig aan: »Zalig zijn de armen van geest.”

Zoo zijn er ook onder het visschersvolkje gaven van genezing en voorspelling. Eens had een klein kind zich erg bezeerd; ieder was er mede begaan. »Kom maar mee,” riep een ouder zusje, laten die menschen maar niks aan je doen, moeder zal je wel b e l e z e n.” Toen men haar vroeg wat dat beteekende, antwoordde zij: »Wel, zij legt er de hand op en bidt en dan geneest het dadelijk.”

Menige visschersvrouw ziet in den slaap het vergaan van een schip, het overboord slaan van een zoon of echtgenoot of krijgt den ongelukkige al spoedig te zien, hetzij zij langs het strand gaat of in de deurpost zit te mijmeren, of te bed ligt, maar spreekt daarover als iets zeer gewoons. Hoe jammer dat de meeste predikanten op de zeedorpen zoo stijf geharnast zitten in hun oude verroeste dogmatiek, dat zij op zulke feiten geen acht slaan of ze de zieners uit het hoofd praten, zonder er leering uit te trekken over de hoogere geestesgaven van den mensch en het voorrecht van een voortdurende gemeenschap.

Ik heb gedurende mijn verblijf op Over-Flakkee daar een geneesheer gekend, die wel eens met mij spreken wilde over vreemde ervaringen uit zijn eigen leven, die mij bewezen dat hij medium was, hoewel die aanleg sluimeren bleef. Toen wij reeds vele jaren van daar vertrokken waren, kwam het medium Slade uit Amerika en vond in Engeland een slecht onthaal. Een paar echte mediumsnappers waren overeengekomen dien bedrieger er terstond te laten inloopen. Zij begaven zich naar zijn hôtel en verlangden een zitting en Slade moest geestenschrift produceeren. Zij vroegen naar den prijs der zitting en verdere voorwaarden. Slade wenschte dat zij zelf nieuwe leitjes zouden meebrengen en bepaalde den gewonen prijs der séance. Het waren verlichte, gegradueerde mannen, vrij van alle bijgeloof en vol wetenschap. Slade liet hen de leien zelf schoonwrijven en hield daarop eene lei onder tegen het tafelblad met eene hand, terwijl hij de andere hand op tafel legde. Men hoorde eenig gekras en daarop drie tikjes in de tafel. Dit beteekende dat het werk gereed was. En inderdaad was de lei bedekt met direct schrift. De bezoekers hielden zich zeer verrast en voldaan en betaalden de zitting. Doch nu veranderden zij van houding en de een sprak gestreng; gij beweert dat dit schrift door geesten er op gebracht is? Ja, ik weet geen andere verklaring, antwoordde het medium. En gij laat de menschen voor geestenschrift betalen? Wij zeggen u te weten dat zoo iets als geestschrift goochelarij is en dat uw beroep is geldmaken van bedriegelijke praktijken. Daar wij als mannen van de geneeskundige en rechtsgeleerde faculteit weten dat er geen geesten bestaan, rust uw beroep op bedrog en volgens de Engelsche wet worden zulke lieden in arrest genomen.

Inderdaad werd Slade tot gevangenisstraf verwezen, en waren invloedrijke vrienden niet tusschenbeide gekomen om zijne bevrijding te bewerken, dan was zijn gezondheid geheel te gronde gegaan in dat arrest.

ONDERWIJZINGEN.

(Vervolg van bladz. 340.)

No. IX.

1 Mei 1873.

Ja, vriend, wij zijn terug en groeten u. Onze bijeenkomst in de sferen is afgeloopen en de meesten hebben weder hun werk hervat. Imperator is daar nog, maar hij komt spoedig hier. Och! had de mensch die vele schitterende geesten eens kunnen zien die bijeengekomen waren om onderling te beraadslagen en nieuwe krachten te ontvangen van den goddelijken Geest, dan zou hij vol moed en dankbaar zijn geweest. Tegenover deze edele strijders Gods staan echter de legioenen tegenstanders in dichtaangesloten rijen, gereed om iederen vooruitgang tegen te houden en iedere openbaring Gods afbreuk te doen. Bij dezen vindt men boosheid, zonde en achteruitgang, waarvan berouw en schaamte, boete en tranen het einde is, terwijl bij de anderen, de dienende geesten Gods, vooruitgang is in liefde en kennis, ijver voor de waarheid, toewijding aan God en de deugd, liefde voor al de broeders, en die langs veilige paden tot glorie komen, vrede en eer. De eersten zijn donker en liefdeloos; de laatsten verlicht en vol liefde, medelijdend voor hen die dwalen en uit liefde tot God ook liefderijk jegens allen, hetzij zij in het vleesch wonen of het stofkleed hebben afgelegd — het leger Gods, dat strijd voert tegen onkunde en dwaasheid en tegen het ongeloof als zou er geen toekomst van geluk, van licht en heerlijkheid zijn. Deze voeren een eindeloozen strijd, niet om af te breken, maar om op te bouwen; niet voor den dood, maar voor het leven, de zaligheid, voor God. Wij zijn sterk en zullen overwinnen.

Neemt Imperator in de geestenwereld een hooge plaats in?

Ja, vriend; hij is een der hoofden onder de hoogere geesten, waaronder er weinig zijn die persoonlijk naar de aarde gaan. De meesten van hen houden gemeenschap met de aarde door intermediaire geesten. Alleen voor een groot, bijzonder werk komen zij zelf, en hun werk bestaat dan meer om er de leiding van op zich te nemen, dan wel om persoonlijk op de mediums in te werken en berichten over te brengen. Dit wordt meer gedaan door geesten zooals wij: Prudens, Philosophus en ik.

Moest Imperator de vorige keer ons op eens verlaten? Wij hadden gehoopt dat hij nog iets zeggen zou.

Ja, hij werd geroepen en moest vertrekken voor hij het medium iets zeggen kon. Hij belastte ons met u dat te zeggen, maar de gelegenheid ontbrak. En in den loop der séance verzwakte de kracht zoodanig, dat het onmogelijk was het u mede te deelen.

De manifestaties waren zeer sterk.

Ja, er was veel kracht, en er waren vele geesten om zich te manifesteeren; maar Philosophus regelde het niet goed.

Is Philosophus dan ook terug?

Ja, ik zal hem roepen. Hij zal zelf met u spreken.

Wees gegroet, vriend! wees gegroet! Philosophus komt tot u met een liefderijke begroeting.

Is dit de eerste keer dat gij geschreven hebt?

Ik heb wel mijn naam geschreven, maar nog geen schriftelijke communicatie met u gehouden. Ik ben veel bij u geweest en heb u dikwijls impressies gegeven.

Gij hebt mij beloofd dat gij mij omtrent uzelf iets zoudt mededeelen. Kunt gij dat nu doen?

Toen ik op aarde leefde had ik den naam een groot wijsgeer te zijn; en hoezeer ik weinig manieren bezat en onhandig was, had ik toch een grooten naam als Doctor. Ik kan niet langer blijven. — Philosophus.

1 Mei 's avonds.

Waart gij Doctor in de medicijnen?

Neen, in de philosophie. Ik was vermaard als Professor in de wijsbegeerte aan de hoogeschool te Padua.

Hebt gij daar gestudeerd?

Boulogne was mijn Alma Mater; maar ik was een tijdlang hoogleeraar te Padua, toen de oorlog aan mijn rustig leven een einde maakte.

Welke oorlog?

Tusschen de Republiek van Venetië en de Verbondenen van Kamerijk.

Gij hebt mij uw naam nog niet gezegd.

Alexander Achillini, dien de menschen »de groote philosoof' noemden.

Wanneer hebt gij geleefd?

In de laatste jaren der vijftiende en de eerste der zestiende eeuw. Ik werd professor in de philosophie te Padua in 1506. Mijn ideaal was Aristoteles. En nu vaarwel! vriend.

(Tegen Doctor): Ik had gisterenavond een merkwaardige séance met D. D. Home. Van wie was die hand die wij zagen?

Ik weet het niet. Ik was er niet bij tegenwoordig. De vuurproef geschiedt door mesmerische kracht, waarmede het voorwerp omhuld wordt en het zoo beveiligt tegen den invloed van het vuur. De bewerking is analoog met de geest-scheikunde, waardoor wij in staat zijn de vaste stofdeeltjes op te lossen. Later zult gij dat beter begrijpen. De gansche contrôle die de geesten over de elementen uwer aarde hebben is een mysterie voor u. Wij kunnen er u geen verklaring van geven, dan alleen vergelijkender wijze, en dan nog onvoldoende. Met uwe grofstoffelijke zintuigen kunt gij de aura niet zien die alle dingen in de Natuur omgeeft. En die gebruiken wij.

Mogen wij de volgende week een séance houden, als er een geschikte dag voor te vinden is?

Dat zal het Hoofd u zeggen; dat ligt buiten onze bevoegdheid. Ik moet mij alleen bepalen tot dit gedeelte van ons werk. Ik kan u bij vreemden niet controleeren of u impressies geven. Misschien kan ik dat later doen. Ook is het mogelijk dat ik er een proef mee zal moeten nemen.

W a a r o m?

Het Hoofd heeft werk dat hem nu en dan naar de sferen zal roepen, waarbij ik hem dan hier vervangen moet. Gij behoeft niet bang te zijn dat hij niet terug zal komen en u niet meer controleeren zal. Hij zal dat blijven doen, hoewel zijn eigenlijk werk bestaat in het bestuur van het geheel. Hij stelt veel lang in u en verscheiden geesten waken over u. Houd nu op. Gij hebt reeds te lang gezeten. — DOCTOR.

No X.

I k z o u w e l e e n i g e i n l i c h t i n g e n w i l l e n h e b b e n o m t r e n t e e n s t u k p a p i e r, w a a r o p P h i l o s o p h u s g e s c h r e v e n h e e f t e n d a t g e v o n d e n w e r d i n h e t s t u d e e r v e r t r e k i n D o u g l a s H o u s e. I s P h i l o s o p h u s h i e r?

Hij kan nu niet schrijven. Het bericht werd u gegeven onder de volgende omstandigheden. Het Hoofd, toen hij heenging voor zijn werk in de sferen, gáf ons last u dat te zeggen. Wij konden dat toen niet doen. Communicaties geven zonder een bepaalde séance is altijd moeilijk, en dat wordt nog moeilijker bij een sterk verlangen er naar. Ik kan geen berichten geven behalve op die wijze, en de gelegenheid, toen gij te Douglas House aanzat, ontbrak, omdat anderen bezig waren. Wij waren bang dat de kracht, die zich daar ontwikkelde, door Philosophus niet gebruikt kon worden, waarom hij beproefde direct te schrijven. Hij schreef, maar bracht het niet verder dan hij gedaan heeft. Hij had nog meer willen schrijven, maar de kracht was verbruikt.

D u s i s d e k r a c h t i n h e m e e n e a n d e r e d a n

die welke gij bang waart dat hij niet gebruiken kon?

Ja, vriend, maar het is niet gemakkelijk voor ons om u dat duidelijk te maken; en voor u niet om te begrijpen dat er in de controleerende geesten een soort levenskracht of wilskracht, of hoe gij het noemen wilt, aanwezig is, die hen in staat stelt de krachten te controleeren die uit den cirkel voortkomen. Een cirkel is samengesteld uit verschillende organismen, ieder met zijn eigen aura of negatieve wilskracht; ieder geeft een verschillenden invloed. De invloed of aura van het medium, is een die zich vermengt met al de andere en die verbindt en ons in staat stelt de emanaties te gebruiken. Bijgevolg kunnen wij geen cirkel gebruiken zonder een medium, ofschoon de elementen alle aanwezig kunnen zijn.

De geesten zijn, zooals gij zijt. Sommigen onder u zijn als geboren om te bevelen; anderen om te gehoorzamen; sommigen zijn passief, anderen actief. Zoo is het ook bij ons. Wij zijn intelligenties met verschillende vermogens of capaciteiten in verschillenne graden van ontwikkeling, die een verschillenden invloed hebben en ook een verschillenden indruk maken. Zoo zijn onze verschillende bezigheden in overeenstemming met onze verschillende capaciteiten. Sommigen leiden en besturen; anderen werken als ondergeschikten. Sommigen staan aan het hoofd van vereenigingen van missionaire geesten, die afdalen naar de lagere sferen en naar de aarde gaan. Iedere spiritualistische cirkel is voor het geestesoog een centrum van licht, van verre te zien, waardoor een menigte geesten worden aangetrokken die gaarne willen spreken met de bewoners der aarde. Sommigen hunner zijn daar bekwamer in dan de hooger staande geesten. Naarmate wij hooger stijgen, zijn wij minder in staat op de stof in te werken, en maken dan gebruik van ons vermogen om impressies te geven en intellectueel te leiden. Het zijn de lagere geesten die het gemakkelijkst in iederen vreemden cirkel berichten kunnen geven. In uw eigen cirkel zijn wij wel in staat met u te spreken, maar kunnen dat niet doen in een vreemden cirkel of op eene

publieke séance; daar zijn het meer lagerstaande geesten, die, zooals ik gezegd heb, beter dan wij in staat zijn de elementaire krachten te gebruiken. Zij zijn niet slecht of boos, maar onwetend en ruw en onontwikkeld. Zij grijpen gaarne iedere gelegenheid aan om zich te manifesteeren, en geven dwaze en onbetrouwbare berichten. Zij dwalen, deels door onwetendheid, en voor een deel door hun neiging tot frivoliteit. Tegen zulke invloeden beschermen wij u en onzen cirkel met al onze kracht. Wij verheugen er ons in dat wij in staat geweest zijn u niets te zeggen dan hetgeen waar is en goed. Wij kunnen dat alleen doen, wanneer gij u, zooals wij gezegd hebben, in een toestand van volkomen passiviteit houdt. Obstinatie, opgewondenheid en zenuwachtigheid verwekken krachten die lage geesten aantrekken en die wij niet kunnen controleeren. Dat was de reden waarom Philosophus u niet zeggen kon wat gij weten wildet, toen gij onlangs aanzat. Zijn kracht ging verloren, gedeeltelijk met het schrijven, wat zeer slecht ging, en gedeeltelijk met het afweren van lage geesten die zich wilden manifesteeren.

Waren dat slechte geesten?

Neen, neen, neen; geen slechte. Geen slechte, maar lichtzinnige en onontwikkelde geesten, en hun invloed reageert op ons en bemoeilijkt ons werk. Slechte geesten komen niet in uwe nabijheid; maar onontwikkelde begeven zich naar alle séances, naar alle centra van licht. Zij zijn niet boosaardig, alleen onontwikkeld en lichtzinnig. Het zijn hinderlijke invloeden. Zij dwalen rondom ieder centrum van licht en trachten zich te manifesteeren; ook ons hinderen zij, ofschoon zij niet boosaardig zijn.

Alle cirkels, heb ik gezegd, zijn centra van licht. Wij letten er nauwkeurig op en houden ze in het oog, als de wachtvuren van een leger dat in gevaar verkeert van aangevallen te worden. Ieder medium is zichtbaar voor het geestesoog; en geesten, die pas het lichaam verlaten hebben, zoeken naar middelen om zich blijvend door een medium te kunnen manifesteeren. Maar ofschoon zij dat een enkele keer hebben kunnen doen, omdat de condities gunstig waren, komen zij spoe-

dig tot de ervaring dat het voor het vervolg niet gaat. Zulk een geest kent de condities niet en kan ze niet te voorschijn brengen. Hij wacht en dwaalt rond, al zoekende naar eene gelegenheid. Langzamerhand wordt hij bekend met de geestelijke voorwaarden. Eindelijk, door aanhoudend zoeken, vindt hij een medium waardoor hij zich manifesteeren kan, maar dan bemerkt hij weer dat hij er niet mee in harmonie is, en niet verwachten mag er mee in harmonie te komen, waarop hij heengaat om weer een andere gelegenheid te zoeken. Dikwijls gebeurt het ook dat hij meegenomen wordt naar de sferen, of dat men hem helpt, omdat het goed voor hem is zich met de aardbewoners in verbinding te stellen. Geen geest kan permanent met een medium in verbinding blijven als hij er niet in harmonie mede is. Een geest die zich meer dan eens door een medium manifesteert, maar er niet in harmonie mede is, vindt dat niet aangenaam en eindigt met hem te verlaten om een ander medium te zoeken.

Mentaal harmonisch?

Niet zooals gij het misschien begrijpt. In onzen bond zijn vele geesten die op verschillende trappen van intelligentie staan, maar zij staan allen onder onze contrôle, die in harmonische betrekking met u staan. Wij zijn in staat ons intellect op u over te brengen. Wij kunnen onze denkbeelden op u afdrukken; en wij hebben intelligenties onder ons die vooruitkomen door associatie met u. Het zijn vooruitstrevende geesten die allen ijveren voor waarheid en goedheid; allen verlangen te leeren. Op welke trappen van ontwikkeling zij ook staan, zij zijn in harmonie. Wij kunnen geen gemeenschap houden met zinnelijke, aardsche, onontwikkelde geesten, die niet streven naar vooruitgang. Geen booze geesten, zooals wij gezegd hebben, maar toch antagonistisch met ons. Wij zijn zoo uitvoerig geweest, om u te doen inzien hoe noodig het is dat gij met oordeel en voorzichtigheid séance houdt.

Mogen wij van avond séance houden?

Ja, wij zullen dan bij u zijn; en ook het Hoofd, wanneer hij dan terug kan zijn.

G i j h e b t m i j g e z e g d d a t i k t w e e m a a n d e n v o o r z i c h t i g m o e s t z i j n?

Ja, maar wij bedoelden niet zoozeer een tijdvak van acht weken, zooals gij het opvat. Wij wilden u waarschuwen om niet zoo dikwijls gelegenheid te zoeken, nadat gij met ons séance gehouden hebt. Voor uw geestelijken vooruitgang is dat niet goed. Ons werk lijdt er door, daar onze séances er door verminderen. Het benadeelt onze heilige missie, daar er veel kostbare tijd mee verloren gaat. En wij wenschen u ook te zeggen dat gij goed zoudt doen met beter voor uwe lichamelijke gezondheid te zorgen, zoolang wij met u bezig zijn. Gij neemt zoo licht den invloed van een cirkel over. Alle sterke mediums doen dat. En gij zijt bizonder vatbaar voor het absorbeeren van invloeden op publieke séances. Die invloed is niet altijd goed, en wij zouden gaarne zien dat gij ze niet bezocht. Bezoek geen publieke cirkels. Ook wenschen wij dat gij voorzichtig zijt met het deelnemen aan private cirkels. Zij reageeren dikwijls storend op o n z e séances; en als die niet gelukken, lijdt uw organisme er door. Uw magnetische kracht wordt dan teruggehouden; het evenwicht is verbroken, en gij lijdt er door. Daarom waarschuwen wij u, om te doen alles wat wij u gezegd hebben. Zelfs gedurende eene séance zoudt gij er wel aan doen om er op te letten of het goed is voort te gaan of te eindigen. Vaarwel. Houd nu op.

DOCTOR.

No. XI.

4 M e i 1873.

Ja, de kracht was zeer groot en buiten alle contrôle. De séance was te laat begonnen, waardoor het evenwicht van den cirkel verbroken werd. Het is van belang om stipt op tijd te beginnen als gij kunt. Het was uw schuld niet; het komt meer voor.

W i j k o n d e n e r n i e t s a a n d o e n. Z o u h e t i n

zulk een geval niet beter zijn geen séance te houden?

Wij kunnen niet zeggen dat dat altijd goed is. Soms is het beter séance te houden, maar die kort te laten duren. Maar zij mag niet bekort worden, als het medium, zij het ook gedeeltelijk, onder contrôle komt. Een séance dan te bekorten is zeer slecht.

Waar kwam die heerlijke geur van daan, en hoe werd hij gebracht?

Hij werd u uit de sferen gebracht door een der geesten in ons gevolg. Wij kunnen dien maken door onze geest-scheikunde, waarvan wij u geen verklaring geven kunnen — door middel onzer wilskracht. Wij kunnen gemakkelijk odeurs brengen, maar zelden de materie waaruit zij getr kken worden. Zij zijn etherischer en vluchtiger dan die bij u en veel edeler en fijner; maar door het proces dat zij ondergaan moeten om ze bij u te kunnen brengen, worden zij grover en materiëeler. Gij kunt u geen denkbeeld vormen van de schoonheid onzer sferen, die heerlijke geuren, de fijne, prachtige bloemen en de schoone natuur die ons omringt.

Waarin bestaan uwe bezigheden?

In meer te leeren en meer te weten van de heerlijke waarheden die de Groote God ons onderwijst, het vereeren en aanbidden, het prijzen en verheerlijken van Hem; het onderwijzen en vooruitbrengen van nog in het duister tastende zielen; in het helpen en steunen van hen die strijden en zwak zijn; het cultiveeren onzer intellectueele vermogens; het ontwikkelen van ons geestelijk leven; het toenemen in liefde en kennis.

Welke kennis op aarde brengt het meest vooruit?

Kennis van iets wat waar is en goed brengt een geest vooruit. Zelfkennis en te trachten zijn gebreken te verbeteren; bereid zijn om anderen te helpen waar men kan en wie het ook zij; kennis van de wetten der natuur; van zijn plichten jegens God, zichzelf en zijn naasten; die kennis brengt den

mensch het meest vooruit. Maar niets gaat verloren. Geen kruimel kennis van welke soort, die wezenlijk is, valt ter aarde om verloren te gaan. Alles draagt er toe bij tot 's menschen vooruitgang en tot verheerlijking van God. Alles wordt bijeengegaard voor den oogst hiernamaals.

Zijn uwe woningen vast, materiëel?

Ja, vriend, maar niet wat gij onder stof verstaat. Een woning bij ons is niet zooals bij u. De voorwerpen bestaan werkelijk voor ons, maar zouden voor uwe grove zintuigen niet tastbaar en waarneembaar zijn. Wij zijn aan geen plaats, geen ruimte gebonden; wij zijn vrij als het licht en de lucht, en onze woningen zijn niet zoo gelocaliseerd als de aardsche. Maar alles wat ons omringt is voor onze verfijnde zintuigen even substantieel als bij u.

Dr. Speer denkt dat gij met de grover manifestaties het maken van handen, bloemen, enz., bedoelt. Is dat zoo?

Neen, vriend, dat niet, Wij hadden het oog op de ruwe en onaangename manifestaties, die afstootend zijn voor alle edeldenkenden, verderfelijk voor de aanzittenden, en nadeelig voor de voorwerpen waarop gewerkt wordt; ruwe, onaangename verschijnselen.

No. XII.

7 Mei 1873.

Wij konden Zondagavond geen communicaties krijgen, hoe kwam dat?

Wij konden niets doen, omdat onze kracht geheel verbruikt was door het onder contrôle brengen der geesten die zich manifesteeren wilden. Wij waren betrekkelijk maar weinig in aantal, en vonden het beter maar geen manifestaties te doen. Bovendien zullen wij nu onzen cirkel, wanneer gij met ons communicatie houden wilt, bijzonder streng moeten bewaken en beveiligen tegen de Tegenstanders. Want wij zeggen u

nog eens, vriend, dat de legioenen vijanden nu bizonder waakzaam zijn. Zij hebben zich vereenigd om een georganiseerden aanval te doen, om ons en ons werk te bestrijden. Zij werken met vereenigde krachten, en hun werk moet met tact en voorzichtigheid verijdeld worden. Wij hebben er u vroeger op gewezen hoe noodig het is om met de grootste voorzichtigheid naar gemeenschap met ons te zoeken. Veel bedriegerijen, veel dwaze berichten, veel wilde, onstuimige manifestaties, zijn hoofdzakelijk toe te schrijven aan het gehalte van den cirkel en het ontbreken aan ernst bij de aanzittenden. Ondoordacht begeeft men zich naar eene séance en gaat zitten, nieuwsgierig naar hetgeen er komen zal. Zij vinden zich teleurgesteld, er komt niet wat zij verwachtten; zij veroordeelen het Spiritualisme, maar begrijpen niet dat zij zelf oorzaak zijn van de dwaasheden die zij hebben bijgewoond. Nooit was er meer voorzichtigheid noodig dan nu. Nooit was het zoo noodig als nu om u nederig onder Gods bescherming te stellen en den raad op te volgen der gezanten die Hij tot u gezonden heeft. Nooit was het noodiger de geesten te beproeven of zij werkelijk tot ons behooren, of tot die ruwe en onontwikkelde benden die zich tegen ons vereenigd hebben; die zich bedriegelijk onder onze vlag aanmelden; die machtig zijn in het doen van kwaad, en die de beste bondgenooten vinden bij hen die zich vertrouwelijk aan hen overgeven. Wees op uw hoede tegen hen! Wees op uw hoede, vriend! Wij kunnen u beschermen, als gij wilt; maar zonder uwe medewerking kunnen wij dat niet doen. Wees voorzichtig en zoek ernstig en oprecht naar waarheid; bereid om niet te luisteren naar hetgeen bedriegelijke en verleidende geesten u zeggen. Zij zullen ten laatste overwonnen worden; maar intusschen kunnen zij veel kwaad doen en ons werk bemoeilijken.

Wij zouden gaarne in het begin der volgende week eene séance willen houden op Douglas House, maar zonder uwe toestemming doen wij het niet.

Als het goed is zullen wij aan uw verlangen voldoen; maar zonder vergunning moet gij het niet doen. Wij zijn altoos blijde als wij u helpen kunnen in het zoeken naar waarheid; maar gij behoort voorzichtig te zijn en geen séance te houden als gij niet weet of wij u beschermen kunnen. Gij hebt eenmaal gezien, vriend, hoe een slechte geest zich van een medium kan meester maken, tot zijn schade en droefheid. Zorgeloos gemeenschap houden berokkende haar kwaad; en nog altoos loopt zij veel gevaar. Wij waarschuwden u nogmaals, dat ieder medium aan zulk een gevaar bloot staat, als hij niet goed beschermd wordt. Wij zien wat gij niet zien kunt. Wees op uw hoede tegen alle slechte en onontwikkelde geesten, op welke wijze zij zich ook manifesteeren. Zonder ons zijt gij er niet tegen beveiligd. Vermijd alle publieke séances. Gij zijt er ver van veilig; want ook van u kan een slechte geest zich meester maken. In uw eigen cirkel bestaat daarvoor geen vrees; gij wordt daar beschermd; maar gij wordt niet beschermd als wij u waarschuwen aan een cirkel geen deel te nemen.

DOCTOR.

No. XIII.

11 Mei 1873.

Kunt gij mij zeggen wie de zich manifesteerende geesten waren op onze laatste séance.

Er waren verscheiden geesten onder contrôle van Rector. Hij is teruggekeerd; van daar dat de krachten beter bestuurd werden. Hij is daar zeer bedreven in en in staat om nu en dan schoone manifestaties voort te brengen, als gij maar doet wat wij u gezegd hebben. Gij moet geen publieke séances, noch publieke cirkels bezoeken.

Ook niet bij Miss D. en Mrs. M.?

Die bedoelen wij niet. Wij bedoelen cirkels waar de condities niet harmonisch en de aanwezigen u onbekend zijn.

DOCTOR.

No. XIV.

12 Mei 1873.

De geestenlichten van gisteravond waren van buitengewone afmeting en bijzonder helder. De star die gij van boven den schoorsteenmantel zaagt was zeer schitterend: het teeken van de tegenwoordigheid van Imperator. Deze lichten zijn de concentratie van de kracht die wij gebruiken voor de manifestaties. Zij wordt voor het grootste gedeelte getrokken uit den cirkel, en gedeeltelijk brengen wij die zelf mede. Gewoonlijk is zij verdeeld, maar onder gunstige omstandigheden kunnen wij haar concentreeren tot een schoon, helder licht.

De kleine Pauline was zichtbaar voor uw clairvoyant gezicht. Uw geestelijk oog was geopend en gij zaagt wat voor anderen onzichtbaar was. In dat geval werkte uw geest onafhankelijk van uw lichaam. Op dezelfde wijze hebt gij Imperator gezien, maar niet zoo duidelijk.

Komen er veranderingen in den Bond?

Gij zult er weinig van bemerken. Het zijn hoofdzakelijk geesten die gij niet kent, en die den Bond verlaten zullen. Kleine D. zal niet permanent aan den Bond verbonden blijven, maar nu en dan komen om u een bezoek te brengen. Hij is naar de derde sfeer gegaan, waar hij het voorrecht hebben zal onderwezen te worden en de kennis te vermeerderen die hij bij u ontvangen heeft. Rector zal zijn plaats in den Bond behouden. Philosophus, Prudens en ik, blijven ook. De geesten die heengaan zijn voornamelijk die welke tijdelijk verbonden waren aan de afdeelingen: liefde, kunst, en physische manifestaties. Zij zijn vooruit gekomen en zullen opwaarts gaan. Het is ook waarschijnlijk dat uw beschermgeesten op aarde zullen vervangen worden. Zij hebben werk in hooger sferen. Maar anderen in hunne plaats zullen met zorg gekozen worden.

Gaat Dr. John Dee ook heen?

Neen; noch J. N. L., noch Dr. N. — ten minste nu nog niet.

DOCTOR.

No. XV.

14 Mei 1873.

Zijn er in eene sfeer verschillende afdeelingen voor hare bewoners?

Ja, zeker. Geesten kunnen op dezelfde hoogte staan en die bereikt hebben langs verschillende wegen, doordien zij een verschillenden aanleg hadden. De sferen schijnen voor u plaatsen te zijn gelijk aan uwe aarde, en het is ook moeilijk voor u ze anders te denken. Máar gij weet dat uwe wereld bewoond wordt door menschen met verschillenden aanleg, verschillende deugden en voortreffelijke eigenschappen. Van velen zoudt gij misschien niet kunnen zeggen, als zij van de aarde heengaan om in hun sfeer in hoogeren zin werkzaam te zijn, of de een beter was dan de ander. Gij zoudt eerder zeggen dat zij onderling verschilden in hunne goede eigenschappen, dat deze liefderijker en edeler was, gene verstandiger en meer bedreven in kennis; een derde nederiger, minzamer en godvruchtiger; weer een ander philantropischer. Van den een zoudt gij zeggen, dat wat zijn gebreken ook waren, hij zijn plicht betrachtte en een braaf huisvader was; van een ander, dat zijn verstand en kennis het vaderland ten goede gekomen is. Gij zoudt niet kunnen zeggen of de man die steeds in woord en schrift voor recht en gerechtigheid ijverde en onrecht en verdrukking bestreed, hooger stond dan hij die zijn leven heeft doorgebracht met het verzachten van leed en ellende, en zooveel hij kon de armen steunde. Gij zoudt eerder zeggen dat ieder in de richting waarin hij werkzaam was, braaf en edel was. Zoo is het ook bij ons. Een sfeer vertegenwoordigt verschillende afdeelingen van werkzaamheid; en iedere geest gaat dáárheen waar hij het best kan werkzaam zijn. Geesten

trekken geesten aan door verwantschap, door gelijkheid van gemoedsaard, door vroegere samenwerking in het bereiken van een doel. Voor sommigen is het leven meer actief, voor anderen meer contemplatief. Zij verschillen, maar staan op gelijke hoogte. De sferen zijn gescheiden toestanden, en zij hebben haar eigen karaktertrekken en bijzonderheden. In iedere sfeer bestaat verschil, maar niet zooveel als in uw aardsche sfeer. De bezigheden zijn verschillend na aflegging van het aardsche lichaam, ofschoon er bezigheid voor ieder is. Tijd en afstand zooals bij u bestaan hier niet; voor levensonderhoud behoeft niet meer gezorgd te worden; de geest is werkzamer en er bestaat minder zelfzucht.

Hoe wordt het leven dan onderhouden? en hoe beweegt men zich.

Het leven wordt onderhouden door den geest-ether die het heelal doordringt, en waardoor uwe geestelijke lichamen, ook nu reeds, gevoed worden, ofschoon gij er niets van weet. Het is het universeele voedsel dat den geest onderhoudt, hetzij in of buiten het lichaam. Voor onze bewegingen is wilskracht voldoende. Wij worden aangetrokken door sympathie, afgestooten door antipathie; aangetrokken door het verlangen van onze zijde, of door dat van een ander die naar ons verlangt. Onze bewegingen worden bestuurd door aanwending van wilskracht hetzij van onszelf of die van een ander.

Hoe is hun uiterlijk?

Geesten nemen in licht en schoonheid toe, naarmate zij vorderingen maken in liefde en kennis. Hun uiterlijk is een afspiegeling van hun inwendigen toestand. De kroon die het hoofd van Imperator dekt, duidt zijn verhevenheid en reinheid, zijn liefde en zelfopoffering, zijn ijver voor God aan. Het is een kroon die alleen gedragen wordt door de edelste en hoog gezegende geesten. De geesten van wijsheid zijn kenbaar aan hun gewaad en aura van een saffierblauwe kleur; de geesten van liefde aan het karmozijn, dat een afspiegeling is van hun zelfopoffering en liefde. Zij die zich tegelijk door liefde en wijsheid onderscheiden, worden natuurlijk als zoodanig door

andere geesten terstond gekend. Bij ons heeft geen vermomming plaats; geen bedrog is daar mogelijk; schijnheiligheid en voorgewende braafheid zijn een onmogelijkheid. Niemand kan zijn schuld of verdienste verbergen; niemand kan iets toe of afdoen bij hetgeen hij werkelijk is. Dit behoort onafscheidelijk tot het geestelijk bestaan. Het gelijke voegt zich samen; en geesten in verschillende graden van ontwikkeling houden verblijf in die plaatsen die beantwoorden aan hun ontwikkeling.

Weet ge iets van de sferen boven u?

Weinig, vriend. De overgang uit onze Zevende Sfeer naar die welke daar boven staan, is de groote verandering die analoog is met wat gij »sterven" noemt. Wij weten weinig van die sferen; maar wel weten wij dat de gezegenden die daar wonen het vermogen bezitten om ons te helpen en te leiden, evenals wij over u waken. Maar zij zeggen ons niets van hetgeen zij doen, dan alleen dat zij de Goddelijke Volmaaktheid beter kunnen zien, een beter begrip hebben van de oorzaak aller dingen, en met dieper ontzag en inniger aanbidding zich nederbuigen voor den troon des Allerhoogsten. Uit die sferen daalt niemand tot ons af. Onze kennis van daar verkrijgen wij door impressies en door de onuitgesproken communicaties der hoogere geesten die ons leiden. Wij zijn nog ver van dien gezegenden staat. Wij moeten ons werk nog doen, en daarin vinden wij ons genoegen; wij wachten met geduld en lijdzaamheid en met vertrouwen den tijd af, dat wij kunnen overgaan naar dien nieuwen toestand van bestaan, om daar steeds meer en meer te leeren van de volmaaktheid van den Schepper.

Imperator heeft gezegd dat er sferen beneden die der aarde waren.

Vriend, dat onderwerp is te uitgebreid om daarover nu te spreken. Houd nu op. Vaarwel!

DOCTOR.

(Wordt vervolgd.)

WANDELINGEN MET EEN PSYCHOMETER. *)

DOOR A. J. SMART.

In vroeger jaren deelden wij reeds artikelen over dit zeldzaam medium Smart mede en achten het zeer leerzaam nog eenmaal op zijn eigenaardige gaven terug te komen.

Op een grondgebied als dat van Wallis rondwandelende, in gezelschap van een hoogst sensitief medium, tusschen de twee werelden, moesten wij ook wel sporen ontdekken van dat oude Druïden-priesterschap, welks bestaan zulk eene belangrijke studie der oudheid uitmaakt.

Op een avond een klein plaatsje bezoekende, dat Llandough heet, kregen wij ook het kerkhof der parochie voor ons, dat wij binnengingen om het nader in oogenschouw te nemen. De kerk zelve scheen gewijd aan A. Fokker of Foaker. In een gedeelte der begraafplaats vonden wij een zeer oude reliquie. Van een platten steen, in den grond als vastgemetseld, rees rechtstandig overeind een kort, dik steenen voetstuk, omstreeks vier of vijf voet hoog. Ruw uitgebeiteld zijnde, waren de figuren erop eene soort van slangvormige, in elkaar gevlochten lijnen, door tijd en verval, zoo goed als uitgewischt. Op den top van dit pedestal was, wederom, een vreemdsoortige, ovaalvormige steen geplaatst, van vier en twintig duim lengte op achttien breedte, welks oppervlakte geheel bedekt was met ondiepe inkervingen van een halven tot driekwart duim diameter, die er als ingevreten waren, een oneffen ovalen vorm hadden en dicht op elkaar zaten als de celletjes van een

---

*) Een psychometer is een hoog sensitief, somnambulistisch medium, vatbaar om indrukken op te vangen en weder te geven, welke oude monumenten schijnen uit te stralen en het verleden aanschouwelijk voorstellen.

honiggraat. Daar boven op was, nogmaals vertikaal, een andere steen aangebracht, van omstreeks twee en een halven voet hoogte, klaarblijkelijk van boven afgeknot en aan het voetstuk gelijk. Het geheel moest een kruis voorstellen, zoowat tien voet boven den grond. De indruk dien deze vreemdsoortige steen op ons maakte was niet aangenaam. Het medium kwam eenige oogenblikken onder contrôle van iemand wiens gelaatstrekken diepen ernst en zelfs treurigheid te kennen gaven, maar die niets zeide. Hij sloeg alleen de handen om het kruis, alsof hij er zich aan moest vastklemmen of er, door eene geheimzinnige macht, aan geklonken werd. Misschien was het ook alleen de krachtige psychologische invloed die van uit den steen straalde en den sensitieve aangreep. Dat er zulk een fluïde, van voorwerpen uitstralende, bestaat, is een feit. Mij met het medium, in een der Londensche museums bevindende, bleven wij een oogenblik stilstaan voor een aldaar geplaatst reusachtig afgodsbeeld, toen hij begon te spreken van een krachtigen stroom die als op hem nederviel, hem overweldigde en de neiging in hem deed ontstaan om voor het beeld neer te knielen, dat gewis bezwaard was met de fluïdes van millioenen devoten, die in aanbidding er voor neergezonken hadden. Hij gevoelde evenzeer, dat er een bijzondere invloed op hem werkte toen wij voor de collectie kroonjuweelen in den Tower van Londen stonden.

Alvorens de door mij beschreven plek te verlaten, nam een der geleigeesten contrôle, zeggende dat verscheidene handen dien steen hadden aangeraakt en dat wij daar later meer van zouden vernemen.

Op onze bijeenkomst, des avonds, werden vijf geesten binnen geleid die betrekking hadden op genoemden steen. Ik sta er niet voor in de namen, ons opgegeven, goed gespeld te hebben, maar volgde zoo nauwkeurig mogelijk, den klank er van. De eerste, die zijn naam opgaf als »Methullus', was zeer intelligent. Hij zeide dat de steen hem aantrok als eene herinnering aan de vereering die er eertijds, volgens godsdienstig gebruik, aan bewezen werd en dat hij, op dienzelfden

steen het leven had gelaten. Den naam van Jezus Christus had hij nooit gehoord, maar hij sprak, hoogst eerbiedig, van het Opperwezen. De tweede daarop, contrôle krijgende, uitte zich in eene vreemde voor ons onverstaanbare taal. Hij greep herhaaldelijk naar zijn hals en het werd ons later duidelijk gemaakt dat hij ons wenschte mede te deelen hoe hij, op den bewusten steen, als een offer was gevallen door verwondingen hem aan den hals toegebracht. De derde scheen minder ontwikkeld maar fanatieker, bigotter dan de eerste. Een geestelijk bestaan scheen hij zich maar half bewust. Hij beweerde uit het »Heilig Boschje" te zijn gekomen, waar hij zijne dagelijksche plichten te vervullen had en sprak van iemand die, met nog drie of vier anderen, op hun eiland was aangeland, om er eene nieuwe leer te prediken. Toornig liet hij zich over dien persoon uit als een leugenprofeet, die slechts een enkelen graad boven het dierenras stond en de gedaante eens stiers zou moeten aannemen, eer hij opnieuw in menschelijken vorm zou kunnen te voorschijn komen. Die man had gesproken van de wonderen, verricht door iemand die, gestorven zijnde, na zijn dood weer gezien was en ook door hem zelven was gezien. Nog steeds contrôle houdende, liet hij ons verder hooren dat genoemde persoon, door Spanje en Gallië heen, hunne kusten had bereikt, en in den raad door het opperhoofd en anderen was gehoord, opdat zij zouden vernemen wat hij te zeggen had. Dat tot zijn diep leedwezen, het eerwaardig opperhoofd zich door dien persoon had laten influencéeren en hem zijne medewerking had geschonken; voornamelijk aan zijne zending geloovende, omdat hij hunne landtaal sprak, hetwelk algemeen de grootste verbazing verwekte.

Na dien derden kregen nog twee anderen contrôle, waarvan de eerste, zijn naam opgevende als »Linthus", zeide, dat hij als offer was gevallen, maar dat zulks niet aan de priesters mocht geweten worden. De andere, zich »Guellictus noemende, deelde mede dat hij door de Romeinsche soldaten gedood was met vele anderen, wier namen hij opgaf en die, volgens zijn

zeggen, ook tot ons zouden komen.

Op onze volgende bijeenkomst werd het medium gecontroleerd door iemand die ons toescheen een oud en eerwaardig priester der Druïden te zijn geweest. Onder zijn invloed stond het medium op en deed eenige schreden voorwaarts in gebogen houding en met knikkende knieën, evenals een man die gebukt gaat onder den last der jaren. »Alaglwthit' of »Alagtwethit" noemde hij zich, waarop hij zijn toespraak begon met een schoon, verheven gebed, gericht tot den Hoogen en Gezalfden en verder voortging met te zeggen, dat hij kwam van eene plaats niet ver verwijderd van de plek waar wij ons dien morgen hadden opgehouden (wij hadden den steen nogmaals in oogenschouw genomen). Wij moesten niet denken dat hij aan die plek gebonden was; hij kwam er met een doel. Om in den hemel te zijn, deed het er ook niet toe waar wij waren, maar wel waar de geest was. Zinspelende op de personen, in onze vorige bijeenkomst besproken, die zijn land waren komen bezoeken, gewaagde hij van hen op deze wijze: — Er kwam, op de kusten van Brittanje, van uit Gallië, een vaartuig, waaruit twee mannen stapten. Een hunner predikte eene vreemde leer die met wonderen gepaard ging en ingang vond bij hun hoog geëerd opperhoofd, in wiens eigen taal hij dezen in zijne leerstellingen onderwees. Hij was een man van buitengewone lichaamssterkte en veel geestkracht. De vrouw van het opperhoofd lag ziek en, dit vernemende, bood hij terstond aan zijne krachten te wijden aan hare genezing, hetwelk hem werd toegestaan. Daarop legde hij zijne handen op de kranke, met den uitroep dat de ziekte zou wijken en, in waarheid, zij week en stond de vrouw hersteld op van haar rustbed. Hier was wel rekenschap van te geven, daar het een gezond persoon mogelijk was, van uit de Natuur, eene groote hoeveelheid levenskracht tot zich te trekken en die aan een zieke mede te deelen. Maar het geval wekte verbazing en werd als een wonder beschouwd, waardoor menigeen aan de prediking en het onderwijs der vreemdelingen een gewillig oor leende.

Na hunne afreis schreef die persoon een brief, welke gepu-

bliceerd moest worden aan al zijne volgelingen in Brittanje en die, voor zoover zijne herinnering strekte, aldus aanving: »Mannen broeders! op uw aanhoudend gebed en door het vasten, dat gij getrouw in acht neemt, zal de Heer Jezus Christus vele wonderen onder u verrichten!" Later echter vermengden zij, die de nieuwe leer hadden aangenomen, derzelver instellingen met de bijgeloovige begrippen nog in hun midden heerschende en die eerst uitgeroeid hadden moeten worden. Zij werden zoo fanatiek mogelijk en plengden zelfs menschenoffers in hun dommen ijver.

Zij die op deze onze zittingen spraken, vermeden zorgvuldig het uiten van den naam van het Opperwezen; zij duidden denzelven stilzwijgend aan door het opsteken en uitspreiden der drie middelste vingers van de hand, van elkaar gescheiden als drie lichtstralen.

Uit gesprekken met andere Druïden-geesten bleek het dat, toen hun godsdienst zijn eigenaardigen, zuiveren geestelijken vorm begon te verliezen, er eene profetie ontstond dat dezelve zou herleven en met nieuwen gloed ontvlammen; waaruit zij opmaakten dat het Spiritisme te beschouwen was als eene hoogere phase van het Druïdisme en daardoor de profetie vervuld werd.

Als ter opheldering van het feit dat deze merkwaardige psychische krachten der menschelijke natuur zich onder gunstige omstandigheden manifesteerden, onpartijdig bij welke natie ook, zelfs al waren zij tegen elkander in oppositie, kwam het medium, toen wij eens des avonds samen wandelden op een pad, dat waarschijnlijk vroeger een oud Romeinsche weg geweest was, onder contrôle van iemand die hem belette voort te gaan. Hij bleef op een zeker punt aan den kant van den weg staan, waarop de controleerende geest door hem zeide, dat zij, oorspronkelijk uit Rome, naar dit nieuwe land was gekomen met eene militaire expeditie en, door eene bijzondere kracht van zien, haar aangeboren, groote diensten had kunnen bewijzen aan de troepen, door hunne aanvoerders bekend te

maken met de stellingen en de bewegingen des vijands, dien zij ten onder wilden brengen. De inboorlingen kwamen er evenwel achter dat zij op de eene of andere wijze medewerkte tot hun ondergang en besloten haar te dooden. Onverwacht vielen zij haar aan en wondden haar doodelijk, niet ver van de plek waar wij gezeten waren. Dit laatste tooneel van haar aardsch bestaan scheen zich in werkelijkheid weer geheel voor haar te verwezenlijken, daar het medium er alle kenteekenen van droeg; die eerst vol schrik achteruit deinsde, als bij het naderen eens vijands, en daarop met verwrongen gelaatstrekken den doodelijken slag scheen te voelen.

Hieruit blijkt, dat bij de oude Romeinen de clairvoyance of de eene of andere kracht daaraan gelijk, bekend was en toegepast werd.

Onze psychometrische ervaringen brachten ons echter niet altijd in aanraking met geesten die voor eeuwen geleefd en in een doodslaap gebleven waren, welke hen geheel stationair gemaakt had, zoodat zij, door onze aanraking tot bewustheid gebracht, weer aanknoopten waar zij bij hun dood afgesneden waren. Dat het Medium even vatbaar was voor invloed van geesten uit onzen tijd, zal u uit de volgende voorbeelden blijken, waarmede ik mijne mededeelingen wil besluiten.

Bij gelegenheid dat het medium met mij eene wandeling buiten de stad maakte, klaagde hij opeens over een vreemd, koud gevoel langs zijn ruggegraat en kwam hij kort daarop onder contrôle van iemand, die hem haastig zijne schreden deed richten naar eene op korten afstand gelegen herberg, eene plaats waar het medium nooit eene voet zette. Ik trachtte door dringende woorden de macht te beteugelen, maar kreeg ten antwoord dat hij naar drank verlangde, dat hij loopende van de naastbijgelegen stad was gekomen en in alle herbergen langs den weg om drank had gevraagd, maar tot zijne verwondering had bemerkt dat niemand hem scheen te hooren of te zien. Dat hij dikwijls menschen had genoodzaakt tot drinken, zooals hij nu ook poogde te doen, opdat hij er het

genot van zou hebben.

Ik gaf hem te kennen hoe schandelijk het was zulk een heerlijke gave, als die van gevoeligheid voor geestelijken invloed, dusdanig te misbruiken en welk een groot onheil hij daardoor niet alleen zichzelven berokkende, maar ook hem, over wien hij zijn invloed uitoefende.

Ik mocht er gelukkig in slagen hem tot andere gedachten te brengen; hij toonde berouw en beloofde de goede geesten te zullen volgen die in de nabijheid waren, wachtende om hem bij te staan, opdat hij verlost zou worden uit zulk een diepen staat van verlaging. Met dit doel hadden zij toegelaten dat hij het medium onder zijn invloed kreeg, waardoor hij tot bewustheid zijner schuld zou komen. Eenige maanden te voren was er aan het strand een moord gepleegd, niet in koelen bloede, maar in ziedende drift. Tengevolge van aanhoudende twisten over de rechten der visscherij, waren twee mannen verwoed op elkander, en de een nam een geladen geweer op en schoot er den anderen mede dood. De moordenaar werd gevat en ter dood veroordeeld. Een geestelijke bereidde hem op zijne wijze voor den dood voor en door dit kerkelijke bekeeringswerk was hem vergeving van zonden en toegang tot den hemel verzekerd, alsof hij een tittel of jota kon afnemen van de straf, die de Natuur zelve den kwaaddoener oplegt (om hem daardoor te reinigen). — Op den bepaalden tijd onderging hij zijn vonnis. Door onze geestelijke vrienden vernamen wij, dat deze diep-onkundige ziel in het geestenrijk zich in een aller ongelukkigsten toestand bevond en hij werd op eene volgende bijeenkomst tot ons gebracht. Het medium, door hem geïnfluenceerd, scheen zich een oogenblik zeer onaangenaam te gevoelen, alsof hem eene verstikking overviel en begon, toen dat gepasseerd was, te spreken Hij kwam tegen de gansche maatschappij in verzet en wenschte te weten of wij hem niet konden helpen, want dat hij verschrikkelijk geplaagd en vervolgd werd door den man, dien hij het leven had benomen. Wij beloofden hem onze hulp en de geleigeesten consulteerende, raadden die ons aan eene séance aan het strand te houden,

dicht bij de oude hut, door het eerste slachtoffer van dien ongelukkigen twist bewoond, zoodat ook te gelijk op hem invloed zou kunnen uitgeoefend worden. Wij deden dat op een Zondagmorgen en toen het medium in trance-toestand was, sprak een der geleigeesten tot hem over de poging, die zij zouden aanwenden om den vermoorden man in ons midden te brengen. Eindelijk kondigde deze zich aan, waarop het medium eene ongemakkelijke houding aannam, pijn scheen te lijden, zijne hand aan zijne borst bracht en kreunde. Steeds contrôle houdende bleek hij nog zeer kwaadaardig en op wraak bedacht, maar wij brachten er het onze toe bij om hem te doen inzien hoe nutteloos het was zijn tijd te verspillen met jammeren en vervloeken en het plagen van zijn moordenaar; dat het beter was, inplaats daarvan, elkaar te helpen, opdat zij te zamen hoogerop zouden klimmen en gelukkiger worden; dat er redenen waren geweest die zijn moordenaar tot die misdaad hadden gebracht, dat zij het gevolg was van hartstocht, domheid en slechte ontwikkeling en zooal verder. Ten laatste werd hij tot verzoening gezind en beter gestemd.

Hij wist niet waarheen zich te wenden, zoo zeide hij; donkere gedaanten omringden hem, bestookten hem van alle kanten en zetten hem aan om zijn moordenaar te kwellen; alles zoo vreemd, dat hij niet begrijpen kon waar hij was. Nu legden wij hem uit dat het mogelijk was spoedig gelukkiger te worden en dezen helschen toestand te boven te komen, welke aankondiging hem zóó trof dat hij tranen stortte. Zijne verbittering week voor betere gevoelens en na de belofte te hebben afgelegd van voortaan zijn ongelukkigen natuurgenoot bij te staan, in plaats van hem nog rampzaliger te maken, werd hij weggeleid. Des avonds kwam de andere nog eens in onzen kring en legde eveneens groote dankbaarheid aan den dag. Zoo kwam er een heerlijk verzoeningswerk tot stand en mochten wij van tijd tot tijd vernemen dat er eene trapsgewijze ontwikkeling volgde. Dit geheele voorval had iets zeer aandoenlijks en de invloed, op deze twee ongelukkigen uitgeoefend, was een hoogst gezegende.

Wat ik hier heb medegedeeld zal menigeen eenvoudig voor sprookvertelseltjes aanzien, ofschoon het aan den romanschrijver genoeg stof zou kunnen opleveren en zou kunnen dienen om te bewijzen dat de tradities van »spookhuizen" niet geheel zonder grond zijn. Wat ik heb terneergeschreven zijn feiten — slechts een zeer klein getal van al de ervaringen, die ik als oog- en oorgetuige heb waargenomen en waaruit ik mijne gevolgtrekkingen maak. Maar ik verzoek mijne lezers mij de eer aan te doen die feiten te beschouwen als de vruchten mijner nauwgezette waarnemingen, opgedaan in een kring wiens eenig doel en motief zuivere waarheid is; ik laat het hen over op hunne beurt hunne eigene gevolgtrekkingen te maken.

Ik kan alleen zeggen dat de houding van den sensitieve, onder den invloed van zekere geestelijke omgevingen de duidelijkste aanwijzingen gaf van de tegenwoordigheid en het werk van zielen en persoonlijkheden, wat karakter betreft, geheel verschillende met dat van het medium of de hem gewoonlijk controleerenden — op het oogenbltk even praktisch en phenomenaal voor ons was (in weerwil van het feit dat de zich manifesteerende geesten ons tot in overoude tijden terugvoerden) even luid om uitlegging vroeg en even krachtig op bepaalde en belangrijke gevolgtrekkingen wees, als ieder ander verschijnsel op spiritualistisch gebied. IJverige studie en nauwgezette waarneming in dezen, behalve het aantoonen der mogelijkheid, dat wij heilzaan op de ongelukkige bewoners van dit »Grensgebied" werken, kunnen medewerken tot verkrijging van den sleutel van menig raadselachtig geval in het dagelijksch leven, waarbij menschen, die sensitief zijn zonder dat zij dit weten, onder duistere invloeden geraken die zij zich niet kunnen verklaren.

Uit mijne ervaringen maak ik op, dat er uit de ontbinding van het physieke lichaam iets herleeft dat eene geestelijke kiem in zich bevat, een kiem die, ofschoon — evenals een zaadje dat al te diep in de aarde begraven ligt, om door de zon gekoesterd te worden — een tijd lang tot geene ontwikkeling

komende, toch niet vergaat, noch zijne eigenaardige kenteekenen verliest — evenals ieder stofje onvergankelijk zijnde — weer ontkiemt en bloeit, zoodra gunstige invloeden op dezelve werken.

Sommigen hunner die door middel van onze bijeenkomsten verlost werden, verschenen er van tijd tot tijd en spraken in warme taal van hunne bevindingen, daardoor bewijzende dat er onder de bovenopliggende duistere massa een kostelijk juweel was verscholen geweest. De door hen gemaakte vorderingen waren duidelijk waar te nemen. Anderen daarentegen ontwikkelden zich zoo spoedig niet en voelden zich telkens weer door hunne oude neigingen aangetrokken. En nu mag het bij de eerste gedachte iets verschrikkelijks in zich hebben, dat zulk eene kiem eeuwenlang verscholen blijft liggen, het wordt in de herinnering gebracht dat bij den snellen vooruitgang in het geestelijk bestaan, een honderdtal jaren, daar gelijk zijn aan een dag. Het behoeft ook niet verondersteld te worden dat al de zoo lang toevenden, gedurende zooveel tijd in een bepaalden lijdenstoestand verkeerden. Het is eerder mogelijk dat zij, onbekwaam van zich boven het aardvlak te verheffen en zich onder de andere bewoners der geestenwereld te mengen, in eene soort van droomerigen, half bewusten toestand zijn geraakt, gedurende welken tijdsverloop onopgemerkt bleef. In contact gebracht met de sfeer van het medium en de aanzittenden in een kring, ontwaakten zij uit die beneveling, werden voortgeholpen en kwamen door ontwikkeling tot inzicht van hun waren toestand. Maar zij schenen hun voortbestaan te hervatten, juist daar, waar zij hun stoffelijk leven hadden afgelegd en verbeeldden zich daardoor dat zij hetzelfde ondervonden wat hun bij het »stervensproces" was wedervaren — alles, zoo getrouw mogelijk, door het medium teruggegeven. Dat geesten, als zij met mediums in aanraking komen, opnieuw al die gewaarwordingen krijgen die hen bij hun dood bezielden, is aan alle Spiritualisten wel bekend. Ik kan voorbeelden aanhalen dat het medium duidelijk een brandlucht gewaar werd bij het naderen van een geest die aan brandwonden was bezweken, en bij een geval

van verdrinken door koude rillingen werd bevangen. De geest eens schipbreukelings werd eens in ons midden gebracht en terstond hoorden wij het medium in trance om hulp roepen en zagen wij hem, als in wanhoop zich aan iets vastklemmen. Het is de ziel, die onder den indruk van alles wat hem, bij het »stervensproces" omringt en wedervaart, die beelden en gevoelens met zich medeneemt in het geestenrijk en ze door de eene of andere scheppende macht weer objectief kan maken.

Wat belangrijke historische ontdekkingen betreft, leverden — moet ik hier zeggen — onze onderzoekingen maar weinig resultaat op; dat was trouwens ook ons streven niet, maar wel het volvoeren van een weldadig werk aan hen die door de geleigeesten met ons in aanrakiug werden gebracht en die wij gaarne hielpen zonder nadere inlichtingen te verlangen aangaande hunne identiteit of den juisten tijd, in welken zij wel kunnen geleefd hebben. Wij kregen echter duidelijke bewijzen van voortdurende menschelijkheid na den dood. Zooals reeds gezegd is, scheen het leven hervat te worden daar, waar het was afgelegd en spraken de geesten van hunne stad Cardiff, zooals die bestond in oude tijden; niet wetende dat er veranderingen hadden plaats gehad, noemden zij de namen van pleinen en gebouwen, sedert tal van jaren verdwenen en in vergetelheid geraakt. Hun physieke toestand bij hun dood bleef hun ook bij; waren zij verminkt geweest, zij meenden dit nog te zijn, en zoo was het ook met hun innerlijk gesteld. De gevoelens van devotie, van wanhoop, van haat of van wraak, die zij koesterden, op het oogenblik van hun afsterven, werden weder even levendig als in werkelijkheid het geval was geweest. Somtijds werden ook krankzinnige geesten tot ons gebracht die, in aanraking met het medium, dezen de zonderlingste dingen deden doen en zeggen. Voor de behandeling van zulke ongelukkigen zijn in de geestenwereld ook geschikte plaatsen bereid.

»Niets is verborgen, dat niet aan het licht zal komen," en in waarheid, bleek bij onze ervaringen niets duidelijker dan het feit dat misdaden, hoewel eeuwen lang geleden ook be-

gaan en geheel uit menschelijke geheugenis gewischt, toch ontdekt werden, omdat er in het heelal eene macht bestaat die alles helder en doorschijnend maakt.

Nog eenige inlichtingen, en ik zal daarmede besluiten. In een kring is, tot volbrenging van het werk door mij omschreven, volkomene harmonie noodig. Met zoo menigen woesten hartstocht in aanraking komende, moet de gansche atmosfeer, die er heerscht, eenheid zijn. Alleen door nauwe aansluiting kan er nut gesticht en gevaar afgewend worden. Het deel dat het medium er iu neemt, vooral wat het dilicate en mysterieuze »stervensproces" aangaat, geeft stof tot diep nadenken. Wat er ook moge plaats grijpen, tot bewustzijn gekomen, heeft hij van het voorgevallene geen de minste herinnering.

De invloed die van dat »Grensgebied", deze streep gronds — om figuurlijk te spreken — tusschen onze wereld en de geestelijke uitstraalt, is drukkend en traag. Evenals een zwarte wolk de lucht verduistert, belet die invloed het nederdalen van die heldere stralen van 't geestelijke licht, dat de hoogere machten steeds trachten over de menschheid te verspreiden. De gedeeltelijke, en intijds de geheele verwijdering dier wolk, zal gewis met grooten vooruitgang in alle richtingen gepaard gaan. En die verwijdering zal bewerkstelligd worden door de onvermoeide pogingen van ontwikkelde geesten, op hunne beurt geïnspireerd door nog verder gevorderden; maar niet zonder de samenwerking van stervelingen door mediums en een reinen levenswandel der aardbewoners; zij toch moeten die verlichte en reine wezens tot zich trekken, voor welker tegenwoordigheid alle duisternis moet wijken. En de gelukkige en meest aanmoedigende resultaten dezer verwijdering zullen zijn het gelukken van zoovele pogingen en het steeds toenemend succes dat elke hervormer op dit gebied zal ondervinden, naarmate de mensch zich vrij maakt en vatbaar wordt voor betere invloeden.

Melbourne Austrlik.
Nieuwjaarsdag 1885.

HET GEESTELIJKE LICHAAM.

Dr. Constantin, Alexandrowith Bodisco, gaf in 1892 in het Fransch een boek uit dat den titel droeg van Psychic-Researches, opgedragen aan ongeloovigen en egoïsten — en hij heeft thans aan de El Spiritualista van Valparaiso een brief gezonden waarin hij een ontdekking van het hoogste belang beschrijft in verband met de wetenschap van het Spiritualisme.

Daar de waarde van waargenomen verschijnselen, in zekere mate afhangt, van de intellectueele bekwaamheid en geleerdheid van den waarnemer, is het niet van belang ontbloot, hier te vermelden, dat de vader van Dr. Bodisco Russisch ambassadeur was bij de Vereenigde Staten, gehuwd met eene Amerikaansche dame; dat hun zoon geboren werd in de Vereenigde Staten, en dat deze in den loop des tijds secretaris werd bij de ambassade te Washington en zaakgelastigde van Rusland bij de tentoonstelling te Philadelphia in 1876; dat hij eveneens eene Amerikaansche dame trouwde en bij zijn terugkeer naar Petersburg, kamerheer werd van den Keizer, die hem verscheiden intieme zendingen toevertrouwde van een diplomatischen aard — en het is bekend genoeg dat Russische diplomaten in Europa een goeden naam hebben. De laatste twaalf jaren wijdde zich Dr. Bodisco aan zielkundig onderzoek en onderzocht bovenal de lichtende stof, welke vormt wat men gewoonlijk noemt de »substantie" van het astrale lichaam, de aura of perisprit van elk menschelijk wezen. Hij heeft dit gedaan, zegt hij in tegenwoordigheid en met medewerking van personen die het meest vertrouwen verdienen en onder strikte wetenschappelijke testcondities. In het werk hierboven medegedeeld, drukte hij als zijne overtuiging uit, dat deze lichtende substantie de band zou blijken of de middelaar tusschen de zichtbare en onzichtbare wereld. Hij is nu volkomen overtuigd dat het zoo is en is zeker, dat »wanneer de wetten ontdekt zijn, welke hier ten grondslag liggen, dit een groote moreele revolutie voor de geheele menschheid zal aanbrengen."

Wij willen nu Dr. Bodisco met rijn eigen woorden zijn ont-

dekking laten beschrijven.

In Tsarkovie, een van de voorsteden van Petersburg kwamen wij te zamen, ten getale van vijf personen in een donker gemaakte woning. Twee dezer personen vielen in een diepen en rustigen slaap, eenvoudig door de oplegging van handen, zonder een enkele passe, en binnen weinige minuten zagen wij allen een lichtende witte plek, de hand van een der slapers omgevend, welke langzaam in kracht toenam.

Deze schitterende substantie had al het uiterlijk van een sneeuwvlok met een zekere blauwe tint er in en wij konden duidelijk de hand van het sujet er doorheen zien. Het punt van uitgang van deze lichtende substantie scheen de palm van de hand te zijn en het licht was voldoende sterk om alle voorwerpen, die wij er bij brachten goed te onderscheiden. De hand van het medium begon zich over de tafel te bewegen totdat ze een potlood bereikte, welke gelijkerwijs lichtend omsloten was door het astrale licht en pogingen begon te doen om onafhankelijk van de hand, die verlicht bleef, op de tafel te schrijven. Op eens sprak het medium half uit den trance-toestand ontwakende.

»Dit is het astrale lichaam: gij zijt getuigen geweest van deszelfs macht van aantrekking.

De substantie scheidde zich langzaam van het potlood en werd tegelijkertijd aanmerkelijk grooter. Toen formeerde het medium, een deel van die sponsachtige en onweegbare substantie tot een bol en plaatste die in mijn linker hand en in mijn rechterhand een hard en zwaar lichaam, zeer wit van kleur, hetwelk voor mijn oogen was daargesteld.

Het medium sprak toen als volgt:

»Gij houdt in uw rechterhand een gedeelte van het astrale fluïde en in uwe linker een ander deel, hetwelk is gecondenseerde astrale substantie. Gij houdt in uwe handen het onstoffelijk deel van het menschelijk lichaam — dat wat onverwoestbaar is en waaruit de materieele wereld is geschapen. Dat wat gij aanraakt op dit oogenblik is onvernietigbaar verbonden met mijn wezen en toch zoudt gij het niet kunnen bemerken op zichzelf, want voor uw gezicht zijn 't twee afgescheiden dingen."

Ik ging voort met deze lichamen met de levendigste belangstelling te beschouwen, toen ik begon te voelen dat deze »steen" dien ik in mijne hand hield, een groote hitte uitstroomde en tegelijkertijd in licht verminderde. Toen nam het medium die voorwerpen uit mijne handen, legde den »steen" op de tafel en wreef met de sponsachtige substantie zacht over mijn hoofd en gelaat, en bij die aanraking gaf het den indruk van een streng katoen of van zeer fijne tulle.

Toen kneedde hij de substantie in zijn hand, welke tot vocht werd, en die op den steen liggende, vertoonde hij ze ons. Vijf minnten beschouwde ik met de grootste aandacht dit buitengewone lichaam. Ik raakte het aan bewonderende het maaksel van het schitterend weefsel en bekeek de langzame vermindering van licht en volume, tot het eindelijk geheel verdween. To n stak ik een licht aan en merkende dat de beide sujetten nog in trance waren, begon ik hen door passen wakker te maken. Het erperiment had langer dan een uur geduurd. Na het theeuur zetten wij ons aan de tafel en binnen twee minuten viel een van de mediums in den magnetischen slaap. Hij ging achter het gordijn en zeide dat wij een magnesium lamp moesten aansteken. De onverwachte glans dwong ons onze oogen te sluiten, en toen wij ze weer openden, zagen wij het medium gedompeld in een lichtende substantie, analoog met hetgeen wij bij de vorige proef gezien hadden, welke de geheele kamer als met maanlicht verlichtte. Het medium stond uit den armstoel op, waarin hij zat, verzamelde langzaam om zijn hoofd het wonderlijk lichtkleed, dat hem bedekte, en de tafel naderende tracht hij die geheel onder dezen sluier.

Drie der aanwezigen zagen en hoorden wat er plaats greep en kunnen de juistheid van mijne mededeeling bevestigen. De vierde en vijfde waren in trance.

(Uit de »Harbinger of Light.")

Wat hier eene uitvinding genoemd wordt is reeds gedurende de laatste vijftig jaren veel voorgekomen, waar een of meer mediums werken die daartoe een specialen aanleg bezitten. Ik zelf heb dergelijke lichtverschijnselen reeds voor jaren aanschouwd. E. v. C.

AAN ONZE LEZERS!

Ik kan dezen jaargang onmogelijk ten einde zien spoeden zonder aan alle vrienden een woord van oprechten dank te wijden voor de tallooze bewijzen van liefdevolle belangstelling, die mij zoozeer gesteund en verkwikt hebben in de sombere lijdensdagen, zoo eensklaps voor mij aangebroken op de helft van Januari. Het was of ik plotseling werd nedergeworpen te midden van drukke bezigheden en veelvuldige bemoeiingen, waaraan ik zoo gaarne mijn krachten wijdde. Onbeschrijfelijk was dan ook mijne ontzetting, dat ik in een punt des tijds verlamd werd aan mijn rechterzijde. Wat het gemis van mijn rechterhand voor mij zijn zoude, durfde ik nauwelijks indenken; doch ik was dankbaar dat ik al spoedig weer geregeld denken kon en allengs kwam een stille berusting en vertrouwende overgave over mij omtrent mijn lot en toekomst.

Ik ben vast overtuigd dat die stemming van geduldige afwachting aan den invloed van liefelijke beschermengelen was toe te schrijven, wier gedurige nabijheid ik ondervond. Weken en maanden bleef ik geheel machteloos en afhankelijk onder liefderijke verpleegsters die mij uitnemend verzorgden, tot er allengs beterschap intrad en weer voor een groot deel de beweging der ledematen terugkeerde. Maar dit geschiedde langzaam, schier onmerkbaar, zoodat ik vaak de vordering betwijfelde. De droevige machteloosheid van mijn voormalig zoo vlug schrijfhandje deed mij beproeven de linkerhand te gebruiken, doch daar dit hoogst vermoeiend is, hoop ik nog altijd dat de rechterhand eenmaal weer in functie zal mogen treden, niet alleen voor mijne gestremde correspondentie, maar vooral om het werk te mogen voltooien dat voor de helft gereed is. Ik blijf wachten, hopen en vertrouwen, dat deze beproeving wellicht zal worden opgeheven, zoodat ik in den volgenden jaargang weer meer persoonlijk arbeiden kan. Vaart wel, lieve vrienden, blijft getrouw aan onze heilige overtuiging die onze zielen verbindt voor dit en het volgende leven.

E. VAN CALCAR.
